

Nota voor Burgemeester en Wethouders

Team: Finance en Control

Onderwerp:

Voorjaarsnota 2024

Notagegevens

Bestuursorgaan	: B-en-W 4-06-2024
Notanummer	: 2024-492
Datum	: 4-06-2024
Programma	: 12 - Algemene dekkingsmiddelen
Portefeuillehouder	: Wethouder Elferink,
Bijlage(n)	: Concept SIA categorie A.pdf, Concept SIA categorie B.pdf, Concept SIA categorie C.pdf, Concept Totaaloverzicht SIA.pdf, Concretisering Reserve groei van Deventer.pdf, Voorjaarsnota 2024 - College-versie.pdf, voorzet persbericht en voorwoord voorjaarsnota versie 0.4.docx

Parafering

30-05-2024: Gemeentesecretaris/algemeen directeur
30-05-2024: Wethouder

Agendering

* 06-06-2024: Teammanager Concernstaf en Adjunct-secretaris

* 31-05-2024: Gemeentesecretaris/algemeen directeur

Definitieve akkoord

4-06-2024

B & W d.d.: 4-06-2024

Besluit

1. De raad voor te stellen de programmabegroting 2025-2028 te wijzigen met betrekking tot de autonome ontwikkelingen in paragraaf 3.2;
2. De raad voor te stellen de programmabegroting 2025-2028 te wijzigen op basis van de genoemde knelpunten en heroverweging zoals opgenomen in paragraaf 3.4-3.6;
3. De raad voor te stellen akkoord te gaan met de beleidsvoornemens en de programmabegroting 2025-2028 hiervoor te wijzigen;
4. De raad voor te stellen om een reserve Hervormingsagenda Jeugd aan te wenden €985.000 (2025) en €321.000 (2026);
5. De raad voor te stellen een storting van €1.030.000 aan de specifieke weerstandsreserve t.l.v. de generieke weerstandsreserve en hiervoor de programmabegroting 2024 te wijzigen;
6. De raad voor te stellen in te stemmen met de strategische investeringsagenda als financieel instrument en hiervoor een reserve Groei van Deventer in te stellen;
7. Bij de begroting een structureel sluitende meerjarige begroting te presenteren;
8. Het raadsvoorstel en ontwerp-raadsbesluit vast te stellen;

9. De stukken aan te bieden aan de raad

De nota en het besluit openbaar te maken

Inleiding

De voorjaarsnota is het startdocument van de planning- en controlcyclus voor het komende begrotingsjaar 2025 en de meerjarenraming 2026-2028

De voorjaarsnota gaat allereerst in op de ontwikkeling van de financiële positie van de gemeente. Daarnaast geeft de voorjaarsnota het financiële beeld weer op basis van de autonome ontwikkelingen, knelpunten en nieuwe ontwikkelingen. Voor een aantal knelpunten, de zg. urgente opgaven zien wij dat nu ingrijpen vereist is. In de begroting 2024 hebben wij al voor een aantal onderwerpen aangegeven dat deze een toekomstig beroep gaan doen op onze structurele middelen, bijvoorbeeld onderwijshuisvesting en de nota kapitaalgoederen. Deze onderdelen hebben wij wederom opgenomen. De heroverwegingen worden behandeld en tot slot de voorstellen nieuw beleid.

De voorjaarsnota is het instrument waarmee de raad de koers kan bepalen en biedt het inhoudelijke en financiële kader voor de vertaling en uitwerking in de komende programmabegroting. In de voorjaarsnota is de meicirculaire 2024 niet verwerkt.

Beoogd maatschappelijk resultaat

In de voorjaarsnota geeft het college aan hoe zij hun ambities vanuit het akkoord " te plaatsen in context van de uitvoering en het actueel financieel kader.

Het beoogde resultaat is de voorjaarsnota 2024 op 12 juli door de raad vast te laten stellen. De vaststelling van de voorjaarsnota door de raad, houdt in dat de raad akkoord gaat met :

- de aanpassing van de begroting 2025 -2028 op basis van de genoemde autonome ontwikkelingen zoals opgenomen in paragraaf 3.2
- de aanpassing van de begroting 2025-2028 op basis van de genoemde knelpunten en heroverweging zoals opgenomen in paragraaf 3.4-3.6
- akkoord te gaan met de nieuwe beleidsvoornemens en de programmabegroting 2025-2028 hiervoor te wijzigen;
- de aanwending van de reserve hervormingsagenda Jeugd voor €985.000 (2025) en €321.000 (2026) voor het project van Wieg tot Werk;
- een toevoeging van €1.030.000 aan de specifieke weerstandsreserve t.l.v. de generieke weerstandsreserve, en hiervoor de programmabegroting 2024 te wijzigen;
- het hanteren van een strategische investeringsagenda als financieel instrument en hiervoor een reserve groei van Deventer voor in te stellen.
- bij de begroting een structureel sluitende meerjarige begroting te presenteren

Kader

Betrokken partijen en participatie

Toelichting op participatiebeleid

Argumenten voor en tegen

* De voorjaarsnota is het startpunt van de jaarlijkse planning- en control cyclus voor het nieuwe jaar. Na vaststelling van deze voorjaarsnota wordt de cyclus vervolgd met het opstellen van de begroting 2025 en de meerjarenraming 2026-2028.

* Met de strategische investeringsagenda ontstaat er inzicht en overzicht in de toekomstige investeringsvraag van grote investeringen op de korte en (middel)lange termijn

Financiële consequenties en dekking

In november 2023 is de begroting 2023⁴ vastgesteld. Na het vaststellen van deze begroting is de uitkomst van de begroting gewijzigd op basis van de nieuw autonome ontwikkelingen die gemeld zijn in de kwartaalrapportages en de kaderbrief. Bij de kaderbrief besluit de raad niet tot het aanpassen van de begroting.

Na publicatie van de kaderbrief van de gemeente Deventer heeft het kabinet in haar voorjaarsnota eind april maatregelen aangekondigd om de opschalingskorting voor gemeenten te schrappen. Dit heeft een positief effect op de omvang van de algemene uitkering. Echter gemeenten betalen hiervoor een forse prijs. In 2025 en 2026 wordt de nieuwe financieringssysteem vervroegd ingevoerd. Dit heeft een enorm negatief effect ca. € 5,6 miljoen op de algemene uitkering voor 2025 en zorgt dat wij een beroep moeten doen op onze generieke weerstandsreserve. De details van deze maatregelen worden door het Rijk uitgewerkt in de meicirculaire 2024. Een exacte berekening van de uitkomst van de meicirculaire (28 mei gepubliceerd) moet nog plaatsvinden en maakt nog geen onderdeel uit van de voorjaarsnota van Deventer. Echter wel van belang om rekening mee te houden.

In deze voorjaarsnota komen veel onderdelen samen, de autonome ontwikkelingen, knelpunten en heroverwegingen. Een aantal onderwerpen kunnen niet wachten omdat dit de groei van Deventer belemmerd, waaronder de netcongestie, onderwijshuisvesting. Maar niet alles kan en niet alles kan tegelijk ook vanwege de beschikbare capaciteit daarom wordt een temporisering voorgesteld in de nota kapitaalgoederen. De opgaven nemen toe ook in relatie tot de financiën. We blijven doorbouwen aan Deventer. In deze Voorjaarsnota doen we u een voorstel om maatregelen te treffen om ook te kunnen blijven doorbouwen. We zien ons helaas ook genoodzaakt om de OZB opbrengsten licht te verhogen met 6% (eenmalig) in 2025 i.p.v. 3% en de jaren vanaf 2026 weer de gangbare 3% te hanteren. Wanneer het Rijk over gaat tot een reële vergoeding voor de taken van gemeenten we deze maatregel als eerste zullen schrappen.

Bij de voorjaarsnota wordt de benodigde specifieke weerstandscapaciteit herrekend. Met name de netcongestie zorgt ervoor dat ons risicoprofiel toeneemt. De risico's zijn bij de jaarrekening 2023 en nu in de voorjaarsnota

gestegen, ook ten opzichte van de meerjarige trend. De weerstandsratio is vastgesteld op norm 1, na de herrekening is de ratio 0.95. Dit betekent dat de beschikbare weerstandscapaciteit lager is dan de benodigde weerstandscapaciteit. Er is onvoldoende weerstandsvermogen om volledig de gevolgen van het optreden van risico's financieel op te vangen. Daarvoor is het nodig de specifieke weerstandsreserve (vanuit de generieke weerstandsreserve) aan te vullen met € 1.030.000.

Bij de behandeling van de optimalisatie van de planning en controlcyclus heeft uw raad gevraagd om een nadere concretisering van de strategische investeringsagenda en een uitwerking van de reserve "groei van Deventer" gevraagd. In deze voorjaarsnota hebben wij het afwegingskader verder geconcretiseerd en de agenda met de investeringsvragen gevuld. De voorportaalijst uit de begroting 2024 hebben wij gesplitst in onderdelen die op de voorportaal blijven staan en onderdelen die verhuizen kunnen naar de investeringsagenda. Het totaalbeeld van de investeringsagenda is nog niet afgerond, nog niet alles is op geld gezet. Bij de begroting wordt de opzet verder aangevuld en vragen wij de raad om verdere prioritering en fasering.

De Raad heeft de beslissingsbevoegdheid bij het inrichten van de financiële kaders van de investeringsagenda. Voor de uitname van middelen uit de reserve groei van Deventer geldt in elk geval dat de raad het finale besluit neemt en het krediet voor voor de investeringen expliciet dient goed te keuren. Wij vragen de raad bij de voorjaarsnota om in te stemmen met het financiële instrument strategische investeringsagenda en het instellen van de reserve groei van de stad.

Bij de begroting verwerken wij de mutaties uit de meicirculaire en stellen wij ons tot doel om te komen tot een sluitend meerjarig perspectief.

Openbaarmaking en communicatie

Aanpak en uitvoering

Op 12 juni is de briefing en een inloop voor technische vragen.

Op 3 juli de raadstafel en op 10 juli de besluitvorming.

RAADSVOORSTEL

Onderwerp	: Voorjaarsnota 2024
Portefeuillehouder	: Wethouder Elferink,
Voorstelnummer	: 2024-492
Datum B en W besluit	: 4-06-2024
Team	: DEV-FC

Inleiding

De voorjaarsnota is het startdocument van de planning- en controlcyclus voor het komende begrotingsjaar 2025 en de meerjarenraming 2026-2028

De voorjaarsnota gaat allereerst in op de ontwikkeling van de financiële positie van de gemeente. Daarnaast geeft de voorjaarsnota het financiële beeld weer op basis van de autonome ontwikkelingen, knelpunten en nieuwe ontwikkelingen. Voor een aantal knelpunten, de zg. urgente opgaven zien wij dat nu ingrijpen vereist is. In de begroting 2024 hebben wij al voor een aantal onderwerpen aangegeven dat deze een toekomstig beroep gaan doen op onze structurele middelen, bijvoorbeeld onderwijshuisvesting en de nota kapitaalgoederen. Deze onderdelen hebben wij wederom opgenomen. De heroverwegingen worden behandeld en tot slot de voorstellen nieuw beleid.

De voorjaarsnota is het instrument waarmee de raad de koers kan bepalen en biedt het inhoudelijke en financiële kader voor de vertaling en uitwerking in de komende programmabegroting. In de voorjaarsnota is de meicirculaire 2024 niet verwerkt.

Raadsvoorstel

1. De programmabegroting 2025-2028 te wijzigen met betrekking tot de autonome ontwikkelingen in paragraaf 3.2
2. De programmabegroting 2025-2028 te wijzigen op basis van de genoemde knelpunten en heroverweging zoals opgenomen in paragraaf 3.4-3.6
3. Akkoord te gaan met de beleidsvoornemens paragraaf 3.7 en de programmabegroting 2025-2028 hiervoor te wijzigen
4. Een reserve Hervormingsagenda Jeugd aan te wenden €985.000 (2025) en €321.000 (2026)
5. Een storting van €1.030.000 aan de specifieke weerstandsreserve t.l.v. de generieke weerstandsreserve en hiervoor de programmabegroting 2024 te wijzigen
6. In te stemmen met de strategische investeringsagenda als financieel instrument en hiervoor een reserve Groei van Deventer in te stellen
7. Bij de begroting te komen met een structureel sluitende meerjarenbegroting

Kern raadsvoorstel

Het doel van de voorjaarsnota 2024 is om een gedegen kader af te geven voor de begroting 2025 en de meerjarenbegroting 2026-2028.

Beoogd resultaat

In de voorjaarsnota geeft het college aan hoe zij hun ambities vanuit het akkoord " te plaatsen in context van de uitvoering en het actueel financieel kader.

Het beoogde resultaat is de voorjaarsnota 2024 op 12 juli door de raad vast te stellen. De vaststelling van de voorjaarsnota door de raad, houdt in dat de raad akkoord gaat met :

- de aanpassing van de begroting 2025 -2028 op basis van de genoemde autonome ontwikkelingen zoals opgenomen in paragraaf 3.2

- de aanpassing van de begroting 2025-2028 op basis van de genoemde knelpunten en heroverweging zoals opgenomen in paragraaf 3.4-3.6

- akkoord te gaan met de nieuwe beleidsvoornemens (paragraaf 3.7) en de programmabegroting 2025-2028 hiervoor te wijzigen;
- de aanwending van de reserve hervormingsagenda Jeugd voor €985.000 (2025) en €321.000 (2026) voor het project van Wieg tot Werk;
- een toevoeging van €1.030.000 aan de specifieke weerstandsreserve t.l.v. de generieke weerstandsreserve;
- het hanteren van een strategische investeringsagenda als financieel instrument en hiervoor een reserve groei van Deventer voor in te stellen.
- bij de begroting een structureel sluitende meerjarenbegroting te presenteren.

Kader

Het kader wordt gevormd door de financiële verordening.

Argumenten ten behoeve van de raad

- * De voorjaarsnota is het startpunt van de jaarlijkse planning- en control cyclus voor het nieuwe jaar. Na vaststelling van deze voorjaarsnota wordt de cyclus vervolgd met het opstellen van de begroting 2025 en de meerjarenraming 2026-2028.
- * Met de strategische investeringsagenda ontstaat er inzicht en overzicht in de toekomstige investeringsvraag van grote investeringen op de korte en (middel)lange termijn

Betrokken partijen en participatie

Financiële consequenties

In november 2023 is de begroting 2023/24 vastgesteld. Na het vaststellen van deze begroting is de uitkomst van de begroting gewijzigd op basis van de nieuw autonome ontwikkelingen die gemeld zijn in de kwartaalrapportages en de kaderbrief. Bij de kaderbrief besluit de raad niet tot het aanpassen van de begroting.

Na publicatie van de kaderbrief van de gemeente Deventer heeft het kabinet in haar voorjaarsnota eind april maatregelen aangekondigd om de opschalingskorting voor gemeenten te schrappen. Dit heeft een positief effect op de omvang van de algemene uitkering. Echter gemeenten betalen hiervoor een forse prijs. In 2025 en 2026 wordt de nieuwe financieringssysteem vervroegd ingevoerd. Dit heeft een enorm negatief effect ca. € 5,6 miljoen op de algemene uitkering voor 2025 en zorgt dat wij een beroep moeten doen op onze generieke weerstandsreserve. De details van deze maatregelen worden door het Rijk uitgewerkt in de meicirculaire 2024. Een exacte berekening van de uitkomst van de meicirculaire (28 mei gepubliceerd) moet nog plaatsvinden en maakt nog geen onderdeel uit van de voorjaarsnota van Deventer. Echter wel van belang om rekening mee te houden.

In deze voorjaarsnota komen veel onderdelen samen, de autonome ontwikkelingen, knelpunten en heroverwegingen. Een aantal onderwerpen kunnen niet wachten omdat dit de groei van Deventer belemmert, waaronder de netcongestie, onderwijshuisvesting. Maar niet alles kan en niet alles kan tegelijk ook vanwege de beschikbare capaciteit daarom wordt een temporisering voorgesteld in de nota kapitaalgoederen. De opgaven nemen toe ook in relatie tot de financiën. We blijven doorbouwen aan Deventer. In deze Voorjaarsnota doen we u een voorstel om maatregelen te treffen om ook te kunnen blijven doorbouwen. We zien ons helaas ook genoodzaakt om de OZB opbrengsten licht te verhogen met 6% (eenmalig) in 2025 i.p.v. 3% en de jaren vanaf 2026 weer de gangbare 3% te hanteren.

Bij de voorjaarsnota wordt de benodigde specifieke weerstandscapaciteit herrekend. Met name de netcongestie zorgt ervoor dat ons risicoprofiel toeneemt. De risico's zijn bij de jaarrekening 2023 en nu in de voorjaarsnota

gestegen, ook ten opzichte van de meerjarige trend. De weerstandsratio is vastgesteld op norm 1, na de herrekening is de ratio 0.95. Dit betekent dat de beschikbare weerstandscapaciteit lager is dan de benodigde weerstandscapaciteit. Er is onvoldoende weerstandsvermogen om volledig de gevolgen van het optreden van risico's financieel op te vangen. Daarvoor is het nodig de specifieke weerstandsreserve (vanuit de generieke weerstandsreserve) aan te vullen met € 1.030.000.

Bij de behandeling van de optimalisatie van de planning en controlcyclus heeft uw raad gevraagd om een nadere concretisering van de strategische investeringsagenda en een uitwerking van de reserve "groei van Deventer" gevraagd. In deze voorjaarsnota hebben wij het afwegingskader verder geconcretiseerd en de agenda met de investeringsvragen gevuld. De voorportaalijst uit de begroting 2024 hebben wij gesplitst in onderdelen die op de voorportaal blijven staan en onderdelen die verhuizen kunnen naar de investeringsagenda. Het totaalbeeld van de investeringsagenda is nog niet afgerond, nog niet alles is op geld gezet. Bij de begroting wordt de opzet verder aangevuld en vragen wij de raad om verdere prioritering en fasering.

De Raad heeft de beslissingsbevoegdheid bij het inrichten van de financiële kaders van de investeringsagenda. Voor de uitname van middelen uit de reserve groei van Deventer geldt in elk geval dat de raad het finale besluit neemt en het krediet voor voor de investeringen expliciet dient goed te keuren. Wij vragen de raad bij de voorjaarsnota om in te stemmen met het financiële instrument strategische investeringsagenda en het instellen van de reserve groei van de stad.

Betrokkenheid raad

De raadstafel is op 3 juli en op 10 juli de besluitvorming.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Deventer,
de secretaris, de burgemeester,

J.P. Wassens

R.C. König

RAADSBESLUIT

Onderwerp : Voorjaarsnota 2024
Voorstelnummer : 2024-492
Raadstafel d.d. :
Raadsvergadering :

De raad van de gemeente Deventer,
Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 4-06-2024, nummer 2024-492

BESLUIT

1. De programmabegroting 2025-2028 te wijzigen met betrekking tot de autonome ontwikkelingen in paragraaf 3.2
2. De programmabegroting 2025-2028 te wijzigen op basis van de genoemde knelpunten en heroverweging zoals opgenomen in paragraaf 3.4-3.6
3. Akkoord te gaan met de beleidsvoornemens paragraaf 3.7 en de programmabegroting 2025-2028 hiervoor te wijzigen
4. Een reserve Hervormingsagenda Jeugd aan te wenden €985.000 (2025) en €321.000 (2026)
5. Een storting van €1.030.000 aan de specifieke weerstandsreserve t.l.v. de generieke weerstandsreserve en hiervoor de programmabegroting 2024 te wijzigen
6. In te stemmen met de strategische investeringsagenda als financieel instrument en hiervoor een reserve Groei van Deventer in te stellen
7. Bij de begroting te komen met een structureel sluitende meerjarenbegroting

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van
De raad voornoemd,
de griffier,

de voorzitter,

A. Kerver

R.C. König

Voorjaarsnota 2024

Algemeen.....	4
Voorwoord	4
Inleiding	6
Financiën	8
Uitkomst begroting na 1e kwartaal 2024	8
Autonome ontwikkelingen.....	9
Ruimte voor nieuw beleid	14
Knelpunten - Urgente opgaven	16
Netcongestie.....	17
Sociaal domein	19
Konnected	22
BAD	22
Samenvatting.....	24
Knelpunt - Niet taakgebonden kortingen Rijk	24
Heroverwegingsvoorstellen	30
Voorstellen nieuw beleid.....	34
Uitkomst begroting na Voorjaarsnota 2024	37
Nieuw beleid	45
Samen maken we Deventer	45
Fijn wonen en leven.....	48
Iedereen doet ertoe	51
Een duurzame toekomst.....	52
Organisatie	53
Investeringsplanning.....	56
Inleiding	56
Voorstellen voorportaal.....	58
Strategische investeringsagenda	64

Programma's	74
Burger en bestuur	74
Openbare orde en veiligheid	75
Leefomgeving	76
Milieu en duurzaamheid	77
Ruimtelijke ontwikkeling	78
Herstructurering en vastgoed	79
Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt.....	80
Meedoen.....	81
Jeugd en onderwijs.....	82
Economie en internationaal beleid	83
Kunst en cultuur.....	84
Bedrijfsvoering.....	85
Algemene dekkingsmiddelen.....	86
Resultaatbestemming.....	87
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicomanagement.....	88

Algemeen

Voorwoord

Deventer blijft investeren ondanks onzekere tijden

De gemeente Deventer heeft ook voor de komende jaren stevige ambities voor stad en dorpen. Het streven is om duizenden nieuwe woningen te bouwen voor onder meer jongeren, ouderen en starters, en we investeren in duurzame, frisse scholen. De overstap naar duurzame energie en de aanpassing aan klimaatverandering zijn in volle gang, de arbeidsmarkt verandert mee. En in die veranderende samenleving stimuleren we de samenwerking tussen zorg, welzijn, vrijwilligers en mantelzorgers, zodat zoveel mogelijk mensen mee kunnen doen. Zo blijven we vanuit een krachtige Regio Stedendriehoek werken aan brede welvaart.

Doorontwikkelen

In de Voorjaarsnota 2024 doet het college van B&W voorstellen om de gemeente verder door te ontwikkelen. Het college heeft de Voorjaarsnota donderdag ter vaststelling aan de gemeenteraad gestuurd.

We hebben hoge ambities, maar krijgen fors minder geld van de Rijksoverheid. Het opstellen van de Voorjaarsnota was dan ook geen makkelijke opgave. Mede dankzij het positieve resultaat over 2023 hebben we toch ruimte kunnen vinden voor voorstellen voor nieuw beleid. Daarmee kunnen we de komende jaren verder werken aan de groei van de gemeente. Zo zorgen we dat Deventer ook in de toekomst voor onze inwoners, bedrijven en organisaties een fijne plek blijft om te wonen en te werken.

Voorstellen

Het college doet in de Voorjaarsnota 2024 onder meer voorstellen voor:

- bouwen en vernieuwen van scholen;
- maatregelen voor fietsparkeren in de binnenstad;
- structurele voortzetting van preventieprojecten voor kinderen en jongeren;
- investeren in het halen van klimaatdoelen;
- er alles aan doen zodat we iedereen kunnen blijven aansluiten op het stroomnet;
- extra ondersteuning voor mensen die niet of moeilijk kunnen rondkomen;
- onderzoek naar de vervanging van de Bernardsluis;
- verbeteren van beheer en onderhoud van de straten, pleinen en parken in wijken en dorpen.

Loon- en prijsstijgingen

Om alle voorstellen uit de Voorjaarsnota uit te kunnen voeren, is nu niet voldoende geld beschikbaar. Dit is mede een gevolg van de forse loon- en prijsstijgingen van de afgelopen jaren. Daarom stelt het college voor om de OZB-opbrengst in 2025 eenmalig met 6% te verhogen, in plaats van de gebruikelijke 3%.

Taken, middelen en ambities in balans

De actuele financiële situatie in het najaar bepaalt of deze maatregel inderdaad nodig is en of er daarnaast nog andere stappen nodig zijn, zoals bezuinigingen. Samen met andere gemeenten blijven wij benadrukken bij het Rijk dat taken, middelen en ambities in balans moeten worden gebracht. Hoe uitdagend ook, het blijft ons uitgangspunt om in het najaar een sluitende meerjarenbegroting te presenteren.

Inzicht in lange termijn

In de Voorjaarsnota geeft het college ook een overzicht van de grote projecten die op de langere termijn, de komende twintig jaar, in de planning staan. Deze strategische investeringsagenda biedt inzicht wat er de komende jaren gespaard moet worden om deze plannen uit te voeren. Het gaat onder meer om de doorontwikkeling van de binnenstad, de ontwikkelingen in en rond het centrum, wegen en openbaar vervoer in de Poort van Deventer en de herinrichting van het IJsselfront.

Marcel Elferink
wethouder Financiën

Inleiding

Op 16 april heeft het college de 1e kwartaalrapportage 2024 en kaderbrief vastgesteld. Bij de kaderbrief besluit de raad niet tot het aanpassen van de begroting. De onderwerpen genoemd in de kaderbrief komen terug in deze voorjaarsnota. In deze voorjaarsnota wordt het financieel perspectief geschetst van 2024-2028. De onzekerheden over de financiële ontwikkelingen blijven voortduren. Wanneer het tij niet wordt gekeerd gaan deze ontwikkelingen ook een invloed hebben op de Deventer begroting. Wij voeren een solide financieel beleid. Waarbij het uitgangspunt is dat onze structurele lasten worden gedekt door structurele inkomsten. Wanneer de structurele inkomsten blijvend minder worden moeten wij een stapje achteruit doen en de juiste maatregelen treffen.

Met ingang van 2026 stapt het rijk af van de huidige financieringssysteem voor de algemene uitkering. De algemene uitkering is de belangrijkste inkomstenbron voor gemeenten. In de Rijk's voorjaarsnota (2023) heeft het Rijk vanaf 2027 structureel €1 miljard beschikbaar gesteld. Desondanks is het ravijn bij lange na nog niet gedempt. Er is nog een gat van €3 miljard. Deze drastische daling zien wij ook terug in onze meerjarenbegroting.

Voorstellen Voorjaarsnota

Het demissionaire kabinet heeft de Voorjaarsnota opgesteld. Dit geeft een vooruitblik op de rijksbegroting voor de komende jaren. Over de gevolgen worden de gemeenten geïnformeerd via de meicirculaire 2024. Het Rijk en de VNG hebben een eerste stap gezet naar een stabiel en evenwichtige financieringssysteem. De wens van gemeenten om de opschalingskorting te schrappen (met ingang van 2026) is gehonoreerd, dit leidt tot structureel meer middelen vanaf 2026. Echter hier zit een scherpe rand aan, de nieuwe financieringssysteem is vervroegd van 2027 naar 2024. Dit betekent dat het volume accres vanaf 2024 wordt gebaseerd op een 8-jaars historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bruto binnenlandproduct. Hierdoor zijn de tranches voor 2024 en 2025 fors lager dan in de Miljoenennota 2024. Voor Deventer betekent dit een eenmalige uitname in 2025 door het Rijk van circa €5,6 miljoen. Deze uitname heeft direct effect op ons begrotingssaldo met als gevolg dat wij een beroep moeten doen op onze generieke weerstandsreserve.

In deze Voorjaarsnota willen wij inhoudelijk richting geven en ruimte bieden voor debat in aanloop naar de begroting van het komende jaar. De knelpunten en al bestaande problematiek zoals ook benoemd in de begroting 2024 'Problematiek niet taakgebonden korting Rijk' brengen wij wederom onder de aandacht. De ambities liggen hoog en niet alle ambities hebben een plek gekregen in deze voorjaarsnota. Wij vinden het van belang om niet te stil te staan en om geen voorzieningen af te breken maar blijvend te investeren in Deventer. Dit doen wij door fors te investeren in de onderwijshuisvesting en door verdere investeringen in de openbare ruimte.

Richting programmabegroting 2025-2028

De ontwikkelingen van de algemene uitkering zal bepalend zijn voor de toon van de komende begroting. We realiseren ons dat we moeten balanceren tussen forse maatschappelijke opgaven (met vooral incidentele dekking) en de afnemende structurele ruimte. Ondanks het schrappen van de opschalingskorting blijft er nog een gat van €2,3 miljard (macro). De opgaven nemen toe ook in relatie tot de ambtelijke capaciteit en de beschikbare financiën. Met een krappe arbeidsmarkt en uitblijvende financiële duidelijkheid van het Rijk maakt dat dit steeds meer begint te knellen. Onze financiële ruimte is beperkt de komende tijd. Dat vraagt om goed doordenken van scenario's om grote opgaven te realiseren zodat de groei van de stad niet stil komt te liggen. Zonder forse bijdragen van het rijk en provincie zullen de grote ambities op diverse (regionale) terreinen niet tot uitvoering komen. Het is belangrijk om hier op voor te sorteren, u heeft dat gedaan door op 22 mei in te stemmen met het hanteren van de strategische investeringsagenda. In deze voorjaarsnota komen wij met een verdere uitwerking.

Voorsorteren op de netcongestie, groei van de stad en het brede sociale domein

Met het bestuursakkoord 'Dichtbij, Betrokken & Bevlogen' bouwen we de komende jaren verder aan het prachtige sociale en fysieke bouwwerk dat onze stad Deventer is met haar evenzo prachtige en diverse dorpen. We blijven doorbouwen aan Deventer. In deze Voorjaarsnota doen we u een voorstel om maatregelen te treffen om ook te kunnen blijven doorbouwen. We zien ons helaas ook genoodzaakt om de OZB opbrengsten licht te verhogen, dit doen wij door eenmalig de opbrengststijging te verhogen van 3% naar 6% in 2025. Vanaf het jaar 2026 hanteren wij weer de stijging van 3%.

De huidige economische omstandigheden leiden tot stijgende bouwkosten en hogere financieringslasten. Daarnaast krijgen steeds meer projecten krijgen last van de congestie op het stroomnetwerk. Ook bij nieuwe ontwikkelingen hebben we hiermee te maken. Een belangrijk aandachtspunt daarbij is dat bij het openen van nieuwe grondexploitaties (zoals Wechelerhoek en Havenkwartier) een doorrekening moet worden gemaakt van het project. Verwachte verliezen dienen vanuit het voorzichtigheidsbeginsel direct ten laste van het resultaat gebracht te worden. Dit zal forse effecten hebben op de ontwikkeling van de generieke weerstandsreserve en daarmee het weerstandsvermogen. Middels het financiële instrument de strategische investeringsagenda willen we dit voorkomen en sparen en geld opzij zetten voor deze opgaven.

Financiën

Uitkomst begroting na 1e kwartaal 2024

Het voordelige saldo van 2024 is bij de 1e kwartaalrapportage 2024 gestort in de generieke weerstandsreserve €7,782 miljoen. De uitkomst van de begroting na de eerste kwartaalrapportage 2024 laat het volgende beeld zien:

bedragen x €1.000 (-/- = Nadeel)

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
Uitkomst begroting na 1e kwartaalrapportage 2024	0	-2.940	-3.725	-742	-1.564

Autonome ontwikkelingen

Na de eerste kwartaalrapportage 2024 zijn er nieuwe autonome ontwikkelingen geweest:

- Kaderbrief;
- Aangepast rekeningresultaat
- Ontwikkeling Wmo uitgaven

De uitkomst van de begroting 2024 en verder laten een nadelige uitkomst zien met uitzondering van 2028.

bedragen x €1.000 (-/- = Nadeel)

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
1. Uitkomst begroting na 1e kwartaalrapportage 2024	0	-2.940	-3.725	-742	-1.564
2. Kaderbrief	0	-424	-1.424	-1.424	609
3. Aanpassing rekeningresultaat	-954	0	0	0	0
4. Wmo structureel	0	600	600	600	600
5. Wmo eenmalige vrijval	0	800	1.100	700	400
Saldo	-954	-1.964	-3.449	-866	45

2. Toelichting uitkomst Kaderbrief 2024

De onderstaande autonome ontwikkelingen zijn in de Kaderbrief opgenomen:

bedragen x €1.000 (-/- = Nadeel)

Nr.	Omschrijving	Programma	2025	2026	2027	2028
a	Bijdrage GR Veiligheidsregio	Openbare orde en veiligheid	-424	-424	-424	-424
b	Nieuwe jaarschijf Jeugd	Jeugd en onderwijs	0	0	0	314
c	Onderwijshuisvesting	Jeugd en onderwijs	0	-1.000	-1.000	-1.000
d	Uitwerking reeds genomen besluiten	Algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	-92
e	Nieuwe jaarschijf	Algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	1.811
	Saldo		-424	-1.424	-1.424	609

2a. Bijdrage GR Veiligheidsregio

In de kadernota is de gemeentelijke bijdrage voor de Veiligheidsregio opgenomen, deze bijdrage is voor de gemeente Deventer van €7.655.459 naar €8.555.481 gestegen. Op 22 mei heeft de raad de begroting van de veiligheidsregio vastgesteld [2024-05-22 Raadsbesluit](#)

De stijging zit voor €475.000 in de hogere indexatie die is toegepast voor lonen (conform CAO) en prijzen. Tevens is de doorontwikkeling brandweer €176.000 meegenomen en de maatwerkafpraak €213.000 voor het functioneel leeftijdsontslag (FLO regeling). De doorwerking van de indexatie zal bij opstelling van de begroting 2025 ten laste komen van de stelpost lonen en prijzen. De stelpost herberekenen wij na uitkomst van de meicirculaire.

De stijging van de overige kosten (FLO, bevolkingszorg en uitbreiding brandweer) ad. €424.000 komt ten laste van de begroting 2025 en hebben een structureel effect.

2b. Nieuwe jaarschijf Jeugd: Rijksbijdrage en hervormingsagenda

- **Compensatie tekorten**

Met betrekking tot de compensatie voor de tekorten in de Jeugdzorg heeft het Rijk aangegeven het advies van de Commissie van Wijzen op te volgen (regel 1). Inmiddels is de Hervormingsagenda jeugd vastgesteld waarin is opgenomen dat de maatregelen uit de Hervormingsagenda €1 miljard moeten opleveren (regel 2). Om de hervormingsagenda uit te kunnen voeren houdt het Rijk een deel in op de uitkering van het tekort aan gemeenten (regel 3).

Er is destijds een afspraak gemaakt tussen Rijk en VNG omtrent op te nemen jeugdgeden in de meerjarenbegroting. Voor 2025 en verder mogen gemeenten 100% van de jeugdgeden opnemen. Wij gaan er voorlopig vanuit dat deze lijn gehanteerd blijft. In 2028 krijgen we voor de compensatie van de tekorten jeugd per saldo €314.000 meer dan in 2027.

- **Aanvullende besparing**

Het kabinet heeft aanvullend besloten tot het realiseren van de aanvullende besparing van structureel €511 miljoen, welke een Rijksverantwoordelijkheid is gemaakt (regel 4). Concreet betekent dit dat het aan de Rijksoverheid is om de besparing in te vullen met (wettelijke) maatregelen. Het gaat daarbij om maatregelen waardoor gemeenten minder middelen nodig hebben of waarbij alternatieve inkomsten gegenereerd worden (bv door middel van de invoering van een eigen bijdrage). Ook draagt het Rijk het budgettaire risico ingeval (een deel van) deze maatregelen geen of niet tijdig doorgang vinden. Het Rijk heeft deze opgenomen voor structureel €500 miljoen, het Deventer aandeel is circa €3,5 miljoen. Wij zijn voorzichtig en houden voor 50% rekening met toekomstige lagere uitgaven op jeugd €1,8 miljoen (regel 5). Dit omdat wij de afgelopen jaren al fors hebben geïnvesteerd in het voorliggende veld en wij de kans reëel achten dat er dubbelingen zullen zijn tussen de maatregelen in de Hervormingsagenda en in de maatregelen die we al uitvoeren.

(bedragen x €1.000) (-/- = nadeel)

Nr.	Omschrijving	2025	2026	2027	2028	mutatie 2028 tov 2027
1	Tekort uitspraak commissie van wijzen	12.493	12.525	12.528	12.540	12
2	Taakstelling €1 miljard	-2.566	-6.593	-6.977	-6.977	0
3	Uitvoeringskosten hervormingsagenda (uit meicirculaire 2023)	-718	-613	-645	-343	302
	Saldo	9.209	5.319	4.906	5.220	314
4	Aanvullende besparing €511 miljoen (uit coalitieakkoord Rutte IV)	-3.430	-3.430	-3.506	-3.506	0
	Saldo	5.779	1.889	1.400	1.714	314
5	Stelpost: Aanvullende besparing €511 miljoen (Rijksverantwoordelijkheid)	1.715	1.715	1.753	1.753	0

2c. Onderwijshuisvesting (VNG norm)

Met het Integraal Huisvestingsplan voor het Deventer onderwijs 2024-2040 (IHP) is een grote beleidsambitie vastgesteld. Groot vanwege een hogere kwaliteitsambitie (duurzaamheid, frisse scholen), maar ook groots omdat we met elkaar vaststellen dat we in 16 jaar onze gebouwenvoorraad willen vernieuwen en geschikt willen maken om goed onderwijs te kunnen blijven geven. Op basis van het IHP is een prioritering vastgesteld. Deze prioritering is als een minimale variant doorgerekend, zonder inhoudelijke ambities. Hierbij is gebruik gemaakt van de kaders in de verordening onderwijshuisvesting Deventer 2015: o.a. met de VNG-normering', zonder bijvoorbeeld m2 voor kinderopvang, maar wel met een verantwoordelijkheid op het gebied van renovatie als alternatief voor nieuwbouw. De komende jaren werken we naast de lopende projecten Marke Zuid, VSO Deventer, Sancta Maria school, Zwaluwenburg en Colmschate aan verbetering van de onderwijshuisvesting voor de Rythmeen in Bathmen, Arkelstein, de Internationale Schakelklas (IKS) en De Kleine Planeet aan de Rielierweg. Hiervoor hebben we vanaf 2026 jaarlijks structureel €1.000.000 extra nodig voor onderwijshuisvesting.

2d. Uitwerking reeds genomen besluiten

Doordat er een nieuwe jaarschijf wordt toegevoegd is deze jaarschijf ook toegevoegd aan een aantal reeds eerder genomen besluiten. Deze financiële doorwerking (technisch) leidt tot een nadeel van €92.000 structureel.

2e. Nieuwe jaarschijf 2028

De jaarschijf 2028 is toegevoegd, dit leidt voorlopig tot een toevoeging van €1,8 miljoen. Dit betreft: raming algemene uitkering, structurele stelpost autonome ontwikkelingen, stelpost accres AU, toename ozb op basis uitbreiding aantal woningen en 3% tariefstijging. Voor de stelpost prijzen hanteren wij voorlopig 2,3% en lonen/sociale lasten 4,4% op basis van de raming van het Centraal Economisch Planbureau 2024. Deze indexatiecijfers kunnen nog muteren bij de begroting 2025-2028.

3. Aanpassing rekeningresultaat

In de 4e kwartaalrapportage 2024 is een prognose afgegeven van een voordelig saldo na budgetoverheveling. Bij de 1e kwartaalrapportage hebben wij het voorlopige resultaat van €14,026 miljoen verwerkt. Hiermee is er vroeg in het jaar een beeld gegeven van de gerealiseerde resultaten. Daarbij hebben wij tevens aangegeven dat het om een voorlopig resultaat gaat in verband met onzekerheden, zoals het sociaal domein en de accountantscontrole. In april hebben wij de productieverantwoording van onze zorgaanbieders in het sociaal domein (WMO en Jeugd) binnen gekregen en beoordeeld. Op basis hiervan is het resultaat in de definitieve jaarverantwoording bijgesteld. Het definitieve resultaat komt uit op een voordelig saldo na budgetoverheveling van €13,1 miljoen. Dit betekent een negatieve bijstelling van €0,9 miljoen.

4 en 5. Wmo

- **Huidige situatie**

In 2023 was er sprake van een volumedaling in de Wmo, daar waar een stijging werd verwacht. Een verklaring hiervoor is niet eenduidig te geven. Wel zien we enkele ontwikkelingen die hieraan zeker hebben bijgedragen. Zo wordt er al jaren geïnvesteerd in een wijze van indiceren waarbij recht wordt gedaan aan de vraag van de inwoner maar tegelijkertijd wordt nagegaan waartoe de inwoner zélf nog toe in staat is. Daarnaast is en wordt geïnvesteerd in een stevig voorveld met goede (collectieve) voorzieningen waardoor Wmo maatwerk kan worden voorkomen. Het collectieve aanbod blijkt steeds vaker een goed alternatief. Ook worden oude indicaties "opgeschoond" in die zin dat we nagaan of in plaats van Wmo indicaties, Wlz indicaties mogelijk zijn of dat de inwoner inmiddels weer op eigen kracht verder kan.

- **Toekomst**

Diverse maatschappelijke ontwikkelingen maken echter dat Wmo uitgaven - zeker op de langere termijn - aanzienlijk zullen stijgen. De aankomende jaren vindt er een dubbele vergrijzing plaats: de groep oudere inwoners wordt - relatief - steeds groter én mensen worden steeds ouder. Het aantal inwoners van 80 jaar en ouder neemt in Deventer toe van 4.600 in 2020 naar 7.200 in 2035 en 10.200 in 2050. Over de periode 2020-2050 is dit een stijging van 121%. In 2040 is 1 op de 4 inwoners van Deventer 65 jaar of ouder. Het RIVM stelt dat dit 28.280 inwoners voor Deventer zijn. Het aantal plekken in verzorgings- of verpleeghuizen is nu al onvoldoende. Veel ouderen blijven (al dan niet noodgedwongen) thuiswonen. Deze twee ontwikkelingen samen - meer ouderen en langer thuis wonen - betekent een verzwaring van de zorgvraag in de thuissituatie en dus een toenemende druk op de Wmo. Daarnaast zien we een beweging waarbij Wmo maatwerk een vangnet wordt daar waar mensen buiten de boot vallen bij de Wet Langdurige Zorg (Wlz) en de Zorgverzekeringswet.

- **Financiële doorkijk**

Op basis van het Wmo voorspelmodel van de VNG hebben we een doorrekening gemaakt van de ontwikkeling van de kosten voor de Wmo. We gaan hierbij uit van een gemiddelde volumestijging van jaarlijks 3% voor hulp bij het huishouden, begeleiding en dagbesteding. Daarnaast hebben we rekening gehouden met een stijging vanuit de transformatie uit het Integraal Zorgakkoord (IZA). De eventuele gevolgen voor het volume van de herinvoering van inkomensafhankelijke bijdrage voor de Wmo met ingang van 2026 zijn niet meegenomen. Rekening houdend met bovenstaande ontwikkelingen kan er structureel een bedrag van €600.000 naar de algemene middelen vrijvallen. Hierbij is het van belang dat in de nieuwe jaarschijf van de meerjarenbegroting (2029) wel weer een compensatie moeten komen uit de algemene middelen voor de volumestijging.

In de jaren 2024 tot en met 2027 kan voorzichtigheidshalve incidenteel een hoger bedrag terugvloeien naar de algemene middelen van:

2025 €0,8 miljoen
2026 €1,1 miljoen
2027 €0,7 miljoen
2028 €0,4 miljoen

(bedragen x €1.000) (-/- = nadeel)

Omschrijving	Programma	2025	2026	2027	2028
Structurele vrijval WMO middelen	Meedoen	600	600	600	600
Incidentele vrijval WMO middelen	Meedoen	800	1.100	700	400
Saldo		1.400	1.700	1.300	1.000

Ruimte voor nieuw beleid

De uitkomst van de begroting na de autonome ontwikkelingen is als volgt:

(bedragen x €1.000) [-/- = Nadeel]

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
Uitkomst begroting na autonome ontwikkelingen	-954	-1.964	-3.449	-866	45

De Voorjaarsnota is het startpunt van de jaarlijkse planning en controlcyclus. De cyclus van bestuurlijk plannen, sturen en verantwoorden. In deze voorjaarsnota willen wij inhoudelijk richting geven en ruimte bieden voor debat in aanloop naar de begroting van het komende jaar. We kiezen hierbij voor een behoedzame en flexibele strategie. Deze strategie bestaat uit de volgende onderdelen en afspraken. We geven richting op belangrijke onderwerpen, we actualiseren de financiële uitgangspunten (indexatie) en we actualiseren het financiële beleid.

Actualisatie financiële stand van zaken

Om op een integrale manier te kunnen komen tot het stellen van kaders en het geven van richting is het aan belang dat er een beeld is van de financiële mogelijkheden en onmogelijkheden, We beginnen met het actualiseren van het meerjarige saldo.

Daarnaast brengen we de heroverwegingen in beeld waarover in de voorjaarsnota ook besluitvorming wordt gevraagd. In de begroting 2024 hebben wij een paragraaf opgenomen "problematiek niet taakgebonden kortingen Rijk" Hierin hebben wij inzichtelijk gemaakt voor welke wettelijke opgave we de komende jaren staan en waar dit tot een knelpunt gaat leiden wanneer het Rijk niet voldoende middelen beschikbaar stelt. Deze paragraaf is geactualiseerd en uitgewerkt met dekkingsvoorstellen waar mogelijk. Waar niet mogelijk wordt voorgesteld om een gematigd ingroei-scenario te hanteren.

In totaliteit leidt dit tot een geactualiseerd herzien meerjarig saldo dat we als uitgangspunt hebben genomen voor onze uit te werken richtingen / inspanningen. Financiële soliditeit (financieel solide huishouding) is een onderdeel van een structureel sluitende (meerjaren)begroting. Hierbij wordt ook gekeken of er voldoende buffers beschikbaar zijn om op korte termijn risico's en nadelen te kunnen dekken. De laatste stand van zaken van de reserve positie wordt in beeld gebracht. We houden hierbij rekening met hetgeen in het bestuursakkoord is afgesproken dat de ratio van het weerstandsvermogen 1,0 dient te bedragen. In deze Voorjaarsnota bedraagt de ratio in eerste instantie 0,95. Conform het gestelde in de nota reserve en voorziening (raadsbesluit januari 2018) wordt de specifieke weerstandsreserve aangevuld zodat de norm 1 wordt bereikt

Verscherpt afwegingskader nieuw beleid

Conclusie van de kaderbrief is dat de ruimte binnen de meerjarenraming voor beleidsintensivering en voor nieuwe structurele opgaven waarvoor nog geen geld is gereserveerd beperkt is. Dit terwijl de opgaven groot zijn. Tegelijkertijd zien wij een aantal urgente opgaven en taken voor onze gemeente die wij niet voor ons uit kunnen schuiven. De netcongestie, onderwijshuisvesting en het sociale domein. Opgaven die niet kunnen wachten. Deze voorjaarsnota is kaderstellend voor de begroting. We geven richting op belangrijke onderwerpen, we actualiseren de financiële uitgangspunten (indexatie) en we actualiseren het financiële beleid.

Ons doel richting de begroting is om het tekort vanaf 2025 niet verder te laten oplopen. Dit betekent dat wij richting de begroting een passend kader moeten maken, daarbij betrekken wij ook de uitkomsten van de meicirculaire.

bedragen x €1.000 (-/- = Nadeel)

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
Uitkomst begroting na autonome ontwikkelingen	-954	-1.964	-3.449	-866	45
3.4 Urgente opgaven	0	-3.760	-2.896	-1.264	-1.264
3.5 Problematiek niet taakgebonden kortingen Rijk	0	-517	-581	-2.053	-2.747
3.6 Heroverwegingsvoorstellen	0	0	-100	-100	-100
3.7 Nieuw beleid	0	-1.851	-1.235	-815	-670
Saldo uitkomst begroting na Voorjaarsnota 2024	-954	-8.092	-8.261	-5.098	-4.736

Knelpunten - Urgente opgaven

Voor een aantal onderwerpen is het noodzakelijk om deze met voorrang te behandelen. Hier is snel ingrijpen vereist om het huidige woningtekort aan te pakken. Ook de groei van vraag en aanbod van energie gaat sneller dan voorspeld en de uitbreiding van het energiesysteem kan dit tempo niet bijbenen. Projecten lopen hierdoor vertraging op in de uitvoering. In het sociale domein kennen wij de hervormingsagenda jeugd. Het doel is om het jeugdzorgstelsel financieel houdbaar te maken voor de toekomst. De afgelopen jaren hebben wij met eenmalige middelen ingezet op preventie met het project van wieg naar werk. Dit loopt ten einde. Door te investeren in een effectieve preventie en vroegtijdige inzet, wordt een kostenbesparing op langere termijn gerealiseerd. Rijksmiddelen om te investeren op preventie ontbreken maar het niet continueren van dit project zal afbreuk doen aan al hetgeen waarin is geïnvesteerd. Ook aan de inkomstenkant bij inburgering zien wij dat het budget kleiner wordt doordat er vooralsnog geen zicht is op extra rijksmiddelen voor de uitvoering van inburgering. Het uitvoeringsbudget dat gemeenten ontvangen beweegt (anders dan de specifieke uitkeringen) niet mee met het aantal inburgeringsplichtigen. Hier ontstaat spanning tussen de uitvoeringskosten en het beschikbare budget.

Netcongestie

Het Nederlandse stroomnet is vol. Er wordt meer stroom gebruikt en opgewekt dan getransporteerd kan worden door de beschikbare kabels en verdeelstations. Om verdere problemen te voorkomen zien de netbeheerders, in Deventer zijn dat Enexis, Liander en Tennet, zich genoodzaakt om een rem te zetten op het aansluiten van nieuwe gebruikers op het net. Op dit moment worden er in Deventer geen nieuwe grootverbruikers (vnl. bedrijven) aangesloten. Ook kan de opbrengst van nieuwe grootschalige zonne-installaties, op dak of op land, niet worden geleverd aan het net. Als de situatie op het net verder verslechtert, komen er ook beperkingen voor het aansluiten van nieuwe woningen. Netcongestie kan dus desastreuze gevolgen hebben voor de economie en de woningbouw.

De primaire verantwoordelijkheid voor het verzwaren van het stroomnet ligt bij de netbeheerders. Het rijk heeft daarvoor de benodigde financiële middelen beschikbaar gemaakt. In Deventer betekent dat de komende 15 jaar een jaarlijkse investering van minimaal €50 miljoen in extra kabels, honderden nieuwe laagspanningsstations, meerdere middenspanningsstations, uitbreiding van de bestaande hoogspanningsstations en één nieuw hoogspanningsstation. De gemeente speelt daar, als beheerder van de openbare ruimte, als bevoegd gezag en aanspreekpunt voor inwoners, een belangrijke rol in. Het verzwaren van het stroomnet vraagt om samenwerking en een versnelling van het proces van de gemeente en bij netbeheerders.

Daarnaast wordt er samen met bijvoorbeeld bedrijven gekeken naar het verslimmen van het netgebruik, bijvoorbeeld door het onderling afstemmen van opwek en gebruik van stroom, via zgn. Smart Energy Hubs of groene waterstof. Ook wordt er onderzoek gedaan naar een nieuwe stroombalans in woonwijken, bijvoorbeeld door de inzet van buurtbatterijen. De rol van de gemeente richt zich hierbij vooral op het in brede zin faciliteren van initiatieven en de afstemming met de netbeheerders. Onvermijdelijk in het zoeken naar oplossingen is een visie op ons toekomstige energiesysteem.

Omdat het oplossen van netcongestieproblemen jaren gaat kosten, krijgen we op korte termijn te maken met een verdelingsvraagstuk: wie/wat wordt wel of niet aangesloten op het net? Dit gaat een effect hebben op de voortgang van gebiedsontwikkeling en de economische ontwikkelen en vraagt om (maatschappelijk) prioriteren. We verwachten dat we in de uitvoering als gemeente, in aanvulling op de richtlijnen vanuit het rijk, een rol in gaan spelen.

Het college heeft besloten dat de gemeente alles in het werk gaat stellen om de aanpak van de netcongestie, binnen de gemeentelijke mogelijkheden, zo snel mogelijk te laten verlopen. De gemeentelijk inzet wordt georganiseerd via de bovenbeschreven lijnen: verzwaren, verslimmen en prioriteren. Wij gaan dus niet zelf kabels aanleggen, maar er wel voor zorgen dat de netbeheerders zo snel en efficiënt mogelijk hun werk kunnen doen. We gaan zelf geen Smart Energy Hubs bouwen, maar betalen mee aan onderzoeken, helpen bedrijven met het zoeken naar financiering, zorgen voor lobby naar netbeheerders en financiers.

De gemeentelijke werkzaamheden vinden voornamelijk plaats op het gebied van vergunningen, juridische zaken, databeheer (GIS), communicatie, openbare ruimte, ruimtelijke ordening, economie, energietransitie, wonen en vastgoed. Een eerste inventarisatie leidt tot een geschatte inzet van 12 fte vanuit de gemeente. Daarnaast worden kosten gemaakt, onder meer voor: externe advisering, communicatiemiddelen, onderzoek, locatiehuur en inzet van een provinciale trainee.

De kosten voor inzet van interne capaciteit wordt geraamd op €1.340.000, gebaseerd op een gemiddeld uurtarief van €80 per uur, dus exclusief overhead. Kosten diensten derden wordt geraamd op €250.000. De raming voor de totale kosten komt daarmee uit op €1.590.000.

De dekking daarvan wordt als volgt ingeschat:

(bedragen x €1.000)

Kosten en dekking	Bedrag	Opmerking
Totale kosten	-1.590	Gebaseerd op uurtarief exclusief overhead
Extra CDOKE-middelen rijk	230	Indicatie o.b.v. onderzoek AEF. Het is nog onduidelijk of deze middelen worden toegekend door het rijk. Indien deze worden toegekend, dan wordt dit in mindering gebracht.
Totaal	-1.360	

Integrale aanpak

Naast de lopende werkzaamheden wordt er ambtelijk momenteel druk gewerkt aan een integrale aanpak voor netcongestie. In deze aanpak hebben we aandacht voor de gevolgen van netcongestie voor het bedrijfsleven en voor ontwikkelingen, zoals de bouw van nieuwe woningen of maatschappelijk vastgoed. Daarnaast brengen we alles in stelling om de netbeheerders zo goed en zo snel mogelijk te helpen bij de uitbreiding en verzwaring van het elektriciteitsnetwerk.

Onze aanpak om de gevolgen van netcongestie te verzachten kent drie pijlers:

1. Ten eerste werken we samen met Tennet en Enexis aan het verzwaren van het elektriciteitssysteem. Onze inzet daarbij is gericht op het faciliteren van de uitvoerende werkzaamheden die in opdracht van de netbeheerders wordt uitgevoerd.
2. Het tweede spoor is 'verslimmen': het inzetten van innovatie en toekomstige oplossingen (zoals bijvoorbeeld smart energy hubs of balanswijken) om op korte termijn de netcongestie te verminderen en op de lange termijn toe te werken naar een toekomstbestendig elektriciteitssysteem. Ook dit doen wij uiteraard in samenwerking met de netbeheerders. Hierbij is echter ook de samenwerking met bedrijven, ontwikkelaars, aannemers en de woningbouwcorporaties onontbeerlijk.
3. Als laatste het spoor zien we maatschappelijk prioriteren. In dit spoor willen we samen met de netbeheerders en andere stakeholders verkennen hoe we optimaal om kunnen gaan met de beschikbare en/of nieuw te realiseren netcapaciteit. Dit onderzoek beschouwt het college als afdoening van de motie Onderzoek netcongestie (dd 20 maart 2024).

Sociaal domein

Jeugdzorg preventie

In Deventer, maar ook landelijk, zien wij al een langere tijd een toename in de kosten voor jeugdzorg. We zien in Deventer niet zozeer een toename van het aantal jeugdigen in jeugdzorg maar wel dat bij een aantal jeugdigen de trajecten langer en duurder worden. Het verschil tussen de rijksbijdrage en de kosten die de gemeente maakt, nemen toe in nadelige zin. Vanaf 2019 investeren wij in projecten die invulling geven aan de doelstellingen van de visie van Wieg naar Werk. De preventieprojecten van Wieg naar Werk worden tot en met 2024 deels (€1,3 miljoen) betaald uit tijdelijke middelen en deels uit structurele middelen (€0,3 miljoen). Voorstel is om de preventie projecten structureel voort te zetten en de projecten onderdeel te laten uitmaken van het reguliere jeugdbeleid. De projecten liggen in lijn met de extra inspanning die van gemeenten wordt gevraagd vanuit de Hervormingsagenda Jeugd.

Met het wegvallen van de tijdelijke middelen en daarmee het stoppen van de projecten bestaat het risico dat de maatregelen (en de beoogde kwaliteitsverbeteringen en besparingen) vanuit de Hervormingsagenda niet (meer) worden gerealiseerd. Het stoppen van een aantal projecten zal direct merkbare en zichtbare gevolgen hebben voor jeugdigen. Maar ook personele gevolgen voor de organisaties die de preventieprojecten uitvoeren. Vanwege corona zijn een aantal projecten later gestart of tijdelijk gestopt. Hierdoor is er in 2024 voldoende dekking om de projecten in 2025 te continueren.

Vanaf 2026 is een structureel budget van €1.247.000 benodigd om merendeel van de preventieprojecten voort te zetten. Voorgesteld wordt om in ieder geval de projecten te continueren met direct zichtbaar en merkbaar effect voor jeugdigen. De structurele dekking van €300.000 vanuit het innovatiebudget jeugd kan worden voortgezet omdat het innovatiebudget een onderbesteding kent. Binnen het programma Jeugd en onderwijs is binnen het budget voor toegang Jeugd een bedrag van €258.000 beschikbaar als dekking. Hiermee resteert een bedrag van €689.000 dat ten laste van de algemene middelen komt.

(bedragen x €1.000) (-/- = nadeel)

Preventie Jeugd	Programma	2025	2026	2027	2028
Projecten van Wieg naar Werk	Jeugd en onderwijs	-1.647	-1.247	-1.247	-1.247
Dekking vanuit budgetoverheveling 2024	Jeugd en onderwijs	1.647			
Dekking vanuit innovatiebudget Jeugd	Meedoen	0	300	300	300
Dekking vanuit toegang Jeugd	Jeugd en onderwijs	0	258	258	258
Saldo		0	-689	-689	-689

Inburgering

Het inburgeringsstelsel is veranderd. Gemeenten hebben sinds 1 januari 2022 een belangrijke rol bij de begeleiding van nieuwkomers die inburgeringsplichting zijn. Voor de wijze waarop de gemeente Deventer het nieuwe stelsel gaat uitvoeren zijn destijds inrichtingskeuzes gemaakt. Toen is afgesproken dat na een eerste periode van de uitvoering van de nieuwe wet inburgering (hierna Wi2021) een eerste evaluatie uit te voeren. Uitgangspunt is dat hierbij vooral wordt nagegaan of de voorgestelde dienstverlening in het plan 'Inrichtingskeuzes als gevolg van de Wet inburgering 2021' uitvoerbaar is en ook of dit wenselijk is voor 2024 en verder. De evaluatie is ook nodig vanwege de extra middelen die we inzetten voor de uitvoering van de wet. Uit de evaluatie is naar voren gekomen dat de gemeente op onderdelen (nog) niet voldoet aan de inrichtingskeuzes, er een extra inspanning nodig is om aan de wettelijke eisen (wi2021) en de inrichtingskeuzes en doelstellingen te voldoen. Dat het aan te bevelen is om de inrichtingskeuzes te herdefiniëren. Hier is het voorkeursscenario uit ontstaan.

Het voorkeursscenario - op basis van de aangescherpte inrichtingskeuzes - bestaat uit de volgende verbeterpunten:

- vroeg contact met de inburgeringsplichtige;
- vroege start via brede startklas (voorinburgering);
- omvang caseload terugbrengen naar 60 inburgeraars per fte;
- herijken en versterken maatschappelijke begeleiding en financieel ontzorgen;
- meer maatwerk in inburgeringstrajecten;
- versterken inzet vrijwilligers;
- vergroten beschikbaarheid kinderopvang;
- meer oog voor (psychische) gezondheid;
- nazorg na inburgering.

De uitvoering van dit voorkeursscenario vraagt vanaf 2025 €1.632.050 dekking. Bij verdere uitvoering van inburgering volgens het voorkeursscenario voorzien wij voor 2025 en verder een knelpunt van €1.632.050 per jaar in de dekking van de uitvoering van de wet inburgering. Die wordt veroorzaakt door structureel grotere aantallen statushouders en gezinsmigranten, de noodzakelijke verlaging van de caseloadnorm van de inburgeringsconsulenten en de gewenste doorontwikkeling van voorinburgering, waardoor:

- het subsidiebedrag maatschappelijke begeleiding is verhoogd (groeit mee met aantal statushouders);
- de opdracht aan KonnecteD meegroeit met een groter aantal B1-route deelnemers en uitbreiding van dienstverlening aan Z-route deelnemers;
- de formatie uitvoering verder uitgebreid moet worden (ontwikkeling naar beheersbare caseload, conform in 2021 aangekondigde formatiecalculatie, uitgevoerd begin 2024);
- uitbreiding beleidscapaciteit voor de verdere uitwerking en uitvoering van de actielijnen;
- er structureel middelen vrij gemaakt worden voor de inkoop van een brede startklas (doorontwikkeling voorinburgering).

Aan de inkomstenkant zien we dat het budget kleiner wordt doordat er vooralsnog geen zicht is op extra rijksmiddelen voor de uitvoering van inburgering. Het uitvoeringsbudget dat gemeenten ontvangen beweegt (anders dan de specifieke uitkeringen) niet mee met het aantal inburgeringsplichtigen. De hoogte van het bedrag is gebaseerd op basis van het aantal inwoners, dit is een vast bedrag en deze worden toegevoegd aan het Gemeentefonds. Hier ontstaat spanning tussen de uitvoeringskosten en het beschikbare budget.

Van 2022 tot en met 2024 zijn de middelen in het programmabudget verhoogde asielinstroom en middelen in de reserve nieuwkomers aangewend om de structureel beschikbare middelen aan te vullen. De budgettaire ruimte voor 2025 en verder is binnen het werkbudget verhoogde asielinstroom en de reserve nieuwkomers gering en onzeker. Binnen de geprognosticeerde uitgaven voor het voorkeurscenario is aanvullend €500.000 per jaar opgenomen voor de brede startklas/voorinburgering. Hiervoor is voornamelijk geen gemeentelijke dekking en is daarom meegenomen in dit voorstel.

Mochten er wel meer rijksmiddelen komen voor de uitvoering van de wet en/of meevallers ontstaan in het 'werkbudget verhoogde asielinstroom', dan komt dat deel van de nu geclaimde middelen dat niet ingezet hoeft te worden, weer vrij te vallen.

Gemeenten hebben er via de VNG bij de minister op aangedrongen in 2024 te starten met het opzetten van een betaalbaarheidsonderzoek, zodat gemeenten vanaf 2026 structureel passende financiering ontvangen voor de uitvoering van de Wet inburgering 2021. Ook vragen zij – ter overbrugging van die termijn, en vanwege de actuele situatie – een financiële tegemoetkoming voor gemeenten via het gemeentefonds voor 2024, 2025 en 2026, zodat gemeenten ook in deze jaren een volwaardig inburgeringstraject kunnen bieden aan hun nieuwe inwoners.

(bedragen x €1.000) (-/- = nadeel)

Inburgering met voorinburgering	Programma	2025	2026	2027	2028
Uitgaven trajectkosten (bovenop Spuk)	Meedoen	-2.329	-2.329	0	0
Inkomsten Rijk voor uitvoering & basis voorziening vluchtelingen werk	Meedoen	696	696	0	0
Resultaat		-1.633	-1.633	0	0
Werkbudget verhoogde instroom	Meedoen	1	1		
Saldo		-1.632	-1.633	0	0

Voor 2025 en 2026 is het totale tekort €1.632.050. In het tekort is een deel van €500.000 om een keuze te maken om wel of geen voorinburgeringstraject aan te bieden. In het B&W is er besloten om het traject voor 2 jaar te continueren en af te wachten of het Rijk met extra middelen komt.

KonnecteD

De meerjarige begroting van KonnecteD verloopt niet volgens het meerjarig perspectief van het Ondernemingsplan 2020. Meest actueel is de gemeenteraad daarover ook in het raadsbesluit van 8 mei 2024 (over de 1e begrotingswijziging van Sallcon GR en ter informatie de begroting 2024 van KonnecteD) geïnformeerd. De ontstane grote financiële verschillen tussen het actuele meerjarige perspectief en die van het Ondernemingsplan 2020 zijn onderwerp van onderzoek dat door adviesbureau RadarAdvies in opdracht van de beide colleges van b&w van Olst-Wijhe en Deventer wordt uitgevoerd. Een tussenrapportage van RadarAdvies is met een raadsmededeling van 9 april 2024 gepresenteerd.

De negatieve exploitatieresultaten van KonnecteD BV oplopend naar €2 miljoen worden ten laste gebracht van het Eigen Vermogen van de BV. Op 31-12-2022 is de stand daarvan €5,6 miljoen. De concept-jaarrekening 2023 is nog niet beschikbaar. Rekening houdend met de begrote exploitatietekorten van 2023 en 2024 (beide negatief -/€2,0 miljoen afgerond) is het beschikbaar Eigen Vermogen per 31-12-2024 €1,6 miljoen. Als ook de begroting 2025 op negatief -/€2,0 miljoen uit zou komen, dan komt KonnecteD €0,4 miljoen tekort voor dekking van haar exploitatietekort 2025. Op basis van een te kiezen scenario voor de Toekomst van KonnecteD (traject RadarAdvies) zal blijken in welke mate er exploitatietekorten vanaf 2026 zijn en welk beroep er op aanvullende gemeentelijke middelen zal zijn. Vooralnog worden voor de jaren vanaf 2026 geen aanvullende gemeentelijke middelen opgenomen in de voorjaarsnota.

Voorstel is voor 2025 voorlopig €400.000 eenmalig te reserveren voor aanvulling van de dekking van het exploitatietekort 2025 van KonnecteD BV. Het besluit om daadwerkelijk een bedrag uit te keren aan KonnecteD is afhankelijk van drie aspecten.

- Ten eerste de uitkomst van de concept jaarrekening 2023 en daarmee de actuele stand van het Eigen Vermogen van de BV per 31-12-2023.
- Ten tweede het exploitatieresultaat van KonnecteD BV voor 2025. Daarover besluit de aandeelhoudersvergadering in december 2024.
- Ten derde het advies dat accountantsbureau BakerTilly binnenkort gaat geven aan de directeur van KonnecteD BV over te nemen financiële maatregelen inzake de (financiële) continuïteit van KonnecteD BV. De aandeelhoudersvergadering van de BV en daarmee het bestuur van Sallcon GR en de colleges van beide gemeenten worden daarover in mei 2024 geïnformeerd. Die informatie komt te laat voor het presenteren van deze voorjaarsnota.

Voorstel: eenmalig €400.000 voor 2025 te reserveren voor het mogelijk aanvullen van de dekking van het exploitatietekort 2025 van KonnecteD BV.

BAD

• Basis op orde

In 2024 vinden binnen BAD investeringen plaats om de basis verder op orde te brengen. Dit betreft de dienstverlening maar ook de bedrijfsvoering. Waar het gaat om bedrijfsvoering is nodig om op diverse terreinen verbeteringen door te voeren. Dit betreft het financiële beheer, de ICT en (werk)processen, de managementinformatie en het contractmanagement. Na basis op orde brengen volgt basis op orde houden. De sturingsinformatie zal structurele capaciteit bij Kennis en Verkenning en functioneel beheer vragen, dit vraagt een structurele bijdrage van €88.000

• Formatie

Onduidelijk is of de meerjarig beschikbare loonsom voldoet om de huidige dienstverlening bij het BAD uit te voeren. Vooralnog is sprake van een structureel tekort. Met behulp van een formatie calculatiemodel gaan we onderbouwen hoeveel formatie we nodig hebben voor de dienstverlening. Op basis van deze nullijn kunnen we inschatten hoeveel formatie we structureel nodig hebben en hoe we daar de aankomende jaren gaan komen (welke krimp- of groeiszenario's zijn mogelijk hierbij). Voor nu houden wij het huidige tekort van €280.000 aan op de begrootte loonsom.

Voor het uitvoeren van de wettelijke taak vroegsignalering - en het invullen van de ambitie hiervan zoals vastgelegd in het uitvoeringsplan preventie en vroegsignalering - zijn tijdelijke middelen beschikbaar voor 2024 en 2025. Deze werkzaamheden hebben echter een structureel karakter, waarvoor structurele middelen nodig zullen zijn. Voorstel is om vanaf 2026 rekening te houden met een tekort van €207.000. In het voorstel uitvoeringsplan preventie en vroegsignalering van schulden is er aangegeven dat we hier in de voorjaarsnota 2025 op terugkomen.

- **Baten**

De baten uit dienstverlening aan derden vloeien voort uit contracten van het BAD met andere gemeenten en overige partijen. De omvang en omzet van de huidige contractenportefeuille wordt in 2024 geïnventariseerd. Daar waar sprake is van tarieven die niet geactualiseerd of geïndexeerd zijn, zal een herijking plaatsvinden die mogelijk tot een lichte toename van inkomsten kan leiden.

In algemene zin is de verwachting dat een herijking van de contractenportefeuille eerder tot een daling dan een stijging van inkomsten zal leiden. Er is nu sprake van contracten die wel een baat opleveren, maar die mogelijk niet gecontinueerd worden. In deze fase (2024-2025) is vooralsnog niet aan de orde om de contractenportefeuille te wijzigen. Enerzijds vanwege lopende verplichtingen (opzegtermijn), anderzijds vanwege de financiële noodzaak om de contracten en hieruit voortvloeiende baten te behouden. Voor de middellange termijn is de verwachting dat er wijzigingen op zullen treden in de contractenportefeuille, wijzigingen die tot verder dalende baten leiden. We nemen hier een risico voor op.

Samenvatting

Onderstaande tabel geeft een opsomming van onderwerpen die een beroep doen op het begrotingsaldo.

(bedragen x €1.000) (-/- = nadeel)

Samenvatting	Programma	Inc/Str	2025	2026	2027	2028
Netcongestie	Milieu en duurzaamheid	Inc	-1.360	0	0	0
Inburgering	Meedoen	Inc	-1.632	-1.632	pm	pm
Konnected	Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt	Inc	-400	pm	pm	pm
Bad	Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt	Str	-368	-575	-575	-575
Jeugdzorg preventie van 'Wieg naar Werk'	Jeugd en Onderwijs	Str	0	-689	-689	-689
Saldo			-3.760	-2.896	-1.264	-1.264

Knelpunt - Niet taakgebonden kortingen Rijk

In de begroting 2024 hebben wij een aparte paragraaf opgenomen problematiek - niet taakgebonden kortingen Rijk. Op verzoek van de VNG hebben wij inzichtelijk gemaakt welke onderwerpen toekomstig een beslag leggen op onze structurele ruimte. De nieuwe financieringssysteem gaat gepaard met een uitname van 3 miljard op macro niveau, dit vraagt om scherpe keuzes. De paragraaf is geactualiseerd, waarbij wij op een aantal onderdelen moeten temporiseren door onvoldoende middelen, capaciteit of waarbij het nog niet voldoende is uitgekristalliseerd.

(bedragen x €1.000)

Nr.	Omschrijving	Programma	2025	2026	2027	2028
1	Versnellingsgelden	Leefomgeving	0	0	0	0
2	Nota kapitaalgoederen	Leefomgeving	0	0	-868	-905
3	Vastgoed	Herstructurering en vastgoed	0	0	0	0
4	Renovatie Scheg	Meedoen	151	0	0	0
5	Minimaregelingen en schuldhulpverlening	Inkomensondersteuning	-409	-113	-113	-113
6	Onderwijshuisvesting (IHP2024-2040)	Jeugd en onderwijs	-259	-468	-1.072	-1.729
Totaal			-517	-581	-2.053	-2.747

Toelichting

1. Versnellingsgelden (infrastructurele aanpassingen)

Op 23 september 2022 heeft de gemeente Deventer een aanvraag ingediend voor versnellingsgelden ten behoeve van de woningbouw. De aanvragen hebben betrekking op infrastructurale en mobiliteitsmaatregelen in de gebieden Keizerslanden en Centrumschil. Totaal een investering met cofinanciering van €60 miljoen. Inmiddels hebben wij eind 2023 de beschikking en de middelen ontvangen vanuit het Rijk. In het voorjaar van 2024 zijn voor beide gebieden programmateams gestart om een en ander in kaart te gaan brengen. Of en hoeveel deze projecten binnen deze gebieden structureel beslag gaan leggen op de beschikbare financiële ruimte is op dit moment niet bekend. Via de toekomstige rapportages zullen wij de raad hiervan blijvend op de hoogte houden.

2. Nota Kapitaalgoederen

In de Nota Kapitaalgoederen (NKG) is gekeken naar de kosten van onderhoud en vervanging van onderdelen van de openbare ruimte. Hieruit blijkt dat er een flink gat zit tussen de opgave en de beschikbare financiële middelen, oplopend naar €10 miljoen in 2033. Het huidige budget is niet toereikend om de openbare ruimte blijvend op niveau te onderhouden. Er zijn meer middelen nodig om de openbare ruimte veilig te houden en ruimte te kunnen blijven bieden aan buurtgerichte ontwikkelingen.

In de Nota Kapitaalgoederen is een ingroeiscenario opgenomen om op de langere termijn toe te groeien naar een situatie waarbij de financiën, de opgave en de organisatie op elkaar zijn afgestemd. Bij de voorjaarsnota 2023 is €500.000 structureel (4 x €125.000 in de jaren 2024 t/m 2027) beschikbaar gesteld door de raad. De verkregen middelen bij de voorjaarsnota 2023 zijn ingezet voor de vervangingsopgave binnen product Straten, Wegen en Pleinen (SWP) maar voor 2029 (€165.000) alsook voor 2030 (€323.000) zijn er extra middelen benodigd. Hiermee is een klein deel van het financiële gat opgelost.

Het moge duidelijk zijn dat wanneer er niet verder (structureel) geïnvesteerd wordt in de assets van de openbare ruimte er grote economische, maatschappelijke en financiële problemen kunnen ontstaan waar ingrijpende veiligheidsrisico's aan kleven.

We hebben de opgave voor de komende jaren bij de voorjaarsnota 2024 opnieuw in kaart gebracht en vanaf 2025 lopen de extra middelen op van €868.000 in 2025, €905.000 in 2026 en €1.134.800 in 2027 tot €1.221.000 in 2028 tot €1.596.700 in 2030. De middelen voor de eerstkomende jaren (2025 en 2026) zullen worden ingezet voor de vervangingsopgave binnen de producten Spelen (€268.000) en Openbaar Groen (€600.000). Het budget voor spelen is direct gekoppeld aan het speelbeleidsplan "Spelen, Bewegen en Ontmoeten" en is essentieel om hier de komende jaren uitvoering aan te geven.

Het budget ten aanzien van groen is enerzijds nodig om veiligheidsonderhoud aan bomen op het juiste niveau te kunnen houden en anderzijds om vanuit groen de noodzakelijke toevoeging te kunnen doen aan een gebiedsgerichte aanpak. Tenslotte is een goed ingerichte groene omgeving essentieel om verloederende van de openbare ruimte tegen te gaan. De middelen voor het jaar 2026 zullen worden ingezet daar waar het het hardst nodig zal zijn.

In afwachting van externe (politieke) ontwikkelingen als de meicirculaire 2024, het verwachte ravijnjaar in 2026, het nieuwe kabinetsprogramma en de (structurele) arbeidskrachte wordt voorgesteld om de extra middelen 2 jaar op te schuiven; ingaande vanaf 2027. Dit ook ter voorkoming van een opeenstapeling van budgetten gezien de budgetoverhevelingen en aanvullend beschikbaar gestelde middelen in de voorjaarsnota 2023 en begroting 2024.

3. Vastgoed

Om de klimaatwet doelstellingen te halen, zijn er meer middelen nodig. Wij zijn gestart om de eerste gebouwen te verduurzamen, hier moeten wij nog op stoom komen. Voor de eerste jaarschijven zijn er voldoende middelen om hier adequate uitvoering aan te geven. Na 2027 zijn er extra middelen benodigd boven op wat er nu beschikbaar / gereserveerd is. Het kader voor de verduurzaming is vastgelegd in de portefeuillestrategie verduurzaming vastgoed. De grootste opgave voor de verduurzaming van ons eigen maatschappelijk vastgoed ligt in de periode 2023 tot en met 2030. Om de doelstelling van 55% CO2 reductie in 2030 te realiseren is een investering van bruto €69,5 miljoen bruto nodig. Dat is netto €48,7 miljoen, omdat een deel van de investering gedekt kan

worden uit het budget planmatig onderhoud en deels uit de energiebesparing door afspraken te maken met huurders. Ongeveer 70% van de bruto investering is dus onrendabel.

In de portefeuillestrategie is aangegeven volgens welke financiële spelregels wij de verduurzaming willen realiseren. De feitelijke dekking voor de financiële consequenties gebeurt via afzonderlijke besluiten, zoals bijvoorbeeld de voorjaarsnota en de reguliere P&C cyclus. Van het onrendabele deel is een deel reeds gedekt; in de begroting 2024 is €6 miljoen eenmalig en €370.000 structureel beschikbaar. De resterende benodigde dekking bedraagt daarmee €36,8 miljoen; dat is structureel €2,55 miljoen.

Per jaar is dat een investering van oplopend naar ruim €6 miljoen netto, dat leidt tot een structurele kapitaallast van €2,55 miljoen in 2031. In het investeringsprogramma zijn de investeringen en de dekkingsbehoefte in meerjarig perspectief weergegeven. In het investeringsprogramma is een jaarlijks gemiddelde aangehouden. Aandachtspunt is het investeringsritme; wanneer het een logisch moment blijkt een groot pand al in de eerste jaren (bijvoorbeeld 2024) te verduurzamen, zal de investeringsbehoefte en dus de noodzakelijke financiële middelen naar voren schuiven, en vice versa. Dergelijke bijstellingen maken onderdeel uit van de portefeuillestrategie.

(bedragen x €1.000) (-/- = nadeel)							
Omschrijving	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Investering (eenmalig) jaarlijks	-2.740	-4.040	-6.040	-6.040	-6.040	-6.040	ntb
Investering (eenmalig cumulatief)	-8.620	-12.660	-18.700	-24.740	-30.780	-36.820	-36.820
Exploitatie (structureel)							
Kapitaallasten	-326	-579	-896	-1.298	-1.707	-2.124	-2.550
Energiemanagement	-25	-25	-25	-25	-25	-25	ntb
Totaal	-351	-604	-921	-1.323	-1.732	-2.149	-2.550

4. Renovatie de Scheg

Afgelopen voorjaar 2024 is door de raad de toekomstvisie voor de Scheg vastgesteld. Tegelijk met de visie zijn verschillende scenario's gepresenteerd. Door de raad is op basis van maatschappelijke waarde, duurzaamheid, samenhang en aantrekkelijkheid, investeringen en exploitatie gekozen het plan uit te werken overeenkomstig de + Variant. De kern van dit scenario is dat alle functies behouden blijven, worden gerenoveerd en verduurzaamd.

De + Variant gaat op basis van een eerste kosteninschatting uit van een totaal aan directe kosten van €17,9 miljoen. Hierbij komen de kosten voor projectmanagement die ingeschat worden op €0,5 miljoen voor de gehele renovatie. In totaal gaat het om een indicatief investeringsbedrag van €18,4 miljoen. Hierbij moet worden aangetekend dat dit gebaseerd is op prijspeil 2023 en dat in dit investeringsbedrag nog geen rekening is gehouden met de reserveringen in het meerjarenonderhoudsplan en afschrijving of verlenging van bestaande boekwaarden van het Sportbedrijf. De investeringen in de beweegbare bodem en vervanging van de glijbanen in het zwembad zullen een positief effect hebben op de exploitatie van het zwembad. Deze voordelen zijn in de berekening van de exploitatielasten nog niet meegenomen. In de berekening van de kapitaallasten gaan we uit van een bandbreedte in de afschrijvingstermijn van 30-40 jaar voor de investeringen in de ijsbaan, MJOP, entree gebied en nieuwe entree. Voor de overige onderdelen zoals PV-panelen, zonnecarport en beweegbare

bodem en vervanging van de glijbanen is een bandbreedte voor de afschrijvingstermijn van 15-20 jaar gehanteerd. De kapitaallasten van de renovatie vanaf 2029 liggen indicatief tussen €750.000 en €930.000. Dit is onder andere afhankelijk van de ruimte binnen de begroting van het Sportbedrijf voor een bijdrage aan deze investeringen en de afschrijving / verlenging van de bestaande boekwaarden.

In de vervolgfase zal verdiepend onderzoek worden uitgevoerd naar de in het rapport benoemde -en mogelijk aanvullende – verduurzamingsmogelijkheden en daarbij horende levensduurkosten. Hierbij wordt specifiek gekeken naar de energiestromen binnen de Scheg en mogelijke uitwisseling van energie binnen het complex als ook met omliggende bebouwing. Ook zal dan financieel inzichtelijk worden gemaakt welke dekking er binnen de begroting van het Sportbedrijf is.

Ten aanzien van MeerJaren Onderhoudsplanung (MJOP) is in het rapport geadviseerd op basis van de geactualiseerde MJOP al een aanvang te maken met het geclusterd uitvoeren van diverse noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden die niet kunnen worden uitgesteld. Dit laatste geldt met name voor de vriesinstallatie van de ijsbaan. In de Voorjaarsnota 2023 is voor de voorbereiding in 2024 €100.000 en voor de kapitaallasten in de realisatie van de ijsbaan vanaf 2025 een bedrag van €151.000 gereserveerd in de begroting. De reservering in 2025 kan vrijvallen omdat de investeringen in de ijsbaan pas vanaf 2025 zullen plaatsvinden.

5. Minimaregelingen o.a. Motie Individuele inkomenstoelage (IIT)

Alle inwoners van Deventer (van jong tot oud) kunnen rondkomen en meedoen in de samenleving. Dit zonder dat zij stress ervaren van geldzorgen en (problematische) schulden. Er is een aantal wensen geformuleerd (vanuit de raad) ten aanzien van het Geldfit spreekuur, de Individuele Inkomenstoelage (IIT) en diverse minimaregelingen. Tegelijkertijd is er onduidelijkheid over wat het landelijk beleid wordt en is Inzet op geldzorgen (IOG) nog volop in ontwikkeling; in die zin is de situatie nog niet substantieel veranderd ten aanzien van vorig jaar. Hierdoor stellen we voor om voor het derde Geldfit spreekuur en de referentieperiode IIT de in 2024 ingezette lijn te continueren en – op basis van de uitgevoerde inventarisatie dierenartskosten – in te zetten op enkele preventieve maatregelen. De verwachting is dat op langere termijn de volledige uitrol van IOG (werken volgens de bedoeling, maatwerk) de noodzaak voor een deel van deze acties minder wordt. En dat we geen pleisters kunnen blijven plakken voor afwezigheid van passend landelijk armoedebeleid/ in afwachting van regelgeving uit Den Haag.

Op basis van ingediende moties incidenteel middelen ter beschikking stellen voor de volgende maatregelen voor Inzet op Geldzorgen en Ondersteuning (IOG):

1. 3e spreekuur Geldfit (€75.000) + kosten taalbemiddeling (€37.500).
2. Verruiming Individuele Inkomenstoelage voortzetten (€220.000 + €50.000 uitvoering).
3. Voorlichting huisdieren (€10.000) + kosten neutraliseren katten (€16.000).

Er zijn drie Geldfit spreekuren. Twee spreekuren zijn structureel gedekt, het derde spreekuur niet. Het voorziet duidelijk in een behoefte (de spreekuren zitten al zo goed als vol) want het is een laagdrempelige toegang voor inwoners met geldzorgen. Dit geeft een basis om het verder uit te bouwen en nog meer effect te bereiken. De spreekuren worden samen met maatschappelijke partners ingevuld. Naast de kosten voor het spreekuur (€75.000) gaat het om de kosten van taalbemiddeling (€37.500). Taalbemiddeling is een belangrijk onderdeel voor het signaleren van en hulp bij laaggeletterdheid. Zonder deze taalbemiddeling zal Geldfit niet op het huidige kwaliteits- en laagdrempelighedsniveau kunnen blijven functioneren.

6. Onderwijshuisvesting (IHP2024-2040)

Met het Integraal huisvestingsplan (IHP) 2024-2040 hebben we voor de stad een stevige ambitie op het gebied van onze schoolgebouwen vastgelegd. In de komende 16 jaar streven we naar het slim, samen verduurzamen en toekomstbestendig maken van onze gebouwenvoorraad. Slim en samen betekent ook anders organiseren en financiën bundelen. Niet meer denken vanuit eigen verantwoordelijkheden, maar vanuit de wens om voor kinderen het verschil te maken en weloverwogen de volledige levensduur van een gebouw leidend te laten zijn in keuzes. We focussen ons op actielijnen die zijn vastgesteld in het IHP. Huisvestingsprojecten in de Centrum(schil), Keizerslanden, rondom Arkelstein/VSO de Linde en de Internationale Schakelklas krijgen prioriteit.

We zetten in op versnellen en samenwerken. De eerste vier jaar werken we de plannen uit, al groeiend en lerend werken we naar elkaar toe. Omdat het een groeimodel is, stellen we incidentele dekking van de personele capaciteit voor. Dit is een jaarlijks bedrag van €259.000 voor 2025-2028.

Niet alleen het IHP, maar ook ons klimaatbeleid, focust op een gezond binnenklimaat voor onze scholen. Ook de circulaire doelstellingen maken dat we niet langer kunnen bouwen conform Bouwbesluit. We willen een voorbeeld zijn voor onze leerlingen. We bouwen volgens het Kwaliteitskader Ruimte-OK en zoeken met elkaar naar verdere optimalisatie. We maken het gebouw meteen klaar voor de gestelde duurzaamheidsdoelstellingen. Daarnaast is het kader bij nieuwbouw en renovatie ENG zoals besloten door de raad bij de portefeuillestrategie verduurzaming Vastgoed (2023-441).

Projecten vragen soms meer dan wettelijk noodzakelijk. Denk bijvoorbeeld aan uitgebreidere inrichting van de buitenruimte (Sancta Maria, Lettele), meteen 2 scholen realiseren in plaats van gefaseerd bouwen of ruimte voor maatschappelijke partners (Zwaluwenburg). Binnen de budgetten wordt rekening gehouden met een integrale kijk op het project en de omgeving, en een visie naar de toekomst toe. We maken keuzes voor minimaal de komende 40 jaar. Een 'smallere' blik levert op projectniveau kleine besparingen op.

Het gebouwenbestand is verouderd, de nood voor verduurzaming is hoog. We leggen onszelf een hoog tempo op. Temporiseren leidt tot een verminderen van de structurele lasten.

In de kaderbrief 2024 is vanaf 2026 al rekening gehouden met een jaarlijks bedrag van €1 miljoen dat extra benodigd is voor onderwijshuisvesting. Daarnaast is er voor de verduurzaming van onderwijsgebouwen een jaarlijks bedrag van €35.000 gereserveerd in de begroting. Capaciteit begint in sommige wijken onder andere door woningbouw te knellen. Binnen de strategische investeringsagenda reserveren we middelen voor de onderwijshuisvesting die aan de groei van Deventer gerelateerd is. Daarnaast zijn op basis van de hierboven geschetste uitgangspunten voor de komende vier jaar de volgende bedragen benodigd:

(bedragen x €1.000) (-/- = nadeel)				
Omschrijving	2025	2026	2027	2028
Incidenteel	-259	-389	-1.095	-1.199
Structureel	0	-79	23	-530
Totaal	-259	-468	-1.072	-1.729

In de incidentele bedragen zitten naast extra formatie de afboekingen van de resterende boekwaarden van de huidige gebouwen en bedragen voor de actielijnen uit het IHP. De extra benodigde structurele middelen zullen op basis van de huidige inzichten richting 2030 groeien naar €1,5 miljoen.

De benodigde middelen zullen beïnvloed worden door onder andere verdergaande planvorming, een verwachte specifieke uitkering Onderwijshuisvesting, het standaardiseren van processen en bouw, huurinkomsten, vrijval van kapitaalslasten, verandering van de OZB en verzekeringen voor de panden, nieuwe wet- en regelgeving.

Heroverwegingsvoorstellen

In voorgaande kwartaalrapportages zijn knelpunten benoemd die destijds eenmalig met algemene middelen zijn gedekt. In onze begrotingsregels hebben wij opgenomen dat tegenvallers (zowel niet-beïnvloedbare als beïnvloedbare) in de uitvoering van bestaand beleid binnen het programma worden opgevangen. Dit wil zeggen, dat de programma's de verantwoordelijkheid hebben primair te zoeken naar oplossingen binnen hun programma als zich tegenvallers voor (gaan) doen. Als deze bijsturing binnen het programma voor het lopende jaar leidt tot ongewenste aantasting van bestaande prestaties, dan vindt eenmalige dekking plaats uit de algemene middelen. Ook kan het in sommige gevallen zo zijn dat aanpassing van de bestaande prestatie in het lopende jaar wegens contractuele verplichtingen met derden niet mogelijk is.

De structurele oplossing moet binnen het programma worden aangedragen met een heroverwegingsvoorstel. Bij de Voorjaarsnota of de Begroting vindt integrale afweging en besluitvorming plaats over de wijze waarop het aangedragen financiële knelpunt structureel wordt opgelost. Voor een aantal onderwerpen is heroverweging binnen het programma vooralsnog niet mogelijk deze maken onderdeel uit van onderstaande lijst en worden gedekt uit de algemene middelen. De onderstaande onderwerpen zijn in eerdere rapportages naar voren gekomen als knelpunt.

(bedragen x €1.000) (-/- = nadeel)

Omschrijving	Programma	2025	2026	2027	2028
Verkiezingen	Burger en bestuur	0	-100	-100	-100
Kabels en Leidingen	Leefomgeving	0	0	0	0
Energiekosten Leefomgeving	Leefomgeving	0	0	0	0
Stichting Ulebelt	Milieu en duurzaamheid	0	0	0	0
Ontwikkeling kosten jeugdzorg	Jeugd en Onderwijs	0	pm	pm	pm
Museum Eicas	Kunst en Cultuur	0	0	0	0
Event dEVENTer	Kunst en Cultuur	0	0	0	0
Totaal		0	-100	-100	-100

Toelichting:

Verkiezingen

Met de ervaringen van de laatste twee verkiezingen is het benodigde budget voor de organisatie van de verkiezingen opnieuw bepaald. Naast een toename van kosten op diverse posten (zoals op vergoeding stemlokalen en stembureauleden) zijn ook de kosten van een projectleider opgenomen. De projectleider is nodig voor een goed verloop van de verkiezingen, gezien het hoge afbreukrisico dat voor dit project geldt. Binnen het programma Burger en Bestuur is er geen ruimte om deze extra kosten van €100.000 vanaf 2026 op te vangen.

Kabels en Leidingen (kostendekkendheid)

Om de kwaliteit van de openbare ruimte te borgen verricht de aannemer voor de elementenverhardingen binnen Deventer het (her)straatwerk na gedane nutswerkzaamheden. Aan de netbeheerders worden de kosten in rekening gebracht conform de door de VNG voorgestelde te hanteren tarieven. Het tarief welke de aannemer ons in rekening brengt loopt echter niet in lijn waardoor er een (structureel) tekort ontstaat op deze werkzaamheden. In 2023 heeft dit

geleid tot een aanzienlijk tekort van €500.000. Voor 2024 denken we door interne beheersingsmaatregelen het tekort te kunnen verminderen naar €250.000. Voor deze €250.000 hebben we bij de 1e kwartaalrapportage 2024 dekking uit de algemene middelen verkregen. Voor 2025 en verder zijn we bezig om de interne beheersingsmaatregelen verder te optimaliseren, dit kan betekenen dat wij hogere leges in rekening gaan brengen bij de netbeheerders.

Energielasten programma Leefomgeving

De energielasten binnen programma Leefomgeving zijn de afgelopen jaren fors gestegen als gevolg van de oorlog in Oekraïne. Voor een aantal producten binnen het programma kunnen de energielasten gedekt worden door verwerking in de tarieven (parkeren, riolering) en heeft dit geen invloed op de programmabegroting leefomgeving. Voor de producten Openbare Verlichting en Verkeerstechiek (VRI) geldt dat echter niet en zijn de bestaande budgetten niet toereikend meer om de werkelijke energielasten te dekken ondanks een lichte daling van de huidige energietarieven. Op basis van het prijspeil 2024 is voor de energielasten voor de Openbare Verlichting sprake van een structureel tekort van €300.000.

Er is gekeken of er energiebesparingen mogelijk zijn maar het is technisch bijna niet mogelijk om het areaal te dimmen of op bepaalde tijdstippen uit te schakelen. Dit levert marginale voordelen op en daarnaast komt de veiligheid van de burgers ook in het geding. Voor de langere termijn is een besparing mogelijk door het versneld ver-"ledden" van het areaal. Hierbij worden lichtmasten ook vervangen door slimme lichtmasten. Deze versnelling levert daarnaast een bijdrage aan de klimaatdoelstellingen (reductie CO₂). Hiervoor hebben we een businesscase ontwikkeld en is tevens met de raad gedeeld. Dit vergt voor de komende jaren een forse investering en leidt tot een besparing op de energielasten.

Stichting Ulebelt

In februari 2023 is de toekomstvisie van de Stichting de Ulebelt en oplegnotitie bureau SME Vastgesteld. De raad heeft budget beschikbaar gesteld voor het aanstellen van een interim-manager. Deze heeft in samenwerking met de huidige directeur van de Ulebelt (per 01-01-2024) het uitvoeringsprogramma opgeleverd. In het uitvoeringsprogramma is het verbetertraject in 2023 verantwoord en is een nieuwe koers ingezet. Met dit uitvoeringsprogramma heeft de Ulebelt een document waarmee ze de komende jaren een duidelijke richting heeft om naartoe te werken.

Uit het uitvoeringsprogramma blijkt dat er naast de reguliere subsidieverstrekking extra subsidie van €55.000 benodigd is om de gestelde ambities en doelen te realiseren die in acties zijn uitgewerkt in het uitvoeringsprogramma. Bij de 1e kwartaalrapportage 2024 is voor 2024 dit bedrag reeds door de raad toegekend. Voor de jaren 2025 en 2026 wordt dit eenmalig gedekt uit programmageld voor wij Deventer. Vanaf 2027 verwacht de Ulebelt geen extra subsidie meer nodig te hebben door extra te genereren inkomsten, met name uit de zorgactiviteiten.

Ontwikkeling kosten jeugdzorg

In de 3e kwartaalrapportage 2023 is er een tekort van €2,5 miljoen gemeld. Een belangrijke oorzaak is de stijging van het volume als gevolg van het woonplaatsbeginsel zoals eerder gemeld in de jaarrekening 2022. Een andere belangrijke oorzaak is de stijging van de kosten voor de jeugdigen met meervoudige complexe problemen. Hier zien we een kostenstijging van +/- 43% ten opzichte van 2022. De oorzaken zijn nader onderzocht. Uit onderzoek naar de 10 duurste casussen blijkt dat er sprake is van hoge toewijzingen, stapeling van zorg en toekenning van meer zorgproducten. De aanbevelingen uit het onderzoek worden in 2024 opgepakt. Wat het effect hiervan zal zijn op de kosten van deze jeugdigen is niet in te schatten. In de jaarrekening 2023 zien we dat de kosten van de jeugdzorg €1,1 miljoen hoger zijn dan de bijgestelde raming in de 3e kwartaalrapportage 2023. Hiermee komt het tekort in 2023 op €3,6 miljoen. Hiervan is €900.000 structureel bijgeraamd als autonome ontwikkeling bij de 3e kwartaalrapportage 2023. Hiermee resteert nog een tekort van €2,7 miljoen.

In de Voorjaarsnota 2023 is besloten om het voordeel vanuit de verzachting van het ingroeipad van de maatregelen vanuit de Hervormingsagenda in 2024 van €901.000 en in 2025 van €1.360.000 te storten in de reserve Hervormingsagenda Jeugd. Vanuit de Voorjaarsnota 2024 van het Rijk is bekend geworden dat het Rijk de besparing vanuit het coalitieakkoord Rutte IV van €500 miljoen in 2025 schrapt. Dit betekent voor Deventer eenmalig een voordeel van €1,7 miljoen. Voorstel is om dit voordeel (na uitwerking hiervan in de meicirculaire) in te zetten ter dekking van de kosten jeugdzorg. In de jaren daarna moet de maatregelen vanuit de hervormingsagenda jeugd leiden tot besparingen. De komende jaren worden de maatregelen vanuit de Hervormingsagenda Jeugd geïmplementeerd. Vanuit de Hervormingsagenda moet een besparing van €1 miljard gerealiseerd worden. Van deze €1 miljard is aangegeven dat ongeveer 2/3 haalbare maatregelen zijn. 1/3 van de maatregelen is nog met onzekerheden omgeven. De maatregelen die haalbaar zouden moeten zijn, leveren volgens de Hervormingsagenda in 2030 een besparing van €4,6 miljoen op voor Deventer. Voor monitoring van de maatregelen vanuit de Hervormingsagenda wordt een deskundigencommissie ingesteld vanuit het Rijk en de VNG. Zij beoordeelt de effectiviteit van de genomen maatregelen. Daarnaast worden mogelijke knelpunten die invloed kunnen hebben op de jeugdzorg onderzocht. Het eerste advies van de commissie, dat begin 2025 wordt verwacht, dient als een tussentijdse evaluatie van de uitvoering van de Hervormingsagenda. Het is een zwaarwegend advies ten aanzien van de uitvoering van de maatregelen en de gepleegde inspanningen in relatie tot de uitgavenontwikkeling. Dit advies kan worden meegenomen in de voorbereidingen op de Voorjaarsnota 2025 voor de invulling van de besparingen vanaf 2026. Wij stellen daarom voor om in de begroting 2026 rekening te gaan houden met de besparingen vanuit de Hervormingsagenda. In het 2e halfjaar 2024 en in 2025 kan dan gewerkt worden aan een nadere onderbouwing van de besparingen die de gemeente Deventer kan realiseren.

Suggestie :

Aanvullende bezuiniging Rutte IV. In de voorjaarsnota van het Rijk is de bezuiniging van 500 miljoen op de jeugdzorg voor 2025 geschrapt, voor de jaren daarna blijft deze bezuiniging vooralsnog overeind. De (demissionair) staatssecretaris van Ooijen is van plan om voor het einde van 2024 te komen met wetgeving rondom de invoering van een eigen bijdrage.

In het hoofdlijnenakkoord van het nieuwe kabinet is opgenomen dat deze extra bezuiniging ook de jaren na 2025 vervalt. Wanneer de bezuiniging definitief van tafel gaat valt er een stelpost van €1,7 miljoen structureel vrij. Bij de begroting 2025 hopen wij hier meer duidelijkheid over te hebben.

(bedragen x €1.000) (-/- = nadeel)					
Omschrijving	Programma	2025	2026	2027	2028
Resterend tekort jeugdzorg 2023	Jeugd en onderwijs	-2.700	-2.700	-2.700	-2.700
Inzet reserve Hervormingsagenda Jeugd	Jeugd en onderwijs	985	321		
Vrijval stelpost besparing coalitieakkoord Rutte IV (500 miljoen)	Jeugd en onderwijs	1.715			
Besparing Hervormingsagenda Jeugd	Jeugd en onderwijs		2.379	2.700	2.700
Saldo		0	0	0	0

Museum Eicas

Museum EICAS heeft onvoldoende baten om het museum draaiende te houden en vraagt jaarlijks €150.000 exploitatiesubsidie. EICAS heeft bij aanvang aangegeven als particulier museum zonder gemeentelijke subsidie te functioneren. In de praktijk blijkt dit niet haalbaar. Aangezien EICAS een lacune opvult (een museum met moderne kunst ontbrak in Deventer) kan zij van toegevoegde waarde zijn voor Deventer. Voorgesteld wordt om jaarlijks €150.000 te subsidiëren aan het museum. Afweging van het structurele verzoek zal plaatsvinden bij de cultuurvisie. In de VJN wordt derhalve niets meegenomen.

dEVENTer

Door stijgende kosten ca. €270.000 in de evenementensector, onder andere door beveiligingskosten, past de realisatie van de grote culturele evenementen van Deventer niet binnen het financieel kader van de Cultuurvisie 2019-2024. De raad is hierover geïnformeerd in raadsmededeling [2023-795](#). Om de drie beeldbepalende evenementen gratis toegankelijk te houden voor inwoners en bezoekers van Deventer is er structureel extra geld nodig voor de organisatie Events dEVENTer om dit mogelijk te maken. Binnen het programma Cultuur is geen dekking zonder bijstelling van de vastgestelde prestaties lopende de huidige Cultuurvisie. In het kader van de nieuwe Cultuurvisie inclusief herijking van het evenementenbeleid (raadsmededeling [2023-809](#)) zal deze afweging opnieuw worden gemaakt. Vervolgens zal Events dEVENTer, in het kader van de nieuwe Cultuurvisie, een passend meerjarenplan 2025-2028 inclusief begroting opstellen.

Voorstellen nieuw beleid

Hieronder worden de voorstellen nieuw beleid weergegeven langs de lijnen van ons bestuursakkoord 'Dichtbij, Betrokken & Bevlogen' en treft u het samenvattende overzicht van deze voorstellen aan. In de afzonderlijke hoofdstukken worden de voorstellen in detail gepresenteerd. We houden vast aan onze ambities om te groeien maar hebben soberder keuzes gemaakt voor onze investeringen. Niet alles kan en niet alles kan tegelijk.

De genoemde voorstellen zijn nieuw beleid. In een aantal gevallen hebben zij een relatie met een motie of al genomen raadsbesluit. Deze ontwikkelingen zijn dan voorzien van een * daarnaast zijn er nieuwe knelpunten bestaand beleid deze zijn dan **. Deze knelpunten kunnen vooralsnog niet binnen het programma worden opgevangen.

(bedragen x €1.000) [-/- = Nadeel]

Opgave	Programma		2025	2026	2027	2028
Samen maken we Deventer						
Kabinetszaken**	Burger en bestuur	Inc	-90	0	0	0
Slavernijverleden*	Burger en bestuur	Inc	-75	0	0	0
Supporters Liaison Officer**	Openbare orde en veiligheid	Str	-49	-49	-49	-49
Coördinator integrale controles*	Openbare orde en veiligheid	Str	-99	-99	-99	-99
Procesregie*	Openbare orde en veiligheid	Inc	-70	-70	-70	0
Vuurwerkshow*	Openbare orde en veiligheid	Inc	-40	0	0	0
Uitvoering wet bibob*	Openbare orde en veiligheid	Str	-89	-89	-89	-89
Fijn wonen en leven						
Fietsparkeren*	Leefomgeving	Inc	-125	0	0	0
Verstedelingsstrategie*	Ruimtelijke ontwikkeling	Inc	-125	-125	0	0
Reclamebeleid**	Ruimtelijke ontwikkeling	Inc	-50	0	0	0
Sluis - Vaart in de haven	Economie en internationaal beleid	Inc	-100	0	0	0
Archeologie**	Kunst en cultuur	Str	-79	-79	-79	-79
Verhoging OZB opbrengst	Algemene middelen	Str	957	986	1.016	1.046
Iedereen doet ertoe						
Projectleider diversiteit en inclusie*	Meedoen	Inc	-50	-50	0	0
Preventie huiselijk geweld**	Jeugd en onderwijs	Inc	-98	0	0	0
Evenementenbeleid**	Kunst en cultuur	Inc	-100	0	0	0
Een duurzame toekomst						
Energietransitie*	Milieu en duurzaamheid	Inc	-682	-808	-788	-733
Ecologisch bermbeheer*	Milieu en duurzaamheid	Inc	-100	-50	0	0

Organisatie							
Leren en ontwikkelen**	Bedrijfsvoering	Str	-250	-265	-275	-285	
Strategisch informatiemanager**	Bedrijfsvoering	Str	-39	-39	-39	-39	
Concern information security officer**	Bedrijfsvoering	Str	-46	-46	-46	-46	
Recruiter**	Bedrijfsvoering	Str	-87	-87	-87	-87	
HR advies**	Bedrijfsvoering	Str	-98	-98	-98	-98	
Kwaliteitsmedewerker subsidies*	Bedrijfsvoering	Inc	-43	-43			
Fiscale functie**	Bedrijfsvoering	Str	-112	-112	-112	-112	
Onderzoeker**	Bedrijfsvoering	Inc	-112	-112	0	0	
Totaal Exploitatie Structureel			9	23	43	63	
Totaal Exploitatie Incidenteel			-1.860	-1.258	-858	-733	
Totaal			-1.851	-1.235	-815	-670	

We moeten keuzes maken en op bepaalde onderdelen ook het tempo van het Rijk volgen. Wij hebben op dit moment onvoldoende middelen om alles in te kunnen passen. Een aantal onderwerpen zijn besproken maar hebben geen plek in de voorjaarsnota gekregen mede ook omdat ze nog onvoldoende waren uitgewerkt. Deze onderwerpen worden bij de behandeling en opstelling van de begroting opnieuw besproken. Deze onderwerpen zijn:

- **Raster**

Welke subsidierelaties hebben wij met Raster, hoe sturen we op de resultaten van deze afspraken, is er programmaoverstijgend zicht en wordt er integraal gestuurd richting Raster vanuit de gemeente.

- **Nota kapitaalgoederen**

Er is een uitwerkingsslag nodig in termen van ambitieniveau, risico's, programmering diverse objecten en soorten kapitaalgoederen in tijd, geld, capaciteit.

- **Gevefonds**

Wat is de scope van dit fonds: stenen/groen en hoe kunnen we dit fonds inzetten bij de vraag die nu vanuit binnenstadsmanagement ligt.

- **Biodiversiteit**

Er is nader onderzoek nodig, wat voor soort kosten het betreft en onderbouwing van de hoogte van de bedragen.

- **Diversiteit**

Voor projectleider diversiteit en inclusie zijn voor twee jaar middelen beschikbaar gesteld. Voor de uitvoering van het beleidskader Diversiteit en inclusie zijn er structurele middelen nodig. Tot nu toe wordt dit uitgevoerd met eenmalige middelen voor o.a. Deventer zonder drempels €51.000

- **Basisbaan**

Richting de begroting de aanpak en benodigde inzet en dekking vanuit huidige capaciteit/middelen uit werken. Het voorstel kan dan bij de voorbereiding van de begroting aangescherpt worden ingebracht.

- **Projectleider buitensport**

Het beheer van sportparken is niet langer mogelijk binnen de bestaande formatie. Het aantal opdrachten is uitgebreid, de procedures zijn complexer geworden en bestekmanagement (oa van het groenbedrijf) vergt meer aandacht en tijd. Wanneer de capaciteit hierbij achterblijft, vallen we vroeg of laat terug in incidentmanagement daar waar we een verplichting hebben tot deugdelijk onderhoud. Structurele uitbreiding is daarom noodzakelijk.

- **Woonvoorziening voor mensen met multiproblematiek**

We hebben als doel om te komen tot een overkoepelende oplossing voor een specifieke doelgroep met multiproblematiek. Deze oplossing bevat in ieder geval geschikte huisvesting, een aanbod van inkomen/dagbesteding en zorg- en hulpverlening. Personen met multiproblematiek kunnen de leefbaarheid van hun leefomgeving sterk naar beneden trekken. Vanuit leefbaarheid is er dan ook een sterke wens om deze bewoners te huisvesten op een plek waar ze minder of geen overlast geven en aan behandelperspectief (proberen te) werken. In eerdere discussies heeft het college gekozen om op financiële redenen deze voorziening niet te realiseren. De urgentie is sindsdien echter aanmerkelijk toegenomen.

Uitkomst begroting na Voorjaarsnota 2024

Actualisatie financiële beleid

Wanneer wij alle voorstellen nieuw beleid inpassen hebben wij geen sluitende begroting en meerjaren begroting. Dit betekent dat wij richting begroting met voorstellen komen om ruimte vrij te maken voor dit nieuwe beleid om onze ambities te kunnen realiseren. Een van de voorstellen is om de opbrengsten OZB te verhogen met 5% i.p.v. 3%. Wij zien ons daar genoodzaakt toe omdat de bijdrage van het Rijk aan de gemeente ook dalende zijn. De extra middelen die deze opbrengsten genereren worden ingezet om te investeren in onderwijshuisvesting en onze kapitaalgoederen.

Wij verwachten dat het Rijk zijn verantwoordelijkheid neemt en gaat zorgen voor een toereikende financiering van gemeenten en de aan hen opgelegde taken. In de voorjaarsnota van het Rijk is hierin een eerste stap gezet. Een nieuw kabinet kan ervoor zorgen dat gemeenten voldoende middelen hebben om de grote maatschappelijke opgaven te realiseren. Mocht na de uitkomst van de meicirculaire de financiële situatie verslechteren dan komen wij bij de begrotingsbehandeling met een eerste uitwerking van een mogelijk besparingspotentieel.

Incidentele middelen gebruiken voor dekking van structurele lasten

Dankzij een nieuwe maatregel kunnen gemeenten vanaf 2024 reserves en overschotten inzetten voor het dekken van structurele lasten. Dit is het resultaat van overleg tussen de fondsbeheerders, de VNG, het IPO en de financieel toezichthouders. Hierdoor kunnen gemeenten vanaf volgend jaar het surplus in de algemene reserve (de reserve waar geen bestemming aan is gegeven) aanwenden voor het dekken van structurele exploitatielasten. Van dit vrij besteedbare deel, het surplus, mogen gemeenten 10% inzetten voor structurele lasten. Dit onder de voorwaarde dat de solvabiliteit van de gemeente groter of gelijk aan 20% is en blijft. Dit deel wordt dan tot 'structurele baat' bestempeld. Ook moet het weerstandsvermogen naar het oordeel van de toezichthouder (de provincie) voldoende zijn, gebaseerd op een adequate risico-inventarisatie. Het is aan gemeenten zelf of ze hun reserves daadwerkelijk inzetten.

De toezichthouder beoordeelt of en hoe de maatregel kan worden ingezet als herstelplan voor gemeenten zonder structureel en reëel begrotingsevenwicht in de vastgestelde begroting 2024. Het is de fondsbeheerders bekend dat dit geen oplossing is voor structurele tekorten die zich nu of in de toekomst voordoen, zoals vanaf 2026. De maatregel heeft de intentie om gemeenten te helpen om actuele knelpunten op te lossen. De maatregel moet gezien worden als een tijdelijke overbrugging om te komen tot een structureel evenwicht van de begroting. De maatregel is niet bedoeld als mogelijkheid om via eenmalige middelen structurele middelen te genereren. Het voorstel is dan ook om de generieke weerstandsreserve niet in te zetten om structurele middelen te genereren. Wij hebben onze generieke weerstandsreserve nodig om de gepresenteerde negatieve begrotingssaldi te kunnen opvangen.

bedragen x €1.000 (-/- = Nadeel)				
Omschrijving	2025	2026	2027	2028
Uitkomst begroting na autonome ontwikkelingen	-1.964	-3.449	-866	45
3.4 Urgente opgaven	-3.760	-2.896	-1.264	-1.264
3.5 Problematiek niet taakgebonden kortingen Rijk (zie B. 2024)	-517	-581	-2.053	-2.747
3.6 Heroverwegingsvoorstellen	0	-100	-100	-100
3.7 Nieuw beleid	-1.851	-1.235	-815	-670
Saldo uitkomst Begroting 2025-2028	-8.092	-8.261	-5.098	-4.736

Gemeentefonds

Gemeenten krijgen via het gemeentefonds geld van de rijksoverheid om taken uit te voeren. Vanaf 2026 worden gemeenten gekort voor een bedrag van ruim €3 miljard. Dit heeft een enorme impact op de financiële situatie van gemeenten en heeft als gevolg dat veel gemeenten niet in staat zijn hun begroting structureel sluitend te krijgen. Dit dreigende ravijn wordt met name veroorzaakt door de korting (eenzijdig opgelegd) op het gemeentefonds, het in stand houden van de opschalingskorting en de overgang naar een nieuwe financieringsmethodiek.

Op 15 april 2024 heeft het demissionaire kabinet de voorjaarsnota van het Rijk gepubliceerd. De voorjaarsnota 2024 is vroegtijdig gepubliceerd en geeft een vooruitblik op de rijksbegroting voor de komende jaren. De gevolgen hiervan voor de gemeenten worden vertaald in de meicirculaire 2024.

Een aantal voorgestelde wijzigingen hebben een enorme impact op het gemeentefonds. Omdat alles nog onder voorbehoud is en omdat de voorgenomen wijzigingen nog instemming vereisen van de Tweede Kamer nemen wij deze niet op in de voorjaarsnota. Dit is ook de bestendige Deventer gedragslijn om de meicirculaire af te wachten, daarbij zal in de komende periode ook een nieuw kabinet nieuwe of aanvullende afspraken maken met medeoverheden. Dit kan leiden tot meer of minder ruimte voor gemeenten. Wel willen wij de voorgestelde wijzigingen uit de voorjaarsnota met u delen.

Opschalingskorting

Sinds een aantal jaren worden gemeenten geconfronteerd met een korting op het gemeentefonds, die oploopt tot €975 miljoen in 2026. Deze korting is opgelegd omdat gemeenten door gedwongen opschaling kosten zouden besparen. In de voorjaarsnota 2024 is de oploop van de opschalingskorting vanaf 2026, een structurele uitname van €675 miljoen, geschrapt. Dit heeft een positieve structurele uitwerking op ons begrotingssaldo en lost voor een klein deel het ravijn jaar (2026) op.

Normeringssystematiek gekoppeld aan het bbp

Gemeenten betalen een hoge prijs voor het schrappen van deze opschalingskorting, het voorstel van het kabinet is dat het Rijk de gewijzigde bbp-indexatie vervroegd van 2027 naar 2024. Het voordeel wat het schrappen van de opschalingskorting met zich meebrengt wordt te niet gedaan door de overschakeling naar de bbp-systematiek (bruto binnenlands product) te vervroegen van 2027 naar 2024 ([Verschil oude en nieuwe accessystematiek toegelicht | VNG](#)) Hierdoor dalen het volume en loon en prijs accres voor 2024 en 2025. In 2024 worden wij hiervoor gecompenseerd maar in 2025 voor slechts 50%.

Totaal een (eenmalig) nadeel, voorlopige inschatting, voor Deventer van circa €5,7 miljoen in 2025. Dit is een enorme tegenslag, niet alleen voor Deventer. Totaal leidt het schrappen van de opschalingskorting en het vervroegd introduceren van de nieuwe financieringssystematiek tot een klein structureel voordeel. Dit is onvoldoende voor alle (wettelijke) taken van gemeente. De VNG blijft hierover het gesprek voeren met het Rijk.

Wmo - Ontwikkeling zorgkosten in verhouding tot ontwikkeling bbp

De toekomstige kostenontwikkeling van de zorgtaken door zowel toename van de vraag (vergrijzing) als loon- en prijsontwikkelingen wijkt sterk af van de geprognosticeerde groei van het bruto binnenlands product (bbp). De trendmatige gemiddelde groei (lees volume c.q. reële groei) van de bbp ligt rond de 1,5%. Voor de zorguitgaven gaat het Centraal Plan bureau uit van een reële groei van 3,1% per jaar. Voor de WMO ligt deze reële groei met minimaal 4,5% per jaar echter veel hoger. De Wmo bedraagt ruim een vijfde deel van de middelen in het gemeentefonds. Bij een verschil in kostenstijging bij de Wmo en de groei van het gemeentefonds draait het dus direct om veel geld. Wanneer het gemeentefonds wordt geïndexeerd met slechts 1,5% zet dit direct de vrije bestedingsruimte van gemeenten onder druk. Dit is een reden voor de VNG om te pleitten voor een andere indexering van de zorgtaken dan het bbp voor het gemeentefonds. We blijven als gemeente benadrukken dat bij het bekostigen van medebewindstaken, zoals op het gebied van zorg, het van belang is om een

goede balans te vinden tussen de verantwoordelijkheid van het Rijk voor een toereikende bekostiging en de financiële verantwoordelijkheid van de gemeenten voor een doelmatige uitvoering.

In de voorjaarsnota van het Rijk heeft het demissionaire kabinet in samenspraak met de koepels van de medeoverheden afgesproken dat de Wmo (nader te bepalen deel) in de toekomst niet langer via de algemene uitkering van het Gemeentefonds gaat, maar via een aparte financiering. Afhankelijk van de gekozen bekostigingsvorm wordt een passende indexering onderzocht. Het Rijk treft vooruitlopend op de uitwerking een reservering op de Aanvullende Post (AP) voor een aanvullende indexering voor demografie bovenop de bbp-systematiek. Dit is €0,45 miljoen in 2026, €0,9 miljoen in 2027 en €1,35 miljoen in 2028 en €1,8 miljoen in 2029.

In de stelpost lonen en prijzen houden wij voor de Wmo voorlopig rekening met een hogere stijging dan de bbp - systematiek. Wanneer het Rijk over de brug komt en de reservering op de AP (Algemene Post in de rijksbegroting) in de meicirculaire vertaalt, dan kan de verhoging in de stelpost lonen en prijzen structureel vrijvallen.

(bedragen x €1.000) (-/- = nadeel)					
Omschrijving	Programma	2025	2026	2027	2028
Opschalingskorting en vervroegen normeringssystematiek	Algemene middelen	-5.700	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.
Aandeel Deventer stelpost AP WMO index	Algemene middelen		450	900	1.350
		-5.700	450	900	1.350

Hoofdlijnenakkoord

De VNG heeft een eerste analyse gemaakt van het hoofdlijnenakkoord en wat dit betekent voor gemeenten.

Wat staat er in het akkoord?

De voornemens van het kabinet op het terrein van gemeentefinanciën zijn kort samengevat:

- Voortbouwen op het bestaande budgettaire kader uit de Voorjaarsnota, dus geen correctie op het lager vaststellen van het gemeentefonds vanaf 2026
- Afschaffen van alle specifieke uitkeringen vanaf 2026 (met uitzondering van de BUIG) en de middelen na aftrek van 10% efficiëncykorting aan het gemeentefonds toevoegen
- Twee nieuwe belastingen introduceren waarvan de opbrengsten (uitsluitend) ten goede komen aan woningbouw en infra in betreffende gemeente: een planbatenheffing en een (onbebouwde) grondheffing.
- Afspraken maken met gemeenten om de woonlasten (OZB) te maximaliseren
- De extra bezuiniging op de Jeugdzorg van €511 miljoen vervalft
- Er komen extra middelen voor woningbouw en infrastructuur

Wat betekent dit voor gemeenten?

Voor gemeenten betekenen de maatregelen het volgende:

- De financiële positie van gemeenten verbetert niet. Vanaf boekjaar 2026 zullen gemeenten moeten gaan bezuinigen om tot een meerjarig sluitende begroting te komen. De impact voor burgers hangt af van de keuzes per gemeente, maar in zijn algemeenheid zal dit betekenen dat het niveau van voorzieningen en dienstverlening omlaag zal gaan.
- Het afschaffen van de specifieke uitkeringen zou kunnen betekenen dat gemeenten meer ruimte krijgen voor eigen beleidskeuzes, meer integrale aanpak, minder administratieve lasten en met een jaarlijkse indexering. Als dat gerealiseerd wordt is een efficiencykorting te billijken.
- Aandachtspunt is dat de besparing al wel verwerkt wordt in de rijksbegroting, maar er nog geen zicht is op daadwerkelijke overheveling van specifieke uitkeringen. Dit laatste vraagt besluitvorming binnen het rijk en mogelijk aanpassing van wet- en regelgeving. Bovendien is de besparing gebaseerd op de omvang van de spuks in 2022. Mogelijk is de omvang in 2026 kleiner of gaat maar een beperkt deel over. Als de besparing bij Miljoenennota wordt verwerkt in de gemeentefondsbegroting betekent dit een verdere verslechtering van het financiële beeld vanaf 2026. Het is echter ook mogelijk dat de besparing neer zal slaan op de departementale begrotingen. In alle gevallen is het voor gemeenten van belang dat er alleen over het bedrag dat daadwerkelijk wordt overgeheveld naar het gemeentefonds een korting wordt gerealiseerd.
- De nieuwe belastingen kunnen beide een bijdrage leveren aan het versnellen van woningbouw en bijbehorende infrastructuur en de bekostiging ervan. Belangrijk aandachtspunt is de exacte vormgeving en de uitvoerbaarheid. Omdat waardeontwikkeling van de grond niet met terugwerkende kracht belast kan worden en er voor beide belastingen wetgeving nodig is zullen de extra inkomsten zich pas over enige jaren voordoen.
- Het maximeren van OZB beperkt gemeenten in hun mogelijkheid om extra eigen inkomsten te verwerven. De financiële situatie van gemeenten vanaf 2026 vraagt eigenlijk wel om die mogelijkheid. De tekst in het hoofdlijnenakkoord spreekt expliciet over afspraken met gemeenten en laat ruimte voor interpretatie en uitwerking. Onderdeel daarvan kan zijn om als gemeenten gecompenseerd te worden voor een beperking van deze mogelijkheid.
- De extra bezuiniging op Jeugdzorg van €511 miljoen wordt geschrapt. Omdat gemeenten nu al geen rekening hoefden te houden met deze extra bezuiniging verandert dit niets aan het financiële beeld.

Afwegingskader

Door het college is het volgende afwegingskader gehanteerd in de beoordeling van de voorgelegde voorstellen nieuw beleid.

Algemeen

De voorstellen hebben een relatie of zijn gebaseerd op het bestuursakkoord 2022-2026 (of een verdere uitwerking daarvan), de voorportaalijst investeringsplanning begroting 2024 of eerdere besluiten van het college of raad.

De voorstellen gaan in per 2025.

Een sluitende begroting met voldoende weerstandsvermogen.

Het demissionaire kabinet heeft verregaande voorstellen opgenomen in zijn voorjaarsnota. Dit heeft met name een fors negatief effect op de begroting 2025.

Niet te anticiperen op een verruiming van het belastinggebied.

Gemeentefonds

Accres 2025 De accresreeksen uit de septembercirculaire 2023 worden aanhouden.

Opschalingskorting In de meicirculaire wordt het definitieve effect opgenomen van het schrappen van de opschalingskorting.

Loon/prijzontwikkeling In de septembercirculaire 2023 zijn prognoses meegenomen voor loon- en prijzontwikkelingen. Op basis van deze prognoses is de uitgaafstelpost lonen en prijzen geactualiseerd. De meicirculaire is op het moment van schrijven nog niet beschikbaar.

Sociaal domein

Jeugdzorg Er is een afspraak gemaakt tussen Rijk en VNG over de op te nemen jeugdgeden in de meerjarenbegroting. Kort samengevat is de afspraak dat de jeugdgeden conform de uitspraak van de Commissie van Wijzen mogen worden opgenomen (voor 100%).
De VNG en het Rijk hebben een Hervormingsagenda jeugd vastgesteld (april 2023). Zie voor de opgenomen reeksen de toelichting onder autonome ontwikkelingen.

Beschermd wonen De cijfers te volgen, zoals die via de herijking en de WLZ-uitname bekend zijn per gemeente.

Nieuwe taken

Klimaatakkoord / woningbouw impuls In de begroting nemen wij de minimale variant op voor de uitvoering dan de feitelijke bijdrage van het rijk en aan de investeringskant voornamelijk geen baten hiervoor op te nemen. De wijze waarop het gemeentefonds meestijgt met de rijksuitgaven is aangepast: de uitvoeringskosten voor klimaat, ontsluiten nieuwbouwwoningen en stikstof en de reserveringen voor de woningbouwimpuls en volkshuisvesting zijn uitgesloten. Dit heeft geleid tot een lager accres. Daar staat tegenover dat de middelen via de specifieke uitkeringen worden uitgekeerd.

Parkeren Naar aanleiding van de motie 3.3 Meerjarenperspectief Parkeren (hierna MPP), ingebracht bij de behandeling van de begroting 2024, is in het voorjaar 2024 het MPP 2024 opgesteld. Op 16 april 2024 is het MPP door het college vastgesteld en op 19 juni 2024 zal de raad een besluit over het MPP 2024 nemen. In de MPP 2024 is een terugblik van de afgelopen 5 jaar (2019-2023) en een vooruitblik voor de komende 10 jaar (2024-2033) op de parkeerexploitatie in beeld gebracht. Voor 2024 zijn de beoogde investeringen en risico's in beeld gebracht alsmede de begrote afdracht parkeren aan de algemene middelen. Tot slot wordt in deze MPP 2024 de indexatie van de tarieven voorgesteld voor het begrotingsjaar 2025. Voorgesteld wordt om de tarieven met 4,55% te verhogen in 2025.

Rente ontwikkeling

De gemeente financiert haar activiteiten met lang lopende leningen en bij een overschot ontvangen wij rente. Beide rentes kennen een onzeker verloop met redelijk grote financiële gevolgen. De rente heeft geen gevolgen voor het meerjarige begrotingssaldo maar wordt verrekend met de generieke weerstandsreserve. Om een indicatie te geven wat de rente doet hebben wij deze alinea toegevoegd.

Het effect van een hogere rente voor de nieuwe langlopende leningen is doorberekend. Een rentestijging van 3,3% (actuele rente) naar een scenario met 5% leidt tot een verhoging van de rentelast met €0,6 miljoen in 2027 (structureel) ten opzichte van de raming die nu in de begroting zit. Hierin is een hogere rentebaar en een lagere financieringsbehoefte dit jaar meegenomen in de berekening. De totale rentelast stijgt in de huidige begroting (2024) van €7,1 naar €8,8 miljoen, bij een stijging van de rente tot 5% stijgt deze naar €9,4 miljoen in 2027. Een stijging van de kortlopende rente, een lager investeringsniveau of hogere inkomsten zal leiden tot een voordeel.

De kans van dit risico is moeilijk in te schatten. De rente is in twee jaar van 0 naar 3,5% gestegen, en dit jaar is die redelijk stabiel (tussen 3 en 3,3%). De inflatieverwachting is gedaald, maar nog steeds veel hoger dan het streef% van 2%. De verwachting is dat de rente op kort geld (<1 jr) zal dalen stijgen als gevolg van de ECB beleid. Of de lange rente ook daalt is van meer factoren afhankelijk, zoals de situatie in de VS en de ontwikkeling van de economie.

Er is een risicoanalyse gemaakt met als uitkomst een 'beroep op weerstandsvermogen' van €300.000 hogere rentelasten.

Financiële soliditeit

Financiële soliditeit (financieel solide huishouding) is een onderdeel van een structureel sluitende (meerjaren)begroting. Hierbij wordt ook gekeken of er voldoende buffers beschikbaar zijn om op korte termijn risico's en nadelen te kunnen dekken. We kunnen concluderen te voldoen aan deze eisen en lichten dat toe in de volgende paragrafen.

Weerstandsratio

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit (de middelen waarover de gemeente kan beschikken om niet begrote kosten die onverwachts en substantieel zijn te dekken) en de benodigde weerstandscapaciteit (de risico's waarvoor geen voorzieningen of verzekeringen zijn afgesloten). Met de structurele weerstandscapaciteit worden de middelen bedoeld die permanent kunnen worden ingezet om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van de programma's.

In het bestuursakkoord is afgesproken dat de ratio van het weerstandsvermogen 1 dient te bedragen. In deze Voorjaarsnota bedraagt de ratio in eerste instantie 0,95. Conform het gestelde in de nota reserve en voorziening (raadsbesluit januari 2018) wordt de specifieke weerstandsreserve aangevuld zodat de norm 1 wordt bereikt. Dit betreft momenteel een bedrag van €1,0 miljoen. Bij de ratio 1,0 is er €19,4 miljoen om de berekende risico's te kunnen opvangen. Zie voor verdere toelichting de [paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing](#).

Generieke weerstandsreserve

Naast de specifieke weerstandsreserve is er ook een generieke weerstandsreserve. Deze reserve dient als dekkingsmiddel voor het opvangen van nadelen die op verschillende terreinen kunnen ontstaan zoals: opvangen verliesvoorzieningen/afwaarderingen grondexploitaties (groter dan aanwezig in specifiek weerstandsvermogen), risico's gemeentegarantie, mutaties Algemene uitkering, faseringsverschillen taakstellingen, frictiekosten heroverwegingen en

taakstellingen, rentemutaties, knelpunten sociaal domein en afdekken eenmalige begrotingstekorten. Onderstaande tabel toont de stand van de generieke weerstandsreserve. Dit is incl. de mutaties van de voorjaarsnota. Deze mutaties zijn zichtbaar in de resultaatbestemming. In het raadsbesluit van 4 juni heeft de raad besloten [2024-447 Raadsbesluit Japanse Duizendknoop](#) om €1.660.626 beschikbaar te stellen voor het saneren van de Japanse Duizendknoop en het bedrag beschikbaar te stellen uit de generieke weerstandsreserve. Dit besluit is verwerkt in de stand van de generieke weerstandsreserve. Deze vindt u niet terug in de resultaatbestemming omdat het hier een apart raadsbesluit betreft. De stand is exclusief de gepresenteerde negatieve begrotingssaldi van de Voorjaarsnota. Mogelijk moet hiervoor nog een beroep worden gedaan op de Generieke weerstandsreserve. De koers is om te komen tot een sluitende meerjarenbegroting.

(bedragen x €1.000) [-/- = Nadeel]					
Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
Saldo 1 januari	34.191	15.809	28.428	31.279	31.996

Stelposten

In de begroting zijn stelposten opgenomen die dienen voor de opvang van eenmalige en structurele nadelen.

a. Stelpost accres

De stelpost accres is er om schommelingen in het accres op te vangen. De algemene uitkering van het gemeentefonds is de belangrijkste bron van inkomsten voor gemeenten. De jaarlijkse toe- en afname van het Gemeentefonds wordt het accres genoemd. Het accres is gesplitst in een volume- en een loon- en prijsdeel. In de voorjaarsnota van het Rijk heeft het Rijk de nieuwe financieringssysteematiek vervroegd van 2027 naar 2024. Het betekent dat volume accres vanaf 2024 wordt gebaseerd op een 8-jaars historisch gemiddelde (t-9 t/m t-2) van de ontwikkeling van het bruto binnenlandsproduct (bbp). Door het toepassen van het bbp zijn de tranches voor de jaren 2024 en 2025 lager dan in de Miljoenennota 2024.

Vervolgens is de indexatie voor loon- en prijsontwikkeling vanaf 2024 gebaseerd op de prijs bruto binnenlands product (pbbp) en geactualiseerd naar de stand van het Centraal Economisch Planbureau (CEP2024).

In verband met het vervroegen van de gewijzigde bbp-indexatie van 2027 naar 2024 dalen het volume en de LPO accres voor de jaren 2024 tot en met 2029. Voor 2024 wordt dit volledig gecompenseerd en voor 2025 voor ongeveer 50% zodat een tekort resteert van €675miljoen (macro). Dit is de prijs die gemeenten moeten betalen voor het structureel afschaffen van de opschalingskorting. Voor de jaren 2026 tot en met 2029 vindt compensatie plaats, zodat gemeenten uiteindelijk voor de gemeenten een positief saldo resulteert van €675 miljoen, gelijk aan het bedrag voor het schrappen van de opschalingskorting.

In 2022 had het Rijk het volumedeel van het accres tot en met 2025 vastgezet. Daarom hebben we destijds voor de jaren 2024 en 2025 deze stelpost laten vrijvallen voor nieuw beleid. Het blijft onbekend of het gemeentelijke belastinggebied al dan niet wordt uitgebreid of herzien. Het Rijk schreef eerder: "In samenspraak met de VNG wordt bekeken welke mogelijkheden er zijn qua uitbreiding en modernisering van het belastinggebied". Dit is een belangrijke reden om de stelpost voor de komende jaren in stand te houden, maar ook de grillige (eenzijdige) keuzes van het Rijk tonen aan dat deze stelpost meer dan noodzakelijk is.

(bedragen x €1.000) [-/- = Nadeel]

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
Stelpost accres AU	0	0	2.900	3.300	3.700
Saldo	0	0	2.900	3.300	3.700

b. Stelpost autonome ontwikkelingen

Voor het opvangen van autonome ontwikkelingen, anders dan nadelen in het accres Algemene uitkering, is jaarlijks een structurele stelpost beschikbaar. De bestendige gedragsregel is dat elk jaar wordt bekeken of de eerste jaarschijf van de stelpost eenmalig of structureel moet worden ingezet ter dekking van de autonome nadelen. Na de Voorjaarsnota 2024 bedraagt de stand van de stelpost:

(bedragen x €1.000) [-/- = Nadeel]

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
Stelpost autonome ontwikkelingen	2.155	2.590	3.040	3.500	3.970
Saldo	2.155	2.590	3.040	3.500	3.970

Nieuw beleid

Samen maken we Deventer

Slavernijverleden

Het onderzoek naar de rol van Deventer in het slavernijverleden is onderzocht. Als vervolg worden er verschillende zaken voorgesteld: ondersteunen van het Platform SamenVrij!Deventer, plaquette op het Burgemeestershof, Deelname aan het VNG-programma Suriname en Antillen en onderzoek naar roofkunst binnen Deventer Verhaal. Voor deze activiteiten samen wordt eenmalig €75.000 gevraagd.

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Burger en bestuur - Slavernijverleden	75			

Kabinetszaken

In 2025 vieren we 80 jaar vrijheid, hiervoor is eenmalig €40.000 extra benodigd. Het structurele budget voor Kabinetszaken is ontoereikend. Dit komt onder andere door de nieuwe opzet van de 4 mei herdenking, de toegenomen representatiekosten door de toename van 4 naar 5 wethouders en de begeleiding van de Kinderburgemeester. Voorstel is om het budget hiervoor met €50.000 te verhogen.

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Burger en bestuur - Kabinetszaken	90			

Supporters Liaison Officer

De Supporters Liaison Officer (SLO) wordt al jarenlang succesvol ingezet om supporters met de betaald voetbalorganisatie Go Ahead Eagles, politie en gemeente te verbinden. Ook heeft de SLO een sociaal-preventieve functie, waardoor supporters waar nodig worden begeleid en ongeregelheden zoveel als mogelijk worden voorkomen. De SLO is de dynamische schakel tussen de club, overheid en de supporters en zorgt ervoor dat de relatie tussen de partijen goed is. Ook is de SLO verantwoordelijk voor het supportersbeleid binnen de club. We zien het takenpakket van de SLO als een gezamenlijke maatschappelijke verantwoordelijkheid. Daarom is één SLO in dienst van Circulus en wordt deze functie uit de gemeentelijke bijdrage voor Circulus gefinancierd en is één SLO in dienst van en wordt gefinancierd door Go Ahead Eagles. Dit 'Deventer-model' is een voorbeeld voor veel andere gemeenten met een betaald voetbalorganisatie en heeft zijn meerwaarde al vaak bewezen. De financiering van de SLO is een knelpunt omdat de kosten in het DVO Circulus hoger uitvallen, waarschijnlijk omdat in een deel van de kosten jarenlang door Circulus werd voorzien. De gemeente wil de succesvolle inzet van de SLO continueren en daarvoor is aanvullend structureel budget ad €48.500 nodig.

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Openbare orde en veiligheid - Supporters Liaison Officer	49	49	49	49

Coördinator integrale controles

In de vastgestelde strategische veiligheidsagenda (november 2023) is aangegeven met een nadere concretisering te komen waarin de benodigde middelen worden meegenomen om het plan te kunnen uitvoeren. Dit voorstel ziet op de invulling van de functie coördinator integrale controles.

De gemeente heeft een belangrijke rol in het organiseren en uitvoeren van integrale controles op het gebied van ondermijning en woonoverlast. In 2024 wordt daarnaast de verantwoordelijkheid voor controles van seksinrichtingen en coffeeshops van de politie naar de gemeente overgedragen. Deze controles dragen in belangrijke mate bij aan het naleven van wet- en regelgeving en de aanpak van woonoverlast.

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Openbare orde en veiligheid - Coördinator integrale controles	99	99	99	9

Procesregie

In de vastgestelde strategische veiligheidsagenda (november 2023) is aangegeven met een nadere concretisering te komen waarin de benodigde middelen worden meegenomen om het plan te kunnen uitvoeren. Dit voorstel ziet op de uitbreiding van procesregie (24 uur per week).

We zien als gemeente steeds meer complexe casuïstiek op ons afkomen. In toenemende mate heeft een groep inwoners te maken met multiproblematiek op het snijvlak van zorg en veiligheid. Als gemeente hebben we een belangrijke rol wanneer deze multiproblematiek niet voldoende wordt opgelost of opgepakt. Door complexe casuïstiek in een eerder stadium aan te pakken, wordt (verdere) escalatie in veel gevallen voorkomen. Het aannemen van een extra procesregisseur biedt de mogelijkheid om (preventief) aan te haken bij casusoverleggen, persoonsgerichte aanpakken, andere netwerken en/of deze te organiseren en voor te zitten. Dit sluit aan bij de ambitie uit de strategische veiligheidsagenda om als gemeente eerder betrokken te raken en meer de samenwerking op te zoeken.

Door een toename van de complexiteit van casuïstiek én de wens om meer naar de voorkant te treden om escalatie te voorkomen, is de huidige capaciteit van procesregie niet meer afdoende. Het maatschappelijke effect is dat we multiproblematiek sneller signaleren, aanpakken en escalaties voorkomen. Dit is goed voor de desbetreffende inwoner, diens omgeving en de samenleving als geheel. Bij afwijzing zal de huidige procesregisseur moeten blijven prioriteren in welke casuïstiek betrokkenheid van de gemeente nodig is en kan in sommige gevallen minder proactief worden gehandeld. Dit kan leiden tot (onnodige) escalaties. Deze claim is in eerste instantie incidenteel voor drie jaar. Gedurende de drie jaar wordt geëvalueerd in hoeverre uitbreiding structureel noodzakelijk is of niet.

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Openbare orde en veiligheid - Procesregie	70	70	70	

Vuurwerkshow

In mei 2024 heeft de raad ingestemd ([2024-270](#)) met het organiseren van een vuurwerkshow tijdens de jaarwisseling 2024-2025. Met een centrale vuurwerkshow kunnen inwoners van Deventer het jaar samen afsluiten met een professioneel verzorgde vuurwerkshow. De kosten voor het vuurwerk bedragen ongeveer €20.000 euro. Daarnaast zijn er onder meer kosten voor beveiliging, verkeersregelaars, EHBO, reddingsbrigade, rijplaten, opslag en afvalcontainer en bebording.

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Openbare orde en veiligheid - Vuurwerkshow	40			

Uitbreiding capaciteit Bibob

In de vastgestelde strategische veiligheidsagenda (nov '23) is aangegeven met een nadere concretisering te komen waarin de benodigde middelen worden meegenomen om het plan te kunnen uitvoeren. Dit voorstel ziet op uitbreiding van de bibobcapaciteit. De Wet Bibob is het belangrijkste bestuurlijke instrument om te beoordelen of partijen integer zijn en publieke middelen niet door criminelen misbruikt worden. Effectieve toepassing van de Wet Bibob voorkomt dat de gemeente Deventer criminele activiteiten (indirect) faciliteert en criminelen minder snel voor Deventer zullen kiezen.

Door aan de voorkant een goede Bibob-toets te doen, voorkom je ondermijning aan de achterkant. We zitten nu aan het maximum van aantal Bibob-toetsen, terwijl ook op andere vlakken risico's spelen (WMO, jeugdzorg, omgevingsrecht en overheidsopdrachten). Daar vindt nu geen Bibob-plaats, waardoor er een groter risico is op misbruik van gemeentelijke middelen en diensten.

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2026	2028
Openbare orde en veiligheid - Uitbreiding BIBOB capaciteit	89	89	89	89

Fijn wonen en leven

Verstedelijkingsstrategie

De stedendriehoek is in de contourennotitie voor de nieuw nota Ruimte in oktober 2023 door het rijk genoemd als een gebied waar verdergaande verstedelijking (na 2040) mogelijk is. In Stedendriehoek verband wordt met andere overheden een verkenning gedaan. De komende 2 jaar verwachten we vanuit Deventer een grotere bijdrage te moeten leveren. Deventer zit in de stuurgroep voor de verstedelijkingsstrategie en dat vraagt ambtelijke capaciteit voor de inhoudelijke voorbereiding en het leggen van verbindingen met de Deventer opgaven en visietrajecten. Ook willen we de raad goed meenemen en informeren. Daarnaast leveren wij ook een bijdrage aan onderzoeken en verkenningen ten behoeve vanuit onze rol in het stedendriehoek verband. Hiervoor zijn incidentele middelen benodigd voor 2025 en 2026 ten bedrage van €125.000.

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Ruimtelijke ontwikkeling - Verstedelijkingsstrategie	125	125		

Archeologie

Voor een aantal rollen en taken archeologie is sprake van een structurele ondercapaciteit. Hierdoor is het niet mogelijk om tegenvallers op te vangen, is sprake van aanzienlijke werkdruk en worden taken niet, niet tijdig of niet adequaat uitgevoerd. Daarbij leunen we sterk op ervaring en bestaand beleid en ontbreekt de tijd voor het ontsluiten van de kennis en het doorontwikkelen van het archeologiebeleid op basis van de huidige stand van kennis en techniek. Hierdoor ontstaan steeds grotere achterstanden en zijn delen van het beleid, en dus borging in de (wettelijke) instrumenten niet meer up to date en aan vernieuwing toe.

Hierdoor dreigt archeologie steeds vaker niet tijdig of niet op de juiste wijze ingebracht te worden in gebiedsontwikkeling wat kan leiden tot vertraging van de ontwikkeling, onvoorziene kosten en bezwaren omdat het archeologisch belang niet tijdig of niet goed is meegenomen. Bij andere projecten kan het zijn dat de voortgang van het project niet wordt beïnvloed maar dat de middelen, door achterhaald beleid, niet doelmatig worden besteed. Tot slot kan achterhaald beleid leiden tot onvoldoende onderbouwde keuzes en daaruit voortvloeiend conflicten met ontwikkelaars. Om de wettelijke taken archeologie op een minimaal niveau te kunnen uitvoeren, is 0,7 fte aan extra capaciteit nodig. Niet meegenomen is daarbij publiekparticipatie en presentatie in de geest van het begin 2024 ondertekende Verdrag van Faro. Dit stelt bij de waardering van Erfgoed meer de mens en de samenleving en hún relatie met erfgoed centraal, maar onduidelijk is nog hoe dit moet worden vormgegeven.

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Kunst en cultuur - Archeologie	79	79	79	79

Reclamebeleid

We geven uitvoering aan de aangenomen motie '[vreemd 27-03-2024](#)'. De gemeenteraad draagt het college op: Het huidige reclame- en uitstallingsbeleid voor het einde van het tweede kwartaal van 2025 te herijken en daarbij stringenter beleid toe passen op reclame-uitingen, bijvoorbeeld op het vlak van lichtgebruik, verkeersveiligheid, omvang en/of negatieve maatschappelijke impact, en daarbij ervaringen en best practices van andere gemeenten mee te nemen. Hiervoor zijn aanvullend algemene incidentele middelen benodigd ten bedrage van €50.000 voor 2025.

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Ruimtelijke ontwikkeling - Reclamebeleid	50			

Fietsparkeren

Met de Agenda Binnenstad 2.0 streven we ernaar meer bezoekers naar de binnenstad te krijgen. Bij een aantrekkelijk woon-, werk- en winkelklimaat hoort ook goede bereikbaarheid. Naast OV en auto is er voor de fiets behoefte aan het verbeteren van de bereikbaarheid van de binnenstad. Daarnaast is op 10 november 2021 een motie aangenomen voor een plan welke maatregelen nodig zijn om het fietsparkeren in de binnenstad structureel te verbeteren. In 2023 is, op basis van kentallen, een voorlopige raming van incidentele en structurele kosten opgesteld voor een 13-tal in elkaar grijpende maatregelen. Deze maatregelen zijn via raadsmededeling (RM 2024-263) aan de raad gepresenteerd. Deze 13 maatregelen zullen verder worden uitgewerkt. Voor de verdere uitwerking wordt voor 2025 incidenteel €125.000 beschikbaar gesteld.

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Leefomgeving - Fietsparkeren	125			

Sluis - Vaart in de haven

De Prins Bernhard sluis zal over circa tien jaar vervangen moeten worden. Deze vervangingsinvestering wordt geschat op €75 miljoen. Op basis van de B&W nota "Toekomstverkenning Prins Bernhardsluis" (besluit [2024-92](#)) zijn vervolgstappen noodzakelijk om duurzaam vervoer en vitaliteit van de haven te waarborgen. Ter voorbereiding van een definitieve keuze over mogelijke vervanging van de sluis en de dekking van de financiële middelen, is verder onderzoek, een juiste samenwerkingsvorm en een goede onderbouwing nodig, om (Europese) investeringen te verantwoorden.

Met de beschikbaar gestelde middelen willen we een maatschappelijke kosten/baten analyse uit laten voeren ter voorbereiding op aanvullende (Europese) financiering en onderbouwing van de noodzaak tot investeringen, het (laten) uitvoeren van ruimtelijke studie die inzicht geeft in verdere kaders voor ontwerp en ruimtebeslag en een vervolgonderzoek naar financieringsmogelijkheden die aansluiten op lopende onderzoek "Position Paper & Roadmap Binnenvaart" Regio Stedendriehoek.

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Economie en internationaal beleid - Sluis / Vaart in de haven	100			

OZB-verhoging

Er wordt een jaarlijkse verhoging van de OZB opbrengst gehanteerd van 3%. We zien ons helaas genoodzaakt om de OZB opbrengsten licht te verhogen, dit doen wij door eenmalig de opbrengststijging te verhogen van 3% naar 6% in 2025. Vanaf het jaar 2026 hanteren wij weer de stijging van 3% OZB-opbrengsten.

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
<u>Algemene dekkingsmiddelen - OZB-verhoging</u>	<u>957</u>	<u>986</u>	<u>1.016</u>	<u>1.046</u>

Iedereen doet ertoe

Projectleider diversiteit en inclusie

Op 27 september 2023 heeft de raad een motie aangenomen waarbij wordt verzocht om bij de uitwerking van de uitvoeringsplannen van het Diversiteits-Inclusiebeleid een adviseur diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid aan te stellen voor een periode van maximaal drie jaar. Hiervoor zijn in 2025 en 2026 geen middelen beschikbaar.

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Meedoen - Projectleider diversiteit en inclusie	50	50		

Preventie huiselijk geweld

Er is een lokale aanpak Geweld in afhankelijkheidsrelaties en Sexueel grensoverschrijdend gedrag opgesteld. De aanpak ligt momenteel voor bij de adviesraad (ASDD). Deze aanpak is de uitwerking van een initiatiefvoorstel van de raad van 24 mei 2023. Het voorstel van de raad geeft aan om dit binnen de kaders van de begroting te doen. Na uitwerking van het initiatiefvoorstel is gebleken dat het niet mogelijk is om dit binnen de huidige begroting erbij te doen. In het lokale plan wordt daarom €98.000 gevraagd voor onder andere beleidscapaciteit, uitvoering en communicatie.

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Jeugd en onderwijs - Preventie huiselijk geweld	98			

Evenementenbeleid

Het evenementenbeleid is van enige jaren geleden en aan herijking toe. In de praktijk lopen we tegen een aantal knelpunten aan, zoals bijvoorbeeld dat we geen geschikte locatie hebben voor een muziekfestival. Daarnaast hebben inwoners van Deventer steeds meer behoefte aan duidelijkheid over het aantal en het soort evenementen, m.a.w. een duidelijk kader over wat wel c.q. niet mogelijk is op een aantal locaties.

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Kunst en cultuur - Evenementenbeleid	100			

Een duurzame toekomst

Energietransitie

Uit de doorrekening van onderzoeks- en adviesbureau CE Delft van de nieuwe Energievisie & Uitvoeringsprogramma Deventer (visie vastgesteld op 20 februari 2024) blijkt dat we de klimaatdoelen in 2030 en 2050 niet gaan halen. Emissiereductiedoelen zijn harde afspraken in het Klimaatakkoord die alle gemeenten mede hebben ondertekend. Er is een aanvullende emissiereductie nodig van 24 kton CO2 om de doelstelling voor 2030 (reductie van 55% CO2) te halen. Hiervoor zijn extra maatregelen nodig. Financiering hiervan past niet binnen het bestaande budget. Daarvoor zijn extra middelen nodig. Energievisie is in maart 2024 vastgesteld door de raad. Dit zijn eenmalige middelen voor de periode tot 2030 om op onderstaande onderdelen te versnellen.

- verduurzaming Colmschate
- aanvullend mobiliteitsbeleid
- zero- emissie zone
- energiebesparingsplicht

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Milieu en duurzaamheid - Energietransitie	682	808	788	733

Ecologisch bermbeheer

We blijven inzetten op behoud en versterking van de biodiversiteit in zowel het stedelijk als landelijk gebied. We zetten in op ecologische inrichting en beheer van de openbare ruimte. De raad heeft in 2023 2 moties en een amendement vastgesteld (Beleidskader Biodiversiteit, groene stad en Berm in bloei). Om in kaart te brengen welke waardevolle ecologische kwaliteiten/gebieden er in Deventer zijn, wat er nodig en wenselijk is om deze te behouden en te versterken en/of uit te breiden. Voor het opstellen van het biodiversiteitsplan en het inventariseren van de bermen is opdracht gegeven. Voor de uitvoering van deze beleidsvoornemens is nog geen geld gereserveerd. Hiervoor is minimaal 2 jaar extra inzet benodigd om de plannen uitvoering te geven.

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Milieu en duurzaamheid - Ecologisch bermbeheer	100	50		

Organisatie

Leren en ontwikkelen

Leren en ontwikkelen is belangrijk bij het binden en boeien van medewerkers. Voor zowel de nieuwe medewerkers die nog aanvullend opgeleid moeten worden als de medewerkers die er al langer zijn, is ontwikkeling van belang. Stilstand is achteruitgang. De gemeente Deventer investeert in de invulling hiervan op meerdere manieren. De afgelopen jaren hebben we daar jaarlijks ca 2% van de loonsom aan uitgegeven. Vorig jaar was het begrote budget minder dan 2% en dat leidde tot een overschrijding van het budget en zijn we net als in voorgaande jaren toch uitgekomen op de 2%. Reden is dat het budget niet voldoende meegegroeid is met de groei van de organisatie. Daarmee is er een tekort aan budget om aan alle vragen voor ontwikkeling te voldoen. Om een geïnspireerd, wendbaar en bekwaam personeelsbestand te behouden die alle opgaven waar we voor staan kan realiseren, blijft investeren noodzakelijk. Om daarvoor voldoende financiële ruimte te hebben is volume nodig van 2% van de loonsom en wordt voorgesteld om het budget mee te laten bewegen met de loonsom

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Bedrijfsvoering - Leren en ontwikkelen	250	265	275	285

Strategisch informatiemanager

Onze wereld digitaliseert en transformeert en de ontwikkelingen volgen elkaar in snel tempo op. Om deze snelle (digitale) ontwikkelingen in goede banen te leiden is in juli 2023 het directiebesluit genomen om het CIO-bureau op te richten. Het CIO-bureau is verantwoordelijk voor de strategie, de structuur en de uitvoering van onze informatievoorziening. Zowel voor het mede mogelijk maken van een succesvolle realisatie van onze maatschappelijke opgaven als voor het garanderen van de continuïteit van de processen binnen de gemeente Deventer. In deze opgaven spelen data en informatievoorziening een essentiële rol en dit vraagt van meer sturing op het gebied van informatiemanagement. Als eerste stap hierin is de functie van CIO per 1 februari 2024 ingevuld. Omdat de er een betere aansluiting moet komen tussen de programma's en de opgaven die de gemeente Deventer moet realiseren heeft en de daarvoor benodigde informatievoorziening (en IT) om binnen processen, en over teams heen te kunnen werken, wordt gevraagd om gelden beschikbaar te stellen voor de inzet van 1 fte strategisch informatiemanager die de verbinding legt met de programma's en opgaven en deze vertaalt naar informatievoorziening. Op dit moment is er 0,65 fte beschikbaar.

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Bedrijfsvoering - Strategisch informatie manager	39	39	39	39

Concern information security officer

We merken dat de werkzaamheden voor de CISO (Corporate Information Security Officer) meer vragen dan op dit moment met de 0,5 fte kan worden ingevuld. De ontwikkelingen in de informatiebeveiliging volgen elkaar snel op en de cyberdreiging neemt eerder toe dan af en we delen steeds meer data waarbij het van belang is dat dit veilig gebeurt. In het Strategisch informatiebeveiligingsplan en het jaarplan Privacy en informatiebeveiliging 2024 zijn diverse activiteiten benoemd voor de CISO en het blijkt dat we dat met de huidige bezetting niet kunnen leveren en vragen daarom om uitbreiding van de huidige inzet met 0,5 fte.

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Bedrijfsvoering - Concern Information Security Officer	46	46	46	46

Recruiter

We hebben de ambitie om teammanagers verder te ontzorgen ten aanzien van het gehele inhuurproces. Daarnaast gaan we op een centrale plek (binnen de vakgroep P&O) de coördinatie van alle stageverzoeken en stageplekken organiseren. Dit wordt toegevoegd aan het bestaande takenpakket van onze recruiters, naast alle bestaande werving en selectie en grote veranderopgaven zoals bijvoorbeeld Strategisch Personeelsmanagement (SPM). Er zit nu al bezetting op deze functie van recruiter. Gezien de dynamiek op de arbeidsmarkt en de dynamiek van onze eigen organisatie (instroom, uitstroom, inhuur) en om daarnaast de dienstverlening aan de organisatie te waarborgen en dit uitgebreide takenpakket het hoofd te bieden, is het noodzakelijk deze bezetting te continueren.

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Bedrijfsvoering - Recruiter	87	87	87	87

HR advies

De combinatie van grote opgaven (bijvoorbeeld Strategisch Personeelsmanagement), de huidige werkdruk, de krapte op de arbeidsmarkt en daarnaast de ambitie om teammanagers verder te ontzorgen en meer vrij te spelen in tijd zorgde ervoor dat het HR-advies eerder (tijdelijk) werd uitgebreid voor de hele organisatie. Er zit dus al bezetting op dit HR-advies. Om de dienstverlening aan de organisatie te waarborgen is het noodzakelijk dit te continueren, zeker gezien de dynamiek op de arbeidsmarkt en de dynamiek van onze eigen organisatie (instroom, uitstroom, inhuur) en om daarnaast de dienstverlening aan de organisatie te waarborgen.

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Bedrijfsvoering - HR advies	98	98	98	98

Fiscale functie

De fiscale wet- en regelgeving neemt toe in complexiteit en raakt steeds meer velden van de gemeente. In een aantal gevallen zorgt deze complexiteit ook voor tegenstrijdigheid en wordt het ingewikkelder te bepalen welke fiscale acties genomen moeten worden. Daarnaast heeft de gemeente in 2022 een nieuw convenant met de Belastingdienst gesloten. Dit zorgt voor vertrouwen bij de Belastingdienst, maar brengt meer werken verplichtingen met zich mee. Zo moet de gemeente 27 key risks bewaken en mitigeren. Tevens leidt dit tot extra zelf uit te voeren complexe en tijdrovende fiscale audits. Om alle fiscale vraagstukken en audits het hoofd te bieden en de fiscale kennis meer organisatie breed te borgen is 1 fte extra fiscale capaciteit nodig in de vorm van een junior fiscalist. Deze investering in capaciteit draagt bij aan het in de hand houden van onze onvoorziene fiscale afdrachten. Vaak komen deze wanneer wij het binnen de gemeente niet goed hebben geregeld als boetes en naheffingen, die zeer aanzienlijk kunnen zijn (deze lopen in de tonnen).

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Bedrijfsvoering - Fiscale functie	112	112	112	112

Onderzoeker

De gemeente is zelf onderzoekend en stelt jaarlijks een auditplan op om de doelmatigheid en doeltreffendheid van de gemeente te onderzoeken. Daarnaast heeft de gemeente de verplichting zogenoemde 213a onderzoeken uit te voeren. Om het auditplan uit te voeren heeft de gemeente nu onvoldoende capaciteit beschikbaar om hier ook de gewenste diepgang aan toe te voegen. Hierdoor lopen wij het risico dat onderzoeken te oppervlakkig worden en onderzoeken moeten uitstellen. Daarnaast willen we meer diepgang aan onderzoek geven naast het huidige transformatiegericht onderzoek (kort cyclisch, inzoomen op acute problemen of risicogebieden). Ook is een investering nodig in risico- en datagedreven onderzoek nodig en meer wetenschappelijke verdieping om mechanismen achter de constatering beter te duiden en effectiever bijdragen aan de verbetering van de organisatie

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Bedrijfsvoering - Onderzoeker F&C	112	112		

Investeringsplanning

Inleiding

Naast de voorstellen nieuw beleid bestaat er een voorportaalijst investeringen. Bij de voorportaalprojecten gaat het om investeringen waar we bestuurlijk prioriteit aan geven, maar waarvoor op dit moment geen geld beschikbaar is. Voor deze activiteiten gaan we actief op zoek naar dekking uit andere dan gemeentelijke bronnen en zoeken we aansluiting bij investeringsambities van partners om zo via een publiek private aanpak de gemeentelijke prioriteiten te kunnen realiseren. Daarnaast zijn we voortdurend alert op mogelijkheden om voor lopende activiteiten uit de begroting subsidies bij voornamelijk medeoverheden en fondsen aan te vragen. Dit kan financiële ruimte scheppen voor activiteiten op de voorportaalijst.

Op 22 mei heeft de raad besloten om een verdere concretisering te maken van een strategische investeringsagenda. Bij een deugdelijke financiële huishouding hoort een goede balans tussen de langjarige opgaven in de fysieke leefomgeving enerzijds, en een langdurige consistent financieel beleid ten aanzien van schuldpositie anderzijds. De agenda biedt inhoudelijk en financieel inzicht in de investeringsprojecten vanaf initiatief / ambitie tot realisatie. De strategische investeringsagenda heeft een tijdhorizon van 0-20 jaar. Voor de uitvoering van de agenda zijn er financiële middelen nodig. Dit kunnen incidentele middelen zijn om aan de voorkant de lasten af te dekken, maar vraagt ook om structurele middelen om kapitaallasten af te dekken.

We stellen een splitsing voor van de voorportaalijst uit de begroting 2024 naar een voorportaalijst en naar een strategische investeringsagenda. In de bijlage strategische investeringsplanning is een voorstel opgenomen voor prioritering, fasering en benodigde middelen.

Voorportaal investeringen

- Energietransitie en warmtetransitie;
- Verduurzaming gemeentelijk vastgoed;
- Verkabeling Diepenveen en Colmschate;
- Vastgoed de Ulebelt;
- Waterveiligheid en maatregelen IJssel (richting 2050);
- Hoogwaterkering binnenstad;
- Sporthal Bathmen
- Vervanging sluiscomplex.

Strategische investeringsagenda

- Wonen, werken en verjongen;
- Gebiedsprogramma Centrumschil;
  - Agenda binnenstad;
  - Herontwikkeling industriële gebiedenn;
  - Spoorzone
- Poort van Deventer;
  - Infrastructuur rondom Poort van Deventer;
  - Hoogwaardig openbaar vervoer.
- Programma Fiets;
- Onderwijsgebouwen;
- 3e IJsselbrug
- Vergroten capaciteit sluiscomplex.

Voorstellen voorportaal

Energie- en warmtetransitie

De grote opgave waar we als maatschappij voor staan, is de energie- en de warmtetransitie. Dit heeft ook grote financiële impact maar is vooralsnog moeilijk te kwantificeren. Dit kan niet zonder rijksmiddelen maar ook niet zonder investeringen van de gemeente. De opwekking van energie zal CO2-neutraal moeten plaatsvinden. Dit betekent ook dat we een andere infrastructuur nodig hebben om de opgewekte energie op het juiste moment op de juiste plek te krijgen. Ook het aardgasvrij maken van de bebouwde omgeving vraagt forse investeringen van bedrijven, particulieren, corporaties en overheden. Dit kan naar verwachting niet zonder rijksmiddelen.

De gemeente zal zelf nauwelijks investeren in hardware voor de grootschalige energieopwekking (wind/zon) of de warmtetransitie. Dat is voor de warmtetransitie met name aan particuliere huisbezitters, beleggers en corporaties. Energieleveranciers staan aan de lat voor verzwaring van het netwerk om zo voor de toekomst de energievoorziening te kunnen garanderen. Op het niveau van het laagspanningsnet zijn er in de bebouwde kom van Deventer circa 120 extra transformatorhuisjes nodig tussen nu en 2030 en 1 op de 3 straten gaat daarvoor op de schop. De investering van de transformatorhuisjes en het leggen van nieuwe kabels zijn voor rekening van de netbeheerder. Naast de uren voor vergunningverlening zullen we als gemeente ook kosten maken voor de herinrichting van de openbare ruimte. Door dit zo veel mogelijk te combineren met andere geplande werkzaamheden kunnen de kosten worden beperkt.

De ontwikkeling en realisatie van Smart Energy Hubs als remedie tegen de netcongestie vraagt naar verwachting ook om gemeentelijke investeringen.

Commerciële partijen en/of energiecoöperaties investeren in de aanleg en exploitatie van windmolens en zonneparken. Voor de realisatie van zonnepanelen boven parkeerplaatsen (solar carports) zal de veelal onrendabele top gefinancierd worden met publiek geld. De Tweede Kamer heeft in maart 2023 besloten dat parkeerterreinen zo veel mogelijk overdekt moeten worden met zonnepanelen. De financiële consequenties hiervan voor gemeenten, dus ook voor Deventer, is nog onbekend.

Er zijn onderdelen van het energiesysteem die nu nog niet belegd zijn en waar een investering van de gemeente gevraagd zal worden. Het gaat dan met name over energie infrastructuur.

- De Warmtewet 2.0 treedt in werking op 1 juli 2024. Hierin wordt geregeld dat de bestaande en nieuwe warmte-infrastructuur voor minimaal 50% + 1 in publieke handen komt. Na de inwerkingtreding is er een ingroeiperiode van 7 jaar. Na deze periode moeten alle warmtebedrijven voldoen aan deze eis. Dit kan grote investeringen vragen van de gemeente waartegenover inkomsten staan in de jaren ná de investeringen. Nog niet te overzien is het of hiervoor ook onrendabele investeringen van de gemeente nodig zijn. Het gaat niet alleen gelden voor Slim Warmtenet Zandweerd maar ook voor alle bestaande netten (bijvoorbeeld in de Deltabuurt en Keizerslanden) en andere mogelijke nieuwe warmtenetten.
- Toekomstbestendige energievoorziening op bedrijventerreinen in Deventer vraagt niet alleen Netverzwaring. Slim uitwisselen, omzetten en opslaan, en duurzaam laden van transport zijn belangrijke onderdelen van een toekomstbestendige Smart Energy Hub. De gemeentelijke rol zal vooral gericht zijn op procesbegeleiding en onafhankelijke informatievoorziening.
- Verschillende boerenbedrijven in de gemeente Deventer willen biogas opwekken uit rundveemest. Dit biogas kan omgevormd worden tot groen gas, waardoor het op de bestaande gasleiding ingevoegd kan worden. Dat is alleen haalbaar in een businesscase als boeren dat gezamenlijk doen. Dat vraagt een investering in een klein biogasnetwerk naar een gezamenlijk opwerkstation. We verwachten een financieringsvraag van deze ondernemers. Niet alleen voor het biogasleidingwerk maar mogelijk ook voor een toekomstgericht opwerkstation (waar in de toekomst meer boeren op kunnen aansluiten).

Verduurzaming gemeentelijk vastgoed

Verduurzaming van het gemeentelijke vastgoed is niet vrijblijvend. De uitdaging om de uitstoot van broeikasgassen terug te brengen is vertaald in de Klimaatwet. Hoofddoel voor de gebouwde omgeving is het bereiken van 95% CO2 reductie in Nederland in 2050 ten opzichte van 1990 en als tussendoel streven naar minstens 55% CO2 reductie in 2030 ten opzichte van 1990. Het kader voor de verduurzaming is vastgelegd in de portefeuillestrategie verduurzaming vastgoed. De grootste opgave voor de verduurzaming van ons eigen maatschappelijk vastgoed ligt in de periode 2023 tot en met 2030. Om de doelstelling van 55% CO2 reductie in 2030 te realiseren is een investering van bruto €69,5 miljoen bruto nodig. Dat is netto €48,7 miljoen, omdat een deel van de investering gedekt kan worden uit het budget planmatig onderhoud en deels uit de energiebesparing door afspraken te maken met huurders. Ongeveer 70% van de bruto investering is dus onrendabel.

In de portefeuillestrategie is aangegeven volgens welke financiële spelregels wij de verduurzaming willen realiseren. De feitelijke dekking voor de financiële consequenties gebeurt via afzonderlijke besluiten, zoals bijvoorbeeld de voorjaarsnota en de reguliere P&C cyclus. Van het onrendabele deel is een deel reeds gedekt; in de begroting 2024 is €6 miljoen eenmalig en €370.000 structureel beschikbaar. De resterende benodigde dekking bedraagt daarmee €36,8 miljoen; dat is structureel €2,55 miljoen. Per jaar is dat een investering van oplopend naar ruim €6 miljoen netto, dat leidt tot een structurele kapitaallast van €2,55 miljoen in 2031. In het investeringsprogramma zijn de investeringen en de dekkingsbehoefte in meerjarig perspectief weergegeven. In het investeringsprogramma is een jaarlijks gemiddelde aangehouden. Aandachtspunt is het investeringsritme; wanneer het een logisch moment blijkt een groot pand al in de eerste jaren (bijvoorbeeld 2024) te verduurzamen, zal de investeringsbehoefte en dus de noodzakelijke financiële middelen naar voren schuiven, en vice versa. Dergelijke bijstellingen maken onderdeel uit van de portefeuillestrategie.

(bedragen x €1.000) (-/- = nadeel)

Omschrijving	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Investering (eenmalig) jaarlijks	-2.740	-4.040	-6.040	-6.040	-6.040	-6.040	ntb
Investering (eenmalig cumulatief)	-8.620	-12.660	-18.700	-24.740	-30.780	-36.820	-36.820
Exploitatie (structureel)							
Kapitaallasten	-326	-579	-896	-1.298	-1.707	-2.124	-2.550
Energiemanagement	-25	-25	-25	-25	-25	-25	ntb
Totaal	-351	-604	-921	-1.323	-1.732	-2.149	-2.550

Verkabeling Diepenveen

Op 9 maart 2022 heeft de raad het Initiatiefvoorstel Verkabeling Diepenveen/Platvoet en Deventer/Colmschate aangenomen. De kosten voor het opstellen van de basisontwerp zijn gedekt via de begroting 2024. Na het opstellen van het basisontwerp, welke eind 2025 verwacht wordt, worden de kosten van de realisatie in beeld gebracht. Op dit moment worden de kosten voor realisatie van de verkabeling geraamd op €10.790.000 als eigen bijdrage voor de gemeente Deventer. Dit is 20% van de totale investering. Naast deze investering is er €220.000 benodigd voor ambtelijke (voorbereiding)kosten. Deze zijn beschikbaar gesteld bij de voorjaarsnota 2023. De geraamde kosten zullen, door de vertraging in het proces en het door Tennet opnemen van Gemeente Deventer op de investeringsagenda, verder oplopen naar verwachting. Onafhankelijk van de te verwachten stijgende kosten van Tennet blijft de provinciale bijdrage €1.250.000.

Vastgoed de Ulebelt

In het kader van de toekomstvisie voor de Ulebelt is ook de ambitie opgenomen om het bestaande vastgoed te verduurzamen. Deze investering kan de Ulebelt zelf niet dragen. De hoogte van het benodigde investeringsbedrag is nog niet bekend. In het bestuursakkoord Dichtbij, Betrokken & Bevlogen heeft het college uitgesproken het vastgoed te verduurzamen waaronder de Ulebelt. Daarnaast heeft het college aangegeven de Ulebelt breder dan alleen een milieu en duurzaamheidscentrum te zien en een wijkvoorzieningsfunctie passend te vinden voor deze locatie. De exploitatie van de Ulebelt staat al langere tijd onder druk, daarom is afgelopen maanden gewerkt aan een toekomstvisie.

De adviezen in de 'Oplegbrief SME bij de Toekomstvisie' van de Ulebelt zijn in de raadsvergadering van 19 april vastgesteld. Onderdeel was ook om te starten met het uitwerken van te nemen investeringsmaatregelen in de Ulebelt volgens de kadernota Vastgoed om daarmee het vastgoed en terrein op orde te brengen. Om dit te realiseren is een investering nodig met van circa €1,525 miljoen voor alleen het hoofdpaviljoen. Deze investering is opgebouwd uit meerdere pijlers te weten verbouw/nieuwbouw, onderhoud en verduurzaming. Bij de verbouw/nieuwbouw van de Ulebelt is het een natuurlijk moment om het onderhoud en de verduurzaming mee te nemen (werk met werk maken). Er zijn reeds middelen beschikbaar vanuit de verduurzaming en de liquidatie van de NV Milieucentrum van €0,5 miljoen. In de voorportaalijst wordt de resterende investering opgenomen.

Waterveiligheid en maatregelen IJssel

Nieuwe landelijke waterveiligheidsnormeringen zullen op lange termijn > 2050 gevolg hebben voor hoe rond de binnenstad de waterveiligheid kunnen garanderen. Tegelijkertijd spelen daar de nodige die van invloed kunnen zijn op lokale waterstanden en waterkeringen. Zoals ontwikkelingen met betrekking tot de binnenvaart. Ook hebben we aandacht voor klimaatadaptatie bij ruimtelijke ontwikkelingen. Op lange termijn zijn investeringen in waterveiligheid nodig.

Hoogwaterkering binnenstad

De hoogwaterkering van de IJssel loopt dwars door het centrum van de stad via de Polstraat, onder de Lebuinuskerk door naar de Noordenbergstraat. Dat is de formele hoogwaterkering zoals deze door het waterschap wordt gehanteerd. Dat betekent dat een stuk van de binnenstad in de uiterwaarden ligt. Bij waterstanden boven de 6,30m+NAP loopt het IJsselwater deze uiterwaarden binnen. De gemeente beschermt dit deel van de binnenstad door met bigbags afsluitingen te maken. Daarnaast nemen de bewoners langs dit deel van de IJssel de nodige maatregelen bij hun deuren en tuinmuurtjes om het water tegen te houden. De gemeente stelt daar zandzakken voor beschikbaar. De bigbags zijn aan elkaar gekoppeld. Ze kunnen slechts éénmaal gebruikt worden. Er is nog één set bigbags beschikbaar. Een set aan elkaar gemonteerde bigbags kost circa €80.000. Momenteel zijn er modernere systemen beschikbaar om de stad tegen hoog water te beschermen. Gedacht wordt aan aluminium profielen. We willen onderzoeken of een dergelijke kering in Deventer aangebracht zou kunnen worden, wat daar technisch voor nodig is en welke kosten daar mee gemoeid zijn. Voor de daadwerkelijke realisatie wordt op voorhand een raming van €800.000 tot €1.000.000 gehanteerd. Deze wordt vooralsnog opgenomen op deze voorportaalijst.

Buitenruimte en kleedkamers sporthal Bathmen

Bij de kredietaanvraag aan de raad voor de nieuwe sportvoorziening Bathmen (Voorjaarsnota 2023) was de exacte locatie nog niet bekend. Vanuit sportbeleid is clustering/ integratie van binnen- en buitensport het uitgangspunt, dus nieuwbouw van de sporthal centraal op het sportpark De Looënk. De huidige sporthal De Uutvlog staat naast het sportpark. Vanaf medio 2023 is architectenbureau RAU aan de slag gegaan met het schetsontwerp en de locatiekeuze, zoals beschreven in de voortgangsrapportages. De locatiekeuze was mede afhankelijk van de wensen van de initiatiefgroep sportvoorziening Bathmen en de Algemene Bathmense Sportvereniging (ABS). De voetbalkantine en de buitenkleedkamers op het sportpark zijn in eigendom van ABS. Voor de zomer 2023 spraken de initiatiefgroep en ABS de wens uit om deze gebouwen te integreren in de nieuwe sporthal. In oktober 2023 hebben de gemeente en ABS een samenwerkingsovereenkomst ondertekend over de overdracht van deze gebouwen. Daarmee kon RAU het schetsontwerp en de locatiekeuze verder uitwerken en kon een kostenraming worden opgesteld voor de nodige herinrichting van het sportpark.

Aan een ingenieursbureau is gevraagd om deze kostenraming op te stellen o.b.v. eisen voor toegankelijkheid (paden), herplant/ compensatie van bomen en eisen voor auto- en fietsparkeren.

De belangrijkste ingrepen die hierin opgenomen zijn:

- Realiseren van extra autoparkeerplaatsen
- Realiseren van een fietsparkeerplaats nabij het nieuwe gebouw
- Het aanpassen van de padenstructuur in het plangebied, inclusief (straat)verlichting en meubilair
- Het realiseren van een wadi voor de waterberging
- Compensatie van de te kappen bomen
- Het verwijderen en saneren van het oude hockeyveld
- Het realiseren van talud rondom het nieuw te realiseren gebouw

In de budgetraming zijn zowel de directe realisatiekosten als de te verwachten bijkomende kosten (zoals ontwerp- en engineering en leges) begroot. Aan de raad zal medio 2024 worden gevraagd om hiervoor een aanvullend krediet van €1.454.000 (inclusief BTW) beschikbaar te stellen. De structurele kapitaallasten vanaf 2026 bedragen €72.000.

Doordat de nieuw te realiseren sporthal op de plek van de bestaande voetbalkleedkamers komt en de nieuwe kleedkamers voor voetbal in de nieuwe sporthal worden gerealiseerd, ontstaat een periode waarbij er geen kleedkamers beschikbaar zijn. Hiervoor is in kaart gebracht welk incidenteel budget nodig is in 2025 en 2026 voor het realiseren van tijdelijke kleedkamers.

(bedragen x €1.000) (-/- = nadeel)

Omschrijving	Programma	Incidenteel/ Structureel	2025	2026	2027	2028
Buitenruimte sporthal bathmen	Meedoen	Structureel	-	72	71	70
Tijdelijke kleedkamers sporthal Bathmen	Meedoen	Incidenteel	75	89	-	-
Totaal			75	161	71	70

Schalkhaar

Rondom het centrum van Schalkhaar spelen een aantal wensen en belangen die wanneer ze in samenhang bekeken worden kansen bieden voor een structurele ruimtelijke en programmatische verbetering van het centrum van dit dorp. In de dorpsvisie van Schalkhaar, in 2023 aangeboden aan de gemeente, is de verbetering van het centrum een belangrijk punt, en in de aangenomen motie van februari 2024 worden de kansen ook erkend door de gemeenteraad. Er zijn wellicht mogelijkheden om via het ruilen van (grond)posities in het dorp tot een flinke verbetering te komen. Voor de eerste verkenning is nu €15.000 vrijgemaakt, maar wanneer dit verdere uitwerking vraagt zal begeleiding en effectuering meer inspanningen vragen. Bij de feitelijke realisatie zal naar verwachting ook van de gemeente een bijdrage nodig zijn (plankosten en investeringen) om de ontsluiting en openbare ruimte in het centrum op orde te krijgen.

Samenvatting

Voorportaalijst (bedragen x €1.000)	Korte termijn	Middellange termijn	Lange termijn
Energietransitie en warmtetransitie	pm	pm	pm
Verduurzamen gemeentelijk vastgoed	28.740	22.522	41.770
Verkabeling Diepenveen en Colmschate		10.790	
Vastgoed de Ulebelt		pm	
Waterveiligheid en maatregelen IJssel			pm
Hoogwaterkering binnenstad		1.000	
Buitenruimte en kleedruimte Sporthal Bathmen	1.618		
Schalkhaar			

Strategische investeringsagenda

Inleiding

Groei van Deventer

Deventer groeit de komende jaren met 600 woningen per jaar. Dit heeft gevolgen voor de leefomgeving en vraagt om grote investeringen. Om de komende jaren verantwoord te investeren in de gemeente heeft de raad besloten om te werken met een strategische investeringsagenda. Deze agenda vertaalt de strategische opgaven in investeringen in de fysieke leefomgeving die wij daarvoor uitvoeren. Het betreft een nieuw financieel instrument en vormt daarmee onderdeel van het gemeentelijk financiële beleid. Het gaat daarbij met name om gebiedsontwikkelingen / investeringen in de fysieke leefomgeving. De totale omvang van dergelijke investeringen is dermate groot dat het van belang is om ze periodiek en in samenhang te beschouwen.

Een strategische investeringsagenda biedt inhoudelijk en financieel inzicht in de investeringsprojecten, vanaf initiatief/ ambitie tot realisatie, hiermee beoordelen we of de gemeente voldoende financiële mogelijkheden heeft om uitvoering te geven aan de strategische opgaven. Deze opgaven zijn gekoppeld aan de groei van de stad en dorpen. Belangrijke visies daarbij zijn de visie Deventer 2040, de omgevingsvisie inclusief de gebiedsprogramma's (o.a. Centrumschil en Keizerslanden) en kerninstrumenten. Het gaat om fysieke investeringen die leiden tot uitbreiding van onze materiële vaste activa. Via de strategische Investeringsagenda brengen we inzicht en overzicht aan in de toekomstige investeringsvraag en beoordelen we of de gemeente voldoende financiële mogelijkheden heeft om uitvoering te kunnen geven aan de strategische opgaven. Via de agenda gaan we met de Raad in gesprek om te bespreken hoeveel middelen we moeten en willen sparen om de strategische opgaven de komende jaren uit te kunnen voeren. Daarbij blijven we de balans zoeken tussen de lopende begrotingszaken en de toekomstige investeringen.

Waarom een strategische investeringsagenda?

Bij een deugdelijke financiële huishouding hoort een goede balans tussen de langjarige opgaven in de fysieke leefomgeving enerzijds, en een langdurig consistent financieel beleid ten aanzien van schuldpositie anderzijds.

De veelheid en de omvang van de projecten in combinatie met de financiële onzekerheid en de uitvoeringskracht van de organisatie vragen om een langjarige en brede afweging. De noodzaak wordt groter nu het Rijk gemeenten onvoldoende middelen geeft om taken naar behoren uit te voeren en nog steeds voornemens is om de korting op het gemeentefonds vanaf 2026 te laten staan. Dit vraagt om slimme combinaties, extern geld, prioritering en uiteindelijk keuzes maken.

1. Daarom is het nodig om niet alleen de opgaven te vertalen in de benodigde financiële middelen, maar ook om te weten waar in de toekomst belangrijke bestuurlijke keuze momenten liggen en waar investeringsbeslissingen moeten worden genomen. De investeringsagenda heeft daarmee een lange termijn focus en dient als input voor investeringsplanningen en meerjarenramingen.
2. De Strategische Investeringsagenda is een nieuw financieel instrument en heeft naast het zijn van een sturingsinstrument als doel te sparen voor toekomstige investeringen, hierdoor ontstaat er meer financiële continuïteit en stabiliteit om uitvoering te geven aan de langjarige investeringsopgaven. Tevens komt de gemeente daarmee ook beter in positie als andere partijen in de stad willen investeren. Door te beschikken over budgetruimte kunnen we slagvaardiger inspelen op de dekkingsmogelijkheden van provincie, Rijk of Europese Fondsen.

Recente voorbeelden daarvan is de cofinanciering door het Rijk inzake de regeling woningbouwimpulsen en de versnellingsgelden. Het hebben van een Investeringsbudget biedt kansen om een rijksbijdrage te verkrijgen in ontwikkelingen die we zelf ook willen, maar betekent ook dat de gemeente zelf in de ontwikkeling moeten bijdragen. Daarvoor kunnen we de budgetruimte gebruiken van de Strategische investeringsagenda.

Kader

De Strategische investeringsagenda biedt inhoudelijk en financieel inzicht in de investeringsprojecten, vanaf initiatief/ ambitie tot realisatie. De strategische investeringsagenda heeft een tijdhorizon van 0 – 20 jaar.

Voor de uitvoering van de strategische investeringsagenda zijn er financiële middelen nodig. Dit kunnen incidentele middelen zijn om aan de voorkant de lasten af te dekken, maar vraagt ook om structurele middelen om kapitaallasten af te dekken.

- Voor de Strategische Investeringsagenda gelden de volgende voorwaarden:
  1. De investering moet gekoppeld zijn aan benodigde nieuwe voorzieningen die voortkomen uit de groei van Deventer. Denk hierbij aan de omgevingsvisie (huidig of toekomstig) of aan de visie Deventer 2040, het Integraal Huisvestingsplan Plan (onderwijs);
  2. Het moet gaan om fysieke investeringen, leidend tot uitbreiding van onze materiële activa[1];
  3. Met een minimale omvang van €1 miljoen;
  4. Ook voor projecten met co-financiering vanuit gemeente (niet strikt noodzakelijk)
  5. Onrendabele top grondexploitaties[2]
- Wat valt er niet onder:
  6. Grondexploitaties vallen erbuiten, tenzij sprake van een onrendabele top
  7. Bedrijfsvoeringsonderdelen (ICT)
  8. Vervangingsinvesteringen
  9. Nieuwe beleidswensen, anders dan onder 1-4 genoemd
  10. Groot onderhoud (in de openbare ruimte of aan gemeentelijk vastgoed)
  11. Volume- en prijsgroei gekoppeld aan de sociale en maatschappelijke opgaven, denk aan kosten jeugdzorg ,kosten voor (hulpmiddelen) Wmo.

Voor het treffen van adequate voorzieningen voor de sociale en maatschappelijke opgaven, ook door groei van Deventer is de inbreng van veel partijen nodig. Een en ander begint bij een adequate dekking van uitgaven van het sociaal domein over de volle breedte. Deze dekkingsmiddelen komen uit het gemeentefonds. Door middel van de stelpost autonome ontwikkelingen en de ingestelde reserves hervormingsagenda Jeugd anticiperen wij op deze ontwikkelingen en besteden daar in de voorjaarsnota en de jaarlijkse gemeentebegroting in meerjarig perspectief aandacht aan.

[1] Onder materiële vaste activa worden de bezittingen van een bedrijf verstaan waarvan het daarvoor benodigde vermogen voor een periode langer dan een jaar is vastgelegd. voorbeelden van materiële vaste activa zijn: grond, woningen, huisvesting onderwijs, weg- en waterbouwkundige werken, vervoermiddelen, machines, installaties en apparatuur.

[2] Wanneer de investeringen (bijv. in woningbouwlocaties) groter zijn dan de potentiële opbrengsten door verkoop van grond of kostenverhaal bij private partijen ontstaat er een onrendabele top.

Aanpak en uitvoering

Het voornemen is om de strategische investeringsagenda verder te verbeteren en jaarlijks te herijken gekoppeld aan de begrotingscyclus (bij de voorjaarsnota / perspectiefnota en begroting). Op basis van deze inzichten kan dan worden beoordeeld of de investeringsruimte moet worden aangevuld om uitvoering te kunnen geven aan de strategische opgaven.

De investeringsprojecten vinden pas doorgang nadat de raad hierover heeft besloten op basis van afzonderlijke raadsvoorstellen.

De Strategische Investeringsagenda is daarmee een dynamisch instrument. Er wordt jaarlijks bij de perspectiefnota en / of begroting inzichtelijk gemaakt :

1. Welke projecten op de Investeringsagenda (blijven) staan
2. Welke projecten kunnen worden toegevoegd omdat ze voldoen aan het kader
3. Welke projecten worden afgevoerd omdat ze in het afgelopen jaar in uitvoering zijn genomen en waarvoor krediet is aangevraagd en beschikbaar gesteld bij de raad.
4. Of er voldoende financiële dekking is voor alle projecten of dat er geprioriteerd moet worden

Bij deze jaarlijkse actualisatie beslist de raad vervolgens over de projecten die op de strategische Investeringsagenda staan en de eventuele prioritering van de projecten als de uitvraag het beschikbare budget overstijgt.

Wonen, werken en verjongen

Vanuit het traject wonen, werken en verjongen wordt het scenario 'Versterken arbeidsmarkt en verjongen' uitgewerkt. Niet alle woningontwikkelingen zijn rendabel. Om onze ambities waar te maken en ook voldoende woningen betaalbaar te hebben voor jongeren en sociale doelgroepen, zullen we bereid moeten zijn bij te dragen in onrendabele toppen van ontwikkelingen. Tevens zien we in de Centrumschil ook een toenemende behoefte aan maatschappelijke voorzieningen ontstaan, naast voldoende ruimte voor wonen en werken. De omvang van de benodigde investeringen wordt op een later moment bepaald. De raad heeft op twee gebieden een voorkeursrecht gevestigd. Het voorkeursrecht geeft de gemeente het recht om als eerste een stuk grond te kopen als de eigenaar van plan is om te verkopen. Dit zijn de gebieden Haveneiland en Wechelerhoek.

Haveneiland

Begin januari is, op verzoek van B&W, versneld naar de mogelijke uitwerking van het Haveneiland gekeken door het Gebiedsteam Centrumschil. Daaropvolgend is door het college het voorkeursrecht gevestigd op de diverse locaties binnen het Haveneiland. Op basis van de eerste uitgangspunten en aannames heeft een verkenning plaatsgevonden naar het financieel resultaat en de benodigde investering van deze gebiedsontwikkeling. Uit deze verkenning is naar voren gekomen dat voor een ontwikkeling van het Haveneiland investeringen vanuit de gemeente nodig zijn om de onrendabele top van de woningbouwontwikkeling/openbare ruimte af te kunnen dekken.

Wechelerhoek

Vorig jaar heeft er een brede verkenning plaatsgevonden naar de kansrijkheid van de ontwikkeling van Wechelerhoek. Uit de financiële verkenning is naar voren gekomen dat voor een ontwikkeling van de Wechelerhoek investeringen vanuit de gemeente nodig zijn om de onrendabele top van de woningbouwontwikkeling af te kunnen dekken. Voor een aanzienlijk deel is de onrendabele top het gevolg van de ambitie om 70% van de woningen in het betaalbare segment te realiseren.

Onrendabele top

Op basis van de verkenning van voorlopig programma's en het grondgebruik zijn investeringen benodigd voor beide projecten. Uiteraard gaat deze prognose in dit stadium uit van kengetallen en aannames ten aanzien van de potentiële verwervingen. Voor beide projecten samen is een eerste grove inschatting dat er €10 miljoen incidenteel benodigd is voor de onrendabele toppen.

De plannen moeten nog nader vormgegeven worden, kosten en opbrengsten kunnen in een later stadium gedetailleerd uitgewerkt worden en ook toekomstige conjuncturele schommelingen zijn van invloed op het resultaat.

(bedragen x €1.000) (-/- = nadeel)						
Samenvatting	Programma	Inc/Str	2025	2026	2027	2028
Wechelerhoek	Ruimtelijke ontwikkeling	Inc	0	0	pm	0
Haveneiland	Herstructurering en vastgoed	Inc	0	0	pm	0
Saldo			0	0	pm	0

Poort van Deventer

Innovatie en toekomstbestendigheid zijn belangrijke onderdelen van het ondernemerschap dat we overal in het werklandschap tegenkomen. Langs het eerste deel van het Hanzetracé (komende vanaf de A1) bevinden zich onze bedrijventerreinen. Het totale gebied omvat één van de grootste aaneengesloten bedrijventerreinen in Oost-Nederland. Hier is een mix van grootschalige en diverse functies aanwezig.

Samen met het bedrijfsleven werken we aan bedrijventerreinen die klaar zijn voor de toekomst. We investeren in energietransitie, herontwikkeling van verouderde deelgebieden, energietransitie, de beroepshaven en duurzame mobiliteit/bereikbaarheid, zodat de bedrijventerreinen van nu hun waarde ook in de toekomst behouden. Door de dynamiek kunnen bedrijven elkaar versterken. In het uitvoeringsprogramma toekomstbestendige bedrijventerreinen is een budget beschikbaar van €2,0 miljoen. Hiervoor zijn de projecten geprogrammeerd.

Infrastructuur rondom Poort van Deventer

De Poort van Deventer vormt dé toegangspoort naar Deventer. Het gebied biedt ruimte aan economische activiteit, maar kent ook een sterke landschappelijke kwaliteiten. De gemeente wil de economische kwaliteit in het gebied een impuls geven en tegelijkertijd de ruimtelijke kwaliteiten van het gebied toegankelijk maken. Zowel voor autoverkeer, maar misschien meer nog wel voor langzaam verkeer.

In dit voor Deventer belangrijke gebied als stadsentree en werkgebied zijn veel ontwikkelingen die elkaar kunnen versterken. Langs het eerste deel van het Hanzetracé (komende vanaf de A1) bevinden zich onze bedrijventerreinen, en de ontwikkelingen van S/Park, de gasfabriek en de Akzo samen met het Hartenaasje zijn verbonden met de “Centrumschil” via de Zutphenseweg/Mr de Boerlaan en de Handelskade. Behalve een visie op dit gebied vanuit economisch perspectief is ook de ruimtelijke kwaliteit en samenhang van dit gebied van belang voor de uitstraling van Deventer omdat deze verkeersroute onderdeel is van de entree van de stad uit het zuiden. De kwaliteit ervan doet ertoe en moet in samenhang bekeken worden. Vanzelfsprekend is er samenhang met de onderstaande punten (Poort van Deventer, Hoogwaardig Openbaar vervoer, verbetering infrastructuur poort van Deventer)

De verkeersader Zutphenseweg in het gebied Poort van Deventer vormt een belangrijke schakel binnen het verkeersnetwerk van Deventer en is in de spitsen het drukste wegvak van Deventer. Plannen om het gebied te transformeren hebben niet alleen impact op de (auto)bereikbaarheid van de Poort van Deventer, maar ook op die van de hele stad. Voor de ontwikkeling van de stad als geheel is het van belang dat de verkeerskundige structuur wordt verbeterd zodat Deventer aantrekkelijk blijft, zowel voor bewoners en bezoekers van de stad als voor huidige en toekomstige bedrijven. Het kruispunt tussen de Zutphenseweg en de Visbystraat/Teugseweg zit in de huidige situatie tijdens de spitsperiodes al aan zijn maximumcapaciteit. Hierdoor ontstaat regelmatig filevorming. Daarom zijn nieuwe economische ontwikkelingen in de Poort van Deventer, die leiden tot een grote toename van verkeersbewegingen, zonder ingrepen niet mogelijk. Bij een toename van verkeer versterkt dit effect en nemen opstoppingen voor het kruispunt in aantal en intensiteit toe.

Om de stad op lange termijn bereikbaar te houden, is het noodzakelijk infrastructureel in te grijpen. Er zijn verkeerskundige deelprojecten in en om het gebied uitgewerkt, die het verkeerskundig systeem als geheel flexibeler maken en capaciteit toevoegen voor alle vervoersstromen. Deze deelprojecten creëren bovendien economische kansen in het gebied.

Deze maatregelen zijn ook op effectiviteit onderzocht. Conclusie uit dit onderzoek was dat een combinatie van deze maatregelen, met uitzondering van de slimme knip in de Zweedsetraat, leiden “tot een robuust stedelijk verkeersnetwerk”. Tevens passen deze maatregelen goed binnen het dakpanprincipe, dat de gemeente Deventer binnen de Omgevingsvisie hanteert.

Maatregel	Bedrag x €1.000
Aanleg verbindende infrastructuur tussen Teugseweg en Zutphenseweg en verplaatsen hoofdaansluiting Gasfabriek	3.500
Terugbrengen van de Zutphenseweg ten noorden van de Hanzeweg tot 2 x 1 rijstrook	1.500
Versterken fietsnetwerk / aanleggen fietspad over de dijk	450
'Slimme Knip' Zweedsestraat	300
Verplaatsen tankstation en gebied stadsentree	640
Aanleg voet- en fietsverbinding over het water	pm
Aanleg extra rijstrook Deventer richting A1 (deels uitgevoerd, overig niet noodzakelijk)	pm
Totaal	5.390

Hoogwaardig Openbaar Vervoer

Centraal hierbij staat de as (Zutphenseweg, Mr. H.F. de Boerlaan, Handelskade). De gebiedsontwikkelingen in de Centrumschil zijn allemaal gerelateerd aan deze as. Vanwege de kennisintensieve bedrijven die aan deze as liggen, noemen we deze as ook wel de Kennis-as. Deze as had in het verleden een pure verkeersfunctie. Meer en meer zal de Kennis- as zich ontwikkelen naar een hoogwaardige openbaar vervoer functie. Hiervoor zijn investeringen nodig. Er worden twee grote investeringen voorzien:

- Transferium €2,5 miljoen;
- Hoogwaardig openbaar vervoer verbinding €3,0 miljoen;
- Busbanen.

De kosten zijn sterk afhankelijk van de definitieve planvorming.

Gebiedsprogramma Centrumschil

Op basis bestaande beleidskaders is het gebiedsprogramma Centrumschil opgesteld. De centrale ambitie is om Deventer in 2030 de meest aantrekkelijke woonstad in Nederland voor creatieve stedelingen te laten zijn. Het opwaarderen en versterken van het gemengde woonmilieu in en rondom de binnenstad biedt Deventer kansen om zich landelijk te profileren. Deventer heeft hier goud in handen door een relatief grote omvang van te transformeren gebieden. Deze gebieden zijn vaak oude industriële complexen of de 'oude' werklocaties van maatschappelijke voorzieningen. Deze locaties bieden de kans om nieuwe (gemengd) stedelijke milieus te creëren met een mix van wonen, werken en voorzieningen, waarbij het accent per gebied kan verschillen. Deze locaties zijn relatief dichtbij het centrum en het station en zijn hierbij in trek door hun veelheid aan stedelijke voorzieningen en goede fietsroutes naar centrum en buitengebied. Om de benodigde 1650 woningen (waarvan 50% betaalbaar) voor 2030 toe te voegen zijn investeringen in collectieve hoogwaardige openbare ruimte en alternatieve parkeervoorzieningen (collectief, gestapeld) noodzakelijk. Tevens kennen de woningbouwplannen (eigen grondexploitaties en/of particuliere initiatieven veelal een onrendabele top als gevolg van het mengen van functies en toevoegen van voorzieningen.

Het bijgestelde gebiedsprogramma omvat een uitvoeringsprogramma van bijna €65 miljoen. Hierin zijn projecten opgenomen die ondertussen in uitvoering zijn en worden bekostigd vanuit de gehonoreerde subsidieaanvraag voor de woningbouwimpuls (WBI tranche 1). Een groot deel van de benodigde infrastructurele maatregelen wordt bekostigd uit de WokT middelen van het Rijk ('Versnellingsgelden') en de gemeentelijke co-financiering (totaal circa €30 miljoen openbare ruimte). Voor de te verwachten onrendabele top van particuliere initiatieven zijn nog onvoldoende middelen gereserveerd.

De volgende investeringsblokken resteren:

- Agenda Binnenstad;
- Herontwikkeling industriële gebieden - Haveneiland;
- Spoorzone Deventer
- Versterken groen/blauwe Schil (Senzora/Sluiskwartier)

Agenda binnenstad

Bewoners en bezoekers zoeken in de binnenstad sfeer en beleving. Hiervoor zijn onmisbare ingrediënten: een onderscheidend en verrassend aanbod van winkels, horeca, culturele en toeristisch/recreatieve voorzieningen, een aangename ambiance en activiteiten. Daarbij zijn kwaliteit en uitstraling een voorwaarde. Het merendeel van deze ingrediënten is in Deventer ruim voor handen: het monumentale karakter van de binnenstad, het relatief grote aanbod van winkels met een 'couleur locale', de karakteristieke inrichting van de openbare ruimte en landelijk bekende evenementen zoals 'Deventer op stellen', het 'Dickens festijn' en de boekenmarkt. De binnenstad zal de komende jaren een transformatie moeten ondergaan van 'place to buy' naar 'place to be'. In de agenda binnenstad zijn diverse investeringsprojecten opgenomen:

- Masterplan Verlichting: €2,0 miljoen;
- Stad aan de IJssel zie ook IJsselfront: €10,0 miljoen (Entrees en Welle met stadsbalkons);
- Herinrichting Broederenplein: €2,0 miljoen;
- Fietsvoorzieningen (parkeren, routing en verhuur): €2,0 miljoen.

Herontwikkeling industriële gebieden - Haveneiland

Deventer biedt kansen voor een uniek vestigingsklimaat, met de ligging aan de IJssel en de nabijheid van de binnenstad als aantrekkelijke en inspirerende werkomgeving. Het Havenkwartier en het Rotokwartier vormen de schakel tussen de binnenstad en groot Bergweide, hier bieden we ruimte voor meer stedelijkheid en een brede mix van functies. De woningbouw in het Havenkwartier is onrendabel en wordt gesteund met middelen vanuit het Rijk (1e tranche woningbouwimpuls). Het Haveneiland is de laatste in de rij. Bij de herijking Groot Bergweide is voorgesteld het haveneiland te ontwikkelen in co-creatie met

ondernemers. Toch zal de ontwikkeling van het Haveneiland een onrendabele top kennen. Ongeacht de uitkomst van verdere samenwerking, zijn om de ontwikkeling van het gebied Haveneiland te versnellen investeringen nodig. Voor de WVG als gevestigd op het Haveneiland verwijzen wij naar de urgente opgaven als benoemd onder par. 5.3.2

Gebiedsontwikkeling Centrumschil

Binnen de gebiedsontwikkelingen van de Centrumschil zijn meerdere investeringen nodig om te komen tot een volwaardige ontwikkeling. Aanvullende investeringen zijn daarom benodigd vanuit de gemeente voor ontsluiting en ontwikkeling van het stationsgebied alsmede de inrichting van de openbare ruimte tussen het plangebied van Senzora en Sluiskwartier. Deze investeringen kunnen niet worden gedekt vanuit lopende grondexploitaties, versnellingsgelden, dan wel verhaald worden op derden. De investeringen worden voor 2026 ingeschat op circa €2,1 miljoen. De transformatieplannen in de binnenstad gericht op het versterken van de woonfunctie op prominente plekken zoals de KPN locatie, Scapinolocatie, Broederenplein zullen naar verwachting in de toekomst ook aanvullende middelen vragen om de gewenste kwaliteit van de gebouwen en de omliggende openbare ruimte te transformeren. Naar verwachting is hier een reservering van €1 miljoen noodzakelijk.

IJsselfront

De binnenstad grenzend aan de IJssel is het imagobepalende beeld van Deventer. Binnen de Agenda binnenstad, waarbij de binnenstad de komende jaren een transformatie moet ondergaan van 'place to buy' naar 'place to be' is het project Stad aan de IJssel opgenomen als toekomstige investering. Synchroon aan dit project loopt het al enkele jaren geleden genomen besluit om de Welle verkeersluw te maken en is er het voornemen om deze locatie in te richten als een boulevard waar men kan verblijven, flaneren, wandelen en fietsen langs de IJssel en kan genieten van het mooiste stadsbeeld van Nederland. Dit project noemen we "IJsselfront".

Korte termijn IJsselfront Noord en Zuid

De komende jaren is de infrastructuur binnen het IJsselfront, onder te verdelen in Noord (Rembrandtkade en omgeving), Centrum (Welle-Kapjewelle) en Zuid (Zutphenseweg en omgeving), toe aan een groot onderhouds- en vervangingsopgave. Met enige regelmaat worden hier vragen over gesteld door bewoners, raadsleden, de fietsersbond en ander stakeholders in onze stad met betrekking tot de inrichting en het beheer/onderhoud van dit gebied. In de MJOP-MIND 2024-2027 staan met name de aanpak voor de delen IJsselfront Noord en Zuid gepland. De dekking voor puur het onderhoud is aanwezig maar voor aanpassingen in de (her)inrichting zijn geen middelen beschikbaar. Dit geldt uiteraard ook voor het middendeel van het IJsselfront. De verwachte uitgaven voor de drie onderdelen binnen het IJsselfront worden, bovenop hetgeen gepland in MJOP-MIND 2024-2027, geraamd op €10 miljoen, verdeelt over de jaren 2026, 2027 en 2028. Richting deze jaren gaan we aan de slag om te kijken of er mogelijkheden voor cofinanciering zullen zijn in de vorm van meekoppelkansen, provinciale subsidies etcetera.

Lange termijn IJsselfront Midden

Het middendeel van het IJsselfront ligt tussen noord en zuid in en is zeer nauw gerelateerd aan de binnenstad en het beschermd stadsgezicht van Deventer. Naast een functionele opgave van de inrichting van een autoluwe Welle spelen hier nog diverse andere opgaven zoals meer ruimte voor de fietser (hoofdroute), de voetganger en een structurele oplossing voor een hoogwatervoorziening. Technisch gezien kan de inrichting nu nog wel enkele jaren mee maar over circa vijf jaar zal ook hier het groot onderhoud, inclusief een aanpassing in de inrichting gaan spelen en dan komen ook de ambities met betrekking van de Agenda binnenstad, Centrumschil (Kien), Beschermd Stadsgezicht, de stadsbalkons met een boulevard langs de IJssel etc aan de orde. Ook hier zullen naast de geschatte €4 miljoen zeker aanvullende middelen uit Europa, het rijk of de provincie nodig zijn om dit waar te maken. Het gehele IJsselfront

moet infrastructureel en qua inrichting/beheer wel als een geheel beschouwd worden maar wat betreft de uitvoering kan er wel gefaseerd voeren en de financiering kan dus ook gespreid worden over de jaren (na 2028).

Programma Fiets fase 2

Het college heeft het programma fiets vastgesteld voor de periode 2021-2025. De afgelopen jaren is veel energie gestoken in het op peil brengen van het fietsnetwerk omdat de fiets hét vervoermiddel is voor in en buiten de gemeente. Binnen de meerjarenprogrammaring van zowel wegonderhoud als investeringen op gebied van infrastructuur, heeft de fiets altijd een prominente plek. Vanzelfsprekend betekent het inpassen van fietsinfrastructuur in de bestaande, soms historische omgeving ook het doen van compromissen.

Er ligt een grote opgave om de lijn van de afgelopen jaren voort te zetten en bij voorkeur zelfs een impuls te geven. De ambitie om in toekomst 'dé slimme gemeente van Overijssel op gebied van positieve gezondheid en duurzame bereikbaarheid' te worden vraagt om een schaa sprong in kwaliteit en investeringen. De focus ligt hierbij op de fiets in het economisch verkeer. Fietsen moet vanzelfsprekend worden naar werk, winkel en school. De kracht van het fietsbeleid ligt in de combinatie van maatregelen, op fysiek vlak én in gedrag, gebruikmakend van ontwikkelingen op gebied van intelligente verkeerssystemen en datagebruik. De fiets als hoofd-, voor- en natransport kan, al of niet in de vorm van deelmobiliteit, de logische stap worden naar een duurzaam bereikbare en gezonde Deventer samenleving.

De totale ongedekte investering, bedraagt €70,65 miljoen. De grootste projecten uit deze lijst zijn:

- Fietspad spoorbrug IJssel €20,0 miljoen;
- Fietsbrug IJssel F1 parallel langs A1 €20 miljoen;
- Spoor- en wegkruising Siemelinksweg langs Schipbeek €10 miljoen;
- Fietsverbinding Wechelerhoek naar Binnenstad €10 miljoen.

Onderwijsgebouwen

In het Integraal Huisvestingplan Onderwijs 2024-2040 is een eerste doorkijk gegeven van de verwachte leerlingengroei in Deventer. In verschillende wijken begint de capaciteit onder andere door de woningbouwopgave te knellen. De twee focusgebieden in de eerste fase van het IHP, te weten de Centrumschil en Keizerslanden, hebben naar verwachting vanaf 2028 aanvullende capaciteit nodig. Dit vertaalt zich op het moment in twee 'standaard' scholen van ongeveer 360-400 leerlingen. Omdat deze capaciteitsvraag gerelateerd is aan de groei van Deventer, reserveren we hiervoor middelen binnen de strategische investeringsagenda. In 2028 gaat het om een bedrag van €110.000 olopend naar €574.000 in 2029 en €924.000 in 2030 (structureel).

3e IJsselbrug

Willen we Deventer ook in de toekomst bereikbaar houden, dan heeft de hoofdwegenstructuur van Deventer aandacht nodig. Onze ambities, waaronder woningbouw, hebben een behoorlijk effect op de mobiliteitsopgave. Daarom gaan we kijken naar de bijdrage die een derde IJsselbrug op langere termijn zou kunnen leveren. Gecombineerd met twee goed functionerende verkeersaders (Hanzetracé en N348) zal dit de binnenstad ontlasten. Daarmee ontstaat er op termijn ruimte voor infrastructurele maatregelen elders in de stad, bijvoorbeeld de afweging om de Welle af te waarden en meer bij de binnenstad te betrekken.

Vergroten capaciteit/vervanging sluiscomplex

De binnenhaven van Deventer is een van de grootste in Nederland. Maar willen we als gemeente in de toekomst een belangrijke 'transportader' blijven, dan moet de Prins Bernhardsluis worden vernieuwd. Hoewel een renovatie is onderzocht, blijkt een volledig nieuwe sluis de beste oplossing. De levensduur van de huidige sluis bedraagt nog 10 tot 20 jaar. Gezien de ambities, vertaald in het ambitiesdocument "Port of Deventer". rond de haven, de ontwikkeling van de logistiek, de problematiek rondom waterveiligheid en klimaat- en duurzaamheidsopgave, moet het vergroten/ vervangen van het sluiscomplex worden opgepakt.

De nieuwe sluis vraagt om een investering van minimaal €73 miljoen. Dat bedrag staat nog los van de investeringen die nodig zijn voor de aanpassingen van oevers. De benodigde middelen zijn zo groot, dat we tijdig moeten gaan reserveren. Daarnaast kunnen we deze investering niet alleen doen. Er zijn in Nederland zeer weinig gemeenten die een volwaardig sluiscomplex in een primaire waterkering moeten onderhouden (en vervangen). Het rijk, provincie, regio en het bedrijfsleven zullen moeten bijspringen. Ook wordt onderzocht of Europese subsidie mogelijk is.

Programma's

Burger en bestuur

Financiële aanpassingen

Onderwerp		2024	2025	2026	2027	2028
Verkiezingen	Lasten	0	0	100	100	100
Slavernijverlden	Lasten	0	75	0	0	0
Kabinetstukken	Lasten	0	90	0	0	0
Totaal lasten		0	165	100	100	100
	Baten	0	0	0	0	0
Totaal baten		0	0	0	0	0
Saldo		0	-165	-100	-100	-100

Openbare orde en veiligheid

Financiële aanpassingen

Onderwerp		2024	2025	2026	2027	2028
Bijdrage GR Veiligheidsregio	Lasten	0	424	424	424	424
Supporters Liaison Officer	Lasten	0	49	49	49	49
Coordinator integrale controles	Lasten	0	99	99	99	99
Procesregie	Lasten	0	70	70	70	0
Vuurwerkshow	Lasten	0	40	0	0	0
Uitvoering wet Bibob	Lasten	0	89	89	89	89
Totaal lasten		0	771	731	731	661
	Baten	0	0	0	0	0
Totaal baten		0	0	0	0	0
Saldo		0	-771	-731	-731	-661

Leefomgeving

Financiële aanpassingen

Onderwerp		2024	2025	2026	2027	2028
Nota kapitaalgoederen	Lasten	0	0	0	868	905
Fietsparkeren	Lasten	0	125	0	0	0
Totaal lasten		0	125	0	868	905
	Baten	0	0	0	0	0
Totaal baten		0	0	0	0	0
Saldo		0	-125	0	-868	-905

Milieu en duurzaamheid

Financiële aanpassingen

Onderwerp		2024	2025	2026	2027	2028
Netcongestie	Lasten	0	1.590	0	0	0
Energietransitie	Lasten	0	682	808	788	733
Ecologisch bermbeheer	Lasten	0	100	50	0	0
Totaal lasten		0	2.372	858	788	733
Netcongestie	Baten	0	230	0	0	0
Totaal baten		0	230	0	0	0
Saldo		0	-2.142	-858	-788	-733

Ruimtelijke ontwikkeling

Financiële aanpassingen

Onderwerp		2024	2025	2026	2027	2028
Verstedelingsstrategie	Lasten	0	125	125	0	0
Reclamebeleid	Lasten	0	50	0	0	0
Totaal lasten		0	175	125	0	0
	Baten	0	0	0	0	0
Totaal baten		0	0	0	0	0
Saldo		0	-175	-125	0	0

Herstructurering en vastgoed

Financiële aanpassingen

Onderwerp	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	0	0	0	0	0
Totaal lasten	0	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0
Totaal baten	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0

Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt

Financiële aanpassingen

Onderwerp		2024	2025	2026	2027	2028
Konnected	Lasten	0	400	0	0	0
BAD	Lasten	0	368	575	575	575
Minimaregelingen en schuldhulpverlening	Lasten	0	408	113	113	113
Totaal lasten		0	1.176	688	688	688
	Baten	0	0	0	0	0
Totaal baten		0	0	0	0	0
Saldo		0	-1.176	-688	-688	-688

Meedoen

Financiële aanpassingen

Onderwerp		2024	2025	2026	2027	2028
Renovatie de Scheg	Lasten	0	-151	0	0	0
Wmo ontwikkeling kosten	Lasten	0	-1.400	-1.700	-1.300	-1.000
Inburgering	Lasten	0	1.632	1.632	0	0
Projectleider diversiteit en inclusie	Lasten	0	50	50	0	0
Totaal lasten		0	131	-18	-1.300	-1.000
	Baten	0	0	0	0	0
Totaal baten		0	0	0	0	0
Saldo		0	-131	18	1.300	1.000

Jeugd en onderwijs

Financiële aanpassingen

Onderwerp		2024	2025	2026	2027	2028
Jeugdzorg preventie 'Van wieg naar werk'	Lasten	0	0	689	689	689
Onderwijshuisvesting (kaderbrief 2024)	Lasten	0	0	1.000	1.000	1.000
Onderwijshuisvesting (IHP 2024-2040)	Lasten	0	259	468	1.072	1.729
Ontwikkeling kosten jeugdzorg	Lasten	0	2.700	321	0	0
Preventie huiselijk geweld	Lasten	0	98	0	0	0
Totaal lasten		0	3.057	2.478	2.761	3.418
Nieuwe jaarschijf jeugd	Baten	0	0	0	0	314
Totaal baten		0	0	0	0	314
Saldo		0	-2.539	-2.478	-2.761	-3.104

Economie en internationaal beleid

Financiële aanpassingen

Onderwerp		2024	2025	2026	2027	2028
Sluis - Vaart in de haven	Lasten	0	100	0	0	0
Totaal lasten		0	100	0	0	0
	Baten	0	0	0	0	0
Totaal baten		0	0	0	0	0
Saldo		0	-100	0	0	0

Kunst en cultuur

Financiële aanpassingen

Onderwerp		2024	2025	2026	2027	2028
Archeologie	Lasten	0	79	79	79	79
Evenementenbeleid	Lasten	0	100	0	0	0
Totaal lasten		0	179	79	79	79
	Baten	0	0	0	0	0
Totaal baten		0	0	0	0	0
Saldo		0	-179	-79	-79	-79

Bedrijfsvoering

Financiële aanpassingen

Onderwerp		2024	2025	2026	2027	2028
Leren en ontwikkelen	Lasten	0	250	265	275	285
Strategisch informatiemanager	Lasten	0	39	39	39	39
Concern information security officer	Lasten	0	46	46	46	46
Recruiter	Lasten	0	87	87	87	87
HR advies	Lasten	0	98	98	98	98
Kwaliteitsmedewerker subsidies	Lasten	0	43	43	0	0
Fiscale functie	Lasten	0	112	112	112	112
Onderzoeker	Lasten	0	112	112	0	0
Totaal lasten		0	787	802	657	667
	Baten	0	0	0	0	0
Totaal baten		0	0	0	0	0
Saldo		0	-787	-802	-657	-667

Algemene dekkingsmiddelen

Financiële aanpassingen

Onderwerp		2024	2025	2026	2027	2028
Uitwerking reeds genomen besluiten	Lasten	0	0	0	0	37
Nieuwe jaarschijf	Lasten	0	0	0	0	9.338
Totaal lasten		0	0	0	0	9.375
Nieuwe jaarschijf	Baten	0	0	0	0	11.149
Verhoging OZB-opbrengst	Baten	0	958	986	1.016	1.046
Totaal baten		0	958	986	1.016	12.195
Saldo		0	958	986	1.016	2.820

Resultaatbestemming

(bedragen x €1.000)

Programma	Onderwerp	Reserve	2024	2025	2026	2027	2028
Stortingen							
Algemene dekkingsmiddelen	Weerstandratio	Specifieke weerstandsreserve	1.030	0	0	0	0
Saldo Stortingen			1.030	0	0	0	0
Puttingen							
Jeugd en onderwijs	Ontwikkeling kosten Jeugd	Reserve Hervormingsagenda jeugd	0	2.700	321	0	0
Algemene dekkingsmiddelen	Weerstandratio	Generieke weerstandsreserve	1.030	0	0	0	0
Algemene dekkingsmiddelen	Uitwerking reeds genomen besluiten	Generieke weerstandsreserve	0	0	0	0	-55
Algemene dekkingsmiddelen	Aanpassing rekeningresultaat 2023	Generieke weerstandsreserve	-954	0	0	0	0
Saldo Puttingen			76	2.700	321	0	-55
Saldo			-954	2.700	321	0	-55

Paragrafen

Weerstandsvermogen en risicomanagement

Ontwikkelingen en conclusies

Uit de analyse in deze paragraaf blijkt ten opzichte van de vorige analyse een stijging van de risico's die de gemeente loopt. Ten opzichte van de jaarrekening zijn de risico's met betrekking tot cyberaanvallen en de aansluiting met de N348 hoger ingeschat, waardoor er een hoger specifieke weerstandsreserve aangehouden zal worden.

Conform het bestuursakkoord beschikken we over voldoende weerstandsvermogen wanneer de uitkomst van de ratio minimaal 1 is. De risico's zijn gestegen, daarom wordt de specifieke weerstandsreserve verhoogd om de ratio naar de minimale score van 1 te brengen. Dit wordt bereikt door de specifieke weerstandsreserve te verhogen met €1.030.000. Hierdoor stijgt de beschikbare weerstandscapaciteit naar €19,4 miljoen.

Met deze aanpassing wordt aan de beleidsuitgangspunten van het risicomanagement in Deventer voldaan. Deze paragraaf is opgesteld volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Voor een toelichting op het risicomanagementbeleid en de methode het weerstandsvermogen te berekenen wordt verwezen naar de beleidsnota Risicomanagement en weerstandsvermogen (2015) en de beleidsnota Reserves en voorzieningen (2018).

Beschikbare weerstandscapaciteit

Ten opzichte van de jaarrekening zijn er geen wijzigingen in de beschikbare weerstandsreserve.

Onderstaand treft u de samenstelling hiervan aan:

(bedragen x €1.000)

Element	Onderdeel	Waarde
Specifieke weerstandsreserve		15.941
Onbenutte begrotingsruimte	Post onvoorzien	274
	Stelpost structurele autonome ontwikkelingen	2.155
	Stelpost accres algemene uitkering (gemeentefonds)	-
Onbenutte investeringsruimte		-
Onbenutte belastingcapaciteit		-
Stille reserves		-
Saldo weerstandscapaciteit 2024		18.370

Benodigde weerstandscapaciteit

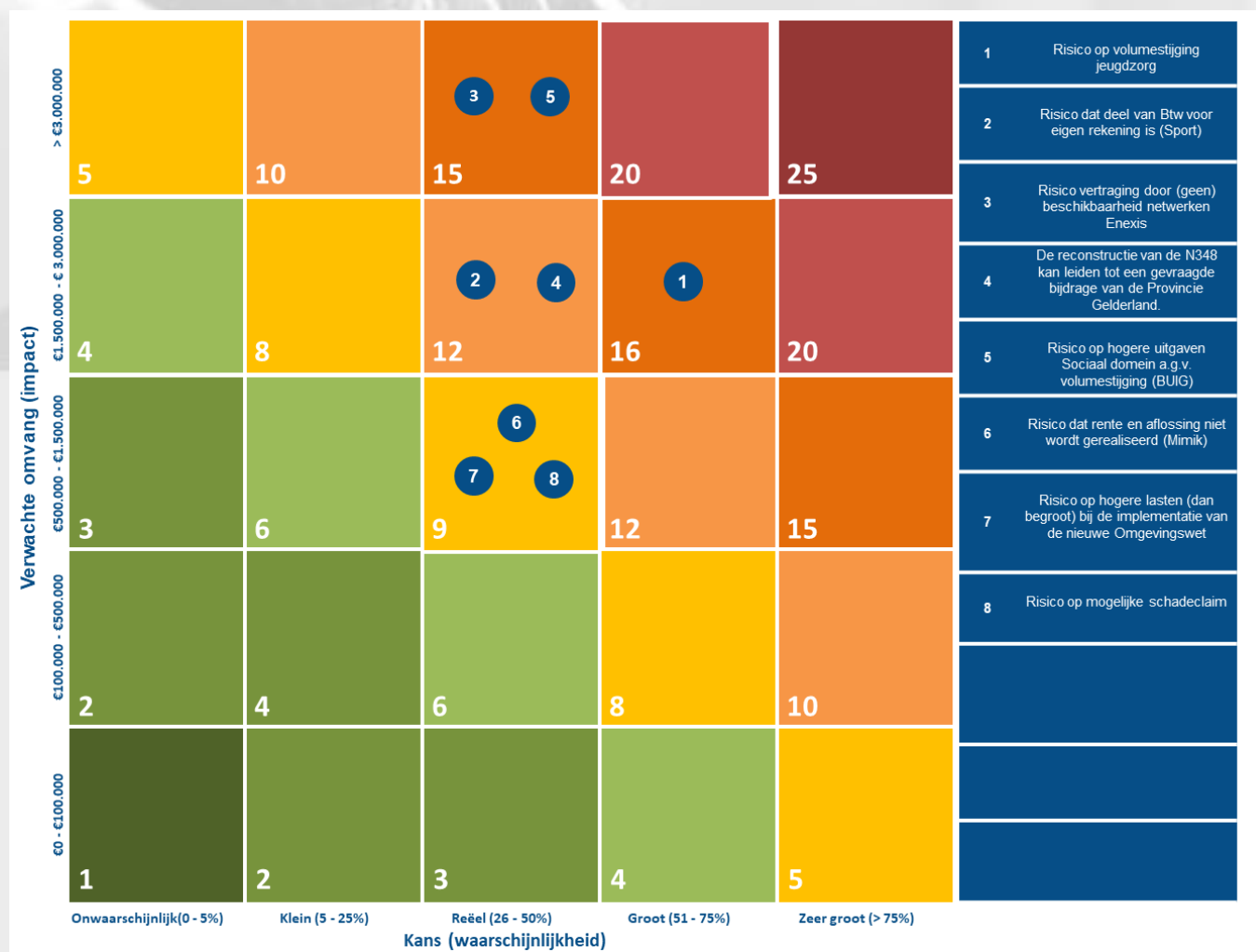
De benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald op basis van een analyse van de risico's en een minimumnorm. De gekwantificeerde risico's kennen een mogelijke impact van €44 miljoen, rekening houdend met de kans en op basis van de Monte Carlo analyse wordt geadviseerd hiervoor een bedrag van €14,1 miljoen aan te houden. Daarbij wordt de minimumnorm van €5,3 miljoen voor overige risico's opgeteld, zodat in totaal een weerstandscapaciteit van €19,4 miljoen benodigd is.

In de Monte Carlo analyse wordt rekening gehouden met de mogelijke impact van een risico, de kans dat een risico zich voordoet en de kans dat ze tegelijkertijd voordoen. Dit wordt gesimuleerd in een rekenmodel waarin met verschillende combinaties van uitkomsten worden gerekend. De uitkomst is dat in 90% van alle simulatie-uitkomsten een risicoreserve van €14,1 miljoen (het midden van het interval) volstaat om de risico's op te vangen.

De risico's met een risicoscore ≥ 9 worden uitgezet in een risicokaart en toegelicht.

Risicokaart

De aard van de risico's worden weergegeven in een risicokaart. Hoe roder de kleur, hoe hoger de prioriteit voor de aanpak van het risico. De risico's worden in het volgende onderdeel toegelicht.

Gekwantificeerde risico's

De risico's uit de risicokaart zijn:

Risico	Kans	Gevolg (€)	Positie	Score	Programma
Sociaal Domein (3D's)					Meedoen/Jeugd
1	Risico's overschrijdingen in de jeugdzorg - stijging van het volume als gevolg van het woonplaatsbeginsel en de stijging van de kosten voor de duurdere cliënten.	75%	1.700.000	4-4	16
2	BTW Sport - onduidelijkheid over (tijdelijke) regelgeving. Het risico bestaat dat we een deel van de BTW voor eigen rekening moeten nemen.	70%	1.400.000	4-3	12
Bedrijvenpark A1					Herstructurering en vastgoed
3	Risico vertraging als gevolg van (te late) beschikbaarheid van de netwerken van Enexis.	40%	4.500.000	3-5	15
4	De reconstructie van de N348 kan leiden tot een gevraagde bijdrage van de Provincie Gelderland. Er zijn nog geen afspraken gemaakt met de Provincie Gelderland.	50%	1.800.000	3-4	12
BUIG					Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt
5	Het risico dat het macro budget BUIG dat het Rijk vaststelt niet toereikend is en/of het aantal cliënten dat in Deventer een beroep doet op de bijstand hoger is dan het aantal waarop het Rijk het BUIG budget voor Deventer bepaalt. Het eigen risico bedraagt	35%	4.400.000	3-5	15
Mimik					Kunst en cultuur
6	Risico dat rente op en aflossing van de verstrekte lening aan MIMIK niet wordt gerealiseerd.	50%	600.000	3-3	9
Omgevingswet					Ruimtelijke ontwikkeling
7	Risico op hogere lasten (dan begroot) bij de implementatie van de nieuwe Omgevingswet	50%	1.350.000	3-3	9
Schadeclaim					Leefomgeving
8	Risico op een mogelijke schadeclaim	40%	825.000	3-3	9

Ratio weerstandsvermogen

De beschikbare weerstandscapaciteit moet minimaal gelijk zijn aan de benodigde weerstandscapaciteit om de risico's op te kunnen vangen. Deze verhouding is de ratio weerstandsvermogen:

Ratio weerstandsvermogen = Beschikbare weerstandscapaciteit/ Benodigde weerstandscapaciteit

Beschikbare weerstandscapaciteit = €18.370.000

Benodigde weerstandscapaciteit = €19.400.000

Ratio weerstandsvermogen = 0,95

De beschikbare weerstandscapaciteit is lager dan de benodigde weerstandscapaciteit. Dit betekent dat er onvoldoende weerstandsvermogen is om volledig de gevolgen van het optreden van risico's financieel op te vangen. Daarvoor is het nodig de specifieke weerstandsreserve (vanuit de generieke weerstandsreserve) aan te vullen met €1.030.000 tot €16.971.000. Samen met de post onvoorzien en de stelpost structurele autonome ontwikkelingen is dit samen €19,4 miljoen, waarmee de ratio uitkomt op 1.

Algemene risicogebieden

Naast de ingeschatte risico's heeft Deventer ook te maken met algemene onzekerheden.

Onder andere:

- Algemene uitkering (onzekerheid verdeelsystematiek en soms sterk fluctuerende accessen);
- BTW/BCF (ontwikkelingen en plafond BCF);
- Vennootschapsbelasting
- Leegstand onroerende panden in eigendom;
- Restauratie monumentale panden;
- Kredietrisico's en garantstellingen (kans op aflossen krediet vanwege insolventie kredietnemer);
- Te ontvangen subsidies (kans op terugvordering door niet voldoen aan de subsidievoorwaarden).

Op basis van wat we nu weten, kunnen deze onzekerheden (risico's) niet worden gekwantificeerd. Voor het opvangen van deze risico's houdt Deventer middelen aan in de generieke weerstandsreserve.

Categorie

Dit overzicht geeft een totaal beeld van de investeringsvraag, wetende dat nog niet alles op geld is te zetten, de verwachte hoogte van de bijdragen van derden en het beroep op de reserve groen van Deventer De uitvoering van de investeringen onder categorie A en B vinden naar verwachting in de komende 5-10 jaar plaats.

Totaaloverzicht investeringen

Categorie A Investerings termijn 0-3 jaar

Omschrijving	Bruto	bijdragen derden	tlv reserve versnellingsgelden	tlv reserve gebiedsontwikkeling	tlv SIA	benodigd t/m 2028	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035 Na 2035	
1 Centrumschil (versnellingsgelden)	29.082	-14.541	-14.541	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2 Keizersland (versnellingsgelden)	27.764	-13.882	-13.882	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3 Omvandebe top Weescheherfoek	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb
4 CS: Herontwikkeling industriële gebieden - havenland	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb
Totaal A	56.846	-28.423	-28.423	0	0	0	0	250	250	4650	6234	1152	1100	6500	6900	878	0	0

Categorie B Investerings (geen kredietaanvraag, beperkt /geen dekking) termijn 3-10 jaar

Omschrijving	Bruto	bijdragen derden	tlv reserve versnellingsgelden	tlv reserve gebiedsontwikkeling	tlv SIA	benodigd t/m 2034	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035 Na 2035	
1 Poort van Deventer	12.090	-200	-200	0	0	11.890	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2 CS: Agenda binnenstad	16.000	-1.000	-1.000	0	0	15.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3 CS: Woningbouw omvandebe top	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb
4 CS: Versterken groen / Blauwe schil, Senzora Sluiswarter	2.000	ntb	ntb	ntb	ntb	2.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5 CS: Spoorzone Deventer	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb	ntb
Totaal B	30.090	-1.200	-1.200	0	0	28.890	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Categorie C Overig (geen krediet aanvraag, geen dekking), lange termijn, pm posten

Omschrijving	Bruto	bijdragen derden	tlv reserve versnellingsgelden	tlv reserve gebiedsontwikkeling	tlv SIA	benodigd t/m 2040	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035 Na 2035	
1 Programma Fiets	56.000	0	0	0	0	56.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2 (Nieuwe) Onderwijsruisvesting	21.928	0	0	0	0	21.928	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3 3e IJsselbrug	300.000	0	0	0	0	300.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4 Vergroten capaciteit sluiscomplex	73.000	0	0	0	0	73.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal C	450.928	0	0	0	0	450.928	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Totaal generaal

557.864	-29.623	-28.423	0	0	0	479.818	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
----------------	----------------	----------------	----------	----------	----------	----------------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

CS = Centrumsschil

concept

Reserve Strategische investeringsagenda "Groei van Deventer"

Inleiding

Deventer groeit en dit heeft gevolgen voor de leefomgeving en vraagt om grote investeringen. Om de komende jaren verantwoord te investeren in de gemeente is het voornemen om te werken met een strategische investeringsagenda. Deze agenda vertaalt onze strategische opgaven in investeringen in de fysieke leefomgeving die wij daarvoor uitvoeren. Deze investeringsagenda is een aanvulling op de investeringsplanning genoemd in de begroting/ voorjaarsnota.

Een strategische investeringsagenda biedt inhoudelijk en financieel inzicht in de investeringsprojecten, vanaf initiatief/ ambitie tot realisatie. Op basis van deze informatie kan worden beoordeeld of de gemeente voldoende financiële mogelijkheden heeft om uitvoering te geven aan de strategische opgaven. Met als doel een goede balans tussen de langjarige opgaven in de fysieke leefomgeving enerzijds, en een langdurig consistent financieel beleid ten aanzien van het eigen vermogen en de schuldpositie anderzijds.

De reserve Strategische Investeringsagenda heeft als doel te sparen voor toekomstige investeringen. Hierdoor ontstaat er meer financiële continuïteit en stabiliteit om uitvoering te geven aan de langjarige investeringsopgaven. De noodzaak wordt groter nu het Rijk gemeenten onvoldoende middelen geeft om taken naar behoren uit te voeren en nog steeds voornemens is een deel van de voorgenomen kortingen te laten staan (en extra te korten in 2025). Tevens komt de gemeente daarmee ook beter in positie als andere partijen in de stad willen investeren. Door te beschikken over budgetruimte kunnen we slagvaardiger inspelen op de dekkingsmogelijkheden van provincie, Rijk of Europese Fondsen. Recente voorbeelden daarvan is de cofinanciering door het Rijk inzake de regeling woningbouwimpulsen en de versnellingsgelden. Het hebben van een Investeringsbudget biedt kansen om een rijksbijdrage te verkrijgen in ontwikkelingen die we zelf ook willen, maar betekent ook dat de gemeente zelf in de ontwikkeling moeten bijdragen. Daarvoor kunnen we de budgetruimte gebruiken van de Strategische investeringsagenda.

Voorwaarden

1. Het moet gaan om fysieke investeringen leidend tot uitbreiding van de materiele vaste activa¹
2. Met een minimale omvang van € 1 miljoen;
3. Ook voor projecten met cofinanciering vanuit gemeente;
4. Onrendabele top van nieuwe grondexploitaties²

---

¹ Onder materiele vaste activa worden bezittingen verstaan waarvan het daarvoor benodigde vermogen voor een periode langer dan een jaar is vastgelegd. Voorbeelden zijn : grond, woningen, huisvesting onderwijs, weg- en waterbouwkundige werken, vervoermiddelen, machines, installaties, apparatuur.

² Wanneer de publieke investeringen die nodig zijn groter zijn dan de potentiële opbrengsten door verkoop van grond of kostenverhaal bij private partijen ontstaat er een onrendabele top

Wat valt er niet onder: bestaande (verlieslatende) grondexploitaties, investeringen in de bedrijfsvoering (o.a. ICT), vervangingsinvesteringen, nieuwe beleidswensen, anders dan onder 1-6 genoemd, groot onderhoud (in de openbare ruimte of aan gemeentelijk vastgoed), volume- en prijsgroei gekoppeld aan de sociale en maatschappelijke opgaven, denk aan kosten jeugdzorg, kosten voor (hulpmiddelen) WMO.

Planning en control cyclus

De strategische investeringsagenda wordt jaarlijks herijkt en gekoppeld aan de begrotingscyclus (bij de voorjaarsnota en begroting). Daarin wordt inzichtelijk gemaakt:

- Welke projecten op de Investeringsagenda (blijven) staan
- Welke projecten kunnen worden toegevoegd omdat ze voldoen aan het kader
- Welke projecten worden afgevoerd omdat ze in het afgelopen jaar in uitvoering zijn genomen en waarvoor krediet is aangevraagd en beschikbaar gesteld bij de raad.
- Of er voldoende financiële dekking is voor alle projecten of dat er geprioriteerd moet worden

Bij deze jaarlijkse actualisatie beslist de raad vervolgens over de projecten die op de strategische Investeringsagenda staan en de eventuele prioritering van de projecten als de uitvraag het beschikbare budget overstijgt. Op basis van deze inzichten kan dan worden beoordeeld of de reserve moet worden aangevuld om uitvoering te kunnen geven aan de strategische investeringsopgaven.

Instellen van een nieuwe reserve

De reserve wordt gevormd binnen het wettelijk kader (het BBV) en de daarop gebaseerde Nota reserves en voorzieningen Deventer. De algemene bepalingen daaruit zijn:

- Raad is bevoegd tot instellen, wijzigen en opheffen van reserves, en bepaalt daarbij waar de reserve voor ingezet kan worden.
- Het college krijgt van de raad de bevoegdheid tot besteding van de reserves binnen de door de raad vastgestelde bestemming en omvang;
- Een reserve mag niet negatief staan of geraamd worden.

Bestemming van de reserve

De Reserve Strategische investeringsagenda “Groeï van Deventer” kent de volgende bestemming:

De reserve biedt dekking voor de budgettaire gevolgen van de investeringen genoemd op de strategische investeringsagenda.

De reserve komt onder Programma 14 Algemene dekkingsmiddelen.

De voeding van de reserve

- Incidenteel door storting van gelden, uit voordelen jaarrekening resultaat, uit voordelen grondexploitaties;
- Incidenteel door te putten uit de generieke weerstandsreserve;
- Structureel door jaarlijks € 100.000 van de stelpost autonome ontwikkelingen aan te wenden, met ingang van begroting 2025
- Structureel door een deel van de toekomstige “groeï”-maatstaven van het gemeentefonds hiervoor in te zetten. Dit kan jaarlijks worden berekend na uitkomst van de meicirculaire.

Overige kenmerken van de reserve

- De reserve heeft geen maximale omvang. De benodigde omvang is gekoppeld aan de investeringen op de agenda.
- De reserve heeft geen maximale looptijd. De looptijd wordt bepaald door de investeringsagenda.
- De reserve wordt niet geïndexeerd. In de raming van de benodigde budgettaire ruimte zal rekening gehouden worden met de toekomstige kostprijsontwikkeling.
- Het opheffen van een reserve gebeurt via een raadsbesluit. Resterende middelen vallen de vrij ten gunste van de algemene middelen tenzij in het raadsbesluit anders wordt besloten.

Wat betekent dit voor de voorportaalijst?

Jaarlijks bij de begroting wordt de zg. voorportaalijst geactualiseerd. De voorportaalijst is een lijst met toekomstige investeringen. Het is een lijst met daarop onderdelen die nog niet of niet volledig zijn opgenomen in de (meerjaren)begroting. Het kan een “wens” “risico”, ‘knelpunt’ of “vervanging” zijn. Het is rijp en groen door elkaar heen. De lijst heeft als functie dat deze investeringen wel in beeld blijven ook al is er nog geen dekking.

Met een nieuw instrument als een strategische investeringsagenda kunnen investeringen gekoppeld aan de groei van Deventer onder de strategische agenda worden gebracht, maar dat zijn niet alle onderwerpen die op de huidige lijst staan. Mogelijke “resterende” onderdelen, voorstellen nieuw beleid die niet gescoord hebben, kunnen nog steeds als bijlage / groslijst bij een begroting worden meegenomen (zodat ze niet worden vergeten) of als nieuwe beleidswensen onder de programma's worden gezet.

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Voorjaarsnota 2024
Portefeuillehouder : Wethouder Elferink,
Voorstelnummer : 2024-492
Datum B en W besluit : 4-06-2024
Team : DEV-FC

Inleiding

De voorjaarsnota is het startdocument van de planning- en controlcyclus voor het komende begrotingsjaar 2025 en de meerjarenraming 2026-2028

De voorjaarsnota gaat allereerst in op de ontwikkeling van de financiële positie van de gemeente. Daarnaast geeft de voorjaarsnota het financiële beeld weer op basis van de autonome ontwikkelingen, knelpunten en nieuwe ontwikkelingen. Voor een aantal knelpunten, de zg. urgente opgaven zien wij dat nu ingrijpen vereist is. In de begroting 2024 hebben wij al voor een aantal onderwerpen aangegeven dat deze een toekomstig beroep gaan doen op onze structurele middelen, bijvoorbeeld onderwijshuisvesting en de nota kapitaalgoederen. Deze onderdelen hebben wij wederom opgenomen. De heroverwegingen worden behandeld en tot slot de voorstellen nieuw beleid.

De voorjaarsnota is het instrument waarmee de raad de koers kan bepalen en biedt het inhoudelijke en financiële kader voor de vertaling en uitwerking in de komende programmabegroting. In de voorjaarsnota is de meicirculaire 2024 niet verwerkt.

Raadsvoorstel

1. De programmabegroting 2025-2028 te wijzigen met betrekking tot de autonome ontwikkelingen in paragraaf 3.2
2. De programmabegroting 2025-2028 te wijzigen op basis van de genoemde knelpunten en heroverweging zoals opgenomen in paragraaf 3.4-3.6
3. Akkoord te gaan met de beleidsvoornemens paragraaf 3.7 en de programmabegroting 2025-2028 hiervoor te wijzigen
4. Een reserve Hervormingsagenda Jeugd aan te wenden €985.000 (2025) en €321.000 (2026)
5. Een storting van €1.030.000 aan de specifieke weerstandsreserve t.l.v. de generieke weerstandsreserve en hiervoor de programmabegroting 2024 te wijzigen
6. In te stemmen met de strategische investeringsagenda als financieel instrument en hiervoor een reserve Groei van Deventer in te stellen
7. Bij de begroting te komen met een structureel sluitende meerjarenbegroting

Kern raadsvoorstel

Het doel van de voorjaarsnota 2024 is om een gedegen kader af te geven voor de begroting 2025 en de meerjarenbegroting 2026-2028.

Beoogd resultaat

In de voorjaarsnota geeft het college aan hoe zij hun ambities vanuit het akkoord " te plaatsen in context van de uitvoering en het actueel financieel kader.

Het beoogde resultaat is de voorjaarsnota 2024 op 12 juli door de raad vast te stellen. De vaststelling van de voorjaarsnota door de raad, houdt in dat de raad akkoord gaat met :

- de aanpassing van de begroting 2025 -2028 op basis van de genoemde autonome ontwikkelingen zoals opgenomen in paragraaf 3.2

- de aanpassing van de begroting 2025-2028 op basis van de genoemde knelpunten en heroverweging zoals opgenomen in paragraaf 3.4-3.6

- akkoord te gaan met de nieuwe beleidsvoornemens (paragraaf 3.7) en de programmabegroting 2025-2028 hiervoor te wijzigen;
- de aanwending van de reserve hervormingsagenda Jeugd voor €985.000 (2025) en €321.000 (2026) voor het project van Wieg tot Werk;
- een toevoeging van €1.030.000 aan de specifieke weerstandsreserve t.l.v. de generieke weerstandsreserve;
- het hanteren van een strategische investeringsagenda als financieel instrument en hiervoor een reserve groei van Deventer voor in te stellen.
- bij de begroting een structureel sluitende meerjarenbegroting te presenteren.

Kader

Het kader wordt gevormd door de financiële verordening.

Argumenten ten behoeve van de raad

- * De voorjaarsnota is het startpunt van de jaarlijkse planning- en control cyclus voor het nieuwe jaar. Na vaststelling van deze voorjaarsnota wordt de cyclus vervolgd met het opstellen van de begroting 2025 en de meerjarenraming 2026-2028.
- * Met de strategische investeringsagenda ontstaat er inzicht en overzicht in de toekomstige investeringsvraag van grote investeringen op de korte en (middel)lange termijn

Betrokken partijen en participatie

Financiële consequenties

In november 2023 is de begroting 2023/24 vastgesteld. Na het vaststellen van deze begroting is de uitkomst van de begroting gewijzigd op basis van de nieuw autonome ontwikkelingen die gemeld zijn in de kwartaalrapportages en de kaderbrief. Bij de kaderbrief besluit de raad niet tot het aanpassen van de begroting.

Na publicatie van de kaderbrief van de gemeente Deventer heeft het kabinet in haar voorjaarsnota eind april maatregelen aangekondigd om de opschalingskorting voor gemeenten te schrappen. Dit heeft een positief effect op de omvang van de algemene uitkering. Echter gemeenten betalen hiervoor een forse prijs. In 2025 en 2026 wordt de nieuwe financieringssysteem vervroegd ingevoerd. Dit heeft een enorm negatief effect ca. € 5,6 miljoen op de algemene uitkering voor 2025 en zorgt dat wij een beroep moeten doen op onze generieke weerstandsreserve. De details van deze maatregelen worden door het Rijk uitgewerkt in de meicirculaire 2024. Een exacte berekening van de uitkomst van de meicirculaire (28 mei gepubliceerd) moet nog plaatsvinden en maakt nog geen onderdeel uit van de voorjaarsnota van Deventer. Echter wel van belang om rekening mee te houden.

In deze voorjaarsnota komen veel onderdelen samen, de autonome ontwikkelingen, knelpunten en heroverwegingen. Een aantal onderwerpen kunnen niet wachten omdat dit de groei van Deventer belemmert, waaronder de netcongestie, onderwijshuisvesting. Maar niet alles kan en niet alles kan tegelijk ook vanwege de beschikbare capaciteit daarom wordt een temporisering voorgesteld in de nota kapitaalgoederen. De opgaven nemen toe ook in relatie tot de financiën. We blijven doorbouwen aan Deventer. In deze Voorjaarsnota doen we u een voorstel om maatregelen te treffen om ook te kunnen blijven doorbouwen. We zien ons helaas ook genoodzaakt om de OZB opbrengsten licht te verhogen met 6% (eenmalig) in 2025 i.p.v. 3% en de jaren vanaf 2026 weer de gangbare 3% te hanteren.

Bij de voorjaarsnota wordt de benodigde specifieke weerstandscapaciteit herrekend. Met name de netcongestie zorgt ervoor dat ons risicoprofiel toeneemt. De risico's zijn bij de jaarrekening 2023 en nu in de voorjaarsnota

gestegen, ook ten opzichte van de meerjarige trend. De weerstandsratio is vastgesteld op norm 1, na de herrekening is de ratio 0.95. Dit betekent dat de beschikbare weerstandscapaciteit lager is dan de benodigde weerstandscapaciteit. Er is onvoldoende weerstandsvermogen om volledig de gevolgen van het optreden van risico's financieel op te vangen. Daarvoor is het nodig de specifieke weerstandsreserve (vanuit de generieke weerstandsreserve) aan te vullen met € 1.030.000.

Bij de behandeling van de optimalisatie van de planning en controlcyclus heeft uw raad gevraagd om een nadere concretisering van de strategische investeringsagenda en een uitwerking van de reserve "groei van Deventer" gevraagd. In deze voorjaarsnota hebben wij het afwegingskader verder geconcretiseerd en de agenda met de investeringsvragen gevuld. De voorportaalijst uit de begroting 2024 hebben wij gesplitst in onderdelen die op de voorportaal blijven staan en onderdelen die verhuizen kunnen naar de investeringsagenda. Het totaalbeeld van de investeringsagenda is nog niet afgerond, nog niet alles is op geld gezet. Bij de begroting wordt de opzet verder aangevuld en vragen wij de raad om verdere prioritering en fasering.

De Raad heeft de beslissingsbevoegdheid bij het inrichten van de financiële kaders van de investeringsagenda. Voor de uitname van middelen uit de reserve groei van Deventer geldt in elk geval dat de raad het finale besluit neemt en het krediet voor voor de investeringen expliciet dient goed te keuren. Wij vragen de raad bij de voorjaarsnota om in te stemmen met het financiële instrument strategische investeringsagenda en het instellen van de reserve groei van de stad.

Betrokkenheid raad

De raadstafel is op 3 juli en op 10 juli de besluitvorming.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Deventer,
de secretaris, de burgemeester,

J.P. Wassens

R.C. König

RAADSBESLUIT

Onderwerp : Voorjaarsnota 2024
Voorstelnummer : 2024-492
Raadstafel d.d. :
Raadsvergadering :

De raad van de gemeente Deventer,
Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 4-06-2024, nummer 2024-492

BESLUIT

1. De programmabegroting 2025-2028 te wijzigen met betrekking tot de autonome ontwikkelingen in paragraaf 3.2
2. De programmabegroting 2025-2028 te wijzigen op basis van de genoemde knelpunten en heroverweging zoals opgenomen in paragraaf 3.4-3.6
3. Akkoord te gaan met de beleidsvoornemens paragraaf 3.7 en de programmabegroting 2025-2028 hiervoor te wijzigen
4. Een reserve Hervormingsagenda Jeugd aan te wenden €985.000 (2025) en €321.000 (2026)
5. Een storting van €1.030.000 aan de specifieke weerstandsreserve t.l.v. de generieke weerstandsreserve en hiervoor de programmabegroting 2024 te wijzigen
6. In te stemmen met de strategische investeringsagenda als financieel instrument en hiervoor een reserve Groei van Deventer in te stellen
7. Bij de begroting te komen met een structureel sluitende meerjarenbegroting

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van
De raad voornoemd,
de griffier,

de voorzitter,

A. Kerver

R.C. König

Voorjaarsnota 2024

Algemeen.....	4
Voorwoord	4
Inleiding	6
Financiën	8
Uitkomst begroting na 1e kwartaal 2024	8
Autonome ontwikkelingen.....	9
Ruimte voor nieuw beleid	14
Knelpunten - Urgente opgaven	16
Netcongestie.....	17
Sociaal domein	19
Konnected	22
BAD	22
Samenvatting.....	24
Knelpunt - Niet taakgebonden kortingen Rijk	24
Heroverwegingsvoorstellen	30
Voorstellen nieuw beleid.....	34
Uitkomst begroting na Voorjaarsnota 2024	37
Nieuw beleid	45
Samen maken we Deventer	45
Fijn wonen en leven.....	48
Iedereen doet ertoe	51
Een duurzame toekomst.....	52
Organisatie	53
Investeringsplanning.....	56
Inleiding	56
Voorstellen voorportaal.....	58
Strategische investeringsagenda	64

Programma's	74
Burger en bestuur	74
Openbare orde en veiligheid	75
Leefomgeving	76
Milieu en duurzaamheid	77
Ruimtelijke ontwikkeling	78
Herstructurering en vastgoed	79
Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt.....	80
Meedoen.....	81
Jeugd en onderwijs.....	82
Economie en internationaal beleid	83
Kunst en cultuur.....	84
Bedrijfsvoering.....	85
Algemene dekkingsmiddelen.....	86
Resultaatbestemming.....	87
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicomanagement.....	88

Algemeen

Voorwoord

Deventer blijft investeren ondanks onzekere tijden

De gemeente Deventer heeft ook voor de komende jaren stevige ambities voor stad en dorpen. Het streven is om duizenden nieuwe woningen te bouwen voor onder meer jongeren, ouderen en starters, en we investeren in duurzame, frisse scholen. De overstap naar duurzame energie en de aanpassing aan klimaatverandering zijn in volle gang, de arbeidsmarkt verandert mee. En in die veranderende samenleving stimuleren we de samenwerking tussen zorg, welzijn, vrijwilligers en mantelzorgers, zodat zoveel mogelijk mensen mee kunnen doen. Zo blijven we vanuit een krachtige Regio Stedendriehoek werken aan brede welvaart.

Doorontwikkelen

In de Voorjaarsnota 2024 doet het college van B&W voorstellen om de gemeente verder door te ontwikkelen. Het college heeft de Voorjaarsnota donderdag ter vaststelling aan de gemeenteraad gestuurd.

We hebben hoge ambities, maar krijgen fors minder geld van de Rijksoverheid. Het opstellen van de Voorjaarsnota was dan ook geen makkelijke opgave. Mede dankzij het positieve resultaat over 2023 hebben we toch ruimte kunnen vinden voor voorstellen voor nieuw beleid. Daarmee kunnen we de komende jaren verder werken aan de groei van de gemeente. Zo zorgen we dat Deventer ook in de toekomst voor onze inwoners, bedrijven en organisaties een fijne plek blijft om te wonen en te werken.

Voorstellen

Het college doet in de Voorjaarsnota 2024 onder meer voorstellen voor:

- bouwen en vernieuwen van scholen;
- maatregelen voor fietsparkeren in de binnenstad;
- structurele voortzetting van preventieprojecten voor kinderen en jongeren;
- investeren in het halen van klimaatdoelen;
- er alles aan doen zodat we iedereen kunnen blijven aansluiten op het stroomnet;
- extra ondersteuning voor mensen die niet of moeilijk kunnen rondkomen;
- onderzoek naar de vervanging van de Bernardsluis;
- verbeteren van beheer en onderhoud van de straten, pleinen en parken in wijken en dorpen.

Loon- en prijsstijgingen

Om alle voorstellen uit de Voorjaarsnota uit te kunnen voeren, is nu niet voldoende geld beschikbaar. Dit is mede een gevolg van de forse loon- en prijsstijgingen van de afgelopen jaren. Daarom stelt het college voor om de OZB-opbrengst in 2025 eenmalig met 6% te verhogen, in plaats van de gebruikelijke 3%.

Taken, middelen en ambities in balans

De actuele financiële situatie in het najaar bepaalt of deze maatregel inderdaad nodig is en of er daarnaast nog andere stappen nodig zijn, zoals bezuinigingen. Samen met andere gemeenten blijven wij benadrukken bij het Rijk dat taken, middelen en ambities in balans moeten worden gebracht. Hoe uitdagend ook, het blijft ons uitgangspunt om in het najaar een sluitende meerjarenbegroting te presenteren.

Inzicht in lange termijn

In de Voorjaarsnota geeft het college ook een overzicht van de grote projecten die op de langere termijn, de komende twintig jaar, in de planning staan. Deze strategische investeringsagenda biedt inzicht wat er de komende jaren gespaard moet worden om deze plannen uit te voeren. Het gaat onder meer om de doorontwikkeling van de binnenstad, de ontwikkelingen in en rond het centrum, wegen en openbaar vervoer in de Poort van Deventer en de herinrichting van het IJsselfront.

Marcel Elferink
wethouder Financiën

Inleiding

Op 16 april heeft het college de 1e kwartaalrapportage 2024 en kaderbrief vastgesteld. Bij de kaderbrief besluit de raad niet tot het aanpassen van de begroting. De onderwerpen genoemd in de kaderbrief komen terug in deze voorjaarsnota. In deze voorjaarsnota wordt het financieel perspectief geschetst van 2024-2028. De onzekerheden over de financiële ontwikkelingen blijven voortduren. Wanneer het tij niet wordt gekeerd gaan deze ontwikkelingen ook een invloed hebben op de Deventer begroting. Wij voeren een solide financieel beleid. Waarbij het uitgangspunt is dat onze structurele lasten worden gedekt door structurele inkomsten. Wanneer de structurele inkomsten blijvend minder worden moeten wij een stapje achteruit doen en de juiste maatregelen treffen.

Met ingang van 2026 stapt het rijk af van de huidige financieringssysteem voor de algemene uitkering. De algemene uitkering is de belangrijkste inkomstenbron voor gemeenten. In de Rijk's voorjaarsnota (2023) heeft het Rijk vanaf 2027 structureel €1 miljard beschikbaar gesteld. Desondanks is het ravijn bij lange na nog niet gedempt. Er is nog een gat van €3 miljard. Deze drastische daling zien wij ook terug in onze meerjarenbegroting.

Voorstellen Voorjaarsnota

Het demissionaire kabinet heeft de Voorjaarsnota opgesteld. Dit geeft een vooruitblik op de rijksbegroting voor de komende jaren. Over de gevolgen worden de gemeenten geïnformeerd via de meicirculaire 2024. Het Rijk en de VNG hebben een eerste stap gezet naar een stabiel en evenwichtige financieringssysteem. De wens van gemeenten om de opschalingskorting te schrappen (met ingang van 2026) is gehonoreerd, dit leidt tot structureel meer middelen vanaf 2026. Echter hier zit een scherpe rand aan, de nieuwe financieringssysteem is vervroegd van 2027 naar 2024. Dit betekent dat het volume accres vanaf 2024 wordt gebaseerd op een 8-jaars historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bruto binnenlandproduct. Hierdoor zijn de tranches voor 2024 en 2025 fors lager dan in de Miljoenennota 2024. Voor Deventer betekent dit een eenmalige uitname in 2025 door het Rijk van circa €5,6 miljoen. Deze uitname heeft direct effect op ons begrotingssaldo met als gevolg dat wij een beroep moeten doen op onze generieke weerstandsreserve.

In deze Voorjaarsnota willen wij inhoudelijk richting geven en ruimte bieden voor debat in aanloop naar de begroting van het komende jaar. De knelpunten en al bestaande problematiek zoals ook benoemd in de begroting 2024 'Problematiek niet taakgebonden korting Rijk' brengen wij wederom onder de aandacht. De ambities liggen hoog en niet alle ambities hebben een plek gekregen in deze voorjaarsnota. Wij vinden het van belang om niet te stil te staan en om geen voorzieningen af te breken maar blijvend te investeren in Deventer. Dit doen wij door fors te investeren in de onderwijshuisvesting en door verdere investeringen in de openbare ruimte.

Richting programmabegroting 2025-2028

De ontwikkelingen van de algemene uitkering zal bepalend zijn voor de toon van de komende begroting. We realiseren ons dat we moeten balanceren tussen forse maatschappelijke opgaven (met vooral incidentele dekking) en de afnemende structurele ruimte. Ondanks het schrappen van de opschalingskorting blijft er nog een gat van €2,3 miljard (macro). De opgaven nemen toe ook in relatie tot de ambtelijke capaciteit en de beschikbare financiën. Met een krappe arbeidsmarkt en uitblijvende financiële duidelijkheid van het Rijk maakt dat dit steeds meer begint te knellen. Onze financiële ruimte is beperkt de komende tijd. Dat vraagt om goed doordenken van scenario's om grote opgaven te realiseren zodat de groei van de stad niet stil komt te liggen. Zonder forse bijdragen van het rijk en provincie zullen de grote ambities op diverse (regionale) terreinen niet tot uitvoering komen. Het is belangrijk om hier op voor te sorteren, u heeft dat gedaan door op 22 mei in te stemmen met het hanteren van de strategische investeringsagenda. In deze voorjaarsnota komen wij met een verdere uitwerking.

Voorsorteren op de netcongestie, groei van de stad en het brede sociale domein

Met het bestuursakkoord 'Dichtbij, Betrokken & Bevlogen' bouwen we de komende jaren verder aan het prachtige sociale en fysieke bouwwerk dat onze stad Deventer is met haar evenzo prachtige en diverse dorpen. We blijven doorbouwen aan Deventer. In deze Voorjaarsnota doen we u een voorstel om maatregelen te treffen om ook te kunnen blijven doorbouwen. We zien ons helaas ook genoodzaakt om de OZB opbrengsten licht te verhogen, dit doen wij door eenmalig de opbrengststijging te verhogen van 3% naar 6% in 2025. Vanaf het jaar 2026 hanteren wij weer de stijging van 3%.

De huidige economische omstandigheden leiden tot stijgende bouwkosten en hogere financieringslasten. Daarnaast krijgen steeds meer projecten krijgen last van de congestie op het stroomnetwerk. Ook bij nieuwe ontwikkelingen hebben we hiermee te maken. Een belangrijk aandachtspunt daarbij is dat bij het openen van nieuwe grondexploitaties (zoals Wechelerhoek en Havenkwartier) een doorrekening moet worden gemaakt van het project. Verwachte verliezen dienen vanuit het voorzichtigheidsbeginsel direct ten laste van het resultaat gebracht te worden. Dit zal forse effecten hebben op de ontwikkeling van de generieke weerstandsreserve en daarmee het weerstandsvermogen. Middels het financiële instrument de strategische investeringsagenda willen we dit voorkomen en sparen en geld opzij zetten voor deze opgaven.

Financiën

Uitkomst begroting na 1e kwartaal 2024

Het voordelige saldo van 2024 is bij de 1e kwartaalrapportage 2024 gestort in de generieke weerstandsreserve €7,782 miljoen. De uitkomst van de begroting na de eerste kwartaalrapportage 2024 laat het volgende beeld zien:

bedragen x €1.000 (-/- = Nadeel)

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
Uitkomst begroting na 1e kwartaalrapportage 2024	0	-2.940	-3.725	-742	-1.564

Autonome ontwikkelingen

Na de eerste kwartaalrapportage 2024 zijn er nieuwe autonome ontwikkelingen geweest:

- Kaderbrief;
- Aangepast rekeningresultaat
- Ontwikkeling Wmo uitgaven

De uitkomst van de begroting 2024 en verder laten een nadelige uitkomst zien met uitzondering van 2028.

bedragen x €1.000 (-/- = Nadeel)

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
1. Uitkomst begroting na 1e kwartaalrapportage 2024	0	-2.940	-3.725	-742	-1.564
2. Kaderbrief	0	-424	-1.424	-1.424	609
3. Aanpassing rekeningresultaat	-954	0	0	0	0
4. Wmo structureel	0	600	600	600	600
5. Wmo eenmalige vrijval	0	800	1.100	700	400
Saldo	-954	-1.964	-3.449	-866	45

2. Toelichting uitkomst Kaderbrief 2024

De onderstaande autonome ontwikkelingen zijn in de Kaderbrief opgenomen:

bedragen x €1.000 (-/- = Nadeel)

Nr.	Omschrijving	Programma	2025	2026	2027	2028
a	Bijdrage GR Veiligheidsregio	Openbare orde en veiligheid	-424	-424	-424	-424
b	Nieuwe jaarschijf Jeugd	Jeugd en onderwijs	0	0	0	314
c	Onderwijshuisvesting	Jeugd en onderwijs	0	-1.000	-1.000	-1.000
d	Uitwerking reeds genomen besluiten	Algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	-92
e	Nieuwe jaarschijf	Algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	1.811
	Saldo		-424	-1.424	-1.424	609

2a. Bijdrage GR Veiligheidsregio

In de kadernota is de gemeentelijke bijdrage voor de Veiligheidsregio opgenomen, deze bijdrage is voor de gemeente Deventer van €7.655.459 naar €8.555.481 gestegen. Op 22 mei heeft de raad de begroting van de veiligheidsregio vastgesteld [2024-05-22 Raadsbesluit](#)

De stijging zit voor €475.000 in de hogere indexatie die is toegepast voor lonen (conform CAO) en prijzen. Tevens is de doorontwikkeling brandweer €176.000 meegenomen en de maatwerkafpraak €213.000 voor het functioneel leeftijdsontslag (FLO regeling). De doorwerking van de indexatie zal bij opstelling van de begroting 2025 ten laste komen van de stelpost lonen en prijzen. De stelpost herberekenen wij na uitkomst van de meicirculaire.

De stijging van de overige kosten (FLO, bevolkingszorg en uitbreiding brandweer) ad. €424.000 komt ten laste van de begroting 2025 en hebben een structureel effect.

2b. Nieuwe jaarschijf Jeugd: Rijksbijdrage en hervormingsagenda

- **Compensatie tekorten**

Met betrekking tot de compensatie voor de tekorten in de Jeugdzorg heeft het Rijk aangegeven het advies van de Commissie van Wijzen op te volgen (regel 1). Inmiddels is de Hervormingsagenda jeugd vastgesteld waarin is opgenomen dat de maatregelen uit de Hervormingsagenda €1 miljard moeten opleveren (regel 2). Om de hervormingsagenda uit te kunnen voeren houdt het Rijk een deel in op de uitkering van het tekort aan gemeenten (regel 3).

Er is destijds een afspraak gemaakt tussen Rijk en VNG omtrent op te nemen jeugdgeden in de meerjarenbegroting. Voor 2025 en verder mogen gemeenten 100% van de jeugdgeden opnemen. Wij gaan er voorlopig vanuit dat deze lijn gehanteerd blijft. In 2028 krijgen we voor de compensatie van de tekorten jeugd per saldo €314.000 meer dan in 2027.

- **Aanvullende besparing**

Het kabinet heeft aanvullend besloten tot het realiseren van de aanvullende besparing van structureel €511 miljoen, welke een Rijksverantwoordelijkheid is gemaakt (regel 4). Concreet betekent dit dat het aan de Rijksoverheid is om de besparing in te vullen met (wettelijke) maatregelen. Het gaat daarbij om maatregelen waardoor gemeenten minder middelen nodig hebben of waarbij alternatieve inkomsten gegenereerd worden (bv door middel van de invoering van een eigen bijdrage). Ook draagt het Rijk het budgettaire risico ingeval (een deel van) deze maatregelen geen of niet tijdig doorgang vinden. Het Rijk heeft deze opgenomen voor structureel €500 miljoen, het Deventer aandeel is circa €3,5 miljoen. Wij zijn voorzichtig en houden voor 50% rekening met toekomstige lagere uitgaven op jeugd €1,8 miljoen (regel 5). Dit omdat wij de afgelopen jaren al fors hebben geïnvesteerd in het voorliggende veld en wij de kans reëel achten dat er dubbelingen zullen zijn tussen de maatregelen in de Hervormingsagenda en in de maatregelen die we al uitvoeren.

(bedragen x €1.000) (-/- = nadeel)

Nr.	Omschrijving	2025	2026	2027	2028	mutatie 2028 tov 2027
1	Tekort uitspraak commissie van wijzen	12.493	12.525	12.528	12.540	12
2	Taakstelling €1 miljard	-2.566	-6.593	-6.977	-6.977	0
3	Uitvoeringskosten hervormingsagenda (uit meicirculaire 2023)	-718	-613	-645	-343	302
	Saldo	9.209	5.319	4.906	5.220	314
4	Aanvullende besparing €511 miljoen (uit coalitieakkoord Rutte IV)	-3.430	-3.430	-3.506	-3.506	0
	Saldo	5.779	1.889	1.400	1.714	314
5	Stelpost: Aanvullende besparing €511 miljoen (Rijksverantwoordelijkheid)	1.715	1.715	1.753	1.753	0

2c. Onderwijshuisvesting (VNG norm)

Met het Integraal Huisvestingsplan voor het Deventer onderwijs 2024-2040 (IHP) is een grote beleidsambitie vastgesteld. Groot vanwege een hogere kwaliteitsambitie (duurzaamheid, frisse scholen), maar ook groots omdat we met elkaar vaststellen dat we in 16 jaar onze gebouwenvoorraad willen vernieuwen en geschikt willen maken om goed onderwijs te kunnen blijven geven. Op basis van het IHP is een prioritering vastgesteld. Deze prioritering is als een minimale variant doorgerekend, zonder inhoudelijke ambities. Hierbij is gebruik gemaakt van de kaders in de verordening onderwijshuisvesting Deventer 2015: o.a. met de VNG-normering', zonder bijvoorbeeld m2 voor kinderopvang, maar wel met een verantwoordelijkheid op het gebied van renovatie als alternatief voor nieuwbouw. De komende jaren werken we naast de lopende projecten Marke Zuid, VSO Deventer, Sancta Maria school, Zwaluwenburg en Colmschate aan verbetering van de onderwijshuisvesting voor de Rythmeen in Bathmen, Arkelstein, de Internationale Schakelklas (IKS) en De Kleine Planeet aan de Rielierweg. Hiervoor hebben we vanaf 2026 jaarlijks structureel €1.000.000 extra nodig voor onderwijshuisvesting.

2d. Uitwerking reeds genomen besluiten

Doordat er een nieuwe jaarschijf wordt toegevoegd is deze jaarschijf ook toegevoegd aan een aantal reeds eerder genomen besluiten. Deze financiële doorwerking (technisch) leidt tot een nadeel van €92.000 structureel.

2e. Nieuwe jaarschijf 2028

De jaarschijf 2028 is toegevoegd, dit leidt voorlopig tot een toevoeging van €1,8 miljoen. Dit betreft: raming algemene uitkering, structurele stelpost autonome ontwikkelingen, stelpost accres AU, toename ozb op basis uitbreiding aantal woningen en 3% tariefstijging. Voor de stelpost prijzen hanteren wij voorlopig 2,3% en lonen/sociale lasten 4,4% op basis van de raming van het Centraal Economisch Planbureau 2024. Deze indexatiecijfers kunnen nog muteren bij de begroting 2025-2028.

3. Aanpassing rekeningresultaat

In de 4e kwartaalrapportage 2024 is een prognose afgegeven van een voordelig saldo na budgetoverheveling. Bij de 1e kwartaalrapportage hebben wij het voorlopige resultaat van €14,026 miljoen verwerkt. Hiermee is er vroeg in het jaar een beeld gegeven van de gerealiseerde resultaten. Daarbij hebben wij tevens aangegeven dat het om een voorlopig resultaat gaat in verband met onzekerheden, zoals het sociaal domein en de accountantscontrole. In april hebben wij de productieverantwoording van onze zorgaanbieders in het sociaal domein (WMO en Jeugd) binnen gekregen en beoordeeld. Op basis hiervan is het resultaat in de definitieve jaarverantwoording bijgesteld. Het definitieve resultaat komt uit op een voordelig saldo na budgetoverheveling van €13,1 miljoen. Dit betekent een negatieve bijstelling van €0,9 miljoen.

4 en 5. Wmo

- **Huidige situatie**

In 2023 was er sprake van een volumedaling in de Wmo, daar waar een stijging werd verwacht. Een verklaring hiervoor is niet eenduidig te geven. Wel zien we enkele ontwikkelingen die hieraan zeker hebben bijgedragen. Zo wordt er al jaren geïnvesteerd in een wijze van indiceren waarbij recht wordt gedaan aan de vraag van de inwoner maar tegelijkertijd wordt nagegaan waartoe de inwoner zélf nog toe in staat is. Daarnaast is en wordt geïnvesteerd in een stevig voorveld met goede (collectieve) voorzieningen waardoor Wmo maatwerk kan worden voorkomen. Het collectieve aanbod blijkt steeds vaker een goed alternatief. Ook worden oude indicaties "opgeschoond" in die zin dat we nagaan of in plaats van Wmo indicaties, Wlz indicaties mogelijk zijn of dat de inwoner inmiddels weer op eigen kracht verder kan.

- **Toekomst**

Diverse maatschappelijke ontwikkelingen maken echter dat Wmo uitgaven - zeker op de langere termijn - aanzienlijk zullen stijgen. De aankomende jaren vindt er een dubbele vergrijzing plaats: de groep oudere inwoners wordt - relatief - steeds groter én mensen worden steeds ouder. Het aantal inwoners van 80 jaar en ouder neemt in Deventer toe van 4.600 in 2020 naar 7.200 in 2035 en 10.200 in 2050. Over de periode 2020-2050 is dit een stijging van 121%. In 2040 is 1 op de 4 inwoners van Deventer 65 jaar of ouder. Het RIVM stelt dat dit 28.280 inwoners voor Deventer zijn. Het aantal plekken in verzorgings- of verpleeghuizen is nu al onvoldoende. Veel ouderen blijven (al dan niet noodgedwongen) thuiswonen. Deze twee ontwikkelingen samen - meer ouderen en langer thuis wonen - betekent een verzwaring van de zorgvraag in de thuissituatie en dus een toenemende druk op de Wmo. Daarnaast zien we een beweging waarbij Wmo maatwerk een vangnet wordt daar waar mensen buiten de boot vallen bij de Wet Langdurige Zorg (Wlz) en de Zorgverzekeringswet.

- **Financiële doorkijk**

Op basis van het Wmo voorspelmodel van de VNG hebben we een doorrekening gemaakt van de ontwikkeling van de kosten voor de Wmo. We gaan hierbij uit van een gemiddelde volumestijging van jaarlijks 3% voor hulp bij het huishouden, begeleiding en dagbesteding. Daarnaast hebben we rekening gehouden met een stijging vanuit de transformatie uit het Integraal Zorgakkoord (IZA). De eventuele gevolgen voor het volume van de herinvoering van inkomensafhankelijke bijdrage voor de Wmo met ingang van 2026 zijn niet meegenomen. Rekening houdend met bovenstaande ontwikkelingen kan er structureel een bedrag van €600.000 naar de algemene middelen vrijvallen. Hierbij is het van belang dat in de nieuwe jaarschijf van de meerjarenbegroting (2029) wel weer een compensatie moeten komen uit de algemene middelen voor de volumestijging.

In de jaren 2024 tot en met 2027 kan voorzichtigheidshalve incidenteel een hoger bedrag terugvloeien naar de algemene middelen van:

2025 €0,8 miljoen
2026 €1,1 miljoen
2027 €0,7 miljoen
2028 €0,4 miljoen

(bedragen x €1.000) (-/- = nadeel)

Omschrijving	Programma	2025	2026	2027	2028
Structurele vrijval WMO middelen	Meedoen	600	600	600	600
Incidentele vrijval WMO middelen	Meedoen	800	1.100	700	400
Saldo		1.400	1.700	1.300	1.000

Ruimte voor nieuw beleid

De uitkomst van de begroting na de autonome ontwikkelingen is als volgt:

(bedragen x €1.000) [-/- = Nadeel]

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
Uitkomst begroting na autonome ontwikkelingen	-954	-1.964	-3.449	-866	45

De Voorjaarsnota is het startpunt van de jaarlijkse planning en controlcyclus. De cyclus van bestuurlijk plannen, sturen en verantwoorden. In deze voorjaarsnota willen wij inhoudelijk richting geven en ruimte bieden voor debat in aanloop naar de begroting van het komende jaar. We kiezen hierbij voor een behoedzame en flexibele strategie. Deze strategie bestaat uit de volgende onderdelen en afspraken. We geven richting op belangrijke onderwerpen, we actualiseren de financiële uitgangspunten (indexatie) en we actualiseren het financiële beleid.

Actualisatie financiële stand van zaken

Om op een integrale manier te kunnen komen tot het stellen van kaders en het geven van richting is het aan belang dat er een beeld is van de financiële mogelijkheden en onmogelijkheden, We beginnen met het actualiseren van het meerjarige saldo.

Daarnaast brengen we de heroverwegingen in beeld waarover in de voorjaarsnota ook besluitvorming wordt gevraagd. In de begroting 2024 hebben wij een paragraaf opgenomen "problematiek niet taakgebonden kortingen Rijk" Hierin hebben wij inzichtelijk gemaakt voor welke wettelijke opgave we de komende jaren staan en waar dit tot een knelpunt gaat leiden wanneer het Rijk niet voldoende middelen beschikbaar stelt. Deze paragraaf is geactualiseerd en uitgewerkt met dekkingsvoorstellen waar mogelijk. Waar niet mogelijk wordt voorgesteld om een gematigd ingroei-scenario te hanteren.

In totaliteit leidt dit tot een geactualiseerd herzien meerjarig saldo dat we als uitgangspunt hebben genomen voor onze uit te werken richtingen / inspanningen. Financiële soliditeit (financieel solide huishouding) is een onderdeel van een structureel sluitende (meerjaren)begroting. Hierbij wordt ook gekeken of er voldoende buffers beschikbaar zijn om op korte termijn risico's en nadelen te kunnen dekken. De laatste stand van zaken van de reserve positie wordt in beeld gebracht. We houden hierbij rekening met hetgeen in het bestuursakkoord is afgesproken dat de ratio van het weerstandsvermogen 1,0 dient te bedragen. In deze Voorjaarsnota bedraagt de ratio in eerste instantie 0,95. Conform het gestelde in de nota reserve en voorziening (raadsbesluit januari 2018) wordt de specifieke weerstandsreserve aangevuld zodat de norm 1 wordt bereikt

Verscherpt afwegingskader nieuw beleid

Conclusie van de kaderbrief is dat de ruimte binnen de meerjarenraming voor beleidsintensiveringen en voor nieuwe structurele opgaven waarvoor nog geen geld is gereserveerd beperkt is. Dit terwijl de opgaven groot zijn. Tegelijkertijd zien wij een aantal urgente opgaven en taken voor onze gemeente die wij niet voor ons uit kunnen schuiven. De netcongestie, onderwijshuisvesting en het sociale domein. Opgaven die niet kunnen wachten. Deze voorjaarsnota is kaderstellend voor de begroting. We geven richting op belangrijke onderwerpen, we actualiseren de financiële uitgangspunten (indexatie) en we actualiseren het financiële beleid.

Ons doel richting de begroting is om het tekort vanaf 2025 niet verder te laten oplopen. Dit betekent dat wij richting de begroting een passend kader moeten maken, daarbij betrekken wij ook de uitkomsten van de meicirculaire.

bedragen x €1.000 (-/- = Nadeel)

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
Uitkomst begroting na autonome ontwikkelingen	-954	-1.964	-3.449	-866	45
3.4 Urgente opgaven	0	-3.760	-2.896	-1.264	-1.264
3.5 Problematiek niet taakgebonden kortingen Rijk	0	-517	-581	-2.053	-2.747
3.6 Heroverwegingsvoorstellen	0	0	-100	-100	-100
3.7 Nieuw beleid	0	-1.851	-1.235	-815	-670
Saldo uitkomst begroting na Voorjaarsnota 2024	-954	-8.092	-8.261	-5.098	-4.736

Knelpunten - Urgente opgaven

Voor een aantal onderwerpen is het noodzakelijk om deze met voorrang te behandelen. Hier is snel ingrijpen vereist om het huidige woningtekort aan te pakken. Ook de groei van vraag en aanbod van energie gaat sneller dan voorspeld en de uitbreiding van het energiesysteem kan dit tempo niet bijbenen. Projecten lopen hierdoor vertraging op in de uitvoering. In het sociale domein kennen wij de hervormingsagenda jeugd. Het doel is om het jeugdzorgstelsel financieel houdbaar te maken voor de toekomst. De afgelopen jaren hebben wij met eenmalige middelen ingezet op preventie met het project van wieg naar werk. Dit loopt ten einde. Door te investeren in een effectieve preventie en vroegtijdige inzet, wordt een kostenbesparing op langere termijn gerealiseerd. Rijksmiddelen om te investeren op preventie ontbreken maar het niet continueren van dit project zal afbreuk doen aan al hetgeen waarin is geïnvesteerd. Ook aan de inkomstenkant bij inburgering zien wij dat het budget kleiner wordt doordat er vooralsnog geen zicht is op extra rijksmiddelen voor de uitvoering van inburgering. Het uitvoeringsbudget dat gemeenten ontvangen beweegt (anders dan de specifieke uitkeringen) niet mee met het aantal inburgeringsplichtigen. Hier ontstaat spanning tussen de uitvoeringskosten en het beschikbare budget.

Netcongestie

Het Nederlandse stroomnet is vol. Er wordt meer stroom gebruikt en opgewekt dan getransporteerd kan worden door de beschikbare kabels en verdeelstations. Om verdere problemen te voorkomen zien de netbeheerders, in Deventer zijn dat Enexis, Liander en Tennet, zich genoodzaakt om een rem te zetten op het aansluiten van nieuwe gebruikers op het net. Op dit moment worden er in Deventer geen nieuwe grootverbruikers (vnl. bedrijven) aangesloten. Ook kan de opbrengst van nieuwe grootschalige zonne-installaties, op dak of op land, niet worden geleverd aan het net. Als de situatie op het net verder verslechtert, komen er ook beperkingen voor het aansluiten van nieuwe woningen. Netcongestie kan dus desastreuze gevolgen hebben voor de economie en de woningbouw.

De primaire verantwoordelijkheid voor het verzwaren van het stroomnet ligt bij de netbeheerders. Het rijk heeft daarvoor de benodigde financiële middelen beschikbaar gemaakt. In Deventer betekent dat de komende 15 jaar een jaarlijkse investering van minimaal €50 miljoen in extra kabels, honderden nieuwe laagspanningsstations, meerdere middenspanningsstations, uitbreiding van de bestaande hoogspanningsstations en één nieuw hoogspanningsstation. De gemeente speelt daar, als beheerder van de openbare ruimte, als bevoegd gezag en aanspreekpunt voor inwoners, een belangrijke rol in. Het verzwaren van het stroomnet vraagt om samenwerking en een versnelling van het proces van de gemeente en bij netbeheerders.

Daarnaast wordt er samen met bijvoorbeeld bedrijven gekeken naar het verslimmen van het netgebruik, bijvoorbeeld door het onderling afstemmen van opwek en gebruik van stroom, via zgn. Smart Energy Hubs of groene waterstof. Ook wordt er onderzoek gedaan naar een nieuwe stroombalans in woonwijken, bijvoorbeeld door de inzet van buurtbatterijen. De rol van de gemeente richt zich hierbij vooral op het in brede zin faciliteren van initiatieven en de afstemming met de netbeheerders. Onvermijdelijk in het zoeken naar oplossingen is een visie op ons toekomstige energiesysteem.

Omdat het oplossen van netcongestieproblemen jaren gaat kosten, krijgen we op korte termijn te maken met een verdelingsvraagstuk: wie/wat wordt wel of niet aangesloten op het net? Dit gaat een effect hebben op de voortgang van gebiedsontwikkeling en de economische ontwikkelen en vraagt om (maatschappelijk) prioriteren. We verwachten dat we in de uitvoering als gemeente, in aanvulling op de richtlijnen vanuit het rijk, een rol in gaan spelen.

Het college heeft besloten dat de gemeente alles in het werk gaat stellen om de aanpak van de netcongestie, binnen de gemeentelijke mogelijkheden, zo snel mogelijk te laten verlopen. De gemeentelijk inzet wordt georganiseerd via de bovenbeschreven lijnen: verzwaren, verslimmen en prioriteren. Wij gaan dus niet zelf kabels aanleggen, maar er wel voor zorgen dat de netbeheerders zo snel en efficiënt mogelijk hun werk kunnen doen. We gaan zelf geen Smart Energy Hubs bouwen, maar betalen mee aan onderzoeken, helpen bedrijven met het zoeken naar financiering, zorgen voor lobby naar netbeheerders en financiers.

De gemeentelijke werkzaamheden vinden voornamelijk plaats op het gebied van vergunningen, juridische zaken, databeheer (GIS), communicatie, openbare ruimte, ruimtelijke ordening, economie, energietransitie, wonen en vastgoed. Een eerste inventarisatie leidt tot een geschatte inzet van 12 fte vanuit de gemeente. Daarnaast worden kosten gemaakt, onder meer voor: externe advisering, communicatiemiddelen, onderzoek, locatiehuur en inzet van een provinciale trainee.

De kosten voor inzet van interne capaciteit wordt geraamd op €1.340.000, gebaseerd op een gemiddeld uurtarief van €80 per uur, dus exclusief overhead. Kosten diensten derden wordt geraamd op €250.000. De raming voor de totale kosten komt daarmee uit op €1.590.000.

De dekking daarvan wordt als volgt ingeschat:

(bedragen x €1.000)

Kosten en dekking	Bedrag	Opmerking
Totale kosten	-1.590	Gebaseerd op uurtarief exclusief overhead
Extra CDOKE-middelen rijk	230	Indicatie o.b.v. onderzoek AEF. Het is nog onduidelijk of deze middelen worden toegekend door het rijk. Indien deze worden toegekend, dan wordt dit in mindering gebracht.
Totaal	-1.360	

Integrale aanpak

Naast de lopende werkzaamheden wordt er ambtelijk momenteel druk gewerkt aan een integrale aanpak voor netcongestie. In deze aanpak hebben we aandacht voor de gevolgen van netcongestie voor het bedrijfsleven en voor ontwikkelingen, zoals de bouw van nieuwe woningen of maatschappelijk vastgoed. Daarnaast brengen we alles in stelling om de netbeheerders zo goed en zo snel mogelijk te helpen bij de uitbreiding en verzwaring van het elektriciteitsnetwerk.

Onze aanpak om de gevolgen van netcongestie te verzachten kent drie pijlers:

1. Ten eerste werken we samen met Tennet en Enexis aan het verzwaren van het elektriciteitssysteem. Onze inzet daarbij is gericht op het faciliteren van de uitvoerende werkzaamheden die in opdracht van de netbeheerders wordt uitgevoerd.
2. Het tweede spoor is 'verslimmen': het inzetten van innovatie en toekomstige oplossingen (zoals bijvoorbeeld smart energy hubs of balanswijken) om op korte termijn de netcongestie te verminderen en op de lange termijn toe te werken naar een toekomstbestendig elektriciteitssysteem. Ook dit doen wij uiteraard in samenwerking met de netbeheerders. Hierbij is echter ook de samenwerking met bedrijven, ontwikkelaars, aannemers en de woningbouwcorporaties onontbeerlijk.
3. Als laatste het spoor zien we maatschappelijk prioriteren. In dit spoor willen we samen met de netbeheerders en andere stakeholders verkennen hoe we optimaal om kunnen gaan met de beschikbare en/of nieuw te realiseren netcapaciteit. Dit onderzoek beschouwt het college als afdoening van de motie Onderzoek netcongestie (dd 20 maart 2024).

Sociaal domein

Jeugdzorg preventie

In Deventer, maar ook landelijk, zien wij al een langere tijd een toename in de kosten voor jeugdzorg. We zien in Deventer niet zozeer een toename van het aantal jeugdigen in jeugdzorg maar wel dat bij een aantal jeugdigen de trajecten langer en duurder worden. Het verschil tussen de rijksbijdrage en de kosten die de gemeente maakt, nemen toe in nadelige zin. Vanaf 2019 investeren wij in projecten die invulling geven aan de doelstellingen van de visie van Wieg naar Werk. De preventieprojecten van Wieg naar Werk worden tot en met 2024 deels (€1,3 miljoen) betaald uit tijdelijke middelen en deels uit structurele middelen (€0,3 miljoen). Voorstel is om de preventie projecten structureel voort te zetten en de projecten onderdeel te laten uitmaken van het reguliere jeugdbeleid. De projecten liggen in lijn met de extra inspanning die van gemeenten wordt gevraagd vanuit de Hervormingsagenda Jeugd.

Met het wegvallen van de tijdelijke middelen en daarmee het stoppen van de projecten bestaat het risico dat de maatregelen (en de beoogde kwaliteitsverbeteringen en besparingen) vanuit de Hervormingsagenda niet (meer) worden gerealiseerd. Het stoppen van een aantal projecten zal direct merkbare en zichtbare gevolgen hebben voor jeugdigen. Maar ook personele gevolgen voor de organisaties die de preventieprojecten uitvoeren. Vanwege corona zijn een aantal projecten later gestart of tijdelijk gestopt. Hierdoor is er in 2024 voldoende dekking om de projecten in 2025 te continueren.

Vanaf 2026 is een structureel budget van €1.247.000 benodigd om merendeel van de preventieprojecten voort te zetten. Voorgesteld wordt om in ieder geval de projecten te continueren met direct zichtbaar en merkbaar effect voor jeugdigen. De structurele dekking van €300.000 vanuit het innovatiebudget jeugd kan worden voortgezet omdat het innovatiebudget een onderbesteding kent. Binnen het programma Jeugd en onderwijs is binnen het budget voor toegang Jeugd een bedrag van €258.000 beschikbaar als dekking. Hiermee resteert een bedrag van €689.000 dat ten laste van de algemene middelen komt.

(bedragen x €1.000) (-/- = nadeel)

Preventie Jeugd	Programma	2025	2026	2027	2028
Projecten van Wieg naar Werk	Jeugd en onderwijs	-1.647	-1.247	-1.247	-1.247
Dekking vanuit budgetoverheveling 2024	Jeugd en onderwijs	1.647			
Dekking vanuit innovatiebudget Jeugd	Meedoen	0	300	300	300
Dekking vanuit toegang Jeugd	Jeugd en onderwijs	0	258	258	258
Saldo		0	-689	-689	-689

Inburgering

Het inburgeringsstelsel is veranderd. Gemeenten hebben sinds 1 januari 2022 een belangrijke rol bij de begeleiding van nieuwkomers die inburgeringsplichting zijn. Voor de wijze waarop de gemeente Deventer het nieuwe stelsel gaat uitvoeren zijn destijds inrichtingskeuzes gemaakt. Toen is afgesproken dat na een eerste periode van de uitvoering van de nieuwe wet inburgering (hierna Wi2021) een eerste evaluatie uit te voeren. Uitgangspunt is dat hierbij vooral wordt nagegaan of de voorgestelde dienstverlening in het plan 'Inrichtingskeuzes als gevolg van de Wet inburgering 2021' uitvoerbaar is en ook of dit wenselijk is voor 2024 en verder. De evaluatie is ook nodig vanwege de extra middelen die we inzetten voor de uitvoering van de wet. Uit de evaluatie is naar voren gekomen dat de gemeente op onderdelen (nog) niet voldoet aan de inrichtingskeuzes, er een extra inspanning nodig is om aan de wettelijke eisen (wi2021) en de inrichtingskeuzes en doelstellingen te voldoen. Dat het aan te bevelen is om de inrichtingskeuzes te herdefiniëren. Hier is het voorkeursscenario uit ontstaan.

Het voorkeursscenario - op basis van de aangescherpte inrichtingskeuzes - bestaat uit de volgende verbeterpunten:

- vroeg contact met de inburgeringsplichtige;
- vroege start via brede startklas (voorinburgering);
- omvang caseload terugbrengen naar 60 inburgeraars per fte;
- herijken en versterken maatschappelijke begeleiding en financieel ontzorgen;
- meer maatwerk in inburgeringstrajecten;
- versterken inzet vrijwilligers;
- vergroten beschikbaarheid kinderopvang;
- meer oog voor (psychische) gezondheid;
- nazorg na inburgering.

De uitvoering van dit voorkeursscenario vraagt vanaf 2025 €1.632.050 dekking. Bij verdere uitvoering van inburgering volgens het voorkeursscenario voorzien wij voor 2025 en verder een knelpunt van €1.632.050 per jaar in de dekking van de uitvoering van de wet inburgering. Die wordt veroorzaakt door structureel grotere aantallen statushouders en gezinsmigranten, de noodzakelijke verlaging van de caseloadnorm van de inburgeringsconsulenten en de gewenste doorontwikkeling van voorinburgering, waardoor:

- het subsidiebedrag maatschappelijke begeleiding is verhoogd (groeit mee met aantal statushouders);
- de opdracht aan KonnecteD meegroeit met een groter aantal B1-route deelnemers en uitbreiding van dienstverlening aan Z-route deelnemers;
- de formatie uitvoering verder uitgebreid moet worden (ontwikkeling naar beheersbare caseload, conform in 2021 aangekondigde formatiecalculatie, uitgevoerd begin 2024);
- uitbreiding beleidscapaciteit voor de verdere uitwerking en uitvoering van de actielijnen;
- er structureel middelen vrij gemaakt worden voor de inkoop van een brede startklas (doorontwikkeling voorinburgering).

Aan de inkomstenkant zien we dat het budget kleiner wordt doordat er vooralsnog geen zicht is op extra rijksmiddelen voor de uitvoering van inburgering. Het uitvoeringsbudget dat gemeenten ontvangen beweegt (anders dan de specifieke uitkeringen) niet mee met het aantal inburgeringsplichtigen. De hoogte van het bedrag is gebaseerd op basis van het aantal inwoners, dit is een vast bedrag en deze worden toegevoegd aan het Gemeentefonds. Hier ontstaat spanning tussen de uitvoeringskosten en het beschikbare budget.

Van 2022 tot en met 2024 zijn de middelen in het programmabudget verhoogde asielinstroom en middelen in de reserve nieuwkomers aangewend om de structureel beschikbare middelen aan te vullen. De budgettaire ruimte voor 2025 en verder is binnen het werkbudget verhoogde asielinstroom en de reserve nieuwkomers gering en onzeker. Binnen de geprognosticeerde uitgaven voor het voorkeursscenario is aanvullend €500.000 per jaar opgenomen voor de brede startklas/voorinburgering. Hiervoor is voornamelijk geen gemeentelijke dekking en is daarom meegenomen in dit voorstel.

Mochten er wel meer rijksmiddelen komen voor de uitvoering van de wet en/of meevallers ontstaan in het 'werkbudget verhoogde asielinstroom', dan komt dat deel van de nu geclaimde middelen dat niet ingezet hoeft te worden, weer vrij te vallen.

Gemeenten hebben er via de VNG bij de minister op aangedrongen in 2024 te starten met het opzetten van een betaalbaarheidsonderzoek, zodat gemeenten vanaf 2026 structureel passende financiering ontvangen voor de uitvoering van de Wet inburgering 2021. Ook vragen zij – ter overbrugging van die termijn, en vanwege de actuele situatie – een financiële tegemoetkoming voor gemeenten via het gemeentefonds voor 2024, 2025 en 2026, zodat gemeenten ook in deze jaren een volwaardig inburgeringstraject kunnen bieden aan hun nieuwe inwoners.

(bedragen x €1.000) (-/- = nadeel)

Inburgering met voorinburgering	Programma	2025	2026	2027	2028
Uitgaven trajectkosten (bovenop Spuk)	Meedoen	-2.329	-2.329	0	0
Inkomsten Rijk voor uitvoering & basis voorziening vluchtelingen werk	Meedoen	696	696	0	0
Resultaat		-1.633	-1.633	0	0
Werkbudget verhoogde instroom	Meedoen	1	1		
Saldo		-1.632	-1.633	0	0

Voor 2025 en 2026 is het totale tekort €1.632.050. In het tekort is een deel van €500.000 om een keuze te maken om wel of geen voorinburgeringstraject aan te bieden. In het B&W is er besloten om het traject voor 2 jaar te continueren en af te wachten of het Rijk met extra middelen komt.

KonnecteD

De meerjarige begroting van KonnecteD verloopt niet volgens het meerjarig perspectief van het Ondernemingsplan 2020. Meest actueel is de gemeenteraad daarover ook in het raadsbesluit van 8 mei 2024 (over de 1e begrotingswijziging van Sallcon GR en ter informatie de begroting 2024 van KonnecteD) geïnformeerd. De ontstane grote financiële verschillen tussen het actuele meerjarige perspectief en die van het Ondernemingsplan 2020 zijn onderwerp van onderzoek dat door adviesbureau RadarAdvies in opdracht van de beide colleges van b&w van Olst-Wijhe en Deventer wordt uitgevoerd. Een tussenrapportage van RadarAdvies is met een raadsmededeling van 9 april 2024 gepresenteerd.

De negatieve exploitatieresultaten van KonnecteD BV oplopend naar €2 miljoen worden ten laste gebracht van het Eigen Vermogen van de BV. Op 31-12-2022 is de stand daarvan €5,6 miljoen. De concept-jaarrekening 2023 is nog niet beschikbaar. Rekening houdend met de begrote exploitatietekorten van 2023 en 2024 (beide negatief -/€2,0 miljoen afgerond) is het beschikbaar Eigen Vermogen per 31-12-2024 €1,6 miljoen. Als ook de begroting 2025 op negatief -/€2,0 miljoen uit zou komen, dan komt KonnecteD €0,4 miljoen tekort voor dekking van haar exploitatietekort 2025. Op basis van een te kiezen scenario voor de Toekomst van KonnecteD (traject RadarAdvies) zal blijken in welke mate er exploitatietekorten vanaf 2026 zijn en welk beroep er op aanvullende gemeentelijke middelen zal zijn. Vooralnog worden voor de jaren vanaf 2026 geen aanvullende gemeentelijke middelen opgenomen in de voorjaarsnota.

Voorstel is voor 2025 voorlopig €400.000 eenmalig te reserveren voor aanvulling van de dekking van het exploitatietekort 2025 van KonnecteD BV. Het besluit om daadwerkelijk een bedrag uit te keren aan KonnecteD is afhankelijk van drie aspecten.

- Ten eerste de uitkomst van de concept jaarrekening 2023 en daarmee de actuele stand van het Eigen Vermogen van de BV per 31-12-2023.
- Ten tweede het exploitatieresultaat van KonnecteD BV voor 2025. Daarover besluit de aandeelhoudersvergadering in december 2024.
- Ten derde het advies dat accountantsbureau BakerTilly binnenkort gaat geven aan de directeur van KonnecteD BV over te nemen financiële maatregelen inzake de (financiële) continuïteit van KonnecteD BV. De aandeelhoudersvergadering van de BV en daarmee het bestuur van Sallcon GR en de colleges van beide gemeenten worden daarover in mei 2024 geïnformeerd. Die informatie komt te laat voor het presenteren van deze voorjaarsnota.

Voorstel: eenmalig €400.000 voor 2025 te reserveren voor het mogelijk aanvullen van de dekking van het exploitatietekort 2025 van KonnecteD BV.

BAD

• Basis op orde

In 2024 vinden binnen BAD investeringen plaats om de basis verder op orde te brengen. Dit betreft de dienstverlening maar ook de bedrijfsvoering. Waar het gaat om bedrijfsvoering is nodig om op diverse terreinen verbeteringen door te voeren. Dit betreft het financiële beheer, de ICT en (werk)processen, de managementinformatie en het contractmanagement. Na basis op orde brengen volgt basis op orde houden. De sturingsinformatie zal structurele capaciteit bij Kennis en Verkenning en functioneel beheer vragen, dit vraagt een structurele bijdrage van €88.000

• Formatie

Onduidelijk is of de meerjarig beschikbare loonsom voldoet om de huidige dienstverlening bij het BAD uit te voeren. Vooralnog is sprake van een structureel tekort. Met behulp van een formatie calculatiemodel gaan we onderbouwen hoeveel formatie we nodig hebben voor de dienstverlening. Op basis van deze nullijn kunnen we inschatten hoeveel formatie we structureel nodig hebben en hoe we daar de aankomende jaren gaan komen (welke krimp- of groeiscenario's zijn mogelijk hierbij). Voor nu houden wij het huidige tekort van €280.000 aan op de begrootte loonsom.

Voor het uitvoeren van de wettelijke taak vroegsignalering - en het invullen van de ambitie hiervan zoals vastgelegd in het uitvoeringsplan preventie en vroegsignalering - zijn tijdelijke middelen beschikbaar voor 2024 en 2025. Deze werkzaamheden hebben echter een structureel karakter, waarvoor structurele middelen nodig zullen zijn. Voorstel is om vanaf 2026 rekening te houden met een tekort van €207.000. In het voorstel uitvoeringsplan preventie en vroegsignalering van schulden is er aangegeven dat we hier in de voorjaarsnota 2025 op terugkomen.

- **Baten**

De baten uit dienstverlening aan derden vloeien voort uit contracten van het BAD met andere gemeenten en overige partijen. De omvang en omzet van de huidige contractenportefeuille wordt in 2024 geïnventariseerd. Daar waar sprake is van tarieven die niet geactualiseerd of geïndexeerd zijn, zal een herijking plaatsvinden die mogelijk tot een lichte toename van inkomsten kan leiden.

In algemene zin is de verwachting dat een herijking van de contractenportefeuille eerder tot een daling dan een stijging van inkomsten zal leiden. Er is nu sprake van contracten die wel een baat opleveren, maar die mogelijk niet gecontinueerd worden. In deze fase (2024-2025) is vooralsnog niet aan de orde om de contractenportefeuille te wijzigen. Enerzijds vanwege lopende verplichtingen (opzegtermijn), anderzijds vanwege de financiële noodzaak om de contracten en hieruit voortvloeiende baten te behouden. Voor de middellange termijn is de verwachting dat er wijzigingen op zullen treden in de contractenportefeuille, wijzigingen die tot verder dalende baten leiden. We nemen hier een risico voor op.

Samenvatting

Onderstaande tabel geeft een opsomming van onderwerpen die een beroep doen op het begrotingsaldo.

(bedragen x €1.000) (-/- = nadeel)

Samenvatting	Programma	Inc/Str	2025	2026	2027	2028
Netcongestie	Milieu en duurzaamheid	Inc	-1.360	0	0	0
Inburgering	Meedoen	Inc	-1.632	-1.632	pm	pm
Konnected	Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt	Inc	-400	pm	pm	pm
Bad	Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt	Str	-368	-575	-575	-575
Jeugdzorg preventie van 'Wieg naar Werk'	Jeugd en Onderwijs	Str	0	-689	-689	-689
Saldo			-3.760	-2.896	-1.264	-1.264

Knelpunt - Niet taakgebonden kortingen Rijk

In de begroting 2024 hebben wij een aparte paragraaf opgenomen problematiek - niet taakgebonden kortingen Rijk. Op verzoek van de VNG hebben wij inzichtelijk gemaakt welke onderwerpen toekomstig een beslag leggen op onze structurele ruimte. De nieuwe financieringssysteem gaat gepaard met een uitname van 3 miljard op macro niveau, dit vraagt om scherpe keuzes. De paragraaf is geactualiseerd, waarbij wij op een aantal onderdelen moeten temporiseren door onvoldoende middelen, capaciteit of waarbij het nog niet voldoende is uitgekristalliseerd.

(bedragen x €1.000)

Nr.	Omschrijving	Programma	2025	2026	2027	2028
1	Versnellingsgelden	Leefomgeving	0	0	0	0
2	Nota kapitaalgoederen	Leefomgeving	0	0	-868	-905
3	Vastgoed	Herstructurering en vastgoed	0	0	0	0
4	Renovatie Scheg	Meedoen	151	0	0	0
5	Minimaregelingen en schuldhulpverlening	Inkomensondersteuning	-409	-113	-113	-113
6	Onderwijshuisvesting (IHP2024-2040)	Jeugd en onderwijs	-259	-468	-1.072	-1.729
Totaal			-517	-581	-2.053	-2.747

Toelichting

1. Versnellingsgelden (infrastructurele aanpassingen)

Op 23 september 2022 heeft de gemeente Deventer een aanvraag ingediend voor versnellingsgelden ten behoeve van de woningbouw. De aanvragen hebben betrekking op infrastructuurlele en mobiliteitsmaatregelen in de gebieden Keizerslanden en Centrumschil. Totaal een investering met cofinanciering van €60 miljoen. Inmiddels hebben wij eind 2023 de beschikking en de middelen ontvangen vanuit het Rijk. In het voorjaar van 2024 zijn voor beide gebieden programmateams gestart om een en ander in kaart te gaan brengen. Of en hoeveel deze projecten binnen deze gebieden structureel beslag gaan leggen op de beschikbare financiële ruimte is op dit moment niet bekend. Via de toekomstige rapportages zullen wij de raad hiervan blijvend op de hoogte houden.

2. Nota Kapitaalgoederen

In de Nota Kapitaalgoederen (NKG) is gekeken naar de kosten van onderhoud en vervanging van onderdelen van de openbare ruimte. Hieruit blijkt dat er een flink gat zit tussen de opgave en de beschikbare financiële middelen, oplopend naar €10 miljoen in 2033. Het huidige budget is niet toereikend om de openbare ruimte blijvend op niveau te onderhouden. Er zijn meer middelen nodig om de openbare ruimte veilig te houden en ruimte te kunnen blijven bieden aan buurtgerichte ontwikkelingen.

In de Nota Kapitaalgoederen is een ingroeiscenario opgenomen om op de langere termijn toe te groeien naar een situatie waarbij de financiën, de opgave en de organisatie op elkaar zijn afgestemd. Bij de voorjaarsnota 2023 is €500.000 structureel (4 x €125.000 in de jaren 2024 t/m 2027) beschikbaar gesteld door de raad. De verkregen middelen bij de voorjaarsnota 2023 zijn ingezet voor de vervangingsopgave binnen product Straten, Wegen en Pleinen (SWP) maar voor 2029 (€165.000) alsook voor 2030 (€323.000) zijn er extra middelen benodigd. Hiermee is een klein deel van het financiële gat opgelost.

Het moge duidelijk zijn dat wanneer er niet verder (structureel) geïnvesteerd wordt in de assets van de openbare ruimte er grote economische, maatschappelijke en financiële problemen kunnen ontstaan waar ingrijpende veiligheidsrisico's aan kleven.

We hebben de opgave voor de komende jaren bij de voorjaarsnota 2024 opnieuw in kaart gebracht en vanaf 2025 lopen de extra middelen op van €868.000 in 2025, €905.000 in 2026 en €1.134.800 in 2027 tot €1.221.000 in 2028 tot €1.596.700 in 2030. De middelen voor de eerstkomende jaren (2025 en 2026) zullen worden ingezet voor de vervangingsopgave binnen de producten Spelen (€268.000) en Openbaar Groen (€600.000). Het budget voor spelen is direct gekoppeld aan het speelbeleidsplan "Spelen, Bewegen en Ontmoeten" en is essentieel om hier de komende jaren uitvoering aan te geven.

Het budget ten aanzien van groen is enerzijds nodig om veiligheidsonderhoud aan bomen op het juiste niveau te kunnen houden en anderzijds om vanuit groen de noodzakelijke toevoeging te kunnen doen aan een gebiedsgerichte aanpak. Tenslotte is een goed ingerichte groene omgeving essentieel om verloederende van de openbare ruimte tegen te gaan. De middelen voor het jaar 2026 zullen worden ingezet daar waar het het hardst nodig zal zijn.

In afwachting van externe (politieke) ontwikkelingen als de meicirculaire 2024, het verwachte ravijnjaar in 2026, het nieuwe kabinetsprogramma en de (structurele) arbeidskrachte wordt voorgesteld om de extra middelen 2 jaar op te schuiven; ingaande vanaf 2027. Dit ook ter voorkoming van een opeenstapeling van budgetten gezien de budgetoverhevelingen en aanvullend beschikbaar gestelde middelen in de voorjaarsnota 2023 en begroting 2024.

3. Vastgoed

Om de klimaatwet doelstellingen te halen, zijn er meer middelen nodig. Wij zijn gestart om de eerste gebouwen te verduurzamen, hier moeten wij nog op stoom komen. Voor de eerste jaarschijven zijn er voldoende middelen om hier adequate uitvoering aan te geven. Na 2027 zijn er extra middelen benodigd boven op wat er nu beschikbaar / gereserveerd is. Het kader voor de verduurzaming is vastgelegd in de portefeuillestrategie verduurzaming vastgoed. De grootste opgave voor de verduurzaming van ons eigen maatschappelijk vastgoed ligt in de periode 2023 tot en met 2030. Om de doelstelling van 55% CO2 reductie in 2030 te realiseren is een investering van bruto €69,5 miljoen bruto nodig. Dat is netto €48,7 miljoen, omdat een deel van de investering gedekt kan

worden uit het budget planmatig onderhoud en deels uit de energiebesparing door afspraken te maken met huurders. Ongeveer 70% van de bruto investering is dus onrendabel.

In de portefeuillestrategie is aangegeven volgens welke financiële spelregels wij de verduurzaming willen realiseren. De feitelijke dekking voor de financiële consequenties gebeurt via afzonderlijke besluiten, zoals bijvoorbeeld de voorjaarsnota en de reguliere P&C cyclus. Van het onrendabele deel is een deel reeds gedekt; in de begroting 2024 is €6 miljoen eenmalig en €370.000 structureel beschikbaar. De resterende benodigde dekking bedraagt daarmee €36,8 miljoen; dat is structureel €2,55 miljoen.

Per jaar is dat een investering van oplopend naar ruim €6 miljoen netto, dat leidt tot een structurele kapitaallast van €2,55 miljoen in 2031. In het investeringsprogramma zijn de investeringen en de dekkingsbehoefte in meerjarig perspectief weergegeven. In het investeringsprogramma is een jaarlijks gemiddelde aangehouden. Aandachtspunt is het investeringsritme; wanneer het een logisch moment blijkt een groot pand al in de eerste jaren (bijvoorbeeld 2024) te verduurzamen, zal de investeringsbehoefte en dus de noodzakelijke financiële middelen naar voren schuiven, en vice versa. Dergelijke bijstellingen maken onderdeel uit van de portefeuillestrategie.

(bedragen x €1.000) (-/- = nadeel)							
Omschrijving	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Investering (eenmalig) jaarlijks	-2.740	-4.040	-6.040	-6.040	-6.040	-6.040	ntb
Investering (eenmalig cumulatief)	-8.620	-12.660	-18.700	-24.740	-30.780	-36.820	-36.820
Exploitatie (structureel)							
Kapitaallasten	-326	-579	-896	-1.298	-1.707	-2.124	-2.550
Energiemanagement	-25	-25	-25	-25	-25	-25	ntb
Totaal	-351	-604	-921	-1.323	-1.732	-2.149	-2.550

4. Renovatie de Scheg

Afgelopen voorjaar 2024 is door de raad de toekomstvisie voor de Scheg vastgesteld. Tegelijk met de visie zijn verschillende scenario's gepresenteerd. Door de raad is op basis van maatschappelijke waarde, duurzaamheid, samenhang en aantrekkelijkheid, investeringen en exploitatie gekozen het plan uit te werken overeenkomstig de + Variant. De kern van dit scenario is dat alle functies behouden blijven, worden gerenoveerd en verduurzaamd.

De + Variant gaat op basis van een eerste kosteninschatting uit van een totaal aan directe kosten van €17,9 miljoen. Hierbij komen de kosten voor projectmanagement die ingeschat worden op €0,5 miljoen voor de gehele renovatie. In totaal gaat het om een indicatief investeringsbedrag van €18,4 miljoen. Hierbij moet worden aangetekend dat dit gebaseerd is op prijspeil 2023 en dat in dit investeringsbedrag nog geen rekening is gehouden met de reserveringen in het meerjarenonderhoudsplan en afschrijving of verlenging van bestaande boekwaarden van het Sportbedrijf. De investeringen in de beweegbare bodem en vervanging van de glijbanen in het zwembad zullen een positief effect hebben op de exploitatie van het zwembad. Deze voordelen zijn in de berekening van de exploitatielasten nog niet meegenomen. In de berekening van de kapitaallasten gaan we uit van een bandbreedte in de afschrijvingstermijn van 30-40 jaar voor de investeringen in de ijsbaan, MJOP, entree gebied en nieuwe entree. Voor de overige onderdelen zoals PV-panelen, zonnecarport en beweegbare

bodem en vervanging van de glijbanen is een bandbreedte voor de afschrijvingstermijn van 15-20 jaar gehanteerd. De kapitaallasten van de renovatie vanaf 2029 liggen indicatief tussen €750.000 en €930.000. Dit is onder andere afhankelijk van de ruimte binnen de begroting van het Sportbedrijf voor een bijdrage aan deze investeringen en de afschrijving / verlenging van de bestaande boekwaarden.

In de vervolgfase zal verdiepend onderzoek worden uitgevoerd naar de in het rapport benoemde -en mogelijk aanvullende – verduurzamingsmogelijkheden en daarbij horende levensduurkosten. Hierbij wordt specifiek gekeken naar de energiestromen binnen de Scheg en mogelijke uitwisseling van energie binnen het complex als ook met omliggende bebouwing. Ook zal dan financieel inzichtelijk worden gemaakt welke dekking er binnen de begroting van het Sportbedrijf is.

Ten aanzien van MeerJaren Onderhoudsplanung (MJOP) is in het rapport geadviseerd op basis van de geactualiseerde MJOP al een aanvang te maken met het geclusterd uitvoeren van diverse noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden die niet kunnen worden uitgesteld. Dit laatste geldt met name voor de vriesinstallatie van de ijsbaan. In de Voorjaarsnota 2023 is voor de voorbereiding in 2024 €100.000 en voor de kapitaallasten in de realisatie van de ijsbaan vanaf 2025 een bedrag van €151.000 gereserveerd in de begroting. De reservering in 2025 kan vrijvallen omdat de investeringen in de ijsbaan pas vanaf 2025 zullen plaatsvinden.

5. Minimaregelingen o.a. Motie Individuele inkomenstoelage (IIT)

Alle inwoners van Deventer (van jong tot oud) kunnen rondkomen en meedoen in de samenleving. Dit zonder dat zij stress ervaren van geldzorgen en (problematische) schulden. Er is een aantal wensen geformuleerd (vanuit de raad) ten aanzien van het Geldfit spreekuur, de Individuele Inkomenstoelage (IIT) en diverse minimaregelingen. Tegelijkertijd is er onduidelijkheid over wat het landelijk beleid wordt en is Inzet op geldzorgen (IOG) nog volop in ontwikkeling; in die zin is de situatie nog niet substantieel veranderd ten aanzien van vorig jaar. Hierdoor stellen we voor om voor het derde Geldfit spreekuur en de referentieperiode IIT de in 2024 ingezette lijn te continueren en – op basis van de uitgevoerde inventarisatie dierenartskosten – in te zetten op enkele preventieve maatregelen. De verwachting is dat op langere termijn de volledige uitrol van IOG (werken volgens de bedoeling, maatwerk) de noodzaak voor een deel van deze acties minder wordt. En dat we geen pleisters kunnen blijven plakken voor afwezigheid van passend landelijk armoedebeleid/ in afwachting van regelgeving uit Den Haag.

Op basis van ingediende moties incidenteel middelen ter beschikking stellen voor de volgende maatregelen voor Inzet op Geldzorgen en Ondersteuning (IOG):

1. 3e spreekuur Geldfit (€75.000) + kosten taalbemiddeling (€37.500).
2. Verruiming Individuele Inkomenstoelage voortzetten (€220.000 + €50.000 uitvoering).
3. Voorlichting huisdieren (€10.000) + kosten neutraliseren katten (€16.000).

Er zijn drie Geldfit spreekuren. Twee spreekuren zijn structureel gedekt, het derde spreekuur niet. Het voorziet duidelijk in een behoefte (de spreekuren zitten al zo goed als vol) want het is een laagdrempelige toegang voor inwoners met geldzorgen. Dit geeft een basis om het verder uit te bouwen en nog meer effect te bereiken. De spreekuren worden samen met maatschappelijke partners ingevuld. Naast de kosten voor het spreekuur (€75.000) gaat het om de kosten van taalbemiddeling (€37.500). Taalbemiddeling is een belangrijk onderdeel voor het signaleren van en hulp bij laaggeletterdheid. Zonder deze taalbemiddeling zal Geldfit niet op het huidige kwaliteits- en laagdrempelighedsniveau kunnen blijven functioneren.

6. Onderwijshuisvesting (IHP2024-2040)

Met het Integraal huisvestingsplan (IHP) 2024-2040 hebben we voor de stad een stevige ambitie op het gebied van onze schoolgebouwen vastgelegd. In de komende 16 jaar streven we naar het slim, samen verduurzamen en toekomstbestendig maken van onze gebouwenvoorraad. Slim en samen betekent ook anders organiseren en financiën bundelen. Niet meer denken vanuit eigen verantwoordelijkheden, maar vanuit de wens om voor kinderen het verschil te maken en weloverwogen de volledige levensduur van een gebouw leidend te laten zijn in keuzes. We focussen ons op actielijnen die zijn vastgesteld in het IHP. Huisvestingsprojecten in de Centrum(schil), Keizerslanden, rondom Arkelstein/VSO de Linde en de Internationale Schakelklas krijgen prioriteit.

We zetten in op versnellen en samenwerken. De eerste vier jaar werken we de plannen uit, al groeiend en lerend werken we naar elkaar toe. Omdat het een groeimodel is, stellen we incidentele dekking van de personele capaciteit voor. Dit is een jaarlijks bedrag van €259.000 voor 2025-2028.

Niet alleen het IHP, maar ook ons klimaatbeleid, focust op een gezond binnenklimaat voor onze scholen. Ook de circulaire doelstellingen maken dat we niet langer kunnen bouwen conform Bouwbesluit. We willen een voorbeeld zijn voor onze leerlingen. We bouwen volgens het Kwaliteitskader Ruimte-OK en zoeken met elkaar naar verdere optimalisatie. We maken het gebouw meteen klaar voor de gestelde duurzaamheidsdoelstellingen. Daarnaast is het kader bij nieuwbouw en renovatie ENG zoals besloten door de raad bij de portefeuillestrategie verduurzaming Vastgoed (2023-441).

Projecten vragen soms meer dan wettelijk noodzakelijk. Denk bijvoorbeeld aan uitgebreidere inrichting van de buitenruimte (Sancta Maria, Lettele), meteen 2 scholen realiseren in plaats van gefaseerd bouwen of ruimte voor maatschappelijke partners (Zwaluwenburg). Binnen de budgetten wordt rekening gehouden met een integrale kijk op het project en de omgeving, en een visie naar de toekomst toe. We maken keuzes voor minimaal de komende 40 jaar. Een 'smallere' blik levert op projectniveau kleine besparingen op.

Het gebouwenbestand is verouderd, de nood voor verduurzaming is hoog. We leggen onszelf een hoog tempo op. Temporiseren leidt tot een verminderen van de structurele lasten.

In de kaderbrief 2024 is vanaf 2026 al rekening gehouden met een jaarlijks bedrag van €1 miljoen dat extra benodigd is voor onderwijshuisvesting. Daarnaast is er voor de verduurzaming van onderwijsgebouwen een jaarlijks bedrag van €35.000 gereserveerd in de begroting. Capaciteit begint in sommige wijken onder andere door woningbouw te knellen. Binnen de strategische investeringsagenda reserveren we middelen voor de onderwijshuisvesting die aan de groei van Deventer gerelateerd is. Daarnaast zijn op basis van de hierboven geschetste uitgangspunten voor de komende vier jaar de volgende bedragen benodigd:

(bedragen x €1.000) (-/- = nadeel)				
Omschrijving	2025	2026	2027	2028
Incidenteel	-259	-389	-1.095	-1.199
Structureel	0	-79	23	-530
Totaal	-259	-468	-1.072	-1.729

In de incidentele bedragen zitten naast extra formatie de afboekingen van de resterende boekwaarden van de huidige gebouwen en bedragen voor de actielijnen uit het IHP. De extra benodigde structurele middelen zullen op basis van de huidige inzichten richting 2030 groeien naar €1,5 miljoen.

De benodigde middelen zullen beïnvloed worden door onder andere verdergaande planvorming, een verwachte specifieke uitkering Onderwijshuisvesting, het standaardiseren van processen en bouw, huurinkomsten, vrijval van kapitaalslasten, verandering van de OZB en verzekeringen voor de panden, nieuwe wet- en regelgeving.

Heroverwegingsvoorstellen

In voorgaande kwartaalrapportages zijn knelpunten benoemd die destijds eenmalig met algemene middelen zijn gedekt. In onze begrotingsregels hebben wij opgenomen dat tegenvallers (zowel niet-beïnvloedbare als beïnvloedbare) in de uitvoering van bestaand beleid binnen het programma worden opgevangen. Dit wil zeggen, dat de programma's de verantwoordelijkheid hebben primair te zoeken naar oplossingen binnen hun programma als zich tegenvallers voor (gaan) doen. Als deze bijsturing binnen het programma voor het lopende jaar leidt tot ongewenste aantasting van bestaande prestaties, dan vindt eenmalige dekking plaats uit de algemene middelen. Ook kan het in sommige gevallen zo zijn dat aanpassing van de bestaande prestatie in het lopende jaar wegens contractuele verplichtingen met derden niet mogelijk is.

De structurele oplossing moet binnen het programma worden aangedragen met een heroverwegingsvoorstel. Bij de Voorjaarsnota of de Begroting vindt integrale afweging en besluitvorming plaats over de wijze waarop het aangedragen financiële knelpunt structureel wordt opgelost. Voor een aantal onderwerpen is heroverweging binnen het programma vooralsnog niet mogelijk deze maken onderdeel uit van onderstaande lijst en worden gedekt uit de algemene middelen. De onderstaande onderwerpen zijn in eerdere rapportages naar voren gekomen als knelpunt.

(bedragen x €1.000) (-/- = nadeel)

Omschrijving	Programma	2025	2026	2027	2028
Verkiezingen	Burger en bestuur	0	-100	-100	-100
Kabels en Leidingen	Leefomgeving	0	0	0	0
Energiekosten Leefomgeving	Leefomgeving	0	0	0	0
Stichting Ulebelt	Milieu en duurzaamheid	0	0	0	0
Ontwikkeling kosten jeugdzorg	Jeugd en Onderwijs	0	pm	pm	pm
Museum Eicas	Kunst en Cultuur	0	0	0	0
Event dEVENTer	Kunst en Cultuur	0	0	0	0
Totaal		0	-100	-100	-100

Toelichting:

Verkiezingen

Met de ervaringen van de laatste twee verkiezingen is het benodigde budget voor de organisatie van de verkiezingen opnieuw bepaald. Naast een toename van kosten op diverse posten (zoals op vergoeding stemlokalen en stembureauleden) zijn ook de kosten van een projectleider opgenomen. De projectleider is nodig voor een goed verloop van de verkiezingen, gezien het hoge afbreukrisico dat voor dit project geldt. Binnen het programma Burger en Bestuur is er geen ruimte om deze extra kosten van €100.000 vanaf 2026 op te vangen.

Kabels en Leidingen (kostendekkendheid)

Om de kwaliteit van de openbare ruimte te borgen verricht de aannemer voor de elementenverhardingen binnen Deventer het (her)straatwerk na gedane nutswerkzaamheden. Aan de netbeheerders worden de kosten in rekening gebracht conform de door de VNG voorgestelde te hanteren tarieven. Het tarief welke de aannemer ons in rekening brengt loopt echter niet in lijn waardoor er een (structureel) tekort ontstaat op deze werkzaamheden. In 2023 heeft dit

geleid tot een aanzienlijk tekort van €500.000. Voor 2024 denken we door interne beheersingsmaatregelen het tekort te kunnen verminderen naar €250.000. Voor deze €250.000 hebben we bij de 1e kwartaalrapportage 2024 dekking uit de algemene middelen verkregen. Voor 2025 en verder zijn we bezig om de interne beheersingsmaatregelen verder te optimaliseren, dit kan betekenen dat wij hogere leges in rekening gaan brengen bij de netbeheerders.

Energielasten programma Leefomgeving

De energielasten binnen programma Leefomgeving zijn de afgelopen jaren fors gestegen als gevolg van de oorlog in Oekraïne. Voor een aantal producten binnen het programma kunnen de energielasten gedekt worden door verwerking in de tarieven (parkeren, riolering) en heeft dit geen invloed op de programmabegroting leefomgeving. Voor de producten Openbare Verlichting en Verkeerstechiek (VRI) geldt dat echter niet en zijn de bestaande budgetten niet toereikend meer om de werkelijke energielasten te dekken ondanks een lichte daling van de huidige energietarieven. Op basis van het prijspeil 2024 is voor de energielasten voor de Openbare Verlichting sprake van een structureel tekort van €300.000.

Er is gekeken of er energiebesparingen mogelijk zijn maar het is technisch bijna niet mogelijk om het areaal te dimmen of op bepaalde tijdstippen uit te schakelen. Dit levert marginale voordelen op en daarnaast komt de veiligheid van de burgers ook in het geding. Voor de langere termijn is een besparing mogelijk door het versneld ver-"ledden" van het areaal. Hierbij worden lichtmasten ook vervangen door slimme lichtmasten. Deze versnelling levert daarnaast een bijdrage aan de klimaatdoelstellingen (reductie CO₂). Hiervoor hebben we een businesscase ontwikkeld en is tevens met de raad gedeeld. Dit vergt voor de komende jaren een forse investering en leidt tot een besparing op de energielasten.

Stichting Ulebelt

In februari 2023 is de toekomstvisie van de Stichting de Ulebelt en oplegnotitie bureau SME Vastgesteld. De raad heeft budget beschikbaar gesteld voor het aanstellen van een interim-manager. Deze heeft in samenwerking met de huidige directeur van de Ulebelt (per 01-01-2024) het uitvoeringsprogramma opgeleverd. In het uitvoeringsprogramma is het verbetertraject in 2023 verantwoord en is een nieuwe koers ingezet. Met dit uitvoeringsprogramma heeft de Ulebelt een document waarmee ze de komende jaren een duidelijke richting heeft om naartoe te werken.

Uit het uitvoeringsprogramma blijkt dat er naast de reguliere subsidieverstrekking extra subsidie van €55.000 benodigd is om de gestelde ambities en doelen te realiseren die in acties zijn uitgewerkt in het uitvoeringsprogramma. Bij de 1e kwartaalrapportage 2024 is voor 2024 dit bedrag reeds door de raad toegekend. Voor de jaren 2025 en 2026 wordt dit eenmalig gedekt uit programmageduld voor wij Deventer. Vanaf 2027 verwacht de Ulebelt geen extra subsidie meer nodig te hebben door extra te genereren inkomsten, met name uit de zorgactiviteiten.

Ontwikkeling kosten jeugdzorg

In de 3e kwartaalrapportage 2023 is er een tekort van €2,5 miljoen gemeld. Een belangrijke oorzaak is de stijging van het volume als gevolg van het woonplaatsbeginsel zoals eerder gemeld in de jaarrekening 2022. Een andere belangrijke oorzaak is de stijging van de kosten voor de jeugdigen met meervoudige complexe problemen. Hier zien we een kostenstijging van +/- 43% ten opzichte van 2022. De oorzaken zijn nader onderzocht. Uit onderzoek naar de 10 duurste casussen blijkt dat er sprake is van hoge toewijzingen, stapeling van zorg en toekenning van meer zorgproducten. De aanbevelingen uit het onderzoek worden in 2024 opgepakt. Wat het effect hiervan zal zijn op de kosten van deze jeugdigen is niet in te schatten. In de jaarrekening 2023 zien we dat de kosten van de jeugdzorg €1,1 miljoen hoger zijn dan de bijgestelde raming in de 3e kwartaalrapportage 2023. Hiermee komt het tekort in 2023 op €3,6 miljoen. Hiervan is €900.000 structureel bijgeraamd als autonome ontwikkeling bij de 3e kwartaalrapportage 2023. Hiermee resteert nog een tekort van €2,7 miljoen.

In de Voorjaarsnota 2023 is besloten om het voordeel vanuit de verzachting van het ingroeipad van de maatregelen vanuit de Hervormingsagenda in 2024 van €901.000 en in 2025 van €1.360.000 te storten in de reserve Hervormingsagenda Jeugd. Vanuit de Voorjaarsnota 2024 van het Rijk is bekend geworden dat het Rijk de besparing vanuit het coalitieakkoord Rutte IV van €500 miljoen in 2025 schrappt. Dit betekent voor Deventer eenmalig een voordeel van €1,7 miljoen. Voorstel is om dit voordeel (na uitwerking hiervan in de meicirculaire) in te zetten ter dekking van de kosten jeugdzorg. In de jaren daarna moet de maatregelen vanuit de hervormingsagenda jeugd leiden tot besparingen. De komende jaren worden de maatregelen vanuit de Hervormingsagenda Jeugd geïmplementeerd. Vanuit de Hervormingsagenda moet een besparing van €1 miljard gerealiseerd worden. Van deze €1 miljard is aangegeven dat ongeveer 2/3 haalbare maatregelen zijn. 1/3 van de maatregelen is nog met onzekerheden omgeven. De maatregelen die haalbaar zouden moeten zijn, leveren volgens de Hervormingsagenda in 2030 een besparing van €4,6 miljoen op voor Deventer. Voor monitoring van de maatregelen vanuit de Hervormingsagenda wordt een deskundigencommissie ingesteld vanuit het Rijk en de VNG. Zij beoordeelt de effectiviteit van de genomen maatregelen. Daarnaast worden mogelijke knelpunten die invloed kunnen hebben op de jeugdzorg onderzocht. Het eerste advies van de commissie, dat begin 2025 wordt verwacht, dient als een tussentijdse evaluatie van de uitvoering van de Hervormingsagenda. Het is een zwaarwegend advies ten aanzien van de uitvoering van de maatregelen en de gepleegde inspanningen in relatie tot de uitgavenontwikkeling. Dit advies kan worden meegenomen in de voorbereidingen op de Voorjaarsnota 2025 voor de invulling van de besparingen vanaf 2026. Wij stellen daarom voor om in de begroting 2026 rekening te gaan houden met de besparingen vanuit de Hervormingsagenda. In het 2e halfjaar 2024 en in 2025 kan dan gewerkt worden aan een nadere onderbouwing van de besparingen die de gemeente Deventer kan realiseren.

Suggestie :

Aanvullende bezuiniging Rutte IV. In de voorjaarsnota van het Rijk is de bezuiniging van 500 miljoen op de jeugdzorg voor 2025 geschrapt, voor de jaren daarna blijft deze bezuiniging vooralsnog overeind. De (demissionair) staatssecretaris van Ooijen is van plan om voor het einde van 2024 te komen met wetgeving rondom de invoering van een eigen bijdrage.

In het hoofdlijnenakkoord van het nieuwe kabinet is opgenomen dat deze extra bezuiniging ook de jaren na 2025 vervalt. Wanneer de bezuiniging definitief van tafel gaat valt er een stelpost van €1,7 miljoen structureel vrij. Bij de begroting 2025 hopen wij hier meer duidelijkheid over te hebben.

(bedragen x €1.000) (-/- = nadeel)

Omschrijving	Programma	2025	2026	2027	2028
Resterend tekort jeugdzorg 2023	Jeugd en onderwijs	-2.700	-2.700	-2.700	-2.700
Inzet reserve Hervormingsagenda Jeugd	Jeugd en onderwijs	985	321		
Vrijval stelpost besparing coalitieakkoord Rutte IV (500 miljoen)	Jeugd en onderwijs	1.715			
Besparing Hervormingsagenda Jeugd	Jeugd en onderwijs		2.379	2.700	2.700
Saldo		0	0	0	0

Museum Eicas

Museum EICAS heeft onvoldoende baten om het museum draaiende te houden en vraagt jaarlijks €150.000 exploitatiesubsidie. EICAS heeft bij aanvang aangegeven als particulier museum zonder gemeentelijke subsidie te functioneren. In de praktijk blijkt dit niet haalbaar. Aangezien EICAS een lacune opvult (een museum met moderne kunst ontbrak in Deventer) kan zij van toegevoegde waarde zijn voor Deventer. Voorgesteld wordt om jaarlijks €150.000 te subsidiëren aan het museum. Afweging van het structurele verzoek zal plaatsvinden bij de cultuurvisie. In de VJN wordt derhalve niets meegenomen.

dEVENTer

Door stijgende kosten ca. €270.000 in de evenementensector, onder andere door beveiligingskosten, past de realisatie van de grote culturele evenementen van Deventer niet binnen het financieel kader van de Cultuurvisie 2019-2024. De raad is hierover geïnformeerd in raadsmededeling [2023-795](#). Om de drie beeldbepalende evenementen gratis toegankelijk te houden voor inwoners en bezoekers van Deventer is er structureel extra geld nodig voor de organisatie Events dEVENTer om dit mogelijk te maken. Binnen het programma Cultuur is geen dekking zonder bijstelling van de vastgestelde prestaties lopende de huidige Cultuurvisie. In het kader van de nieuwe Cultuurvisie inclusief herijking van het evenementenbeleid (raadsmededeling [2023-809](#)) zal deze afweging opnieuw worden gemaakt. Vervolgens zal Events dEVENTer, in het kader van de nieuwe Cultuurvisie, een passend meerjarenplan 2025-2028 inclusief begroting opstellen.

Voorstellen nieuw beleid

Hieronder worden de voorstellen nieuw beleid weergegeven langs de lijnen van ons bestuursakkoord 'Dichtbij, Betrokken & Bevlogen' en treft u het samenvattende overzicht van deze voorstellen aan. In de afzonderlijke hoofdstukken worden de voorstellen in detail gepresenteerd. We houden vast aan onze ambities om te groeien maar hebben soberder keuzes gemaakt voor onze investeringen. Niet alles kan en niet alles kan tegelijk.

De genoemde voorstellen zijn nieuw beleid. In een aantal gevallen hebben zij een relatie met een motie of al genomen raadsbesluit. Deze ontwikkelingen zijn dan voorzien van een * daarnaast zijn er nieuwe knelpunten bestaand beleid deze zijn dan **. Deze knelpunten kunnen vooralsnog niet binnen het programma worden opgevangen.

(bedragen x €1.000) [-/- = Nadeel]

Opgave	Programma		2025	2026	2027	2028
Samen maken we Deventer						
Kabinetszaken**	Burger en bestuur	Inc	-90	0	0	0
Slavernijverleden*	Burger en bestuur	Inc	-75	0	0	0
Supporters Liaison Officer**	Openbare orde en veiligheid	Str	-49	-49	-49	-49
Coördinator integrale controles*	Openbare orde en veiligheid	Str	-99	-99	-99	-99
Procesregie*	Openbare orde en veiligheid	Inc	-70	-70	-70	0
Vuurwerkshow*	Openbare orde en veiligheid	Inc	-40	0	0	0
Uitvoering wet bibob*	Openbare orde en veiligheid	Str	-89	-89	-89	-89
Fijn wonen en leven						
Fietsparkeren*	Leefomgeving	Inc	-125	0	0	0
Verstedelingsstrategie*	Ruimtelijke ontwikkeling	Inc	-125	-125	0	0
Reclamebeleid**	Ruimtelijke ontwikkeling	Inc	-50	0	0	0
Sluis - Vaart in de haven	Economie en internationaal beleid	Inc	-100	0	0	0
Archeologie**	Kunst en cultuur	Str	-79	-79	-79	-79
Verhoging OZB opbrengst	Algemene middelen	Str	957	986	1.016	1.046
Iedereen doet ertoe						
Projectleider diversiteit en inclusie*	Meedoen	Inc	-50	-50	0	0
Preventie huiselijk geweld**	Jeugd en onderwijs	Inc	-98	0	0	0
Evenementenbeleid**	Kunst en cultuur	Inc	-100	0	0	0
Een duurzame toekomst						
Energietransitie*	Milieu en duurzaamheid	Inc	-682	-808	-788	-733
Ecologisch bermbeheer*	Milieu en duurzaamheid	Inc	-100	-50	0	0

Organisatie							
Leren en ontwikkelen**	Bedrijfsvoering	Str	-250	-265	-275	-285	
Strategisch informatiemanager**	Bedrijfsvoering	Str	-39	-39	-39	-39	
Concern information security officer**	Bedrijfsvoering	Str	-46	-46	-46	-46	
Recruiter**	Bedrijfsvoering	Str	-87	-87	-87	-87	
HR advies**	Bedrijfsvoering	Str	-98	-98	-98	-98	
Kwaliteitsmedewerker subsidies*	Bedrijfsvoering	Inc	-43	-43			
Fiscale functie**	Bedrijfsvoering	Str	-112	-112	-112	-112	
Onderzoeker**	Bedrijfsvoering	Inc	-112	-112	0	0	
Totaal Exploitatie Structureel			9	23	43	63	
Totaal Exploitatie Incidenteel			-1.860	-1.258	-858	-733	
Totaal			-1.851	-1.235	-815	-670	

We moeten keuzes maken en op bepaalde onderdelen ook het tempo van het Rijk volgen. Wij hebben op dit moment onvoldoende middelen om alles in te kunnen passen. Een aantal onderwerpen zijn besproken maar hebben geen plek in de voorjaarsnota gekregen mede ook omdat ze nog onvoldoende waren uitgewerkt. Deze onderwerpen worden bij de behandeling en opstelling van de begroting opnieuw besproken. Deze onderwerpen zijn:

- **Raster**

Welke subsidierelaties hebben wij met Raster, hoe sturen we op de resultaten van deze afspraken, is er programmaoverstijgend zicht en wordt er integraal gestuurd richting Raster vanuit de gemeente.

- **Nota kapitaalgoederen**

Er is een uitwerkingsslag nodig in termen van ambitieniveau, risico's, programmering diverse objecten en soorten kapitaalgoederen in tijd, geld, capaciteit.

- **Gevefonds**

Wat is de scope van dit fonds: stenen/groen en hoe kunnen we dit fonds inzetten bij de vraag die nu vanuit binnenstadsmanagement ligt.

- **Biodiversiteit**

Er is nader onderzoek nodig, wat voor soort kosten het betreft en onderbouwing van de hoogte van de bedragen.

- **Diversiteit**

Voor projectleider diversiteit en inclusie zijn voor twee jaar middelen beschikbaar gesteld. Voor de uitvoering van het beleidskader Diversiteit en inclusie zijn er structurele middelen nodig. Tot nu toe wordt dit uitgevoerd met eenmalige middelen voor o.a. Deventer zonder drempels €51.000

- **Basisbaan**

Richting de begroting de aanpak en benodigde inzet en dekking vanuit huidige capaciteit/middelen uit werken. Het voorstel kan dan bij de voorbereiding van de begroting aangescherpt worden ingebracht.

- **Projectleider buitensport**

Het beheer van sportparken is niet langer mogelijk binnen de bestaande formatie. Het aantal opdrachten is uitgebreid, de procedures zijn complexer geworden en bestekmanagement (oa van het groenbedrijf) vergt meer aandacht en tijd. Wanneer de capaciteit hierbij achterblijft, vallen we vroeg of laat terug in incidentmanagement daar waar we een verplichting hebben tot deugdelijk onderhoud. Structurele uitbreiding is daarom noodzakelijk.

- **Woonvoorziening voor mensen met multiproblematiek**

We hebben als doel om te komen tot een overkoepelende oplossing voor een specifieke doelgroep met multiproblematiek. Deze oplossing bevat in ieder geval geschikte huisvesting, een aanbod van inkomen/dagbesteding en zorg- en hulpverlening. Personen met multiproblematiek kunnen de leefbaarheid van hun leefomgeving sterk naar beneden trekken. Vanuit leefbaarheid is er dan ook een sterke wens om deze bewoners te huisvesten op een plek waar ze minder of geen overlast geven en aan behandelperspectief (proberen te) werken. In eerdere discussies heeft het college gekozen om op financiële redenen deze voorziening niet te realiseren. De urgentie is sindsdien echter aanmerkelijk toegenomen.

Uitkomst begroting na Voorjaarsnota 2024

Actualisatie financiële beleid

Wanneer wij alle voorstellen nieuw beleid inpassen hebben wij geen sluitende begroting en meerjaren begroting. Dit betekent dat wij richting begroting met voorstellen komen om ruimte vrij te maken voor dit nieuwe beleid om onze ambities te kunnen realiseren. Een van de voorstellen is om de opbrengsten OZB te verhogen met 5% i.p.v. 3%. Wij zien ons daar genoodzaakt toe omdat de bijdrage van het Rijk aan de gemeente ook dalende zijn. De extra middelen die deze opbrengsten genereren worden ingezet om te investeren in onderwijshuisvesting en onze kapitaalgoederen.

Wij verwachten dat het Rijk zijn verantwoordelijkheid neemt en gaat zorgen voor een toereikende financiering van gemeenten en de aan hen opgelegde taken. In de voorjaarsnota van het Rijk is hierin een eerste stap gezet. Een nieuw kabinet kan ervoor zorgen dat gemeenten voldoende middelen hebben om de grote maatschappelijke opgaven te realiseren. Mocht na de uitkomst van de meicirculaire de financiële situatie verslechteren dan komen wij bij de begrotingsbehandeling met een eerste uitwerking van een mogelijk besparingspotentieel.

Incidentele middelen gebruiken voor dekking van structurele lasten

Dankzij een nieuwe maatregel kunnen gemeenten vanaf 2024 reserves en overschotten inzetten voor het dekken van structurele lasten. Dit is het resultaat van overleg tussen de fondsbeheerders, de VNG, het IPO en de financieel toezichthouders. Hierdoor kunnen gemeenten vanaf volgend jaar het surplus in de algemene reserve (de reserve waar geen bestemming aan is gegeven) aanwenden voor het dekken van structurele exploitatielasten. Van dit vrij besteedbare deel, het surplus, mogen gemeenten 10% inzetten voor structurele lasten. Dit onder de voorwaarde dat de solvabiliteit van de gemeente groter of gelijk aan 20% is en blijft. Dit deel wordt dan tot 'structurele baat' bestempeld. Ook moet het weerstandsvermogen naar het oordeel van de toezichthouder (de provincie) voldoende zijn, gebaseerd op een adequate risico-inventarisatie. Het is aan gemeenten zelf of ze hun reserves daadwerkelijk inzetten.

De toezichthouder beoordeelt of en hoe de maatregel kan worden ingezet als herstelplan voor gemeenten zonder structureel en reëel begrotingsevenwicht in de vastgestelde begroting 2024. Het is de fondsbeheerders bekend dat dit geen oplossing is voor structurele tekorten die zich nu of in de toekomst voordoen, zoals vanaf 2026. De maatregel heeft de intentie om gemeenten te helpen om actuele knelpunten op te lossen. De maatregel moet gezien worden als een tijdelijke overbrugging om te komen tot een structureel evenwicht van de begroting. De maatregel is niet bedoeld als mogelijkheid om via eenmalige middelen structurele middelen te genereren. Het voorstel is dan ook om de generieke weerstandsreserve niet in te zetten om structurele middelen te genereren. Wij hebben onze generieke weerstandsreserve nodig om de gepresenteerde negatieve begrotingssaldi te kunnen opvangen.

bedragen x €1.000 (-/- = Nadeel)				
Omschrijving	2025	2026	2027	2028
Uitkomst begroting na autonome ontwikkelingen	-1.964	-3.449	-866	45
3.4 Urgente opgaven	-3.760	-2.896	-1.264	-1.264
3.5 Problematiek niet taakgebonden kortingen Rijk (zie B. 2024)	-517	-581	-2.053	-2.747
3.6 Heroverwegingsvoorstellen	0	-100	-100	-100
3.7 Nieuw beleid	-1.851	-1.235	-815	-670
Saldo uitkomst Begroting 2025-2028	-8.092	-8.261	-5.098	-4.736

Gemeentefonds

Gemeenten krijgen via het gemeentefonds geld van de rijksoverheid om taken uit te voeren. Vanaf 2026 worden gemeenten gekort voor een bedrag van ruim €3 miljard. Dit heeft een enorme impact op de financiële situatie van gemeenten en heeft als gevolg dat veel gemeenten niet in staat zijn hun begroting structureel sluitend te krijgen. Dit dreigende ravijn wordt met name veroorzaakt door de korting (eenzijdig opgelegd) op het gemeentefonds, het in stand houden van de opschalingskorting en de overgang naar een nieuwe financieringsmethodiek.

Op 15 april 2024 heeft het demissionaire kabinet de voorjaarsnota van het Rijk gepubliceerd. De voorjaarsnota 2024 is vroegtijdig gepubliceerd en geeft een vooruitblik op de rijksbegroting voor de komende jaren. De gevolgen hiervan voor de gemeenten worden vertaald in de meicirculaire 2024.

Een aantal voorgestelde wijzigingen hebben een enorme impact op het gemeentefonds. Omdat alles nog onder voorbehoud is en omdat de voorgenomen wijzigingen nog instemming vereisen van de Tweede Kamer nemen wij deze niet op in de voorjaarsnota. Dit is ook de bestendige Deventer gedragslijn om de meicirculaire af te wachten, daarbij zal in de komende periode ook een nieuw kabinet nieuwe of aanvullende afspraken maken met medeoverheden. Dit kan leiden tot meer of minder ruimte voor gemeenten. Wel willen wij de voorgestelde wijzigingen uit de voorjaarsnota met u delen.

Opschalingskorting

Sinds een aantal jaren worden gemeenten geconfronteerd met een korting op het gemeentefonds, die oploopt tot €975 miljoen in 2026. Deze korting is opgelegd omdat gemeenten door gedwongen opschaling kosten zouden besparen. In de voorjaarsnota 2024 is de oploop van de opschalingskorting vanaf 2026, een structurele uitname van €675 miljoen, geschrapt. Dit heeft een positieve structurele uitwerking op ons begrotingssaldo en lost voor een klein deel het ravijn jaar (2026) op.

Normeringssystematiek gekoppeld aan het bbp

Gemeenten betalen een hoge prijs voor het schrappen van deze opschalingskorting, het voorstel van het kabinet is dat het Rijk de gewijzigde bbp-indexatie vervroegd van 2027 naar 2024. Het voordeel wat het schrappen van de opschalingskorting met zich meebrengt wordt te niet gedaan door de overschakeling naar de bbp-systematiek (bruto binnenlands product) te vervroegen van 2027 naar 2024 ([Verschil oude en nieuwe accesssystematiek toegelicht | VNG](#)) Hierdoor dalen het volume en loon en prijs accres voor 2024 en 2025. In 2024 worden wij hiervoor gecompenseerd maar in 2025 voor slechts 50%.

Totaal een (eenmalig) nadeel, voorlopige inschatting, voor Deventer van circa €5,7 miljoen in 2025. Dit is een enorme tegenslag, niet alleen voor Deventer. Totaal leidt het schrappen van de opschalingskorting en het vervroegd introduceren van de nieuwe financieringssystematiek tot een klein structureel voordeel. Dit is onvoldoende voor alle (wettelijke) taken van gemeente. De VNG blijft hierover het gesprek voeren met het Rijk.

Wmo - Ontwikkeling zorgkosten in verhouding tot ontwikkeling bbp

De toekomstige kostenontwikkeling van de zorgtaken door zowel toename van de vraag (vergrijzing) als loon- en prijsontwikkelingen wijkt sterk af van de geprognosticeerde groei van het bruto binnenlands product (bbp). De trendmatige gemiddelde groei (lees volume c.q. reële groei) van de bbp ligt rond de 1,5%. Voor de zorguitgaven gaat het Centraal Plan bureau uit van een reële groei van 3,1% per jaar. Voor de WMO ligt deze reële groei met minimaal 4,5% per jaar echter veel hoger. De Wmo bedraagt ruim een vijfde deel van de middelen in het gemeentefonds. Bij een verschil in kostenstijging bij de Wmo en de groei van het gemeentefonds draait het dus direct om veel geld. Wanneer het gemeentefonds wordt geïndexeerd met slechts 1,5% zet dit direct de vrije bestedingsruimte van gemeenten onder druk. Dit is een reden voor de VNG om te pleitten voor een andere indexering van de zorgtaken dan het bbp voor het gemeentefonds. We blijven als gemeente benadrukken dat bij het bekostigen van medebewindstaken, zoals op het gebied van zorg, het van belang is om een

goede balans te vinden tussen de verantwoordelijkheid van het Rijk voor een toereikende bekostiging en de financiële verantwoordelijkheid van de gemeenten voor een doelmatige uitvoering.

In de voorjaarsnota van het Rijk heeft het demissionaire kabinet in samenspraak met de koepels van de medeoverheden afgesproken dat de Wmo (nader te bepalen deel) in de toekomst niet langer via de algemene uitkering van het Gemeentefonds gaat, maar via een aparte financiering. Afhankelijk van de gekozen bekostigingsvorm wordt een passende indexering onderzocht. Het Rijk treft vooruitlopend op de uitwerking een reservering op de Aanvullende Post (AP) voor een aanvullende indexering voor demografie bovenop de bbp-systematiek. Dit is €0,45 miljoen in 2026, €0,9 miljoen in 2027 en €1,35 miljoen in 2028 en €1,8 miljoen in 2029.

In de stelpost lonen en prijzen houden wij voor de Wmo voorlopig rekening met een hogere stijging dan de bbp - systematiek. Wanneer het Rijk over de brug komt en de reservering op de AP (Algemene Post in de rijksbegroting) in de meicirculaire vertaalt, dan kan de verhoging in de stelpost lonen en prijzen structureel vrijvallen.

(bedragen x €1.000) (-/- = nadeel)					
Omschrijving	Programma	2025	2026	2027	2028
Opschalingskorting en vervroegen normeringssystematiek	Algemene middelen	-5.700	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.
Aandeel Deventer stelpost AP WMO index	Algemene middelen		450	900	1.350
		-5.700	450	900	1.350

Hoofdlijnenakkoord

De VNG heeft een eerste analyse gemaakt van het hoofdlijnenakkoord en wat dit betekent voor gemeenten.

Wat staat er in het akkoord?

De voornemens van het kabinet op het terrein van gemeentefinanciën zijn kort samengevat:

- Voortbouwen op het bestaande budgettaire kader uit de Voorjaarsnota, dus geen correctie op het lager vaststellen van het gemeentefonds vanaf 2026
- Afschaffen van alle specifieke uitkeringen vanaf 2026 (met uitzondering van de BUIG) en de middelen na aftrek van 10% efficiëncykorting aan het gemeentefonds toevoegen
- Twee nieuwe belastingen introduceren waarvan de opbrengsten (uitsluitend) ten goede komen aan woningbouw en infra in betreffende gemeente: een planbatenheffing en een (onbebouwde) grondheffing.
- Afspraken maken met gemeenten om de woonlasten (OZB) te maximaliseren
- De extra bezuiniging op de Jeugdzorg van €511 miljoen vervalft
- Er komen extra middelen voor woningbouw en infrastructuur

Wat betekent dit voor gemeenten?

Voor gemeenten betekenen de maatregelen het volgende:

- De financiële positie van gemeenten verbetert niet. Vanaf boekjaar 2026 zullen gemeenten moeten gaan bezuinigen om tot een meerjarig sluitende begroting te komen. De impact voor burgers hangt af van de keuzes per gemeente, maar in zijn algemeenheid zal dit betekenen dat het niveau van voorzieningen en dienstverlening omlaag zal gaan.
- Het afschaffen van de specifieke uitkeringen zou kunnen betekenen dat gemeenten meer ruimte krijgen voor eigen beleidskeuzes, meer integrale aanpak, minder administratieve lasten en met een jaarlijkse indexering. Als dat gerealiseerd wordt is een efficiencykorting te billijken.
- Aandachtspunt is dat de besparing al wel verwerkt wordt in de rijksbegroting, maar er nog geen zicht is op daadwerkelijke overheveling van specifieke uitkeringen. Dit laatste vraagt besluitvorming binnen het rijk en mogelijk aanpassing van wet- en regelgeving. Bovendien is de besparing gebaseerd op de omvang van de spuks in 2022. Mogelijk is de omvang in 2026 kleiner of gaat maar een beperkt deel over. Als de besparing bij Miljoenennota wordt verwerkt in de gemeentefondsbegroting betekent dit een verdere verslechtering van het financiële beeld vanaf 2026. Het is echter ook mogelijk dat de besparing neer zal slaan op de departementale begrotingen. In alle gevallen is het voor gemeenten van belang dat er alleen over het bedrag dat daadwerkelijk wordt overgeheveld naar het gemeentefonds een korting wordt gerealiseerd.
- De nieuwe belastingen kunnen beide een bijdrage leveren aan het versnellen van woningbouw en bijbehorende infrastructuur en de bekostiging ervan. Belangrijk aandachtspunt is de exacte vormgeving en de uitvoerbaarheid. Omdat waardeontwikkeling van de grond niet met terugwerkende kracht belast kan worden en er voor beide belastingen wetgeving nodig is zullen de extra inkomsten zich pas over enige jaren voordoen.
- Het maximeren van OZB beperkt gemeenten in hun mogelijkheid om extra eigen inkomsten te verwerven. De financiële situatie van gemeenten vanaf 2026 vraagt eigenlijk wel om die mogelijkheid. De tekst in het hoofdlijnenakkoord spreekt expliciet over afspraken met gemeenten en laat ruimte voor interpretatie en uitwerking. Onderdeel daarvan kan zijn om als gemeenten gecompenseerd te worden voor een beperking van deze mogelijkheid.
- De extra bezuiniging op Jeugdzorg van €511 miljoen wordt geschrapt. Omdat gemeenten nu al geen rekening hoefden te houden met deze extra bezuiniging verandert dit niets aan het financiële beeld.

Afwegingskader

Door het college is het volgende afwegingskader gehanteerd in de beoordeling van de voorgelegde voorstellen nieuw beleid.

Algemeen

De voorstellen hebben een relatie of zijn gebaseerd op het bestuursakkoord 2022-2026 (of een verdere uitwerking daarvan), de voorportaalijst investeringsplanning begroting 2024 of eerdere besluiten van het college of raad.

De voorstellen gaan in per 2025.

Een sluitende begroting met voldoende weerstandsvermogen.

Het demissionaire kabinet heeft verregaande voorstellen opgenomen in zijn voorjaarsnota. Dit heeft met name een fors negatief effect op de begroting 2025.

Niet te anticiperen op een verruiming van het belastinggebied.

Gemeentefonds

Accres 2025 De accresreeksen uit de septembercirculaire 2023 worden aanhouden.

Opschalingskorting In de meicirculaire wordt het definitieve effect opgenomen van het schrappen van de opschalingskorting.

Loon/prijsontwikkeling In de septembercirculaire 2023 zijn prognoses meegenomen voor loon- en prijsontwikkelingen. Op basis van deze prognoses is de uitgaafstelpost lonen en prijzen geactualiseerd. De meicirculaire is op het moment van schrijven nog niet beschikbaar.

Sociaal domein

Jeugdzorg Er is een afspraak gemaakt tussen Rijk en VNG over de op te nemen jeugdgeden in de meerjarenbegroting. Kort samengevat is de afspraak dat de jeugdgeden conform de uitspraak van de Commissie van Wijzen mogen worden opgenomen (voor 100%).
De VNG en het Rijk hebben een Hervormingsagenda jeugd vastgesteld (april 2023). Zie voor de opgenomen reeksen de toelichting onder autonome ontwikkelingen.

Beschermd wonen De cijfers te volgen, zoals die via de herijking en de WLZ-uitname bekend zijn per gemeente.

Nieuwe taken

Klimaatakkoord / woningbouw impuls In de begroting nemen wij de minimale variant op voor de uitvoering dan de feitelijke bijdrage van het rijk en aan de investeringskant voornamelijk geen baten hiervoor op te nemen. De wijze waarop het gemeentefonds meestijgt met de rijksuitgaven is aangepast: de uitvoeringskosten voor klimaat, ontsluiten nieuwbouwwoningen en stikstof en de reserveringen voor de woningbouwimpuls en volkshuisvesting zijn uitgesloten. Dit heeft geleid tot een lager accres. Daar staat tegenover dat de middelen via de specifieke uitkeringen worden uitgekeerd.

Parkeren Naar aanleiding van de motie 3.3 Meerjarenperspectief Parkeren (hierna MPP), ingebracht bij de behandeling van de begroting 2024, is in het voorjaar 2024 het MPP 2024 opgesteld. Op 16 april 2024 is het MPP door het college vastgesteld en op 19 juni 2024 zal de raad een besluit over het MPP 2024 nemen. In de MPP 2024 is een terugblik van de afgelopen 5 jaar (2019-2023) en een vooruitblik voor de komende 10 jaar (2024-2033) op de parkeerexploitatie in beeld gebracht. Voor 2024 zijn de beoogde investeringen en risico's in beeld gebracht alsmede de begrote afdracht parkeren aan de algemene middelen. Tot slot wordt in deze MPP 2024 de indexatie van de tarieven voorgesteld voor het begrotingsjaar 2025. Voorgesteld wordt om de tarieven met 4,55% te verhogen in 2025.

Rente ontwikkeling

De gemeente financiert haar activiteiten met lang lopende leningen en bij een overschot ontvangen wij rente. Beide rentes kennen een onzeker verloop met redelijk grote financiële gevolgen. De rente heeft geen gevolgen voor het meerjarige begrotingssaldo maar wordt verrekend met de generieke weerstandsreserve. Om een indicatie te geven wat de rente doet hebben wij deze alinea toegevoegd.

Het effect van een hogere rente voor de nieuwe langlopende leningen is doorberekend. Een rentestijging van 3,3% (actuele rente) naar een scenario met 5% leidt tot een verhoging van de rentelast met €0,6 miljoen in 2027 (structureel) ten opzichte van de raming die nu in de begroting zit. Hierin is een hogere rentebaar en een lagere financieringsbehoefte dit jaar meegenomen in de berekening. De totale rentelast stijgt in de huidige begroting (2024) van €7,1 naar €8,8 miljoen, bij een stijging van de rente tot 5% stijgt deze naar €9,4 miljoen in 2027. Een stijging van de kortlopende rente, een lager investeringsniveau of hogere inkomsten zal leiden tot een voordeel.

De kans van dit risico is moeilijk in te schatten. De rente is in twee jaar van 0 naar 3,5% gestegen, en dit jaar is die redelijk stabiel (tussen 3 en 3,3%). De inflatieverwachting is gedaald, maar nog steeds veel hoger dan het streef% van 2%. De verwachting is dat de rente op kort geld (<1 jr) zal dalen stijgen als gevolg van de ECB beleid. Of de lange rente ook daalt is van meer factoren afhankelijk, zoals de situatie in de VS en de ontwikkeling van de economie.

Er is een risicoanalyse gemaakt met als uitkomst een 'beroep op weerstandsvermogen' van €300.000 hogere rentelasten.

Financiële soliditeit

Financiële soliditeit (financieel solide huishouding) is een onderdeel van een structureel sluitende (meerjaren)begroting. Hierbij wordt ook gekeken of er voldoende buffers beschikbaar zijn om op korte termijn risico's en nadelen te kunnen dekken. We kunnen concluderen te voldoen aan deze eisen en lichten dat toe in de volgende paragrafen.

Weerstandsratio

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit (de middelen waarover de gemeente kan beschikken om niet begrote kosten die onverwachts en substantieel zijn te dekken) en de benodigde weerstandscapaciteit (de risico's waarvoor geen voorzieningen of verzekeringen zijn afgesloten). Met de structurele weerstandscapaciteit worden de middelen bedoeld die permanent kunnen worden ingezet om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van de programma's.

In het bestuursakkoord is afgesproken dat de ratio van het weerstandsvermogen 1 dient te bedragen. In deze Voorjaarsnota bedraagt de ratio in eerste instantie 0,95. Conform het gestelde in de nota reserve en voorziening (raadsbesluit januari 2018) wordt de specifieke weerstandsreserve aangevuld zodat de norm 1 wordt bereikt. Dit betreft momenteel een bedrag van €1,0 miljoen. Bij de ratio 1,0 is er €19,4 miljoen om de berekende risico's te kunnen opvangen. Zie voor verdere toelichting de [paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing](#).

Generieke weerstandsreserve

Naast de specifieke weerstandsreserve is er ook een generieke weerstandsreserve. Deze reserve dient als dekkingsmiddel voor het opvangen van nadelen die op verschillende terreinen kunnen ontstaan zoals: opvangen verliesvoorzieningen/afwaarderingen grondexploitaties (groter dan aanwezig in specifiek weerstandsvermogen), risico's gemeentegarantie, mutaties Algemene uitkering, faseringsverschillen taakstellingen, frictiekosten heroverwegingen en

taakstellingen, rentemutaties, knelpunten sociaal domein en afdekken eenmalige begrotingstekorten. Onderstaande tabel toont de stand van de generieke weerstandsreserve. Dit is incl. de mutaties van de voorjaarsnota. Deze mutaties zijn zichtbaar in de resultaatbestemming. In het raadsbesluit van 4 juni heeft de raad besloten [2024-447 Raadsbesluit Japanse Duizendknoop](#) om €1.660.626 beschikbaar te stellen voor het saneren van de Japanse Duizendknoop en het bedrag beschikbaar te stellen uit de generieke weerstandsreserve. Dit besluit is verwerkt in de stand van de generieke weerstandsreserve. Deze vindt u niet terug in de resultaatbestemming omdat het hier een apart raadsbesluit betreft. De stand is exclusief de gepresenteerde negatieve begrotingssaldi van de Voorjaarsnota. Mogelijk moet hiervoor nog een beroep worden gedaan op de Generieke weerstandsreserve. De koers is om te komen tot een sluitende meerjarenbegroting.

(bedragen x €1.000) [-/- = Nadeel]					
Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
Saldo 1 januari	34.191	15.809	28.428	31.279	31.996

Stelposten

In de begroting zijn stelposten opgenomen die dienen voor de opvang van eenmalige en structurele nadelen.

a. Stelpost accres

De stelpost accres is er om schommelingen in het accres op te vangen. De algemene uitkering van het gemeentefonds is de belangrijkste bron van inkomsten voor gemeenten. De jaarlijkse toe- en afname van het Gemeentefonds wordt het accres genoemd. Het accres is gesplitst in een volume- en een loon- en prijsdeel. In de voorjaarsnota van het Rijk heeft het Rijk de nieuwe financieringssysteematiek vervroegd van 2027 naar 2024. Het betekent dat volume accres vanaf 2024 wordt gebaseerd op een 8-jaars historisch gemiddelde (t-9 t/m t-2) van de ontwikkeling van het bruto binnenlandsproduct (bbp). Door het toepassen van het bbp zijn de tranches voor de jaren 2024 en 2025 lager dan in de Miljoenennota 2024.

Vervolgens is de indexatie voor loon- en prijsontwikkeling vanaf 2024 gebaseerd op de prijs bruto binnenlands product (pbbp) en geactualiseerd naar de stand van het Centraal Economisch Planbureau (CEP2024).

In verband met het vervroegen van de gewijzigde bbp-indexatie van 2027 naar 2024 dalen het volume en de LPO accres voor de jaren 2024 tot en met 2029. Voor 2024 wordt dit volledig gecompenseerd en voor 2025 voor ongeveer 50% zodat een tekort resteert van €675miloen (macro). Dit is de prijs die gemeenten moeten betalen voor het structureel afschaffen van de opschalingskorting. Voor de jaren 2026 tot en met 2029 vindt compensatie plaats, zodat gemeenten uiteindelijk voor de gemeenten een positief saldo resulteert van €675 miljoen, gelijk aan het bedrag voor het schrappen van de opschalingskorting.

In 2022 had het Rijk het volumedeel van het accres tot en met 2025 vastgezet. Daarom hebben we destijds voor de jaren 2024 en 2025 deze stelpost laten vrijvallen voor nieuw beleid. Het blijft onbekend of het gemeentelijke belastinggebied al dan niet wordt uitgebreid of herzien. Het Rijk schreef eerder: "In samenspraak met de VNG wordt bekeken welke mogelijkheden er zijn qua uitbreiding en modernisering van het belastinggebied". Dit is een belangrijke reden om de stelpost voor de komende jaren in stand te houden, maar ook de grillige (eenzijdige) keuzes van het Rijk tonen aan dat deze stelpost meer dan noodzakelijk is.

(bedragen x €1.000) [-/- = Nadeel]

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
Stelpost accres AU	0	0	2.900	3.300	3.700
Saldo	0	0	2.900	3.300	3.700

b. Stelpost autonome ontwikkelingen

Voor het opvangen van autonome ontwikkelingen, anders dan nadelen in het accres Algemene uitkering, is jaarlijks een structurele stelpost beschikbaar. De bestendige gedragsregel is dat elk jaar wordt bekeken of de eerste jaarschijf van de stelpost eenmalig of structureel moet worden ingezet ter dekking van de autonome nadelen. Na de Voorjaarsnota 2024 bedraagt de stand van de stelpost:

(bedragen x €1.000) [-/- = Nadeel]

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
Stelpost autonome ontwikkelingen	2.155	2.590	3.040	3.500	3.970
Saldo	2.155	2.590	3.040	3.500	3.970

Nieuw beleid

Samen maken we Deventer

Slavernijverleden

Het onderzoek naar de rol van Deventer in het slavernijverleden is onderzocht. Als vervolg worden er verschillende zaken voorgesteld: ondersteunen van het Platform SamenVrij!Deventer, plaquette op het Burgemeestershof, Deelname aan het VNG-programma Suriname en Antillen en onderzoek naar roofkunst binnen Deventer Verhaal. Voor deze activiteiten samen wordt eenmalig €75.000 gevraagd.

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Burger en bestuur - Slavernijverleden	75			

Kabinetszaken

In 2025 vieren we 80 jaar vrijheid, hiervoor is eenmalig €40.000 extra benodigd. Het structurele budget voor Kabinetszaken is ontoereikend. Dit komt onder andere door de nieuwe opzet van de 4 mei herdenking, de toegenomen representatiekosten door de toename van 4 naar 5 wethouders en de begeleiding van de Kinderburgemeester. Voorstel is om het budget hiervoor met €50.000 te verhogen.

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Burger en bestuur - Kabinetszaken	90			

Supporters Liaison Officer

De Supporters Liaison Officer (SLO) wordt al jarenlang succesvol ingezet om supporters met de betaald voetbalorganisatie Go Ahead Eagles, politie en gemeente te verbinden. Ook heeft de SLO een sociaal-preventieve functie, waardoor supporters waar nodig worden begeleid en ongeregelheden zoveel als mogelijk worden voorkomen. De SLO is de dynamische schakel tussen de club, overheid en de supporters en zorgt ervoor dat de relatie tussen de partijen goed is. Ook is de SLO verantwoordelijk voor het supportersbeleid binnen de club. We zien het takenpakket van de SLO als een gezamenlijke maatschappelijke verantwoordelijkheid. Daarom is één SLO in dienst van Circulus en wordt deze functie uit de gemeentelijke bijdrage voor Circulus gefinancierd en is één SLO in dienst van en wordt gefinancierd door Go Ahead Eagles. Dit 'Deventer-model' is een voorbeeld voor veel andere gemeenten met een betaald voetbalorganisatie en heeft zijn meerwaarde al vaak bewezen. De financiering van de SLO is een knelpunt omdat de kosten in het DVO Circulus hoger uitvallen, waarschijnlijk omdat in een deel van de kosten jarenlang door Circulus werd voorzien. De gemeente wil de succesvolle inzet van de SLO continueren en daarvoor is aanvullend structureel budget ad €48.500 nodig.

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Openbare orde en veiligheid - Supporters Liaison Officer	49	49	49	49

Coördinator integrale controles

In de vastgestelde strategische veiligheidsagenda (november 2023) is aangegeven met een nadere concretisering te komen waarin de benodigde middelen worden meegenomen om het plan te kunnen uitvoeren. Dit voorstel ziet op de invulling van de functie coördinator integrale controles.

De gemeente heeft een belangrijke rol in het organiseren en uitvoeren van integrale controles op het gebied van ondermijning en woonoverlast. In 2024 wordt daarnaast de verantwoordelijkheid voor controles van seksinrichtingen en coffeeshops van de politie naar de gemeente overgedragen. Deze controles dragen in belangrijke mate bij aan het naleven van wet- en regelgeving en de aanpak van woonoverlast.

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Openbare orde en veiligheid - Coördinator integrale controles	99	99	99	9

Procesregie

In de vastgestelde strategische veiligheidsagenda (november 2023) is aangegeven met een nadere concretisering te komen waarin de benodigde middelen worden meegenomen om het plan te kunnen uitvoeren. Dit voorstel ziet op de uitbreiding van procesregie (24 uur per week).

We zien als gemeente steeds meer complexe casuïstiek op ons afkomen. In toenemende mate heeft een groep inwoners te maken met multiproblematiek op het snijvlak van zorg en veiligheid. Als gemeente hebben we een belangrijke rol wanneer deze multiproblematiek niet voldoende wordt opgelost of opgepakt. Door complexe casuïstiek in een eerder stadium aan te pakken, wordt (verdere) escalatie in veel gevallen voorkomen. Het aannemen van een extra procesregisseur biedt de mogelijkheid om (preventief) aan te haken bij casusoverleggen, persoonsgerichte aanpakken, andere netwerken en/of deze te organiseren en voor te zitten. Dit sluit aan bij de ambitie uit de strategische veiligheidsagenda om als gemeente eerder betrokken te raken en meer de samenwerking op te zoeken.

Door een toename van de complexiteit van casuïstiek én de wens om meer naar de voorkant te treden om escalatie te voorkomen, is de huidige capaciteit van procesregie niet meer afdoende. Het maatschappelijke effect is dat we multiproblematiek sneller signaleren, aanpakken en escalaties voorkomen. Dit is goed voor de desbetreffende inwoner, diens omgeving en de samenleving als geheel. Bij afwijzing zal de huidige procesregisseur moeten blijven prioriteren in welke casuïstiek betrokkenheid van de gemeente nodig is en kan in sommige gevallen minder proactief worden gehandeld. Dit kan leiden tot (onnodige) escalaties. Deze claim is in eerste instantie incidenteel voor drie jaar. Gedurende de drie jaar wordt geëvalueerd in hoeverre uitbreiding structureel noodzakelijk is of niet.

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Openbare orde en veiligheid - Procesregie	70	70	70	

Vuurwerkshow

In mei 2024 heeft de raad ingestemd ([2024-270](#)) met het organiseren van een vuurwerkshow tijdens de jaarwisseling 2024-2025. Met een centrale vuurwerkshow kunnen inwoners van Deventer het jaar samen afsluiten met een professioneel verzorgde vuurwerkshow. De kosten voor het vuurwerk bedragen ongeveer €20.000 euro. Daarnaast zijn er onder meer kosten voor beveiliging, verkeersregelaars, EHBO, reddingsbrigade, rijplaten, opslag en afvalcontainer en bebording.

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Openbare orde en veiligheid - Vuurwerkshow	40			

Uitbreiding capaciteit Bibob

In de vastgestelde strategische veiligheidsagenda (nov '23) is aangegeven met een nadere concretisering te komen waarin de benodigde middelen worden meegenomen om het plan te kunnen uitvoeren. Dit voorstel ziet op uitbreiding van de bibobcapaciteit. De Wet Bibob is het belangrijkste bestuurlijke instrument om te beoordelen of partijen integer zijn en publieke middelen niet door criminelen misbruikt worden. Effectieve toepassing van de Wet Bibob voorkomt dat de gemeente Deventer criminele activiteiten (indirect) faciliteert en criminelen minder snel voor Deventer zullen kiezen.

Door aan de voorkant een goede Bibob-toets te doen, voorkom je ondermijning aan de achterkant. We zitten nu aan het maximum van aantal Bibob-toetsen, terwijl ook op andere vlakken risico's spelen (WMO, jeugdzorg, omgevingsrecht en overheidsopdrachten). Daar vindt nu geen Bibob-plaats, waardoor er een groter risico is op misbruik van gemeentelijke middelen en diensten.

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2026	2028
Openbare orde en veiligheid - Uitbreiding BIBOB capaciteit	89	89	89	89

Fijn wonen en leven

Verstedelijkingsstrategie

De stedendriehoek is in de contourennotitie voor de nieuw nota Ruimte in oktober 2023 door het rijk genoemd als een gebied waar verdergaande verstedelijking (na 2040) mogelijk is. In Stedendriehoek verband wordt met andere overheden een verkenning gedaan. De komende 2 jaar verwachten we vanuit Deventer een grotere bijdrage te moeten leveren. Deventer zit in de stuurgroep voor de verstedelijkingsstrategie en dat vraagt ambtelijke capaciteit voor de inhoudelijke voorbereiding en het leggen van verbindingen met de Deventer opgaven en visietrajecten. Ook willen we de raad goed meenemen en informeren. Daarnaast leveren wij ook een bijdrage aan onderzoeken en verkenningen ten behoeve vanuit onze rol in het stedendriehoek verband. Hiervoor zijn incidentele middelen benodigd voor 2025 en 2026 ten bedrage van €125.000.

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Ruimtelijke ontwikkeling - Verstedelijkingsstrategie	125	125		

Archeologie

Voor een aantal rollen en taken archeologie is sprake van een structurele ondercapaciteit. Hierdoor is het niet mogelijk om tegenvallers op te vangen, is sprake van aanzienlijke werkdruk en worden taken niet, niet tijdig of niet adequaat uitgevoerd. Daarbij leunen we sterk op ervaring en bestaand beleid en ontbreekt de tijd voor het ontsluiten van de kennis en het doorontwikkelen van het archeologiebeleid op basis van de huidige stand van kennis en techniek. Hierdoor ontstaan steeds grotere achterstanden en zijn delen van het beleid, en dus borging in de (wettelijke) instrumenten niet meer up to date en aan vernieuwing toe.

Hierdoor dreigt archeologie steeds vaker niet tijdig of niet op de juiste wijze ingebracht te worden in gebiedsontwikkeling wat kan leiden tot vertraging van de ontwikkeling, onvoorziene kosten en bezwaren omdat het archeologisch belang niet tijdig of niet goed is meegenomen. Bij andere projecten kan het zijn dat de voortgang van het project niet wordt beïnvloed maar dat de middelen, door achterhaald beleid, niet doelmatig worden besteed. Tot slot kan achterhaald beleid leiden tot onvoldoende onderbouwde keuzes en daaruit voortvloeiend conflicten met ontwikkelaars. Om de wettelijke taken archeologie op een minimaal niveau te kunnen uitvoeren, is 0,7 fte aan extra capaciteit nodig. Niet meegenomen is daarbij publiekparticipatie en presentatie in de geest van het begin 2024 ondertekende Verdrag van Faro. Dit stelt bij de waardering van Erfgoed meer de mens en de samenleving en hún relatie met erfgoed centraal, maar onduidelijk is nog hoe dit moet worden vormgegeven.

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Kunst en cultuur - Archeologie	79	79	79	79

Reclamebeleid

We geven uitvoering aan de aangenomen motie '[vreemd 27-03-2024](#)'. De gemeenteraad draagt het college op: Het huidige reclame- en uitstallingsbeleid voor het einde van het tweede kwartaal van 2025 te herijken en daarbij stringenter beleid toe passen op reclame-uitingen, bijvoorbeeld op het vlak van lichtgebruik, verkeersveiligheid, omvang en/of negatieve maatschappelijke impact, en daarbij ervaringen en best practices van andere gemeenten mee te nemen. Hiervoor zijn aanvullend algemene incidentele middelen benodigd ten bedrage van €50.000 voor 2025.

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Ruimtelijke ontwikkeling - Reclamebeleid	50			

Fietsparkeren

Met de Agenda Binnenstad 2.0 streven we ernaar meer bezoekers naar de binnenstad te krijgen. Bij een aantrekkelijk woon-, werk- en winkelklimaat hoort ook goede bereikbaarheid. Naast OV en auto is er voor de fiets behoefte aan het verbeteren van de bereikbaarheid van de binnenstad. Daarnaast is op 10 november 2021 een motie aangenomen voor een plan welke maatregelen nodig zijn om het fietsparkeren in de binnenstad structureel te verbeteren. In 2023 is, op basis van kentallen, een voorlopige raming van incidentele en structurele kosten opgesteld voor een 13-tal in elkaar grijpende maatregelen. Deze maatregelen zijn via raadsmededeling (RM 2024-263) aan de raad gepresenteerd. Deze 13 maatregelen zullen verder worden uitgewerkt. Voor de verdere uitwerking wordt voor 2025 incidenteel €125.000 beschikbaar gesteld.

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Leefomgeving - Fietsparkeren	125			

Sluis - Vaart in de haven

De Prins Bernhard sluis zal over circa tien jaar vervangen moeten worden. Deze vervangingsinvestering wordt geschat op €75 miljoen. Op basis van de B&W nota "Toekomstverkenning Prins Bernhardsluis" (besluit [2024-92](#)) zijn vervolgstappen noodzakelijk om duurzaam vervoer en vitaliteit van de haven te waarborgen. Ter voorbereiding van een definitieve keuze over mogelijke vervanging van de sluis en de dekking van de financiële middelen, is verder onderzoek, een juiste samenwerkingsvorm en een goede onderbouwing nodig, om (Europese) investeringen te verantwoorden.

Met de beschikbaar gestelde middelen willen we een maatschappelijke kosten/baten analyse uit laten voeren ter voorbereiding op aanvullende (Europese) financiering en onderbouwing van de noodzaak tot investeringen, het (laten) uitvoeren van ruimtelijke studie die inzicht geeft in verdere kaders voor ontwerp en ruimtebeslag en een vervolgonderzoek naar financieringsmogelijkheden die aansluiten op lopende onderzoek "Position Paper & Roadmap Binnenvaart" Regio Stedendriehoek.

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Economie en internationaal beleid - Sluis / Vaart in de haven	100			

OZB-verhoging

Er wordt een jaarlijkse verhoging van de OZB opbrengst gehanteerd van 3%. We zien ons helaas genoodzaakt om de OZB opbrengsten licht te verhogen, dit doen wij door eenmalig de opbrengststijging te verhogen van 3% naar 6% in 2025. Vanaf het jaar 2026 hanteren wij weer de stijging van 3% OZB-opbrengsten.

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Algemene dekkingsmiddelen - OZB-verhoging	957	986	1.016	1.046

Iedereen doet ertoe

Projectleider diversiteit en inclusie

Op 27 september 2023 heeft de raad een motie aangenomen waarbij wordt verzocht om bij de uitwerking van de uitvoeringsplannen van het Diversiteits-Inclusiebeleid een adviseur diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid aan te stellen voor een periode van maximaal drie jaar. Hiervoor zijn in 2025 en 2026 geen middelen beschikbaar.

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Meedoen - Projectleider diversiteit en inclusie	50	50		

Preventie huiselijk geweld

Er is een lokale aanpak Geweld in afhankelijkheidsrelaties en Sexueel grensoverschrijdend gedrag opgesteld. De aanpak ligt momenteel voor bij de adviesraad (ASDD). Deze aanpak is de uitwerking van een initiatiefvoorstel van de raad van 24 mei 2023. Het voorstel van de raad geeft aan om dit binnen de kaders van de begroting te doen. Na uitwerking van het initiatiefvoorstel is gebleken dat het niet mogelijk is om dit binnen de huidige begroting erbij te doen. In het lokale plan wordt daarom €98.000 gevraagd voor onder andere beleidscapaciteit, uitvoering en communicatie.

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Jeugd en onderwijs - Preventie huiselijk geweld	98			

Evenementenbeleid

Het evenementenbeleid is van enige jaren geleden en aan herijking toe. In de praktijk lopen we tegen een aantal knelpunten aan, zoals bijvoorbeeld dat we geen geschikte locatie hebben voor een muziekfestival. Daarnaast hebben inwoners van Deventer steeds meer behoefte aan duidelijkheid over het aantal en het soort evenementen, m.a.w. een duidelijk kader over wat wel c.q. niet mogelijk is op een aantal locaties.

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Kunst en cultuur - Evenementenbeleid	100			

Een duurzame toekomst

Energietransitie

Uit de doorrekening van onderzoeks- en adviesbureau CE Delft van de nieuwe Energievisie & Uitvoeringsprogramma Deventer (visie vastgesteld op 20 februari 2024) blijkt dat we de klimaatdoelen in 2030 en 2050 niet gaan halen. Emissiereductiedoelen zijn harde afspraken in het Klimaatakkoord die alle gemeenten mede hebben ondertekend. Er is een aanvullende emissiereductie nodig van 24 kton CO2 om de doelstelling voor 2030 (reductie van 55% CO2) te halen. Hiervoor zijn extra maatregelen nodig. Financiering hiervan past niet binnen het bestaande budget. Daarvoor zijn extra middelen nodig. Energievisie is in maart 2024 vastgesteld door de raad. Dit zijn eenmalige middelen voor de periode tot 2030 om op onderstaande onderdelen te versnellen.

- verduurzaming Colmschate
- aanvullend mobiliteitsbeleid
- zero- emissie zone
- energiebesparingsplicht

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Milieu en duurzaamheid - Energietransitie	682	808	788	733

Ecologisch bermbeheer

We blijven inzetten op behoud en versterking van de biodiversiteit in zowel het stedelijk als landelijk gebied. We zetten in op ecologische inrichting en beheer van de openbare ruimte. De raad heeft in 2023 2 moties en een amendement vastgesteld (Beleidskader Biodiversiteit, groene stad en Berm in bloei). Om in kaart te brengen welke waardevolle ecologische kwaliteiten/gebieden er in Deventer zijn, wat er nodig en wenselijk is om deze te behouden en te versterken en/of uit te breiden. Voor het opstellen van het biodiversiteitsplan en het inventariseren van de bermen is opdracht gegeven. Voor de uitvoering van deze beleidsvoornemens is nog geen geld gereserveerd. Hiervoor is minimaal 2 jaar extra inzet benodigd om de plannen uitvoering te geven.

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Milieu en duurzaamheid - Ecologisch bermbeheer	100	50		

Organisatie

Leren en ontwikkelen

Leren en ontwikkelen is belangrijk bij het binden en boeien van medewerkers. Voor zowel de nieuwe medewerkers die nog aanvullend opgeleid moeten worden als de medewerkers die er al langer zijn, is ontwikkeling van belang. Stilstand is achteruitgang. De gemeente Deventer investeert in de invulling hiervan op meerdere manieren. De afgelopen jaren hebben we daar jaarlijks ca 2% van de loonsom aan uitgegeven. Vorig jaar was het begrote budget minder dan 2% en dat leidde tot een overschrijding van het budget en zijn we net als in voorgaande jaren toch uitgekomen op de 2%. Reden is dat het budget niet voldoende meegegroeid is met de groei van de organisatie. Daarmee is er een tekort aan budget om aan alle vragen voor ontwikkeling te voldoen. Om een geïnspireerd, wendbaar en bekwaam personeelsbestand te behouden die alle opgaven waar we voor staan kan realiseren, blijft investeren noodzakelijk. Om daarvoor voldoende financiële ruimte te hebben is volume nodig van 2% van de loonsom en wordt voorgesteld om het budget mee te laten bewegen met de loonsom

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Bedrijfsvoering - Leren en ontwikkelen	250	265	275	285

Strategisch informatiemanager

Onze wereld digitaliseert en transformeert en de ontwikkelingen volgen elkaar in snel tempo op. Om deze snelle (digitale) ontwikkelingen in goede banen te leiden is in juli 2023 het directiebesluit genomen om het CIO-bureau op te richten. Het CIO-bureau is verantwoordelijk voor de strategie, de structuur en de uitvoering van onze informatievoorziening. Zowel voor het mede mogelijk maken van een succesvolle realisatie van onze maatschappelijke opgaven als voor het garanderen van de continuïteit van de processen binnen de gemeente Deventer. In deze opgaven spelen data en informatievoorziening een essentiële rol en dit vraagt van meer sturing op het gebied van informatiemanagement. Als eerste stap hierin is de functie van CIO per 1 februari 2024 ingevuld. Omdat de er een betere aansluiting moet komen tussen de programma's en de opgaven die de gemeente Deventer moet realiseren heeft en de daarvoor benodigde informatievoorziening (en IT) om binnen processen, en over teams heen te kunnen werken, wordt gevraagd om gelden beschikbaar te stellen voor de inzet van 1 fte strategisch informatiemanager die de verbinding legt met de programma's en opgaven en deze vertaalt naar informatievoorziening. Op dit moment is er 0,65 fte beschikbaar.

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Bedrijfsvoering - Strategisch informatie manager	39	39	39	39

Concern information security officer

We merken dat de werkzaamheden voor de CISO (Corporate Information Security Officer) meer vragen dan op dit moment met de 0,5 fte kan worden ingevuld. De ontwikkelingen in de informatiebeveiliging volgen elkaar snel op en de cyberdreiging neemt eerder toe dan af en we delen steeds meer data waarbij het van belang is dat dit veilig gebeurt. In het Strategisch informatiebeveiligingsplan en het jaarplan Privacy en informatiebeveiliging 2024 zijn diverse activiteiten benoemd voor de CISO en het blijkt dat we dat met de huidige bezetting niet kunnen leveren en vragen daarom om uitbreiding van de huidige inzet met 0,5 fte.

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Bedrijfsvoering - Concern Information Security Officer	46	46	46	46

Recruiter

We hebben de ambitie om teammanagers verder te ontzorgen ten aanzien van het gehele inhuurproces. Daarnaast gaan we op een centrale plek (binnen de vakgroep P&O) de coördinatie van alle stageverzoeken en stageplekken organiseren. Dit wordt toegevoegd aan het bestaande takenpakket van onze recruiters, naast alle bestaande werving en selectie en grote veranderopgaven zoals bijvoorbeeld Strategisch Personeelsmanagement (SPM). Er zit nu al bezetting op deze functie van recruiter. Gezien de dynamiek op de arbeidsmarkt en de dynamiek van onze eigen organisatie (instroom, uitstroom, inhuur) en om daarnaast de dienstverlening aan de organisatie te waarborgen en dit uitgebreide takenpakket het hoofd te bieden, is het noodzakelijk deze bezetting te continueren.

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Bedrijfsvoering - Recruiter	87	87	87	87

HR advies

De combinatie van grote opgaven (bijvoorbeeld Strategisch Personeelsmanagement), de huidige werkdruk, de krapte op de arbeidsmarkt en daarnaast de ambitie om teammanagers verder te ontzorgen en meer vrij te spelen in tijd zorgde ervoor dat het HR-advies eerder (tijdelijk) werd uitgebreid voor de hele organisatie. Er zit dus al bezetting op dit HR-advies. Om de dienstverlening aan de organisatie te waarborgen is het noodzakelijk dit te continueren, zeker gezien de dynamiek op de arbeidsmarkt en de dynamiek van onze eigen organisatie (instroom, uitstroom, inhuur) en om daarnaast de dienstverlening aan de organisatie te waarborgen.

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Bedrijfsvoering - HR advies	98	98	98	98

Fiscale functie

De fiscale wet- en regelgeving neemt toe in complexiteit en raakt steeds meer velden van de gemeente. In een aantal gevallen zorgt deze complexiteit ook voor tegenstrijdigheid en wordt het ingewikkelder te bepalen welke fiscale acties genomen moeten worden. Daarnaast heeft de gemeente in 2022 een nieuw convenant met de Belastingdienst gesloten. Dit zorgt voor vertrouwen bij de Belastingdienst, maar brengt meer werken verplichtingen met zich mee. Zo moet de gemeente 27 key risks bewaken en mitigeren. Tevens leidt dit tot extra zelf uit te voeren complexe en tijdrovende fiscale audits. Om alle fiscale vraagstukken en audits het hoofd te bieden en de fiscale kennis meer organisatie breed te borgen is 1 fte extra fiscale capaciteit nodig in de vorm van een junior fiscalist. Deze investering in capaciteit draagt bij aan het in de hand houden van onze onvoorziene fiscale afdrachten. Vaak komen deze wanneer wij het binnen de gemeente niet goed hebben geregeld als boetes en naheffingen, die zeer aanzienlijk kunnen zijn (deze lopen in de tonnen).

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Bedrijfsvoering - Fiscale functie	112	112	112	112

Onderzoeker

De gemeente is zelf onderzoekend en stelt jaarlijks een auditplan op om de doelmatigheid en doeltreffendheid van de gemeente te onderzoeken. Daarnaast heeft de gemeente de verplichting zogenoemde 213a onderzoeken uit te voeren. Om het auditplan uit te voeren heeft de gemeente nu onvoldoende capaciteit beschikbaar om hier ook de gewenste diepgang aan toe te voegen. Hierdoor lopen wij het risico dat onderzoeken te oppervlakkig worden en onderzoeken moeten uitstellen. Daarnaast willen we meer diepgang aan onderzoek geven naast het huidige transformatiegericht onderzoek (kort cyclisch, inzoomen op acute problemen of risicogebieden). Ook is een investering nodig in risico- en datagedreven onderzoek nodig en meer wetenschappelijke verdieping om mechanismen achter de constatering beter te duiden en effectiever bijdragen aan de verbetering van de organisatie

Programma (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028
Bedrijfsvoering - Onderzoeker F&C	112	112		

Investeringsplanning

Inleiding

Naast de voorstellen nieuw beleid bestaat er een voorportaalijst investeringen. Bij de voorportaalprojecten gaat het om investeringen waar we bestuurlijk prioriteit aan geven, maar waarvoor op dit moment geen geld beschikbaar is. Voor deze activiteiten gaan we actief op zoek naar dekking uit andere dan gemeentelijke bronnen en zoeken we aansluiting bij investeringsambities van partners om zo via een publiek private aanpak de gemeentelijke prioriteiten te kunnen realiseren. Daarnaast zijn we voortdurend alert op mogelijkheden om voor lopende activiteiten uit de begroting subsidies bij voornamelijk medeoverheden en fondsen aan te vragen. Dit kan financiële ruimte scheppen voor activiteiten op de voorportaalijst.

Op 22 mei heeft de raad besloten om een verdere concretisering te maken van een strategische investeringsagenda. Bij een deugdelijke financiële huishouding hoort een goede balans tussen de langjarige opgaven in de fysieke leefomgeving enerzijds, en een langdurige consistent financieel beleid ten aanzien van schuldpositie anderzijds. De agenda biedt inhoudelijk en financieel inzicht in de investeringsprojecten vanaf initiatief / ambitie tot realisatie. De strategische investeringsagenda heeft een tijdhorizon van 0-20 jaar. Voor de uitvoering van de agenda zijn er financiële middelen nodig. Dit kunnen incidentele middelen zijn om aan de voorkant de lasten af te dekken, maar vraagt ook om structurele middelen om kapitaallasten af te dekken.

We stellen een splitsing voor van de voorportaalijst uit de begroting 2024 naar een voorportaalijst en naar een strategische investeringsagenda. In de bijlage strategische investeringsplanning is een voorstel opgenomen voor prioritering, fasering en benodigde middelen.

Voorportaal investeringen

- Energietransitie en warmtetransitie;
- Verduurzaming gemeentelijk vastgoed;
- Verkabeling Diepenveen en Colmschate;
- Vastgoed de Ulebelt;
- Waterveiligheid en maatregelen IJssel (richting 2050);
- Hoogwaterkering binnenstad;
- Sporthal Bathmen
- Vervanging sluiscomplex.

Strategische investeringsagenda

- Wonen, werken en verjongen;
- Gebiedsprogramma Centrumschil;
  - Agenda binnenstad;
  - Herontwikkeling industriële gebiedenn;
  - Spoorzone
- Poort van Deventer;
  - Infrastructuur rondom Poort van Deventer;
  - Hoogwaardig openbaar vervoer.
- Programma Fiets;
- Onderwijsgebouwen;
- 3e IJsselbrug
- Vergroten capaciteit sluiscomplex.

Voorstellen voorportaal

Energie- en warmtetransitie

De grote opgave waar we als maatschappij voor staan, is de energie- en de warmtetransitie. Dit heeft ook grote financiële impact maar is vooralsnog moeilijk te kwantificeren. Dit kan niet zonder rijksmiddelen maar ook niet zonder investeringen van de gemeente. De opwekking van energie zal CO2-neutraal moeten plaatsvinden. Dit betekent ook dat we een andere infrastructuur nodig hebben om de opgewekte energie op het juiste moment op de juiste plek te krijgen. Ook het aardgasvrij maken van de bebouwde omgeving vraagt forse investeringen van bedrijven, particulieren, corporaties en overheden. Dit kan naar verwachting niet zonder rijksmiddelen.

De gemeente zal zelf nauwelijks investeren in hardware voor de grootschalige energieopwekking (wind/zon) of de warmtetransitie. Dat is voor de warmtetransitie met name aan particuliere huisbezitters, beleggers en corporaties. Energieleveranciers staan aan de lat voor verzwaring van het netwerk om zo voor de toekomst de energievoorziening te kunnen garanderen. Op het niveau van het laagspanningsnet zijn er in de bebouwde kom van Deventer circa 120 extra transformatorhuisjes nodig tussen nu en 2030 en 1 op de 3 straten gaat daarvoor op de schop. De investering van de transformatorhuisjes en het leggen van nieuwe kabels zijn voor rekening van de netbeheerder. Naast de uren voor vergunningverlening zullen we als gemeente ook kosten maken voor de herinrichting van de openbare ruimte. Door dit zo veel mogelijk te combineren met andere geplande werkzaamheden kunnen de kosten worden beperkt.

De ontwikkeling en realisatie van Smart Energy Hubs als remedie tegen de netcongestie vraagt naar verwachting ook om gemeentelijke investeringen.

Commerciële partijen en/of energiecoöperaties investeren in de aanleg en exploitatie van windmolens en zonneparken. Voor de realisatie van zonnepanelen boven parkeerplaatsen (solar carports) zal de veelal onrendabele top gefinancierd worden met publiek geld. De Tweede Kamer heeft in maart 2023 besloten dat parkeerterreinen zo veel mogelijk overdekt moeten worden met zonnepanelen. De financiële consequenties hiervan voor gemeenten, dus ook voor Deventer, is nog onbekend.

Er zijn onderdelen van het energiesysteem die nu nog niet belegd zijn en waar een investering van de gemeente gevraagd zal worden. Het gaat dan met name over energie infrastructuur.

- De Warmtewet 2.0 treedt in werking op 1 juli 2024. Hierin wordt geregeld dat de bestaande en nieuwe warmte-infrastructuur voor minimaal 50% + 1 in publieke handen komt. Na de inwerkingtreding is er een ingroeiperiode van 7 jaar. Na deze periode moeten alle warmtebedrijven voldoen aan deze eis. Dit kan grote investeringen vragen van de gemeente waartegenover inkomsten staan in de jaren ná de investeringen. Nog niet te overzien is het of hiervoor ook onrendabele investeringen van de gemeente nodig zijn. Het gaat niet alleen gelden voor Slim Warmtenet Zandweerd maar ook voor alle bestaande netten (bijvoorbeeld in de Deltabuurt en Keizerslanden) en andere mogelijke nieuwe warmtenetten.
- Toekomstbestendige energievoorziening op bedrijventerreinen in Deventer vraagt niet alleen Netverzwaring. Slim uitwisselen, omzetten en opslaan, en duurzaam laden van transport zijn belangrijke onderdelen van een toekomstbestendige Smart Energy Hub. De gemeentelijke rol zal vooral gericht zijn op procesbegeleiding en onafhankelijke informatievoorziening.
- Verschillende boerenbedrijven in de gemeente Deventer willen biogas opwekken uit rundveemest. Dit biogas kan omgevormd worden tot groen gas, waardoor het op de bestaande gasleiding ingevoegd kan worden. Dat is alleen haalbaar in een businesscase als boeren dat gezamenlijk doen. Dat vraagt een investering in een klein biogasnetwerk naar een gezamenlijk opwerkstation. We verwachten een financieringsvraag van deze ondernemers. Niet alleen voor het biogasleidingwerk maar mogelijk ook voor een toekomstgericht opwerkstation (waar in de toekomst meer boeren op kunnen aansluiten).

Verduurzaming gemeentelijk vastgoed

Verduurzaming van het gemeentelijke vastgoed is niet vrijblijvend. De uitdaging om de uitstoot van broeikasgassen terug te brengen is vertaald in de Klimaatwet. Hoofddoel voor de gebouwde omgeving is het bereiken van 95% CO2 reductie in Nederland in 2050 ten opzichte van 1990 en als tussendoel streven naar minstens 55% CO2 reductie in 2030 ten opzichte van 1990. Het kader voor de verduurzaming is vastgelegd in de portefeuillestrategie verduurzaming vastgoed. De grootste opgave voor de verduurzaming van ons eigen maatschappelijk vastgoed ligt in de periode 2023 tot en met 2030. Om de doelstelling van 55% CO2 reductie in 2030 te realiseren is een investering van bruto €69,5 miljoen bruto nodig. Dat is netto €48,7 miljoen, omdat een deel van de investering gedekt kan worden uit het budget planmatig onderhoud en deels uit de energiebesparing door afspraken te maken met huurders. Ongeveer 70% van de bruto investering is dus onrendabel.

In de portefeuillestrategie is aangegeven volgens welke financiële spelregels wij de verduurzaming willen realiseren. De feitelijke dekking voor de financiële consequenties gebeurt via afzonderlijke besluiten, zoals bijvoorbeeld de voorjaarsnota en de reguliere P&C cyclus. Van het onrendabele deel is een deel reeds gedekt; in de begroting 2024 is €6 miljoen eenmalig en €370.000 structureel beschikbaar. De resterende benodigde dekking bedraagt daarmee €36,8 miljoen; dat is structureel €2,55 miljoen. Per jaar is dat een investering van oplopend naar ruim €6 miljoen netto, dat leidt tot een structurele kapitaallast van €2,55 miljoen in 2031. In het investeringsprogramma zijn de investeringen en de dekkingsbehoefte in meerjarig perspectief weergegeven. In het investeringsprogramma is een jaarlijks gemiddelde aangehouden. Aandachtspunt is het investeringsritme; wanneer het een logisch moment blijkt een groot pand al in de eerste jaren (bijvoorbeeld 2024) te verduurzamen, zal de investeringsbehoefte en dus de noodzakelijke financiële middelen naar voren schuiven, en vice versa. Dergelijke bijstellingen maken onderdeel uit van de portefeuillestrategie.

(bedragen x €1.000) (-/- = nadeel)

Omschrijving	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Investering (eenmalig) jaarlijks	-2.740	-4.040	-6.040	-6.040	-6.040	-6.040	ntb
Investering (eenmalig cumulatief)	-8.620	-12.660	-18.700	-24.740	-30.780	-36.820	-36.820
Exploitatie (structureel)							
Kapitaallasten	-326	-579	-896	-1.298	-1.707	-2.124	-2.550
Energiemanagement	-25	-25	-25	-25	-25	-25	ntb
Totaal	-351	-604	-921	-1.323	-1.732	-2.149	-2.550

Verkabeling Diepenveen

Op 9 maart 2022 heeft de raad het Initiatiefvoorstel Verkabeling Diepenveen/Platvoet en Deventer/Colmschate aangenomen. De kosten voor het opstellen van de basisontwerp zijn gedekt via de begroting 2024. Na het opstellen van het basisontwerp, welke eind 2025 verwacht wordt, worden de kosten van de realisatie in beeld gebracht. Op dit moment worden de kosten voor realisatie van de verkabeling geraamd op €10.790.000 als eigen bijdrage voor de gemeente Deventer. Dit is 20% van de totale investering. Naast deze investering is er €220.000 benodigd voor ambtelijke (voorbereiding)kosten. Deze zijn beschikbaar gesteld bij de voorjaarsnota 2023. De geraamde kosten zullen, door de vertraging in het proces en het door Tennet opnemen van Gemeente Deventer op de investeringsagenda, verder oplopen naar verwachting. Onafhankelijk van de te verwachten stijgende kosten van Tennet blijft de provinciale bijdrage €1.250.000.

Vastgoed de Ulebelt

In het kader van de toekomstvisie voor de Ulebelt is ook de ambitie opgenomen om het bestaande vastgoed te verduurzamen. Deze investering kan de Ulebelt zelf niet dragen. De hoogte van het benodigde investeringsbedrag is nog niet bekend. In het bestuursakkoord Dichtbij, Betrokken & Bevlogen heeft het college uitgesproken het vastgoed te verduurzamen waaronder de Ulebelt. Daarnaast heeft het college aangegeven de Ulebelt breder dan alleen een milieu en duurzaamheidscentrum te zien en een wijkvoorzieningsfunctie passend te vinden voor deze locatie. De exploitatie van de Ulebelt staat al langere tijd onder druk, daarom is afgelopen maanden gewerkt aan een toekomstvisie.

De adviezen in de 'Oplegbrief SME bij de Toekomstvisie' van de Ulebelt zijn in de raadsvergadering van 19 april vastgesteld. Onderdeel was ook om te starten met het uitwerken van te nemen investeringsmaatregelen in de Ulebelt volgens de kadernota Vastgoed om daarmee het vastgoed en terrein op orde te brengen. Om dit te realiseren is een investering nodig met van circa €1,525 miljoen voor alleen het hoofdpaviljoen. Deze investering is opgebouwd uit meerdere pijlers te weten verbouw/nieuwbouw, onderhoud en verduurzaming. Bij de verbouw/nieuwbouw van de Ulebelt is het een natuurlijk moment om het onderhoud en de verduurzaming mee te nemen (werk met werk maken). Er zijn reeds middelen beschikbaar vanuit de verduurzaming en de liquidatie van de NV Milieucentrum van €0,5 miljoen. In de voorportaalijst wordt de resterende investering opgenomen.

Waterveiligheid en maatregelen IJssel

Nieuwe landelijke waterveiligheidsnormeringen zullen op lange termijn > 2050 gevolg hebben voor hoe rond de binnenstad de waterveiligheid kunnen garanderen. Tegelijkertijd spelen daar de nodige die van invloed kunnen zijn op lokale waterstanden en waterkeringen. Zoals ontwikkelingen met betrekking tot de binnenvaart. Ook hebben we aandacht voor klimaatadaptatie bij ruimtelijke ontwikkelingen. Op lange termijn zijn investeringen in waterveiligheid nodig.

Hoogwaterkering binnenstad

De hoogwaterkering van de IJssel loopt dwars door het centrum van de stad via de Polstraat, onder de Lebuinuskerk door naar de Noordenbergstraat. Dat is de formele hoogwaterkering zoals deze door het waterschap wordt gehanteerd. Dat betekent dat een stuk van de binnenstad in de uiterwaarden ligt. Bij waterstanden boven de 6,30m+NAP loopt het IJsselwater deze uiterwaarden binnen. De gemeente beschermt dit deel van de binnenstad door met bigbags afsluitingen te maken. Daarnaast nemen de bewoners langs dit deel van de IJssel de nodige maatregelen bij hun deuren en tuinmuurtjes om het water tegen te houden. De gemeente stelt daar zandzakken voor beschikbaar. De bigbags zijn aan elkaar gekoppeld. Ze kunnen slechts éénmaal gebruikt worden. Er is nog één set bigbags beschikbaar. Een set aan elkaar gemonteerde bigbags kost circa €80.000. Momenteel zijn er modernere systemen beschikbaar om de stad tegen hoog water te beschermen. Gedacht wordt aan aluminium profielen. We willen onderzoeken of een dergelijke kering in Deventer aangebracht zou kunnen worden, wat daar technisch voor nodig is en welke kosten daar mee gemoeid zijn. Voor de daadwerkelijke realisatie wordt op voorhand een raming van €800.000 tot €1.000.000 gehanteerd. Deze wordt vooralsnog opgenomen op deze voorportaalijst.

Buitenruimte en kleedkamers sporthal Bathmen

Bij de kredietaanvraag aan de raad voor de nieuwe sportvoorziening Bathmen (Voorjaarsnota 2023) was de exacte locatie nog niet bekend. Vanuit sportbeleid is clustering/ integratie van binnen- en buitensport het uitgangspunt, dus nieuwbouw van de sporthal centraal op het sportpark De Looënk. De huidige sporthal De Uutvlog staat naast het sportpark. Vanaf medio 2023 is architectenbureau RAU aan de slag gegaan met het schetsontwerp en de locatiekeuze, zoals beschreven in de voortgangsrapportages. De locatiekeuze was mede afhankelijk van de wensen van de initiatiefgroep sportvoorziening Bathmen en de Algemene Bathmense Sportvereniging (ABS). De voetbalkantine en de buitenkleedkamers op het sportpark zijn in eigendom van ABS. Voor de zomer 2023 spraken de initiatiefgroep en ABS de wens uit om deze gebouwen te integreren in de nieuwe sporthal. In oktober 2023 hebben de gemeente en ABS een samenwerkingsovereenkomst ondertekend over de overdracht van deze gebouwen. Daarmee kon RAU het schetsontwerp en de locatiekeuze verder uitwerken en kon een kostenraming worden opgesteld voor de nodige herinrichting van het sportpark.

Aan een ingenieursbureau is gevraagd om deze kostenraming op te stellen o.b.v. eisen voor toegankelijkheid (paden), herplant/ compensatie van bomen en eisen voor auto- en fietsparkeren.

De belangrijkste ingrepen die hierin opgenomen zijn:

- Realiseren van extra autoparkeerplaatsen
- Realiseren van een fietsparkeerplaats nabij het nieuwe gebouw
- Het aanpassen van de padenstructuur in het plangebied, inclusief (straat)verlichting en meubilair
- Het realiseren van een wadi voor de waterberging
- Compensatie van de te kappen bomen
- Het verwijderen en saneren van het oude hockeyveld
- Het realiseren van talud rondom het nieuw te realiseren gebouw

In de budgetraming zijn zowel de directe realisatiekosten als de te verwachten bijkomende kosten (zoals ontwerp- en engineering en leges) begroot. Aan de raad zal medio 2024 worden gevraagd om hiervoor een aanvullend krediet van €1.454.000 (inclusief BTW) beschikbaar te stellen. De structurele kapitaallasten vanaf 2026 bedragen €72.000.

Doordat de nieuw te realiseren sporthal op de plek van de bestaande voetbalkleedkamers komt en de nieuwe kleedkamers voor voetbal in de nieuwe sporthal worden gerealiseerd, ontstaat een periode waarbij er geen kleedkamers beschikbaar zijn. Hiervoor is in kaart gebracht welk incidenteel budget nodig is in 2025 en 2026 voor het realiseren van tijdelijke kleedkamers.

(bedragen x €1.000) (-/- = nadeel)

Omschrijving	Programma	Incidenteel/ Structureel	2025	2026	2027	2028
Buitenruimte sporthal bathmen	Meedoen	Structureel	-	72	71	70
Tijdelijke kleedkamers sporthal Bathmen	Meedoen	Incidenteel	75	89	-	-
Totaal			75	161	71	70

Schalkhaar

Rondom het centrum van Schalkhaar spelen een aantal wensen en belangen die wanneer ze in samenhang bekeken worden kansen bieden voor een structurele ruimtelijke en programmatische verbetering van het centrum van dit dorp. In de dorpsvisie van Schalkhaar, in 2023 aangeboden aan de gemeente, is de verbetering van het centrum een belangrijk punt, en in de aangenomen motie van februari 2024 worden de kansen ook erkend door de gemeenteraad. Er zijn wellicht mogelijkheden om via het ruilen van (grond)posities in het dorp tot een flinke verbetering te komen. Voor de eerste verkenning is nu €15.000 vrijgemaakt, maar wanneer dit verdere uitwerking vraagt zal begeleiding en effectuering meer inspanningen vragen. Bij de feitelijke realisatie zal naar verwachting ook van de gemeente een bijdrage nodig zijn (plankosten en investeringen) om de ontsluiting en openbare ruimte in het centrum op orde te krijgen.

Samenvatting

Voorportaalijst (bedragen x €1.000)	Korte termijn	Middellange termijn	Lange termijn
Energietransitie en warmtetransitie	pm	pm	pm
Verduurzamen gemeentelijk vastgoed	28.740	22.522	41.770
Verkabeling Diepenveen en Colmschate		10.790	
Vastgoed de Ulebelt		pm	
Waterveiligheid en maatregelen IJssel			pm
Hoogwaterkering binnenstad		1.000	
Buitenruimte en kleedruimte Sporthal Bathmen	1.618		
Schalkhaar			

Strategische investeringsagenda

Inleiding

Groei van Deventer

Deventer groeit de komende jaren met 600 woningen per jaar. Dit heeft gevolgen voor de leefomgeving en vraagt om grote investeringen. Om de komende jaren verantwoord te investeren in de gemeente heeft de raad besloten om te werken met een strategische investeringsagenda. Deze agenda vertaalt de strategische opgaven in investeringen in de fysieke leefomgeving die wij daarvoor uitvoeren. Het betreft een nieuw financieel instrument en vormt daarmee onderdeel van het gemeentelijk financiële beleid. Het gaat daarbij met name om gebiedsontwikkelingen / investeringen in de fysieke leefomgeving. De totale omvang van dergelijke investeringen is dermate groot dat het van belang is om ze periodiek en in samenhang te beschouwen.

Een strategische investeringsagenda biedt inhoudelijk en financieel inzicht in de investeringsprojecten, vanaf initiatief/ ambitie tot realisatie, hiermee beoordelen we of de gemeente voldoende financiële mogelijkheden heeft om uitvoering te geven aan de strategische opgaven. Deze opgaven zijn gekoppeld aan de groei van de stad en dorpen. Belangrijke visies daarbij zijn de visie Deventer 2040, de omgevingsvisie inclusief de gebiedsprogramma's (o.a. Centrumschil en Keizerslanden) en kerninstrumenten. Het gaat om fysieke investeringen die leiden tot uitbreiding van onze materiële vaste activa. Via de strategische Investeringsagenda brengen we inzicht en overzicht aan in de toekomstige investeringsvraag en beoordelen we of de gemeente voldoende financiële mogelijkheden heeft om uitvoering te kunnen geven aan de strategische opgaven. Via de agenda gaan we met de Raad in gesprek om te bespreken hoeveel middelen we moeten en willen sparen om de strategische opgaven de komende jaren uit te kunnen voeren. Daarbij blijven we de balans zoeken tussen de lopende begrotingszaken en de toekomstige investeringen.

Waarom een strategische investeringsagenda?

Bij een deugdelijke financiële huishouding hoort een goede balans tussen de langjarige opgaven in de fysieke leefomgeving enerzijds, en een langdurig consistent financieel beleid ten aanzien van schuldpositie anderzijds.

De veelheid en de omvang van de projecten in combinatie met de financiële onzekerheid en de uitvoeringskracht van de organisatie vragen om een langjarige en brede afweging. De noodzaak wordt groter nu het Rijk gemeenten onvoldoende middelen geeft om taken naar behoren uit te voeren en nog steeds voornemens is om de korting op het gemeentefonds vanaf 2026 te laten staan. Dit vraagt om slimme combinaties, extern geld, prioritering en uiteindelijk keuzes maken.

1. Daarom is het nodig om niet alleen de opgaven te vertalen in de benodigde financiële middelen, maar ook om te weten waar in de toekomst belangrijke bestuurlijke keuze momenten liggen en waar investeringsbeslissingen moeten worden genomen. De investeringsagenda heeft daarmee een lange termijn focus en dient als input voor investeringsplanningen en meerjarenramingen.
2. De Strategische Investeringsagenda is een nieuw financieel instrument en heeft naast het zijn van een sturingsinstrument als doel te sparen voor toekomstige investeringen, hierdoor ontstaat er meer financiële continuïteit en stabiliteit om uitvoering te geven aan de langjarige investeringsopgaven. Tevens komt de gemeente daarmee ook beter in positie als andere partijen in de stad willen investeren. Door te beschikken over budgetruimte kunnen we slagvaardiger inspelen op de dekkingsmogelijkheden van provincie, Rijk of Europese Fondsen.

Recente voorbeelden daarvan is de cofinanciering door het Rijk inzake de regeling woningbouwimpuls en de versnellingsgelden. Het hebben van een Investeringsbudget biedt kansen om een rijksbijdrage te verkrijgen in ontwikkelingen die we zelf ook willen, maar betekent ook dat de gemeente zelf in de ontwikkeling moeten bijdragen. Daarvoor kunnen we de budgetruimte gebruiken van de Strategische investeringsagenda.

Kader

De Strategische investeringsagenda biedt inhoudelijk en financieel inzicht in de investeringsprojecten, vanaf initiatief/ ambitie tot realisatie. De strategische investeringsagenda heeft een tijdhorizon van 0 – 20 jaar.

Voor de uitvoering van de strategische investeringsagenda zijn er financiële middelen nodig. Dit kunnen incidentele middelen zijn om aan de voorkant de lasten af te dekken, maar vraagt ook om structurele middelen om kapitaallasten af te dekken.

- Voor de Strategische Investeringsagenda gelden de volgende voorwaarden:
  1. De investering moet gekoppeld zijn aan benodigde nieuwe voorzieningen die voortkomen uit de groei van Deventer. Denk hierbij aan de omgevingsvisie (huidig of toekomstig) of aan de visie Deventer 2040, het Integraal Huisvestingsplan Plan (onderwijs);
  2. Het moet gaan om fysieke investeringen, leidend tot uitbreiding van onze materiële activa[1];
  3. Met een minimale omvang van €1 miljoen;
  4. Ook voor projecten met co-financiering vanuit gemeente (niet strikt noodzakelijk)
  5. Onrendabele top grondexploitaties[2]
- Wat valt er niet onder:
  6. Grondexploitaties vallen erbuiten, tenzij sprake van een onrendabele top
  7. Bedrijfsvoeringsonderdelen (ICT)
  8. Vervangingsinvesteringen
  9. Nieuwe beleidswensen, anders dan onder 1-4 genoemd
  10. Groot onderhoud (in de openbare ruimte of aan gemeentelijk vastgoed)
  11. Volume- en prijsgroei gekoppeld aan de sociale en maatschappelijke opgaven, denk aan kosten jeugdzorg ,kosten voor (hulpmiddelen) Wmo.

Voor het treffen van adequate voorzieningen voor de sociale en maatschappelijke opgaven, ook door groei van Deventer is de inbreng van veel partijen nodig. Een en ander begint bij een adequate dekking van uitgaven van het sociaal domein over de volle breedte. Deze dekkingsmiddelen komen uit het gemeentefonds. Door middel van de stelpost autonome ontwikkelingen en de ingestelde reserves hervormingsagenda Jeugd anticiperen wij op deze ontwikkelingen en besteden daar in de voorjaarsnota en de jaarlijkse gemeentebegroting in meerjarig perspectief aandacht aan.

[1] Onder materiële vaste activa worden de bezittingen van een bedrijf verstaan waarvan het daarvoor benodigde vermogen voor een periode langer dan een jaar is vastgelegd. voorbeelden van materiële vaste activa zijn: grond, woningen, huisvesting onderwijs, weg- en waterbouwkundige werken, vervoermiddelen, machines, installaties en apparatuur.

[2] Wanneer de investeringen (bijv. in woningbouwlocaties) groter zijn dan de potentiële opbrengsten door verkoop van grond of kostenverhaal bij private partijen ontstaat er een onrendabele top.

Aanpak en uitvoering

Het voornemen is om de strategische investeringsagenda verder te verbeteren en jaarlijks te herijken gekoppeld aan de begrotingscyclus (bij de voorjaarsnota / perspectiefnota en begroting). Op basis van deze inzichten kan dan worden beoordeeld of de investeringsruimte moet worden aangevuld om uitvoering te kunnen geven aan de strategische opgaven.

De investeringsprojecten vinden pas doorgang nadat de raad hierover heeft besloten op basis van afzonderlijke raadsvoorstellen.

De Strategische Investeringsagenda is daarmee een dynamisch instrument. Er wordt jaarlijks bij de perspectiefnota en / of begroting inzichtelijk gemaakt :

1. Welke projecten op de Investeringsagenda (blijven) staan
2. Welke projecten kunnen worden toegevoegd omdat ze voldoen aan het kader
3. Welke projecten worden afgevoerd omdat ze in het afgelopen jaar in uitvoering zijn genomen en waarvoor krediet is aangevraagd en beschikbaar gesteld bij de raad.
4. Of er voldoende financiële dekking is voor alle projecten of dat er geprioriteerd moet worden

Bij deze jaarlijkse actualisatie beslist de raad vervolgens over de projecten die op de strategische Investeringsagenda staan en de eventuele prioritering van de projecten als de uitvraag het beschikbare budget overstijgt.

Wonen, werken en verjongen

Vanuit het traject wonen, werken en verjongen wordt het scenario 'Versterken arbeidsmarkt en verjongen' uitgewerkt. Niet alle woningontwikkelingen zijn rendabel. Om onze ambities waar te maken en ook voldoende woningen betaalbaar te hebben voor jongeren en sociale doelgroepen, zullen we bereid moeten zijn bij te dragen in onrendabele toppen van ontwikkelingen. Tevens zien we in de Centrumschil ook een toenemende behoefte aan maatschappelijke voorzieningen ontstaan, naast voldoende ruimte voor wonen en werken. De omvang van de benodigde investeringen wordt op een later moment bepaald. De raad heeft op twee gebieden een voorkeursrecht gevestigd. Het voorkeursrecht geeft de gemeente het recht om als eerste een stuk grond te kopen als de eigenaar van plan is om te verkopen. Dit zijn de gebieden Haveneiland en Wechelerhoek.

Haveneiland

Begin januari is, op verzoek van B&W, versneld naar de mogelijke uitwerking van het Haveneiland gekeken door het Gebiedsteam Centrumschil. Daaropvolgend is door het college het voorkeursrecht gevestigd op de diverse locaties binnen het Haveneiland. Op basis van de eerste uitgangspunten en aannames heeft een verkenning plaatsgevonden naar het financieel resultaat en de benodigde investering van deze gebiedsontwikkeling. Uit deze verkenning is naar voren gekomen dat voor een ontwikkeling van het Haveneiland investeringen vanuit de gemeente nodig zijn om de onrendabele top van de woningbouwontwikkeling/openbare ruimte af te kunnen dekken.

Wechelerhoek

Vorig jaar heeft er een brede verkenning plaatsgevonden naar de kansrijkheid van de ontwikkeling van Wechelerhoek. Uit de financiële verkenning is naar voren gekomen dat voor een ontwikkeling van de Wechelerhoek investeringen vanuit de gemeente nodig zijn om de onrendabele top van de woningbouwontwikkeling af te kunnen dekken. Voor een aanzienlijk deel is de onrendabele top het gevolg van de ambitie om 70% van de woningen in het betaalbare segment te realiseren.

Onrendabele top

Op basis van de verkenning van voorlopig programma's en het grondgebruik zijn investeringen benodigd voor beide projecten. Uiteraard gaat deze prognose in dit stadium uit van kengetallen en aannames ten aanzien van de potentiële verwervingen. Voor beide projecten samen is een eerste grove inschatting dat er €10 miljoen incidenteel benodigd is voor de onrendabele toppen.

De plannen moeten nog nader vormgegeven worden, kosten en opbrengsten kunnen in een later stadium gedetailleerd uitgewerkt worden en ook toekomstige conjuncturele schommelingen zijn van invloed op het resultaat.

(bedragen x €1.000) (-/- = nadeel)						
Samenvatting	Programma	Inc/Str	2025	2026	2027	2028
Wechelerhoek	Ruimtelijke ontwikkeling	Inc	0	0	pm	0
Haveneiland	Herstructurering en vastgoed	Inc	0	0	pm	0
Saldo			0	0	pm	0

Poort van Deventer

Innovatie en toekomstbestendigheid zijn belangrijke onderdelen van het ondernemerschap dat we overal in het werklandschap tegenkomen. Langs het eerste deel van het Hanzetracé (komende vanaf de A1) bevinden zich onze bedrijventerreinen. Het totale gebied omvat één van de grootste aaneengesloten bedrijventerreinen in Oost-Nederland. Hier is een mix van grootschalige en diverse functies aanwezig.

Samen met het bedrijfsleven werken we aan bedrijventerreinen die klaar zijn voor de toekomst. We investeren in energietransitie, herontwikkeling van verouderde deelgebieden, energietransitie, de beroepshaven en duurzame mobiliteit/bereikbaarheid, zodat de bedrijventerreinen van nu hun waarde ook in de toekomst behouden. Door de dynamiek kunnen bedrijven elkaar versterken. In het uitvoeringsprogramma toekomstbestendige bedrijventerreinen is een budget beschikbaar van €2,0 miljoen. Hiervoor zijn de projecten geprogrammeerd.

Infrastructuur rondom Poort van Deventer

De Poort van Deventer vormt dé toegangspoort naar Deventer. Het gebied biedt ruimte aan economische activiteit, maar kent ook een sterke landschappelijke kwaliteiten. De gemeente wil de economische kwaliteit in het gebied een impuls geven en tegelijkertijd de ruimtelijke kwaliteiten van het gebied toegankelijk maken. Zowel voor autoverkeer, maar misschien meer nog wel voor langzaam verkeer.

In dit voor Deventer belangrijke gebied als stadsentree en werkgebied zijn veel ontwikkelingen die elkaar kunnen versterken. Langs het eerste deel van het Hanzetracé (komende vanaf de A1) bevinden zich onze bedrijventerreinen, en de ontwikkelingen van S/Park, de gasfabriek en de Akzo samen met het Hartenaasje zijn verbonden met de “Centrumschil” via de Zutphenseweg/Mr de Boerlaan en de Handelskade. Behalve een visie op dit gebied vanuit economisch perspectief is ook de ruimtelijke kwaliteit en samenhang van dit gebied van belang voor de uitstraling van Deventer omdat deze verkeersroute onderdeel is van de entree van de stad uit het zuiden. De kwaliteit ervan doet ertoe en moet in samenhang bekeken worden. Vanzelfsprekend is er samenhang met de onderstaande punten (Poort van Deventer, Hoogwaardig Openbaar vervoer, verbetering infrastructuur poort van Deventer)

De verkeersader Zutphenseweg in het gebied Poort van Deventer vormt een belangrijke schakel binnen het verkeersnetwerk van Deventer en is in de spitsen het drukste wegvak van Deventer. Plannen om het gebied te transformeren hebben niet alleen impact op de (auto)bereikbaarheid van de Poort van Deventer, maar ook op die van de hele stad. Voor de ontwikkeling van de stad als geheel is het van belang dat de verkeerskundige structuur wordt verbeterd zodat Deventer aantrekkelijk blijft, zowel voor bewoners en bezoekers van de stad als voor huidige en toekomstige bedrijven. Het kruispunt tussen de Zutphenseweg en de Visbystraat/Teugseweg zit in de huidige situatie tijdens de spitsperiodes al aan zijn maximumcapaciteit. Hierdoor ontstaat regelmatig filevorming. Daarom zijn nieuwe economische ontwikkelingen in de Poort van Deventer, die leiden tot een grote toename van verkeersbewegingen, zonder ingrepen niet mogelijk. Bij een toename van verkeer versterkt dit effect en nemen opstoppingen voor het kruispunt in aantal en intensiteit toe.

Om de stad op lange termijn bereikbaar te houden, is het noodzakelijk infrastructureel in te grijpen. Er zijn verkeerskundige deelprojecten in en om het gebied uitgewerkt, die het verkeerskundig systeem als geheel flexibeler maken en capaciteit toevoegen voor alle vervoersstromen. Deze deelprojecten creëren bovendien economische kansen in het gebied.

Deze maatregelen zijn ook op effectiviteit onderzocht. Conclusie uit dit onderzoek was dat een combinatie van deze maatregelen, met uitzondering van de slimme knip in de Zweedsetraat, leiden “tot een robuust stedelijk verkeersnetwerk”. Tevens passen deze maatregelen goed binnen het dakpanprincipe, dat de gemeente Deventer binnen de Omgevingsvisie hanteert.

Maatregel	Bedrag x €1.000
Aanleg verbindende infrastructuur tussen Teugseweg en Zutphenseweg en verplaatsen hoofdaansluiting Gasfabriek	3.500
Terugbrengen van de Zutphenseweg ten noorden van de Hanzeweg tot 2 x 1 rijstrook	1.500
Versterken fietsnetwerk / aanleggen fietspad over de dijk	450
'Slimme Knip' Zweedsestraat	300
Verplaatsen tankstation en gebied stadsentree	640
Aanleg voet- en fietsverbinding over het water	pm
Aanleg extra rijstrook Deventer richting A1 (deels uitgevoerd, overig niet noodzakelijk)	pm
Totaal	5.390

Hoogwaardig Openbaar Vervoer

Centraal hierbij staat de as (Zutphenseweg, Mr. H.F. de Boerlaan, Handelskade). De gebiedsontwikkelingen in de Centrumschil zijn allemaal gerelateerd aan deze as. Vanwege de kennisintensieve bedrijven die aan deze as liggen, noemen we deze as ook wel de Kennis-as. Deze as had in het verleden een pure verkeersfunctie. Meer en meer zal de Kennis- as zich ontwikkelen naar een hoogwaardige openbaar vervoer functie. Hiervoor zijn investeringen nodig. Er worden twee grote investeringen voorzien:

- Transferium €2,5 miljoen;
- Hoogwaardig openbaar vervoer verbinding €3,0 miljoen;
- Busbanen.

De kosten zijn sterk afhankelijk van de definitieve planvorming.

Gebiedsprogramma Centrumschil

Op basis bestaande beleidskaders is het gebiedsprogramma Centrumschil opgesteld. De centrale ambitie is om Deventer in 2030 de meest aantrekkelijke woonstad in Nederland voor creatieve stedelingen te laten zijn. Het opwaarderen en versterken van het gemengde woonmilieu in en rondom de binnenstad biedt Deventer kansen om zich landelijk te profileren. Deventer heeft hier goud in handen door een relatief grote omvang van te transformeren gebieden. Deze gebieden zijn vaak oude industriële complexen of de 'oude' werklocaties van maatschappelijke voorzieningen. Deze locaties bieden de kans om nieuwe (gemengd) stedelijke milieus te creëren met een mix van wonen, werken en voorzieningen, waarbij het accent per gebied kan verschillen. Deze locaties zijn relatief dichtbij het centrum en het station en zijn hierbij in trek door hun veelheid aan stedelijke voorzieningen en goede fietsroutes naar centrum en buitengebied. Om de benodigde 1650 woningen (waarvan 50% betaalbaar) voor 2030 toe te voegen zijn investeringen in collectieve hoogwaardige openbare ruimte en alternatieve parkeervoorzieningen (collectief, gestapeld) noodzakelijk. Tevens kennen de woningbouwplannen (eigen grondexploitaties en/of particuliere initiatieven veelal een onrendabele top als gevolg van het mengen van functies en toevoegen van voorzieningen.

Het bijgestelde gebiedsprogramma omvat een uitvoeringsprogramma van bijna €65 miljoen. Hierin zijn projecten opgenomen die ondertussen in uitvoering zijn en worden bekostigd vanuit de gehonoreerde subsidieaanvraag voor de woningbouwimpuls (WBI tranche 1). Een groot deel van de benodigde infrastructurele maatregelen wordt bekostigd uit de WokT middelen van het Rijk ('Versnellingsgelden') en de gemeentelijke co-financiering (totaal circa €30 miljoen openbare ruimte). Voor de te verwachten onrendabele top van particuliere initiatieven zijn nog onvoldoende middelen gereserveerd.

De volgende investeringsblokken resteren:

- Agenda Binnenstad;
- Herontwikkeling industriële gebieden - Haveneiland;
- Spoorzone Deventer
- Versterken groen/blauwe Schil (Senzora/Sluiskwartier)

Agenda binnenstad

Bewoners en bezoekers zoeken in de binnenstad sfeer en beleving. Hiervoor zijn onmisbare ingrediënten: een onderscheidend en verrassend aanbod van winkels, horeca, culturele en toeristisch/recreatieve voorzieningen, een aangename ambiance en activiteiten. Daarbij zijn kwaliteit en uitstraling een voorwaarde. Het merendeel van deze ingrediënten is in Deventer ruim voor handen: het monumentale karakter van de binnenstad, het relatief grote aanbod van winkels met een 'couleur locale', de karakteristieke inrichting van de openbare ruimte en landelijk bekende evenementen zoals 'Deventer op stellen', het 'Dickens festijn' en de boekenmarkt. De binnenstad zal de komende jaren een transformatie moeten ondergaan van 'place to buy' naar 'place to be'. In de agenda binnenstad zijn diverse investeringsprojecten opgenomen:

- Masterplan Verlichting: €2,0 miljoen;
- Stad aan de IJssel zie ook IJsselfront: €10,0 miljoen (Entrees en Welle met stadsbalkons);
- Herinrichting Broederenplein: €2,0 miljoen;
- Fietsvoorzieningen (parkeren, routing en verhuur): €2,0 miljoen.

Herontwikkeling industriële gebieden - Haveneiland

Deventer biedt kansen voor een uniek vestigingsklimaat, met de ligging aan de IJssel en de nabijheid van de binnenstad als aantrekkelijke en inspirerende werkomgeving. Het Havenkwartier en het Rotokwartier vormen de schakel tussen de binnenstad en groot Bergweide, hier bieden we ruimte voor meer stedelijkheid en een brede mix van functies. De woningbouw in het Havenkwartier is onrendabel en wordt gesteund met middelen vanuit het Rijk (1e tranche woningbouwimpuls). Het Haveneiland is de laatste in de rij. Bij de herijking Groot Bergweide is voorgesteld het haveneiland te ontwikkelen in co-creatie met

ondernemers. Toch zal de ontwikkeling van het Haveneiland een onrendabele top kennen. Ongeacht de uitkomst van verdere samenwerking, zijn om de ontwikkeling van het gebied Haveneiland te versnellen investeringen nodig. Voor de WVG als gevestigd op het Haveneiland verwijzen wij naar de urgente opgaven als benoemd onder par. 5.3.2

Gebiedsontwikkeling Centrumschil

Binnen de gebiedsontwikkelingen van de Centrumschil zijn meerdere investeringen nodig om te komen tot een volwaardige ontwikkeling. Aanvullende investeringen zijn daarom benodigd vanuit de gemeente voor ontsluiting en ontwikkeling van het stationsgebied alsmede de inrichting van de openbare ruimte tussen het plangebied van Senzora en Sluiskwartier. Deze investeringen kunnen niet worden gedekt vanuit lopende grondexploitaties, versnellingsgelden, dan wel verhaald worden op derden. De investeringen worden voor 2026 ingeschat op circa €2,1 miljoen. De transformatieplannen in de binnenstad gericht op het versterken van de woonfunctie op prominente plekken zoals de KPN locatie, Scapinolocatie, Broederenplein zullen naar verwachting in de toekomst ook aanvullende middelen vragen om de gewenste kwaliteit van de gebouwen en de omliggende openbare ruimte te transformeren. Naar verwachting is hier een reservering van €1 miljoen noodzakelijk.

IJsselfront

De binnenstad grenzend aan de IJssel is het imagobepalende beeld van Deventer. Binnen de Agenda binnenstad, waarbij de binnenstad de komende jaren een transformatie moet ondergaan van 'place to buy' naar 'place to be' is het project Stad aan de IJssel opgenomen als toekomstige investering. Synchroon aan dit project loopt het al enkele jaren geleden genomen besluit om de Welle verkeersluw te maken en is er het voornemen om deze locatie in te richten als een boulevard waar men kan verblijven, flaneren, wandelen en fietsen langs de IJssel en kan genieten van het mooiste stadsbeeld van Nederland. Dit project noemen we "IJsselfront".

Korte termijn IJsselfront Noord en Zuid

De komende jaren is de infrastructuur binnen het IJsselfront, onder te verdelen in Noord (Rembrandtkade en omgeving), Centrum (Welle-Kapjewelle) en Zuid (Zutphenseweg en omgeving), toe aan een groot onderhouds- en vervangingsopgave. Met enige regelmaat worden hier vragen over gesteld door bewoners, raadsleden, de fietsersbond en ander stakeholders in onze stad met betrekking tot de inrichting en het beheer/onderhoud van dit gebied. In de MJOP-MIND 2024-2027 staan met name de aanpak voor de delen IJsselfront Noord en Zuid gepland. De dekking voor puur het onderhoud is aanwezig maar voor aanpassingen in de (her)inrichting zijn geen middelen beschikbaar. Dit geldt uiteraard ook voor het middendeel van het IJsselfront. De verwachte uitgaven voor de drie onderdelen binnen het IJsselfront worden, bovenop hetgeen gepland in MJOP-MIND 2024-2027, geraamd op €10 miljoen, verdeelt over de jaren 2026, 2027 en 2028. Richting deze jaren gaan we aan de slag om te kijken of er mogelijkheden voor cofinanciering zullen zijn in de vorm van meekoppelkansen, provinciale subsidies etcetera.

Lange termijn IJsselfront Midden

Het middendeel van het IJsselfront ligt tussen noord en zuid in en is zeer nauw gerelateerd aan de binnenstad en het beschermd stadsgezicht van Deventer. Naast een functionele opgave van de inrichting van een autoluwe Welle spelen hier nog diverse andere opgaven zoals meer ruimte voor de fietser (hoofdroute), de voetganger en een structurele oplossing voor een hoogwatervoorziening. Technisch gezien kan de inrichting nu nog wel enkele jaren mee maar over circa vijf jaar zal ook hier het groot onderhoud, inclusief een aanpassing in de inrichting gaan spelen en dan komen ook de ambities met betrekking van de Agenda binnenstad, Centrumschil (Kien), Beschermd Stadsgezicht, de stadsbalkons met een boulevard langs de IJssel etc aan de orde. Ook hier zullen naast de geschatte €4 miljoen zeker aanvullende middelen uit Europa, het rijk of de provincie nodig zijn om dit waar te maken. Het gehele IJsselfront

moet infrastructureel en qua inrichting/beheer wel als een geheel beschouwd worden maar wat betreft de uitvoering kan er wel gefaseerd voeren en de financiering kan dus ook gespreid worden over de jaren (na 2028).

Programma Fiets fase 2

Het college heeft het programma fiets vastgesteld voor de periode 2021-2025. De afgelopen jaren is veel energie gestoken in het op peil brengen van het fietsnetwerk omdat de fiets hét vervoermiddel is voor in en buiten de gemeente. Binnen de meerjarenprogrammaring van zowel wegonderhoud als investeringen op gebied van infrastructuur, heeft de fiets altijd een prominente plek. Vanzelfsprekend betekent het inpassen van fietsinfrastructuur in de bestaande, soms historische omgeving ook het doen van compromissen.

Er ligt een grote opgave om de lijn van de afgelopen jaren voort te zetten en bij voorkeur zelfs een impuls te geven. De ambitie om in toekomst 'dé slimme gemeente van Overijssel op gebied van positieve gezondheid en duurzame bereikbaarheid' te worden vraagt om een schaa sprong in kwaliteit en investeringen. De focus ligt hierbij op de fiets in het economisch verkeer. Fietsen moet vanzelfsprekend worden naar werk, winkel en school. De kracht van het fietsbeleid ligt in de combinatie van maatregelen, op fysiek vlak én in gedrag, gebruikmakend van ontwikkelingen op gebied van intelligente verkeerssystemen en datagebruik. De fiets als hoofd-, voor- en natransport kan, al of niet in de vorm van deelmobiliteit, de logische stap worden naar een duurzaam bereikbare en gezonde Deventer samenleving.

De totale ongedekte investering, bedraagt €70,65 miljoen. De grootste projecten uit deze lijst zijn:

- Fietspad spoorbrug IJssel €20,0 miljoen;
- Fietsbrug IJssel F1 parallel langs A1 €20 miljoen;
- Spoor- en wegkruising Siemelinksweg langs Schipbeek €10 miljoen;
- Fietsverbinding Wechelerhoek naar Binnenstad €10 miljoen.

Onderwijsgebouwen

In het Integraal Huisvestingplan Onderwijs 2024-2040 is een eerste doorkijk gegeven van de verwachte leerlingengroei in Deventer. In verschillende wijken begint de capaciteit onder andere door de woningbouwopgave te knellen. De twee focusgebieden in de eerste fase van het IHP, te weten de Centrumschil en Keizerslanden, hebben naar verwachting vanaf 2028 aanvullende capaciteit nodig. Dit vertaalt zich op het moment in twee 'standaard' scholen van ongeveer 360-400 leerlingen. Omdat deze capaciteitsvraag gerelateerd is aan de groei van Deventer, reserveren we hiervoor middelen binnen de strategische investeringsagenda. In 2028 gaat het om een bedrag van €110.000 olopend naar €574.000 in 2029 en €924.000 in 2030 (structureel).

3e IJsselbrug

Willen we Deventer ook in de toekomst bereikbaar houden, dan heeft de hoofdwegenstructuur van Deventer aandacht nodig. Onze ambities, waaronder woningbouw, hebben een behoorlijk effect op de mobiliteitsopgave. Daarom gaan we kijken naar de bijdrage die een derde IJsselbrug op langere termijn zou kunnen leveren. Gecombineerd met twee goed functionerende verkeersaders (Hanzetracé en N348) zal dit de binnenstad ontlasten. Daarmee ontstaat er op termijn ruimte voor infrastructurele maatregelen elders in de stad, bijvoorbeeld de afweging om de Welle af te waarderen en meer bij de binnenstad te betrekken.

Vergroten capaciteit/vervanging sluiscomplex

De binnenhaven van Deventer is een van de grootste in Nederland. Maar willen we als gemeente in de toekomst een belangrijke 'transportader' blijven, dan moet de Prins Bernhardsluis worden vernieuwd. Hoewel een renovatie is onderzocht, blijkt een volledig nieuwe sluis de beste oplossing. De levensduur van de huidige sluis bedraagt nog 10 tot 20 jaar. Gezien de ambities, vertaald in het ambitiesdocument "Port of Deventer". rond de haven, de ontwikkeling van de logistiek, de problematiek rondom waterveiligheid en klimaat- en duurzaamheidsopgave, moet het vergroten/ vervangen van het sluiscomplex worden opgepakt.

De nieuwe sluis vraagt om een investering van minimaal €73 miljoen. Dat bedrag staat nog los van de investeringen die nodig zijn voor de aanpassingen van oevers. De benodigde middelen zijn zo groot, dat we tijdig moeten gaan reserveren. Daarnaast kunnen we deze investering niet alleen doen. Er zijn in Nederland zeer weinig gemeenten die een volwaardig sluiscomplex in een primaire waterkering moeten onderhouden (en vervangen). Het rijk, provincie, regio en het bedrijfsleven zullen moeten bijspringen. Ook wordt onderzocht of Europese subsidie mogelijk is.

Programma's

Burger en bestuur

Financiële aanpassingen

Onderwerp		2024	2025	2026	2027	2028
Verkiezingen	Lasten	0	0	100	100	100
Slavernijverlden	Lasten	0	75	0	0	0
Kabinetszaken	Lasten	0	90	0	0	0
Totaal lasten		0	165	100	100	100
	Baten	0	0	0	0	0
Totaal baten		0	0	0	0	0
Saldo		0	-165	-100	-100	-100

Openbare orde en veiligheid

Financiële aanpassingen

Onderwerp		2024	2025	2026	2027	2028
Bijdrage GR Veiligheidsregio	Lasten	0	424	424	424	424
Supporters Liaison Officer	Lasten	0	49	49	49	49
Coordinator integrale controles	Lasten	0	99	99	99	99
Procesregie	Lasten	0	70	70	70	0
Vuurwerkshow	Lasten	0	40	0	0	0
Uitvoering wet Bibob	Lasten	0	89	89	89	89
Totaal lasten		0	771	731	731	661
	Baten	0	0	0	0	0
Totaal baten		0	0	0	0	0
Saldo		0	-771	-731	-731	-661

Leefomgeving

Financiële aanpassingen

Onderwerp		2024	2025	2026	2027	2028
Nota kapitaalgoederen	Lasten	0	0	0	868	905
Fietsparkeren	Lasten	0	125	0	0	0
Totaal lasten		0	125	0	868	905
	Baten	0	0	0	0	0
Totaal baten		0	0	0	0	0
Saldo		0	-125	0	-868	-905

Milieu en duurzaamheid

Financiële aanpassingen

Onderwerp		2024	2025	2026	2027	2028
Netcongestie	Lasten	0	1.590	0	0	0
Energietransitie	Lasten	0	682	808	788	733
Ecologisch bermbeheer	Lasten	0	100	50	0	0
Totaal lasten		0	2.372	858	788	733
Netcongestie	Baten	0	230	0	0	0
Totaal baten		0	230	0	0	0
Saldo		0	-2.142	-858	-788	-733

Ruimtelijke ontwikkeling

Financiële aanpassingen

Onderwerp		2024	2025	2026	2027	2028
Verstedelingsstrategie	Lasten	0	125	125	0	0
Reclamebeleid	Lasten	0	50	0	0	0
Totaal lasten		0	175	125	0	0
	Baten	0	0	0	0	0
Totaal baten		0	0	0	0	0
Saldo		0	-175	-125	0	0

Herstructurering en vastgoed

Financiële aanpassingen

Onderwerp	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	0	0	0	0	0
Totaal lasten	0	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0
Totaal baten	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0

Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt

Financiële aanpassingen

Onderwerp		2024	2025	2026	2027	2028
Konnected	Lasten	0	400	0	0	0
BAD	Lasten	0	368	575	575	575
Minimaregelingen en schuldhulpverlening	Lasten	0	408	113	113	113
Totaal lasten		0	1.176	688	688	688
	Baten	0	0	0	0	0
Totaal baten		0	0	0	0	0
Saldo		0	-1.176	-688	-688	-688

Meedoen

Financiële aanpassingen

Onderwerp		2024	2025	2026	2027	2028
Renovatie de Scheg	Lasten	0	-151	0	0	0
Wmo ontwikkeling kosten	Lasten	0	-1.400	-1.700	-1.300	-1.000
Inburgering	Lasten	0	1.632	1.632	0	0
Projectleider diversiteit en inclusie	Lasten	0	50	50	0	0
Totaal lasten		0	131	-18	-1.300	-1.000
	Baten	0	0	0	0	0
Totaal baten		0	0	0	0	0
Saldo		0	-131	18	1.300	1.000

Jeugd en onderwijs

Financiële aanpassingen

Onderwerp		2024	2025	2026	2027	2028
Jeugdzorg preventie 'Van wieg naar werk'	Lasten	0	0	689	689	689
Onderwijshuisvesting (kaderbrief 2024)	Lasten	0	0	1.000	1.000	1.000
Onderwijshuisvesting (IHP 2024-2040)	Lasten	0	259	468	1.072	1.729
Ontwikkeling kosten jeugdzorg	Lasten	0	2.700	321	0	0
Preventie huiselijk geweld	Lasten	0	98	0	0	0
Totaal lasten		0	3.057	2.478	2.761	3.418
Nieuwe jaarschijf jeugd	Baten	0	0	0	0	314
Totaal baten		0	0	0	0	314
Saldo		0	-2.539	-2.478	-2.761	-3.104

Economie en internationaal beleid

Financiële aanpassingen

Onderwerp		2024	2025	2026	2027	2028
Sluis - Vaart in de haven	Lasten	0	100	0	0	0
Totaal lasten		0	100	0	0	0
	Baten	0	0	0	0	0
Totaal baten		0	0	0	0	0
Saldo		0	-100	0	0	0

Kunst en cultuur

Financiële aanpassingen

Onderwerp		2024	2025	2026	2027	2028
Archeologie	Lasten	0	79	79	79	79
Evenementenbeleid	Lasten	0	100	0	0	0
Totaal lasten		0	179	79	79	79
	Baten	0	0	0	0	0
Totaal baten		0	0	0	0	0
Saldo		0	-179	-79	-79	-79

Bedrijfsvoering

Financiële aanpassingen

Onderwerp		2024	2025	2026	2027	2028
Leren en ontwikkelen	Lasten	0	250	265	275	285
Strategisch informatiemanager	Lasten	0	39	39	39	39
Concern information security officer	Lasten	0	46	46	46	46
Recruiter	Lasten	0	87	87	87	87
HR advies	Lasten	0	98	98	98	98
Kwaliteitsmedewerker subsidies	Lasten	0	43	43	0	0
Fiscale functie	Lasten	0	112	112	112	112
Onderzoeker	Lasten	0	112	112	0	0
Totaal lasten		0	787	802	657	667
	Baten	0	0	0	0	0
Totaal baten		0	0	0	0	0
Saldo		0	-787	-802	-657	-667

Algemene dekkingsmiddelen

Financiële aanpassingen

Onderwerp		2024	2025	2026	2027	2028
Uitwerking reeds genomen besluiten	Lasten	0	0	0	0	37
Nieuwe jaarschijf	Lasten	0	0	0	0	9.338
Totaal lasten		0	0	0	0	9.375
Nieuwe jaarschijf	Baten	0	0	0	0	11.149
Verhoging OZB-opbrengst	Baten	0	958	986	1.016	1.046
Totaal baten		0	958	986	1.016	12.195
Saldo		0	958	986	1.016	2.820

Resultaatbestemming

(bedragen x €1.000)

Programma	Onderwerp	Reserve	2024	2025	2026	2027	2028
Stortingen							
Algemene dekkingsmiddelen	Weerstandratio	Specifieke weerstandsreserve	1.030	0	0	0	0
Saldo Stortingen			1.030	0	0	0	0
Puttingen							
Jeugd en onderwijs	Ontwikkeling kosten Jeugd	Reserve Hervormingsagenda jeugd	0	2.700	321	0	0
Algemene dekkingsmiddelen	Weerstandratio	Generieke weerstandsreserve	1.030	0	0	0	0
Algemene dekkingsmiddelen	Uitwerking reeds genomen besluiten	Generieke weerstandsreserve	0	0	0	0	-55
Algemene dekkingsmiddelen	Aanpassing rekeningresultaat 2023	Generieke weerstandsreserve	-954	0	0	0	0
Saldo Puttingen			76	2.700	321	0	-55
Saldo			-954	2.700	321	0	-55

Paragrafen

Weerstandsvermogen en risicomanagement

Ontwikkelingen en conclusies

Uit de analyse in deze paragraaf blijkt ten opzichte van de vorige analyse een stijging van de risico's die de gemeente loopt. Ten opzichte van de jaarrekening zijn de risico's met betrekking tot cyberaanvallen en de aansluiting met de N348 hoger ingeschat, waardoor er een hoger specifieke weerstandsreserve aangehouden zal worden.

Conform het bestuursakkoord beschikken we over voldoende weerstandsvermogen wanneer de uitkomst van de ratio minimaal 1 is. De risico's zijn gestegen, daarom wordt de specifieke weerstandsreserve verhoogd om de ratio naar de minimale score van 1 te brengen. Dit wordt bereikt door de specifieke weerstandsreserve te verhogen met €1.030.000. Hierdoor stijgt de beschikbare weerstandscapaciteit naar €19,4 miljoen.

Met deze aanpassing wordt aan de beleidsuitgangspunten van het risicomanagement in Deventer voldaan. Deze paragraaf is opgesteld volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Voor een toelichting op het risicomanagementbeleid en de methode het weerstandsvermogen te berekenen wordt verwezen naar de beleidsnota Risicomanagement en weerstandsvermogen (2015) en de beleidsnota Reserves en voorzieningen (2018).

Beschikbare weerstandscapaciteit

Ten opzichte van de jaarrekening zijn er geen wijzigingen in de beschikbare weerstandsreserve.

Onderstaand treft u de samenstelling hiervan aan:

(bedragen x €1.000)

Element	Onderdeel	Waarde
Specifieke weerstandsreserve		15.941
Onbenutte begrotingsruimte	Post onvoorzien	274
	Stelpost structurele autonome ontwikkelingen	2.155
	Stelpost accres algemene uitkering (gemeentefonds)	-
Onbenutte investeringsruimte		-
Onbenutte belastingcapaciteit		-
Stille reserves		-
Saldo weerstandscapaciteit 2024		18.370

Benodigde weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald op basis van een analyse van de risico's en een minimumnorm. De gekwantificeerde risico's kennen een mogelijke impact van €44 miljoen, rekening houdend met de kans en op basis van de Monte Carlo analyse wordt geadviseerd hiervoor een bedrag van €14,1 miljoen aan te houden. Daarbij wordt de minimumnorm van €5,3 miljoen voor overige risico's opgeteld, zodat in totaal een weerstandscapaciteit van €19,4 miljoen benodigd is.

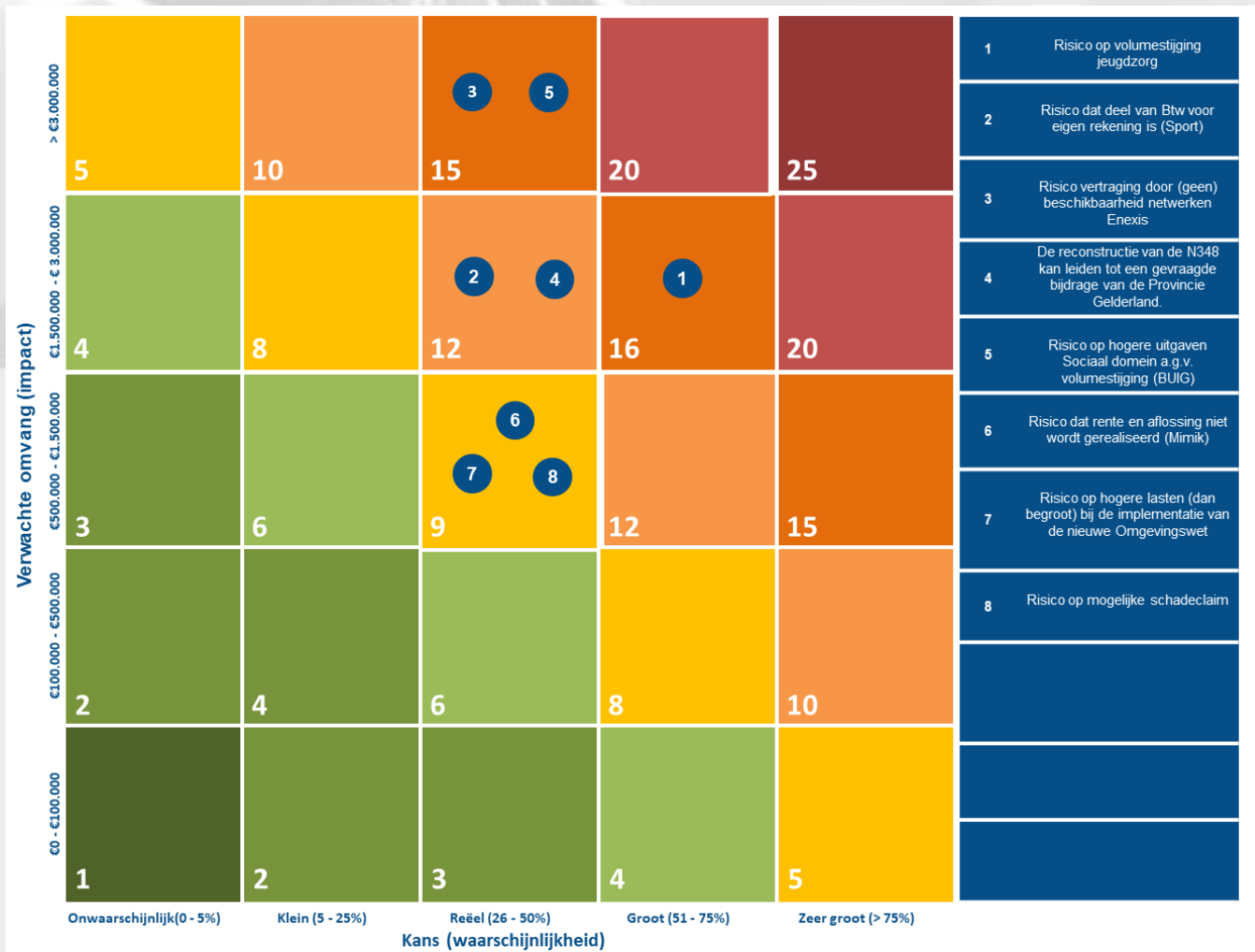
In de Monte Carlo analyse wordt rekening gehouden met de mogelijke impact van een risico, de kans dat een risico zich voordoet en de kans dat ze tegelijkertijd voordoen. Dit wordt gesimuleerd in een rekenmodel waarin met verschillende combinaties van uitkomsten worden gerekend. De uitkomst is dat in 90% van alle simulatie-uitkomsten een risicoreserve van €14,1 miljoen (het midden van het interval) volstaat om de risico's op te vangen.

De risico's met een risicoscore ≥ 9 worden uitgezet in een risicokaart en toegelicht.

Risicokaart

De aard van de risico's worden weergegeven in een risicokaart. Hoe roder de kleur, hoe hoger de prioriteit voor de aanpak van het risico. De risico's worden in het volgende onderdeel toegelicht.

Gekwantificeerde risico's

De risico's uit de risicokaart zijn:

Risico	Kans	Gevolg (€)	Positie	Score	Programma
Sociaal Domein (3D's)					Meedoen/Jeugd
1	Risico's overschrijdingen in de jeugdzorg - stijging van het volume als gevolg van het woonplaatsbeginsel en de stijging van de kosten voor de duurdere cliënten.	75%	1.700.000	4-4	16
2	BTW Sport - onduidelijkheid over (tijdelijke) regelgeving. Het risico bestaat dat we een deel van de BTW voor eigen rekening moeten nemen.	70%	1.400.000	4-3	12
Bedrijvenpark A1					Herstructurering en vastgoed
3	Risico vertraging als gevolg van (te late) beschikbaarheid van de netwerken van Enexis.	40%	4.500.000	3-5	15
4	De reconstructie van de N348 kan leiden tot een gevraagde bijdrage van de Provincie Gelderland. Er zijn nog geen afspraken gemaakt met de Provincie Gelderland.	50%	1.800.000	3-4	12
BUIG					Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt
5	Het risico dat het macro budget BUIG dat het Rijk vaststelt niet toereikend is en/of het aantal cliënten dat in Deventer een beroep doet op de bijstand hoger is dan het aantal waarop het Rijk het BUIG budget voor Deventer bepaalt. Het eigen risico bedraagt	35%	4.400.000	3-5	15
Mimik					Kunst en cultuur
6	Risico dat rente op en aflossing van de verstrekte lening aan MIMIK niet wordt gerealiseerd.	50%	600.000	3-3	9
Omgevingswet					Ruimtelijke ontwikkeling
7	Risico op hogere lasten (dan begroot) bij de implementatie van de nieuwe Omgevingswet	50%	1.350.000	3-3	9
Schadeclaim					Leefomgeving
8	Risico op een mogelijke schadeclaim	40%	825.000	3-3	9

Ratio weerstandsvermogen

De beschikbare weerstandscapaciteit moet minimaal gelijk zijn aan de benodigde weerstandscapaciteit om de risico's op te kunnen vangen. Deze verhouding is de ratio weerstandsvermogen:

Ratio weerstandsvermogen = Beschikbare weerstandscapaciteit/ Benodigde weerstandscapaciteit

Beschikbare weerstandscapaciteit = €18.370.000

Benodigde weerstandscapaciteit = €19.400.000

Ratio weerstandsvermogen = 0,95

De beschikbare weerstandscapaciteit is lager dan de benodigde weerstandscapaciteit. Dit betekent dat er onvoldoende weerstandsvermogen is om volledig de gevolgen van het optreden van risico's financieel op te vangen. Daarvoor is het nodig de specifieke weerstandsreserve (vanuit de generieke weerstandsreserve) aan te vullen met €1.030.000 tot €16.971.000. Samen met de post onvoorzien en de stelpost structurele autonome ontwikkelingen is dit samen €19,4 miljoen, waarmee de ratio uitkomt op 1.

Algemene risicogebieden

Naast de ingeschatte risico's heeft Deventer ook te maken met algemene onzekerheden.

Onder andere:

- Algemene uitkering (onzekerheid verdeelsystematiek en soms sterk fluctuerende accessen);
- BTW/BCF (ontwikkelingen en plafond BCF);
- Vennootschapsbelasting
- Leegstand onroerende panden in eigendom;
- Restauratie monumentale panden;
- Kredietrisico's en garantstellingen (kans op aflossen krediet vanwege insolventie kredietnemer);
- Te ontvangen subsidies (kans op terugvordering door niet voldoen aan de subsidievoorwaarden).

Op basis van wat we nu weten, kunnen deze onzekerheden (risico's) niet worden gekwantificeerd. Voor het opvangen van deze risico's houdt Deventer middelen aan in de generieke weerstandsreserve.

Categorie

Dit overzicht geeft een totaal beeld van de investeringsvraag, wetende dat nog niet alles op geld is te zetten, de verwachte hoogte van de bijdragen van derden en het beroep op de reserve groen van Deventer De uitvoering van de investeringen onder categorie A en B vinden naar verwachting in de komende 5-10 jaar plaats.

Totaaloverzicht investeringen

Categorie A Investerings termijn 0-3 jaar

Omschrijving	Bruto	bijdragen derden	tlv reserve versnellingsgelden	tlv reserve gebiedsontwikkeling	tlv SIA	benodigd t/m 2028	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035 Na 2035
1 Centrumschil (versnellingsgelden)	29.082	-14.541	-14.541	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2 Keizersland (versnellingsgelden)	27.764	-13.882	-13.882	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3 Omvandebe top Weescheherhoek	ntb	ntb	ntb	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4 CS: Herontwikkeling industriële gebieden - havenland	ntb	ntb	ntb	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal A	56.846	-28.423	-28.423	0	0	0	0	250	250	4650	6234	1152	1100	6500	6900	878	0

Categorie B Investerings (geen kredietaanvraag, beperkt /geen dekking) termijn 3-10 jaar

Omschrijving	Bruto	bijdragen derden	tlv reserve versnellingsgelden	tlv reserve gebiedsontwikkeling	tlv SIA	benodigd t/m 2034	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035 Na 2035
1 Poort van Deventer	12.090	-200	-200	0	0	11.890	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2 CS: Agenda binnenstad	16.000	-1.000	-1.000	0	0	15.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3 CS: Woningbouw omvandebe top	ntb	ntb	ntb	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4 CS: Versterken groen / Blauwe schil, Senzora Sluiswarter	2.000	ntb	ntb	0	0	2.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5 CS: Spoorzone Deventer	ntb	ntb	ntb	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal B	30.090	-1.200	-1.200	0	0	28.890	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Categorie C Overig (geen krediet aanvraag, geen dekking), lange termijn, pm posten

Omschrijving	Bruto	bijdragen derden	tlv reserve versnellingsgelden	tlv reserve gebiedsontwikkeling	tlv SIA	benodigd t/m 2040	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035 Na 2035
1 Programma Fiets	56.000	0	0	0	0	56.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2 (Nieuwe) Onderwijsruisvesting	21.928	0	0	0	0	21.928	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3 3e IJsselbrug	300.000	0	0	0	0	300.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4 Vergroten capaciteit sluiscomplex	73.000	0	0	0	0	73.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal C	450.928	0	0	0	0	450.928	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Totaal generaal

557.864	-29.623	-28.423	0	0	0	479.818	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
----------------	----------------	----------------	----------	----------	----------	----------------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

CS = Centrumschil

concept

Reserve Strategische investeringsagenda "Groei van Deventer"

Inleiding

Deventer groeit en dit heeft gevolgen voor de leefomgeving en vraagt om grote investeringen. Om de komende jaren verantwoord te investeren in de gemeente is het voornemen om te werken met een strategische investeringsagenda. Deze agenda vertaalt onze strategische opgaven in investeringen in de fysieke leefomgeving die wij daarvoor uitvoeren. Deze investeringsagenda is een aanvulling op de investeringsplanning genoemd in de begroting/ voorjaarsnota.

Een strategische investeringsagenda biedt inhoudelijk en financieel inzicht in de investeringsprojecten, vanaf initiatief/ ambitie tot realisatie. Op basis van deze informatie kan worden beoordeeld of de gemeente voldoende financiële mogelijkheden heeft om uitvoering te geven aan de strategische opgaven. Met als doel een goede balans tussen de langjarige opgaven in de fysieke leefomgeving enerzijds, en een langdurig consistent financieel beleid ten aanzien van het eigen vermogen en de schuldpositie anderzijds.

De reserve Strategische Investeringsagenda heeft als doel te sparen voor toekomstige investeringen. Hierdoor ontstaat er meer financiële continuïteit en stabiliteit om uitvoering te geven aan de langjarige investeringsopgaven. De noodzaak wordt groter nu het Rijk gemeenten onvoldoende middelen geeft om taken naar behoren uit te voeren en nog steeds voornemens is een deel van de voorgenomen kortingen te laten staan (en extra te korten in 2025). Tevens komt de gemeente daarmee ook beter in positie als andere partijen in de stad willen investeren. Door te beschikken over budgetruimte kunnen we slagvaardiger inspelen op de dekkingsmogelijkheden van provincie, Rijk of Europese Fondsen. Recente voorbeelden daarvan is de cofinanciering door het Rijk inzake de regeling woningbouwimpulsen en de versnellingsgelden. Het hebben van een Investeringsbudget biedt kansen om een rijksbijdrage te verkrijgen in ontwikkelingen die we zelf ook willen, maar betekent ook dat de gemeente zelf in de ontwikkeling moeten bijdragen. Daarvoor kunnen we de budgetruimte gebruiken van de Strategische investeringsagenda.

Voorwaarden

1. Het moet gaan om fysieke investeringen leidend tot uitbreiding van de materiele vaste activa¹
2. Met een minimale omvang van € 1 miljoen;
3. Ook voor projecten met cofinanciering vanuit gemeente;
4. Onrendabele top van nieuwe grondexploitaties²

---

¹ Onder materiele vaste activa worden bezittingen verstaan waarvan het daarvoor benodigde vermogen voor een periode langer dan een jaar is vastgelegd. Voorbeelden zijn : grond, woningen, huisvesting onderwijs, weg- en waterbouwkundige werken, vervoermiddelen, machines, installaties, apparatuur.

² Wanneer de publieke investeringen die nodig zijn groter zijn dan de potentiële opbrengsten door verkoop van grond of kostenverhaal bij private partijen ontstaat er een onrendabele top

Wat valt er niet onder: bestaande (verlieslatende) grondexploitaties, investeringen in de bedrijfsvoering (o.a. ICT), vervangingsinvesteringen, nieuwe beleidswensen, anders dan onder 1-6 genoemd, groot onderhoud (in de openbare ruimte of aan gemeentelijk vastgoed), volume- en prijsgroei gekoppeld aan de sociale en maatschappelijke opgaven, denk aan kosten jeugdzorg, kosten voor (hulpmiddelen) WMO.

Planning en control cyclus

De strategische investeringsagenda wordt jaarlijks herijkt en gekoppeld aan de begrotingscyclus (bij de voorjaarsnota en begroting). Daarin wordt inzichtelijk gemaakt:

- Welke projecten op de Investeringsagenda (blijven) staan
- Welke projecten kunnen worden toegevoegd omdat ze voldoen aan het kader
- Welke projecten worden afgevoerd omdat ze in het afgelopen jaar in uitvoering zijn genomen en waarvoor krediet is aangevraagd en beschikbaar gesteld bij de raad.
- Of er voldoende financiële dekking is voor alle projecten of dat er geprioriteerd moet worden

Bij deze jaarlijkse actualisatie beslist de raad vervolgens over de projecten die op de strategische Investeringsagenda staan en de eventuele prioritering van de projecten als de uitvraag het beschikbare budget overstijgt. Op basis van deze inzichten kan dan worden beoordeeld of de reserve moet worden aangevuld om uitvoering te kunnen geven aan de strategische investeringsopgaven.

Instellen van een nieuwe reserve

De reserve wordt gevormd binnen het wettelijk kader (het BBV) en de daarop gebaseerde Nota reserves en voorzieningen Deventer. De algemene bepalingen daaruit zijn:

- Raad is bevoegd tot instellen, wijzigen en opheffen van reserves, en bepaalt daarbij waar de reserve voor ingezet kan worden.
- Het college krijgt van de raad de bevoegdheid tot besteding van de reserves binnen de door de raad vastgestelde bestemming en omvang;
- Een reserve mag niet negatief staan of geraamd worden.

Bestemming van de reserve

De Reserve Strategische investeringsagenda “Groeï van Deventer” kent de volgende bestemming:

De reserve biedt dekking voor de budgettaire gevolgen van de investeringen genoemd op de strategische investeringsagenda.

De reserve komt onder Programma 14 Algemene dekkingsmiddelen.

De voeding van de reserve

- Incidenteel door storting van gelden, uit voordelen jaarrekening resultaat, uit voordelen grondexploitaties;
- Incidenteel door te putten uit de generieke weerstandsreserve;
- Structureel door jaarlijks € 100.000 van de stelpost autonome ontwikkelingen aan te wenden, met ingang van begroting 2025
- Structureel door een deel van de toekomstige “groeï”-maatstaven van het gemeentefonds hiervoor in te zetten. Dit kan jaarlijks worden berekend na uitkomst van de meicirculaire.

Overige kenmerken van de reserve

- De reserve heeft geen maximale omvang. De benodigde omvang is gekoppeld aan de investeringen op de agenda.
- De reserve heeft geen maximale looptijd. De looptijd wordt bepaald door de investeringsagenda.
- De reserve wordt niet geïndexeerd. In de raming van de benodigde budgettaire ruimte zal rekening gehouden worden met de toekomstige kostprijsontwikkeling.
- Het opheffen van een reserve gebeurt via een raadsbesluit. Resterende middelen vallen de vrij ten gunste van de algemene middelen tenzij in het raadsbesluit anders wordt besloten.

Wat betekent dit voor de voorportaalijst?

Jaarlijks bij de begroting wordt de zg. voorportaalijst geactualiseerd. De voorportaalijst is een lijst met toekomstige investeringen. Het is een lijst met daarop onderdelen die nog niet of niet volledig zijn opgenomen in de (meerjaren)begroting. Het kan een “wens” “risico”, ‘knelpunt’ of “vervanging” zijn. Het is rijp en groen door elkaar heen. De lijst heeft als functie dat deze investeringen wel in beeld blijven ook al is er nog geen dekking.

Met een nieuw instrument als een strategische investeringsagenda kunnen investeringen gekoppeld aan de groei van Deventer onder de strategische agenda worden gebracht, maar dat zijn niet alle onderwerpen die op de huidige lijst staan. Mogelijke “resterende” onderdelen, voorstellen nieuw beleid die niet gescoord hebben, kunnen nog steeds als bijlage / groslijst bij een begroting worden meegenomen (zodat ze niet worden vergeten) of als nieuwe beleidswensen onder de programma's worden gezet.